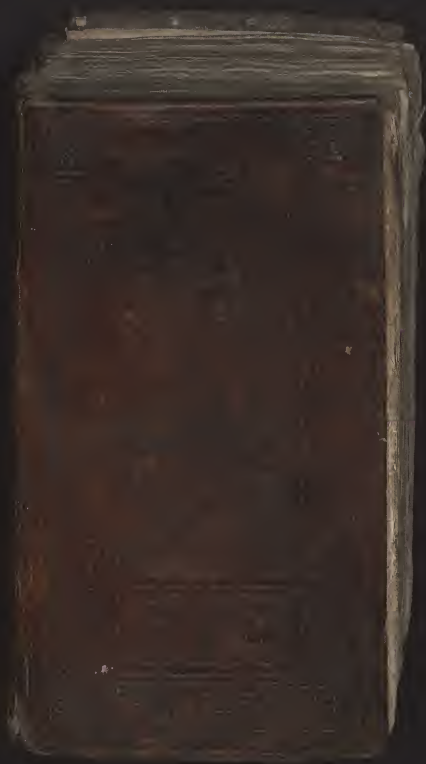

1780 22de Aargang. No 73

Kiøbenhavns allene Kongelig privilegerede Adresse-Contoirs Efterretninger.

Med Posten forsendende Tirsdagen den 2 May.

Med dette Blad følger Aften-Posten No. 36.

De höyfærede Herrer, som haver Böger til Laans fra ...

... og e Kle... at tilbage... samme imod deres Be...

Prædikanterne paa Christi Himmelfarts-Dag. Frokost-Prædiken ...

Nikolai Kirke ...

XXXV.

wandelt dat Meer jnt drŏge dat
vote auer dath water gheit/ Des
y vns jn em.
erschet mit synen gewalt ewiglick/ B
schouwen vp de vŏlcker/ De egen-
werden sick nicht vorhŏgen kŏn-

(Vorhŏgen) Se schŏlen nicht auerwymen noch Bauen blyuen/ wo hoch se ock sick vorheuē.

r gy vŏlcker vnsen Godt/ Latet sy-
wŭth ludtbar werden.
ise seelen jm leuende behŏldt/ Vn-
se vŏte nicht glyden.
te Godt du hefft vns vorsocht/
uttert / alse dath Sŭluer geluttert

hefft vns gebracht jnn eine borch/ C
op vnse lenden eine last gelecht.
hefft minschen laten auer vnse hŏ-
/ wy sint jn vŭr vnde water geka-
erst du hefft vns vthgeuŏrth vnde
er.
ŭmme will ick mith brandtoffer
dyn huss / Vnde dy myne gelŏffte

ick myne lippen hebbe vpgedhan/
yne mundt geredet hefft jnn myner

will dy vette brandtoffer dhon vam
en wedern / Jck will offern rinder

A G Odt sy vns genedich / vn
(Antlate lücht.) vns. He lathe vns syn an
Js frölich vnde ten. Sela.
gnedich ansëen/ Dat wy vp erden erkennen sy
sick früntlick er- Manck allen Heyden syn heyl.
tögen. Godt dy dancken de völcker
cken alle völcker.

De völcker fröuwen sick vnd
(Richtest) dat du de lüde recht richtest / Vn
Vordegedingest de lüde vp erden. Sela.
vnde regerest. Godt dy dancken de völcker
B cken alle völcker.

Dat landt gifft syne frucht /
vns Godt/ vnse Godt.

Jdt segene vns Godt/ Vnde a
früchte en.

De LXVIII. Ps

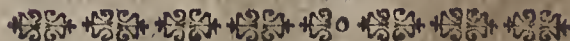
¶ Tittel.
Ein Psalm leedt Dauids vör
tho singende.

¶ Summarium.

Js eine schöne geweldige wyssegging
sto/ wo he vpstaen / tho hemmell varen /
heraff geuen/ Apostele vthsenden/ Dat Eu
predikeu laten/ den armen sündern vth de
pen / de bedröueden tröften / der Jöden
Presterdom thorstören/ vnde se vorströu

Ein Agiæt Book /
Sem Kallast
Sa Sanne
Lÿffsens Vegur
i hverre kienst verdur
Hvert og hvilÿkt ad sie
Edle og Asigkomulag
Truarennar.

Skrifud fyrst i Donsku
Af
Doct. Jens Dinnyssyne Jersin/
Fordum Byskupe Riber Stiftes
J Danmork.

Prickt a Hoolum i Hialltadal /
Af Marteine Arnoddssyne/
Anno 1743.

Arndys Halldor.

I. N. I.

Goodfuse Lesare.

Eg gledst af øllu Hiarta af þvi / ad nier giefst Tækefære til ad fa þier i Hendur Eina Prentada Book/utlagda a þitt Moodur-Maal/ hverrar Innhald og Efne er so Jfred Kostulegt og til Vppbyggingar Nytsamlegt / Og er eg fullviss þar um / ad hvert og eitt Guds Barn/ sem les hana med Athygle/ giete ecke aňad funded eň eitt Hiartanlegt Epterlæte af heňe/ Med þvi þær margvijslegu Vppvakningar og Fyrerskrifter sem eru i heňe ad fiňa / munu og vissulega uppkveikia eiň Heilagaň Elld i þess Saal til ad aukast æ meir og meir i Verke DRottens/ 1. Cor. 15. v. 58.

Ad søňu vil eg ecke neita þvi / ad Hollde og Bloode mune ecke giediast ad þessu Skrife/ helldur gietur þad ei aňad vered / eň ad þvi þyke þad hardt: sokum þess þad þrÿfur til af Megne /

og

og utmálar med nærsta lifanda Lit þad Hoggormsins Sæde sem liggur i Hiartanu / og utklekur hinum Banvænustu Avøxtum Syndarennar. Samt er þad Ohryggdanlega satt/ sem og hitt Eylyfe Sannleike jatar / og þad med hinum augliooſustu Ordum / ad Holld og Blood skulu ecke erfa Guds Ryke/ Hvers vegna eg bid og áminne Eirn z Sierhvern/ sem anar enn þa fram epter Afysu sijns vonda Hiarta/ og hefur hyngad til ecke sinnt þvi Fyrerheite / ad þeir skylldu koma til Guds Hoylldar/ ad hann fyrer sak er sinnar eigen Eylyfrar Velferdar og Frelsis Saalar sinnar/ sem er so dyru Ver de keypt / láte sier ecke þa Tyd verda Leidenlega/ a hverre hann á ad lesa alla þessa Book i Kirrdum/ og dæma so umm sialfann sig epter þeirre Guds Ords Kienning sem er i henne. Ef Menn standa þa ecke moote Guds Fyngre edur Verkunum Heilags Anda i Saalu þra / under eins og þeir lesa Bookena/ hverin jafnfram Eptertekt utþenkest/ og

ad þeir bere so Lærdoomeñ saman vid sitt Astigkomulag/ þa er eg fullviss um/ ad þeir verda mæskynia / hversu lænngt þeir eru fyrer Svikræde Syndareñar / geingner ukaf þeim riettka Beige/og hafe læted teigia sig af syynum Mootstandara Satan / og ei sijdur af Heimenum og þeirra gagnspillta vonda Ntarta/ a einsamlar Billu-Gøtur sem lenda i Fordiørfuneñe / þeir munu þa kañast vid/hversu okraustar z brotħættar þær Styttur hafe vered/ fram a hveriar þr hafe studst hÿngad til / þa þeir þañig hafa smiadrad fyrer siælfu sier/adGud munde læta sier lynda med nockur utvortes Berk edur Phariseiskt Nræsnara Athæfe / mæsamt hveriu þeir hafa þo ecke viliad gioerast Raunar adrer i sÿnu Hugskote fyrer Krapt af Nædum. Þeim mun þa verda audskiled og audsied/ hversu ad Þrældoomur Syndañа/ þoott alldreige þyke hañ Nattfurlegum Mañe so Fagur og Yndislegur / er i Raun og Sañleika ein riett Ægypta-

Lands

Lands Anaud / og hin aumkvunarlegasta Prælkan / sem Herleidder Men og Bandingiar eiga i ad kvelíast / i hverre ad Nøfdinge Heims þessa ræner þa þvi / sem er Grundvøllur þeirrar søsn Glede og ævarande Fridar / Enn þar a moote giefur han þeim i Vinnu-Laun ecke utan Ofrid og einungis Bit og Slit eintar nagande Samvisku / o. s. frv: Esa. 57. v. 19. J astan Stad munu þeir fa sted og vidkastast / ad sa sanne Christendoomur er ad visu ecke þad nockud sem hafa meige um Hønd med Yferdrepskap edur Giælffisfullu og Ofeiku Hiarta / helldur ad þar til utheimtest Naudvendne og Vandlæting / sem ecke lætur sig þreyta / þo lijka jafnframt þvi / ad han er ecke helldur bunden vid þvilijka Osigrande Torfæru / sem hin Forblindada Skynsemie giører sier i Lund / helldur / ad þeim verdur boden nooglegur Kraptur af Nadum / fyrer hvern / þegar þad er þeim hrein Alvara ad ganga epter þvi / sem Gud vill leida

þa og kiæka þeim / þeir giefe Heppelega
brotest i giegnum allar Hindraner / fest
þañ gamla Adam a Krossieñ / yferuñeð
Heimeñ og þañ Hreckvissa Anda Sat-
an / Eiñig megnad allt fyrer þañ
Volldugа / sem hefur giegnum brotest /
Mich. 2. v. 13. Hver ed og lofad hef-
ur ad vera Markugur i þeim / og bæde
ad uppbyria og fullenda þad Gooda
Verked / so ad þeim verde komed af
Daudans Veige a LJFsens VEG /
og ad þeir verde Jfærder Nyum Krap-
te til ad hlaupa an þreytu / til ad na
Takmarkenu / til ad høndla Hnossed /
til ad ganga i giegnum þad Þraungva
Port til Lyffsens.

So sem nu þesse Book hins Sæla
Doct. JESUins er i øllū sijnū Grein-
um nærsta Nytsamleg Einum z Sier-
hverium / bæde þeim Jdrunarlausu /
hverium øll þesse Kiening og einkan-
lega þeir Þryr hiñar Fyrstu Capitular
meiga giøra miøg miked Gagn / so og
lyka Jdrande og Truudum Guds Børn-
um

um er fitia i þeim 4. Cap. og hinum er epterfilgia Eina ægiæta Lækning z Endurnæring fyrer þeirra Odaudlegu Sal/ So verdur og þess hier ad giæta / ad þetta Valed Verk / skrifad af þvi Marta sem hefur vered vel Jdkad i Veg um hins Næsta / og lyka vel reyndt i þeim / mæ koma einum Riett-Lyndum Lærara til storrar Nytsemdar/ sem og øllum þeim/ er ætla sier Einhvern Tijma ad flytia Embætte Andans/ Þviad hafe þeir Anda Reynslunar/ munu þeir i Jmsum Stødum Bookar þessrar fæ Eina Fagra Uppfræding / hvers þeir eige ad giæta þa þeir vilia leida Salernar a Veg Sæluhiælpareñar / Þvi næst fitia þeir og hier mikla Gnægd af Greinum Ritningareñar utlagdar z utskyrdar hid Augliosegasta z Kroptugleggasta / giefande ecke alleina Fyrer Skrift / hvernig Madur skule breita þa hañ les Bibliuna / helldur mæ og bruka þar i einu og ødru Tilfelle / so þad verde Søfnudinum til storrar Uppbyggingar.

Þessrar Orsakar vegna ämine eg alla Presta og Guds Ords Þienara i þessu Stifte/ fyrer hveriu mier er Allra-Nædugast fruad / so og alla þa / er Jdka Gudlegañ Lærdoom/ ad þeir kyñe sier þessa Book til Gagns / eikstig hina fyrre/ nefnelega Prestana/ad þeir kome sijnum Soknar Børnum til ad kaupa hana/ Jdka hana/ og giøra epter heñe/ þar hun er so ægiæt i sier sialfre/ Hvad z hver sm̃ eiñ mun giøra med hiñe mestu Glede/sem ecke er þess hattar sem Eingelleñ i Sardes, er gleymde ad styrkia og Nughreysta hid Daudvona/helldur hefur Christi Siñe og Anda / sem verdur saññarlega ad auglijsa sig i eiñe Opreytt re Ahyggiu og Vm̃sorg fyrer Eilijfre Velferd siña Tilheyrenda: Eñ þeir eñer Sijdare/nefnelega/ Studiosi Theologiæ munu asamt þeim Fyrre verda æ og jafnañ æskynia þar af/i hveriu ad þess Mañs Asigkomulag sie Jñefaled sem er Faddur af Gude / og adgiæta med sier ynder eins/ epter þeim I. Capitula/ hver-

hversu mieg so varde um̄ þad/ ad vera viss um̄ Stand Nꝛodareñar ? hvert eiñ sie i þvi ꝛdur eñ hñ vogar sier ad takast þad Opeñberlega Kieñemañs Embætte a Hendur? Þvi þegar eiñ er fyrst komeñ i eitt Andlegt Embætte so sem eiñ Oendurfæddur/ þa sleppe eg þvi/ ad Iꝛran Klerkañs sie hin Torvelldasta / og i þeirre Meining hefur hiñ Sæle Lutherus sagt/ ad hañ tryde/ ad þad verde Goolf i Helvijte af Hausa-Skielium Fordꝛmdra Presta/ Helldur vil eg segia þetta ad eins / ad eiñ þvilijkur mune vera eiñ Dapur Idrunar-Predikare/ med þvi hañ hefur eñ þa ecke siꝛlfur reyndt neitt edur numed med Reynslu og Kiettre þecking um̄ Idranena / edur hvad þad sie ad Idrast fra Daudum Verkum / hvers vegna og þess hꝛttar Skrif hlioota ad vera þeim þvi Kiꝛrare / sem i þeim er Auglioosl egar Kieñt og syndt / hversu Meñ eige ad rañsaka sig Sialfa epter Guds Orde / hvert þeir hafe giort Idran/ hvert þeir stan-

de i Truñe/Life nu z framfare i þeirre Rieltu Tru/ z bere nu Saña og Rietta Avexte Idraneñar? Eg tala hier ecke uñ þa / hverra Synder eru Opeñberar so ad Meñ kuña þar fyrerfrañ ad dæma/ 1. Tim: 5. v. 24. hveriumi Gud virdest fyrer Saker JEsu Christi ad leida þa Fordiørfun fyrer Sioner sem þeir hafa ollad bæde sier z ødrum/ so ad þeirra Gamla Holld fordiarfest/og þeir ra Saal verde Hoolpeñ / helldur tala eg uñ þa / sem hafa strax i Skoolanum hugfest sier ad nema og kieña Guðleg Fræde/ ellegar þa sem kañske være nu i þeim Vñsvifum ad takast Prestz-Embætte a Hendur a þañ hatt / sem Løgeñ leifa og heimta/þegar þad være lidugt / hveria eg amiñe og Sraalbæne hier med/ad þeir fyrer saker Bloodugra Vnda Endurlausnarans/saker Velferd ar Saalar siñar/ z sie hiñ miñste Neiste af Kiærleika i þeim til þeirra æred noog angrudu Moodur sem er Guds Kyrkia hier i Islande/ skilie sig vid Ver-

olldena og audsijne sig ad vera Rietta Naattuara og Drottne heitbundna / hverier ed ecke kvole sig i Daudum Verkum Holldsins / helldur sem þeir / hverier ed hafa i giegnum brotist til þess Lijfs sem er af Gude / hverier ed eru Helgud Kier tilbuen til alls Goods Verks/2. Tim: 2. v. 21. so ad J Esus giete z sagt hid sama um þa sm um hns Læresveina/ Joh. 17. v. 16. þeir eru eige af Heimenum / so sem ad eg er eige af Heimenum. Item/ Joh. 15. v. 14. Þier erud mijner Viner ef þier giored þad eg bijd ydur.

Jafnframt vegna þess / ad ein edur annar a þessum Tijdum geinge kanske Þungbuen med Kvijda nockurn / er hann hefur giort sier sialfur / fyrer nockrum nijuni Lærdoome/ og liete þann Kvijda z Otta koma sier til ad trua / ad i þessare Book fyndest eitthvert Leynelegt Eitur/ edur þad nockud/ sem være til Sæl ar Fordiorfunar og Asteitingar / þa krefur Naudsyn ad giefa Lesaranum til

til Vitundar / Ad hañ mä ad Oskeltu sleppa þeim þarsleysu Kvijda/ sem Orsakast af þvi/ ad þesse Book hefur ver ed utlogd og prentud/sokum þess ad heñ ar Saal: Auctor JENS DJNNyeSon JENsin hefur vered a Dogum nu fyrer meir eñ 100. Arum/og er/ept er þad hañ hafde þioonad i margvijsleg um miklū Embættum/ bæde sem Rector a þvi Riddaralega Academie i Soroe i Danmørk/ so og lijka sem Professor Metaphysices a þvi Konunglega Universitete, og, þar nærst Sooknar-Prestur ad Fruar edur Mariu Kyrkiu i Kaupenhøfn / Loksens sem Byskup i Rijpa Stifte a Jotlande / Ingeingeñ til Nøfldar sijns Drottens Año 1634. a 25. Dege Octobris Mänadar. Eñ so fer þvi fiærre/ad þær skooru Gaafur sem honum voru veittar / hafe lagst under Mollder med honum / ad miklu helldur bera honum aller ærlega Lyndeser Meñ / allt hijngad til / hañ Saññenda Vitnesburd/ad hañ hafe vered eckeall-

alleina eiñ Nalærdur Madur / helldur og/ uñ hvad meyra vardar/ Eiñ Trulyndur Guds Pioon / Eiñ af Niarka Sagn-Froomur/ og i Ofne Freistingareñar Sagnhreinsadur Theologus.

Hvad sialfa þessa Book ahrærer / þa mæ segia þad sama med øllum Rieike uñ hana / sem fiñst sagt vera uñ Bækur Sæluga: D: Bellers / ad hun Nefnelega er riett Eiñ Skoole fyrer þa / er predika ißi Niarkad og vilia riett læra ad smacka þañ sæta Anda Evangelii-Añars er hun Raunar Eiñ Partur eins Skrifs / sem er skipt i Tvo Parta/ af hveriu̅ sa Fyrre kall aſt LIJſſens BEGur/ og er þesse sem nu kiennur hier med i Lioos/ Sa Seiñe er nefneſt HOOL Mgaanga edur OR-uſta z SJGur TRBareñar/ z et eginlega skrifadur fyrer Freistadar og Sturladar Saler/ skal eiñig med Guds Fulltinge utgaanga a Prent nær þesse er fyrst bueñ i Prent-Smidiuñe. Hvere-tvegge hefur fyrst vered Prentadur i

Dansk-

Danskre Tungu Anno 1633. og 1635. og sijdan optar eñ einu sinne. So hefur z þad Saññærande Jñtak hverutvegg- ta Partsins hrært adra Dugande Meñ til ad snua þessare Book a Þijdska og Svenska Tungu / t hverre hun hefur margsiñes vered þrikt / ma so nooglega þar af rada hvada Allt adrar Þiooder hafe haft a þessu Verke / og med hvilijk- re Epterlaungun þær hafe teked vid þvi / Hvar fyrer eg ætlast og til / ad Jñbyggiendur þessa Lands mune ecke læta Tregara vid nie vera Ofusare til ad utvega sier þ eñ adrer hafa vered.

Sa sem Bookena hefur utlagt a Jslendsku og leitad sier Yndes med ad giøra hana a þañ Hætt kuñiga sijnu Londum / hyrder ecke uñ ad hañs sie hier giefed med Nafne / helldur þyker hønu þad Noog fyrer hañs Omak med ad leggia hana ut / þegar þvi Takmarke og Tilgange verdur nad med heñe / sem hañ hefur i Einfelldne og Goodre Meining Ofkad ad næst mætte / Nefne-

lega /

lega/ad marger/ja/aller sem hana læsu og Jdkudu/ ydu uppvakter til Sannrar Christelegs doomsins Jdkunar / giørdust betre og Endurfæddust i þeim Innra Manne / einig verde Stadfester i þeim Stoora Sannleika / Ad i JESU Christo duger ecke nema ein Ny Skiepna/hver ed er Kross fest Heimenū/og geingur fram epter Reglu Guds Ords / sem ecke svijkur / so ad Fridur og Myskunseme meige hvijla yfer þeim. Gal. 6. v. 14. 15. 16.

Hvad vidvijkur Utleggingunne / þa er hun epter Donskunne / og løgud so nakvæmlega epter henne sem vid hefur matt koma / þo verdur hier þess ad gieta (a) ad Greiner Reikningarennar eru hier innsettar epter þeirre Islendsku Bibliu Utlegging Sal: Hr: Biskups

Þorlaks. Skula Sonar / ad fratekeñe
eiñe sem finst i þeim 4. Cap. epter
Jerem. 4. v. 14. J hverre ad einu
Orde hefur vered breitt epter þeim Ne-
þreska Bibliu Texta / þvi slijkt hefur
orded ad giora / so ad su Røksemd/ veg
na hverrar tiid Grein er framfærd/ sie
gilld og Obifande.

(b) Ad fyrer eitt edur fleyre Ord
sem ecke hefur ątt so eigeñlega heima i
þessu Lande / hefur eitt añad vered sett
vidlijkrar Meiningar / er þetta þo var-
la ad fiña optar eñ i einum Stad.

(c) Ad bæde hefur Edle þessa
Lands-Tungumaals/so og Naudsyn su/
ad allt Efned yrde sem Audskilnast / a
hvert Interpres hefur lagt alla þa Alud
sem honum hefur vered Møguleg / ut-
heimt / ad eitt Ord være iñsett Sum-
stadar/og er slijkt afmarkad med þessum
alkuñigu Teiknum/ ( ) so ad hver sem
vill / siae þad og þecke / Þo eru þær
Utskyringar þar fra adgreinande/ sem
Sæl. Doct. i JESUsin hefur sialfur
sett

sett vid og yfer eina og adra Ritningar Grein/og eru þær Utskyringar afmarkadar med sama Nafne.

Su Ønur Bookeñ sem æ vid þessa/ og skal/sem ædur er sagt/ filgia æ epter heñe/er utløgd af þeim sama og med sømu Ad-ferd sem þesse.

Sa True Hirder og Høfud-Prestur Sælna vorra JESUS/ uthelle siñe Blessan sem streymanda Vatne yfer alla þa / fyrer hveriū hañ med siñe Burt-Før til Fødursins hefur opnad LJFsens VEG / so ad þeir og so filge hans Leidarvijsun / og giete Farsællega brotest i giegnum allar Lockaner/ Hookaner og Stoonhverfingar siña Mootstandara/so þeir næe hañs Samkvæme. Hañ læte og þetta Erfide sem hefur vered teked fyrer Hendur til ad uppbyggia hans Ryke verda þanneg brukad fyrer Skirk Anda Nædareñar og Bænareñar / ad hañs Dyrd utbreid-

est þar medur og Velferd All-margra
ebleſt til Epluks Lyks!

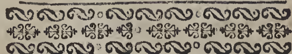
Hoolum i Hialltadal
þann 8. Maji
1743.

Þess Ofkar
Lesarans
Skylldugastur
Fyrerbidiare

Lud. Harboe.

Fyrre

Firre Parturen

I. Capitule.

Hversu ad marger drage sialfa sig a Tælar med Tru þeirre sem þeir hyggiast ad hafa a Christo/ er þeir ætla sig ad hafa þa Sæluhialplegagiørande Trw / eñ hafa þo ad eins eina dauda Trw / og verda þessvegna Fordæmder.

HEfi være miøg so Oskande (med þvi þess giørest eikig stoor um Þørf a þessum Tijdum/ ad setia þad Mañskepnuñe fyrer Siooner) Ad ekki og sierhver sem med Muñenum vidurkieñer JEsum Christ um ad vera siñ Herra / og hroosar sier med Jafnade af Truñe a Christ Guds Son / lieke þa Yfervætlis epterfaka-verdu og furdanlegu Rædu jafnan hliooma fyrer Eyrum sier/ hveria þesse same vor DRottein / Meistare og Ein-

 aste

aste Kieñare Sañleikssins / JEsus Christus Guds Sonur / Høfdinge þess Eylýfa Lijfs og Doomare allrar Veralldar sekur fram hiꝛa Mattheum i Siøunda Capitula.

Hvi at nu er eckert algeingnara med al þeirra Mañа/ er hafa Evangelium JEsu Christi og Veg Saluhialpar/ eñar / sem ad er ißiefaleñ i eitt Ofale adre Tru a JEsum Christum/ eñ ad þeir segia : Truen giører oss Salu hoolpna : Af hverre Tru sier hver kañ ad hroosa sier so vel / og ad predika Vissu fyrer sijnu Hiarta um þad / ad hañ mune Saluhialpena ødlast : Eñ þar jafnframt eru þad kaþrein Gud leg Sañende / Ad Oteliande marger Meñ draga sig Herfelega a Tælar med Truñe / so ad þeir med sialfre þeirre Truñe sem þeir hafa/ fara til Heliar z Diøfulsins / fyrer hveria þeir hugdust ad ganga til Guds og þess eylijfa Lijfs.

Hver sem eiñ yfervege ad eins Nakvæmlega ecke mijn Ord/ helldur (Ord.) sialfs

sialfs Christi sijns Herra/ hviad so seg er hñ him Matth. 7. v. 21. etc. Þeir mu nu ei aller sem til mijn segia : Herra / Herrá/ ingganga i Guds Rijke / helldur þeir sem giora Vilia mijns Fodur i Himnenum. Marger munu til mijn segia a þeim Dege: Herra/ Herra/ hof um vier ei spaad (edur predikad) i þijnu Nafne / hofum vier ege i þijnu Nafne Diofla utreked/ hofum vier ecke i þijnu Nafne mørg Kraptaverk giørt? Og eg mun þa sania fyrer þeim/ ad alldrege þeckta eg ydur : Fared fra mier aller Illgiørda Mefi. Fyrer þvi/ hver hañ heyrer þesse mijn Ord og giører þau / þeim lijke eg vid eiñ Vitrañ Mañ/ sem byggde upp sitt Hus yfer Hellu-Stein. Og er Steype-Dogg giørde og Vatns-Flooded kom/ og Vindar blesu og dundu a Husenu/ þa fiell Hused ei ad helldur/ hviad þad var Grundvallad yfer Hell-una. Og hver hañ heyrer þesse mijn Ord/ z giører þau ege/ hañ er lijkur þiñ Fávijsum Mañe / sem uppbyggde sitt

Hus a Sande / þa nu Steipe-Dogg giørde/og Vatns-Flooded kom z Vinde ar bleſu/og dundu ad þvi Huſe/ þa fell þad og þeſſ Fall vard miked.

J þeſſum Ordū er Fernt vel adgiæt-ande/ ſem epterfilger.

1. Fyrſt er her Saſiur og Obrigdanleg ur Spaadoomur Chriſti/ hverſu ad Sa-tan mune leida bæde Kennendur og Til-heyrendur a Taalar/ bæde Spaamennena og Lydenn/og forfalſa bæde i Muſte og þeirra ikiſta Hiarta Evangelium Ry-keſins/edur þa Saaluhiaalplegu Þecking og Tru a JEſum Chriſtum/ſo ad þeir ſkule ætla / ad þeirra Tru ſie iñefaleñ i einkomre Þecking a JEſu/ Ad þeir gee-ka ſagt/ Herra JEſu/ Herra JEſu/ z nefnt ſtodum JEſu Nafn/ giørande ſier i Lund/ ad Ryke og Dyrd Himenſins ſtande þa ſtrax open fyrer þeim.

2. Þarnæſt tekur Chriſtur oſſ Vara fyrer þvi/ ad Ofelianlega marger Meñ mune lifa ſo æfram alla ſyna Æfe / i þeirre rayngu Meining/ad jafnvel þott

þeir

þeir hafe lifad Mootproođſlega i Syndeſe/og lyka endt Æfe ſyna i heſſe/ fyrer utaſt ſaſta Yferbook og Betran / þa mune þeir þo ſem adur verda Eyleiflega Saluhoolpner fyrer ſaker JEſu Chriſti / og viſa ecke aſſad / þegar Saleſt ætlar ad ſkilia vid Lyfamaſt/eſt ad heſſe mune verda ſkilad i Guds Hendur / og verde veitt Vidtaka fyrer ſaker JEſu Chriſti/ og eingu ad ſydur munu þeir ſelia hana fra ſier i Hendur Dioflenum / og alldrei ſia Guds blyda Auglit/helldur hreppa ſiſt Vtſkurd z Doom til Fordæmingar langtum ødruvyſe eſt þeir høfdu vænt og tilætlaſt.

Hviad þaſtig hlioođa Ord DRottens og Doomarans: Marger munu til myn ſegia a þeim Dege/ Herra/ Herra/ høfū vier ei ſpaad(edur predikad) i þynu Nafne? høfum vier ege i þynu Nafne Diofla utreked? i þynu Nafne mørg Kraptaverk giørt? Og eg mun þa jata fyrer þm/ Ad alldrege þeckta eg ydur/ fared fra mier aller Jllgiørda Meñ.

Sa Dagur sem her er vered um ad ka-
la/ er sa Dagur og su Stund/ fyrst/ a
hvertium ad Saleñ Mañsins skilst fra
Lijkamanum / þviad þa fær hun strax
siñ Doom / so ad hun er boreñ / añad-
hvert so sem Sal Lazari af Einglun-
um i Skaut Abrahams/ Ellegar eins x
Saal þess Rijka Mañs millum Handa
eña Illu Anda(Ara)i Kvala-Stadeñ:
Og verdur sa Doomur skiñ auglijsstur
og openberlega utHroopadur fyrer Him-
ne og Jørdu a himnum skoora almeñelega
Herra-Dege i Skijunum.

Þañig læta þa þesse Ord ælykta
Obifanlega / ad Fiølldc Maña mune
lifa æfram i þeirre vissre Von/ad þeg-
ar þeir kome fyrer Doomstool Christi/
mune strax vera teked vid þeim af Gude
med Fognude / eñ þa mune þeir sa ad
vita hid fyrsta/ þad er alldrege kom þm̄
ædur fyrre i Hug/sem er/ad þeir/ so sm̄
Jdrunarlauser Meñ skule ganga þa
Hriggelegu Gaungu / til Kvalaña og
þess Eldsis/sm̄ tilbueñ er handa Diøfl-
enum/

enum / og ecke til þeirrar Glede / sem ætlud er Guds Börnū / Matth. 25. v. 41

Hvjad Christur talar so i þeirra Or da Stad / sem þeir kiæmu med Laga Mootsagner gegn Doomnum / og hugdu ad sier være giør Orettur / edur ad Doomarenn hefde ecke feinged nooglega Upplysing um̄ þeirra Asigkomulag: Og er Meiningenn i Ordum Christi sem hū so segde: A þeim Dege / er Sálenn skal hafa sinn Doom (hver Doomur ad skal skiodast verda auglÿstur a hinum mikla Dooms-Dege) þa mun mörgum hver-tum bregda vid / er hann verdur æskynia ad Doomurenn er felldur moote sier: Mune hann þa taka til ad protestera og segia: Herra JEsu þu Rettlæte Doomare / hve-su fer þetta: Jeg skil ad eg a ad fara til Samastadar Fordæming-arennar / og ecke til Fagnadarens: Þad kemur fram̄ vid mig moote allre minne Von: Þvi þad hefur vered myn stadfost Meining / ad eg munde Sáluhoolpenn verda / Eg hræddunst alldrege fyrer

Helvijte/ eñ epter Himnarijke vonade eg Pdulega.

Þar a epter talar Christur sialfur i sijna Orda Stad/svarande : Ad vijsu O Manneskia/Segdu mier þa/þvi hygg ur þu ad þu skuler Eflaust hafa Guds Rijke / og ad þig hende aflars Oreft ?

Þa mun Madurenn svara aptur a moote/seger DRottenn : O Vissulega/ Herra JEsu/ Eg hlijt ad vijsu ad verda fyrer Oretlu : Þviad þu ert sannar lega sialfur Vitne til þess / ad eg hefe jafnan haft þesse Ord i Munne mier / Herra/ Herra. Jeg hefe ecke vered neinn Tyrcke/Gydingur edur Heidinge/er ann adhvert visse ecke neitt af þier/ edur og hefur hædt ad þijnu Nafne ; Eg hefe ecke helldur vered nockur Ant-Christenn edur Papiste/z haft Trausst a Ste Mariu edur hinum Heil. Antonius / ellegar ákallad adra/hverium þu villt ecke geefa þijna Æru/ Enn eg hefe pdulega haft þitt Nafn a minne Tungu / og kallad : Herra / Herra : Eg hefe jatad med

Muñ•

Mustenum / ad eg munde Nad odlast einunges fyrer þyns Nafns saker/eisiig sa Fyrergefning Syndana og eylijfa Saluhialp / og til þvi fullkomnare Wissu þar um̃/ hefe eg jafnvel medteked Sacramentum þyns Heilaga Lykama og Bloods.

Og ecke þad einungis : helldur hefe eg spaadog predikad i þynu Nafne/eins og Spaamenerner og Postularner / Eg hefe ecke vered nockur um̃komulaus Bonde/ Borgare edur Leik-Madur / helldur hefe eg og jafnvel vered eitt Prophete edur mikelshaattar Kiekie-Fader/og predikad/ecke i Fiandans Nafne/ helldur i þynu Nafne: So ad þu ert sialfur mitt Vottur þar til/ ad eg hefe ecke predikad sem Tyrcke/Gydingar ellegar adrer Villu Kennendur i Christendoomenum/ helldur hefe eg predikad rett i þynu Nafne/ & so sem þitt Nafn er/ ad þar nefnest eckert annad fyrer Mönnum undet Himnenum/fyrer hvers saker þeir verde Saluhoolpner/en̄ þad sem er skrif-

ad

„ ad um̃ Forþenuſtu þeirrar Neilogu „ og Pijrmæku Pijnu og Dauda JEſu „ Chriſti Guds Sonar/G. B. P. 4.

Og eñ framar/ Herra JEſu / Eg hefe getad i þynu Nafne reked Dioflana Flookka / og giort aſiur ſtoor Teikn eins og ſialfs þijns Poſtular / mier og odrum til Truarſtirkingar um̃ þitt Nafn. Hafe eg þa ecke añad predikad eñ þitt Nafn/og getad utreked Dioful„ eñ þar med/lijka giort ſtoor og kropfug Furduverk / Hvernig giæte þad þa ver„ ed Mogulegt / ad eg ſkylde ecke hafa haft enu Saaluhialplegu Tru ? Þvi kyñe þ þa ad vera mogulegt/ad eg ſkyllde Fordæmaſt ?

Þetta er Meining þra Laga Mook„ mæla / er Chriſtur ſeger ad þeir mune koma fram̃ med. Eñ þar til ſeger Drotteñ eñ nu/ Hvernig hañ mune ſvara þeim til þeſſa.

Eg mun þa ſvara þeim/ſeger hañ/ og hreint jata : Alldrege þeckta eg yd„ ur : Vijked fra mier : Þad er : þad kañ

kañ vel ad vera/ ad þier hafed þ giørt/ ákallad mig / predikad um̃ mig / reked Diøfla uf i mı̃nu Nafne / o. s. frv. Eñ Sañlega ſege eg ydur/Eg þecke ydur ecke/ eg veit eckert af ydur ad ſegia/ ecke helldur vil eg kañaſt vid ydur ſem þier mı̃ner værud/z hiaa mier faaed þier olldungis eingañ Stad / helldur ſkulud þier fara i burt fraa mier. Þecke Diøfullen ydur / þa maa hañ kaka vid ydur / vilie hñ lata ydur faa Rum hiaa ſier/ þa hlioted þier og þar ad bluͤfa : Her hiaa mier er eingeñ Stadur fyrer ydur.

Þeſſe Proceſs er Skelfelegur og Ognarlegur til ad hugſa / og maa vıͤſt þykia einu Einfølldu Hiarta Vndarlegur. Þvi ad þeſſe eru viſſulega ſiaalfs Guds klaaru og hreinu Ord / Ioh. 3. Hver ſem truer a Soneñ ſkal Fyrerfaraſt eige. Rom. 10. v. 13. Hver hañ aakallar Nafn Drottens (I Eſu Chriſti) ſaa mun Hoolpeñ verda. Rom. 1. v. 17. Saa Retkláte mun af ſiñe Tru lifa. Rom. 3. v. 28. Vier verdum Rettlater

læter (Afleyster og sagder frijer frá Syndenne/ og ollu Straffe Syndarenar til þess eylijfa Lijfsins) án Logmálsins Verka fyrer Truna alleina. Ef þvi er nu þannig vared (seger þu) hvernig skyll de þa þeir sem hafa þeckt Christum/ og predikad hañ/og giordu Kraptaverk i hañs Nafne/ eingu ad sijdur verda eylijflega Fordæmder?

Eñ þad hiálpar eckert: Ord Christi eru auglioos: Marger munu til mijn segia/ Herra / Herra: Marger munu spá og predika i mijnu Nafne / utreka Dioflá/ giora somu Teikn sem Spámeñ og Postular/og skulu þeir samt siñ ædur heyra þeñan Urskurd: Eg þecke ydur ecke.

Vid þetta mætti vel Hæren rijsa a Hofde eins Mañs/er hañ grundar rett uti þetta: Þvilijker hæer Lærefedur / sem ad sijnum Gæfum / Predikun og Lærdoome mætti lijkiast vid Spámeñ/ fyrer sijn Kraptaverk vid Postula/ fara a Mis vid alla sijna Velferd/ þvert a

mioote

moote þeirra Tru og Von / og þeir ed gaulu utreked Diøfla fyrer þad Heilaga JEsu Nafn/skulu verda slitner(Hersa lega Plagader) aptur af Diøflunum: Þui skyllde þad þa ei miklu framar ken da hinu Einfølldu?

3. Efi hvad þui vallde / utskijrer Christus klarlega i þridia Lage/ er hañ seger / þa mun eg segia Openberlega vid þa/Eg þecke ydur ecke: Fared fra mier þier Jllgiørda Meñ/ ellegar / þier sem driged hvad Orett er.

Þau Ord hafa þessa Meining/ og er sem sagt være: Jæ / þier hæu Lære-Fedur/ og adrer Christner / er kuñed ad-hroosa ydur þañig. Þad er allt saman Raunar satt. Þier hafed so keñt. Þier hafed so sem þier meined/truad a mig/ Þier erud skijrder/ þier hafed ækallad mig/ og sagt: Herra/ Herra : Þier hafed neitt Sacramentis mijns Bloods: Eñ hvert ætled þier þar fyrer ad verda Sæluhoolpner? Æ Nei: Eg vil segia ydur noc kud añad/ hvers þier siaalf-

ic

„ er hafed ecke giært, Þier hafed i allre
„ þessare ydar Tru ꝛ Guds Dyrkan ver
„ ed rett nockrer Illrædis-Menn/ so sem
„ Saurlyfte-Menn ꝛ Hoordooms-Menn/
„ Ligarar/ Agyrndar-Kroppar/ Ofund-
„ samer/ Hatursfuller/ Omyskunsamer/
„ Meinsæris-Menn/ o.s.frv: Ad sønnu
„ hafed þier kallad mig Herra/ Herra/
„ enn alldrege villdud þier læta mig þannig
„ vera ydar Herra/ ad þier ei villdud ræda
„ ydur sialfer/ og giøra helldur allt ept-
„ er ydar egen Vilia/ Þanka/ Asetninge/
„ Ordum ꝛ Verkum/ enn epter mynum Vil
„ ia ꝛ myns Himneska Fødur/ þier letud
„ ydart eged vonda Hiarta (hneigt) til
„ allskonar geysilegra Synda og Lasta/
„ ræda ꝛ hafa Walld framar enn mynar
„ Skipaner ꝛ myns Himneska Fødur til
„ Rettlætis ꝛ Helgunar. Ad sønnu haf-
„ ed þier predikad i mynu Nafne fyrer od
„ rum/ ꝛ fyrer sialfum ydur umm Syndanna
„ Fyrergefning: Kunnud nøgu Meistara-
„ lega ad breida þad ut/ hversu ad Nad-
„ enn er stærre enn Syndenn: Rom. 5. Hver-

su

su ad Men verde Saluhölpner an For-
þenustu sijna egen Verka/ Rom. 3. hver
su ad Blooded JEsu Christi Guds Son
är/ hreinsar af öllum/ Ja/ af öllum
Syndum: 1. Joh. 1. Hversu ad Eg
hefe giört Forlykum fyrer Synder
allrar Veralldar. 1. Joh. 2. Þier
kunnud noogu Meistaralega ad utþyda
Ord/ St: Pals: 1. Tim. 1. JEsus
er i Heimen komen til ad giöra Synd
uga Men Saluhoolpna/ Jafnvel hi-
na allra stærstu / en alldrege villoud
þier predika þad Hræsnesfulla/ Flæ-
rada/ Agiarna/ Hoorunarsama/ Lyge
giarna/ Ofundsiuka/ Dryckiu Hiarta/
og so frv. ut ur sialfum ydur: Nelld-
ur vorud þier Verka-Men Kangla-
kesins/ Hversu miked sem þier predikud-
ud adars / og vorud so Kostgiæfner i
þvi ad vikia fyrer Syndene/ allt eins
og þier ætlud ad hafa Peninga i stad
enn. Ad vijsu hafed þier reked Diof-
ulen ut af þeim Lykamlega Diofuls
sethu/ alijka og Judas/ en ecke rakud

þier

„ Þier Diøfuleñ uť ur Þaunkum ydar
„ egens Hiarta / Aforme / Ordum og
„ Verkū/ 1. Joh. 3. v. 8. Joh. 8. v. 44.
„ helldur letud Þier þañ hræra Hiørtu
„ ydar med Syrndum / og Limu ydar
„ med vondum Verkum : Þier giørdud
„ þær Tæfner a ødrum / eñ i sialfum
„ ydur giørdud Þier eingar Tæfner:
„ 1. Pet: 1. Þier hroosudud ad søñu
„ Skijrn ydvarre/ eñ Þier neitudud Krap
„ te Skijrnareñar og mundud ecke til ad
„ deyda þañ gamla Adam / og rydia
„ Syndeñe burt/ z afneyta so Diøflen„
„ um/ ølluhañs Athæfe og Verkum.
„ Þier upplyptud ad søñu Hendum
„ ydar til myn / og hroopudud / Herra
„ JEsu / eñ ydar Hendur voru Blood„
„ ugar / Esa: 1. og enganvegeñ Hei„
„ lagar/ 1. Tim. 2. Þier medtookud ad
„ søñu miñ Lijkama og Blood til ydar/
„ Eñ Þier miñtust so lijtt Þeirrar Hei„
„ løgu Pijnu og Dauda Drottens / 1.
„ Cor: 11. Þier æformudud ydur so lijt„
„ ed ad Krossfesta Syrnder ydar Lausla

ta

ſa Synduga Holldſ: Gal. 5. Pier villdud hafa ſo lÿtt mitt Hollð og Blood a ydur/ efſ ydar Holld og Blood var Skiækiu Holld / Pioofa Holld / Mordingia Holld / Dryckiu-Svijna Holld / Ovidurkvæmelegt Holld / 1. Cor. 6. v. 15.

Fyrſt Pier hafed nu Paſig vered Jſlrædes Meñ/ Pioonar Syndarefiar/ og ecke ængraſt yfer Syndum ydrum/ ellegar koſtad Kapps um ad Pier giæt-ud lagt Pær af/ Pa ſkal Pad alls ecke hiælpa ydur/ hverſu miked ſem Pier hafed hroopad til min/ Herra/ Herra: Nie helldur allt Pad Pier hafed predik-ad / utreked Dioſla / giört miklar Tækner/ leſed/ beded/ vered ſkÿrder / teked Skripter / geinged iſiar / Pier ſkulud ſamt ſem ædur fara i burt frá mier/ Og fyrſt Pier rækud ecke Dioſ-ulen ut frá ſiálfum ydur / Pa ſkulud Pier nu verda rekner og ſlitner af honum um alla Eylyfd.

Petta er ſu retta Hofud Meining

i Ordum Christi: Hvjad hañig muñ Doomureñ skyladur verda / pad viknar St. Pall Auglioostega/Rom. 2. er hañ seger/Ad Christur muñe dæmä Heimeñ epter sijnu Evangelio: ellegar / epter pvi sem hañ og adrer Postularner hafa predikad JEsum Christum / hverium ad kemur øllum saman um̃ pad sem nu hefur sagt vered/ Hvad og skal her epter strax verda utþydt.

4. Pessvegna giører nu Christus framveges/ sem ecke er komeñ til ad dæma Heimeñ/ helldur til ad frelsa Syndarana og pa Sæluhvolpna ad giøra / vill og ecke nockurs Fordæming/ helldur allra/ allra/ Ja/ allra Sælar Velferd/ sijna Tryggda Hiartanlegu Aminning til vor / sem høfum Evangelium Rykesins Osviked/ ad vier førum med pad sem Vyser og Forsiæler / og ecke sem nockrer Dæarar edur Vitstola Meñ byggium Sæluhiælp vora a tiñe laus ee Meining og panka sem alldrege er heited i Ordum Herrans Christi / hver

ad

ad er ſa rette Grundvallar Steiñ vorr-
ar Saaluhiaalpar/ helldur ad vier leakum
Þeſſa fullkomnu Rædu Chriſti leida og
vyſa oſſ Veg. Þviad hañ ſeger ſo.

Hver ſem ad heyrer nu þeſſe miñ Ord
og giører epter þeim / (og ſmydar ſier
ecke ſiaalfur eitt añad Evangelium) hañ
er eiñ Vys Madur/ og hefur bygt ſyna
Saalar Velferd a einu føſtu Biarge/
ſo ad hun ſkal alldrege kaſtaſt uñ koll /
Eñ hver ſem heyrer þeſſe ſømu Ord /
og giører ecke þar epter (liſer ſamt aa-
fram i þeirre Meining/ ad hañ gete ege
ad ſiþour orded Saaluhoolpeñ / ſafnvel
þoott hañ ſie eiñ Spillvirke og fremie
Synder i øllu Siaalfræde) hañ ſame
er eiñ Vitfirringſlegur Madur/ ſa ed
bygt hefur Saaluhiaalp ſyna a lauſum
Grundvelle / og muñ þeſſvegna faa uñ
ſyder eitt Ognarlegt Fall.

Þvi / ad þetta ſie Meining Chriſti
i þeſſum Ordum/ þad utſkyra þeir Hei-
logu Poſtular i Skrifum ſynum.

St. Johannes ſeger: 1. Joh. 3. v.

7. Barnakorn/læked eingan villa ydur Hver Rettvijsena (edur þad sem Rettvijst er) giorer / sa er Rettvijs: Lijka sem han (JEsus) er Rettvijs: Meiningen er þesse: Sa Madur sem i Trunne a JEsum Christum stundar eitt Heilagt og Ostraffanlegt Lijferne/ z þioonar ecke Syndenne/ helldur giorer sier Omak fyrer þvi sem rett er fyrer Gude og Gudhræddum Mønnum / han kalla eg/ og Guds Ande fyrer mig kallar han ad vera Rettvijsan og Sæluhoolpenn Mann fyrer Gude: Giører hn þad ecke/ þa hefur han ecke helldur þa sønnu lifande og Sæluhiálplega giørande Tru/ og maa han hroosa sier og raupa so frekt lega sem han vill af Trunne/ og segia ad han sie Rettlætur af Trunne/ þo kallar Guds Ande han alldrege Rettlætann: Ecke helldur fær han nockurn Tijma Laun hinna Rettlætu.

St: Jakob seger i sijnu Sende-Brefe Cap: 1. v. 22. Vered og einig Giørendur Ordsins/edur haged ydur epter Ordenu/

enu/ Eñ ege alleinasta Tilheyrendur / hvar þier sialfa ydur mz a Tálar draged St: Páls Ord eru eisig eptertaka verd/Eph. 5. v. 5. 6. Pad skulud þier vita/ ad eingeñ Frillulijfes-Madur/edur Ohreiñ / edur Agiarn / hver ad er Skurgoda Dyrkare / hefur Arftöku i Rijke Christi og Guds. Láted þar fyrer engañ villa ydur med Onytelegum Ordum / þvi fyrer þad kemur Reide Guds yfer Born Vantruareñar (þa Ohlydnu.)

Hvar fyrer seigia þeir Heiløgu Guds Meñ: Láted ecke leida ydur afvega/ Item/ draged ydur ecke siálfer a Tálar: Af þvi ad Meñ villa sig so og sokkta: Hvar fyrer seiger St. Páll / Fyrer Syndernar kiemur Reide Guds: Ecke añars vegna / eñ fyrer Saker Heiniskn Mañaña/ sem meina/ ad Gud mune ecke reidast þeim og fordæma þa fyrer þeirra Saurlifnad/Ohreinlæte z Agyrnd/o.s.fr.sokū þss þeir hafa lækted vid Truñe a JEsum Christum og játa hana. E 4 Pvi-

Hvilkur Lærdoomur / Predikun / Vidvørun og Amiñing sem framſelſt i gødur greindum Ordum / bæde af Kiekingum ſiaalfs vors Endurlauſnara og DRottens JEſu/ſem og hans Heilogu Poſtula/ er harla Naudſynlegt ad ſie af hugadur a þeſſum Tijdum / og brijndur fyrer Moñum med Vandlæte og Alvørugiefne.

Hviad vier ſiaum þad klaarlega fyrer Augunum/og fiñum þad med Kvøl i ſiaalfre Rauneñe / i Framferde þeirra Maña / er jaata ſig til þeirrar Saaluhiaalplegu Truar a JEſum/ heyra Evangelium/bruka Sacramenteñ/ad þvi er eins vared og hiñ Heilage Guds Mad ur Judas yferklagar i ſijnu Sendebrefe/ Jud. v. 4. Ad marger Meñ hafa þañig Lærdoom JEſu Chriſti medferdis/ ad þeir draga Naad Guds vors uppa Over ſynde/ giøra af þeirre Tru/ ſem Einuñe er giefeñ þeim Heilogu/þa Tru og þañ Lærdoom / ſem leider til alls Ohreinleika og Vidurſtyggdar ; og þar

med

med hverneiga þeir/ad bæde Gud og JE-
sus sie þeirra HErra.

Hvi hvad er Almeñelegra medal Fol
ks/eñ ad gleyma og forackta Guds Ord/
Sveria / Blóta / Bølva / Banrækne
Guds Ords/Ohlyþne/Hrot/Hyermood-
ska giegn Guds Ords Þienurum/giegn
Yfervalldenu/Forelldrunum/ Husbóon-
da/Hus-Modur/o.s.f.Natur/Ofund/
Reide/Ofbellde/Aflog/ Ohreinmenska/
Lauslæte / Sollvirding / Ofdryckia /
Flærræde/ Skulldur/Ohollusta/Under-
ferle og Sierplægne/Lyge/ Bakmælge/
Meinsære/ eitt Ohreint Diøfuls Nat-
ta / til hvers ad so fáer hugsa/ o.s.f.
Er þad ecke allt eins og Jeremias seg-
er/Jerem. 5.v.30. Þad stendur hræde-
lega og Ognarlega til i Landenu / Med
Svikum/False/Riettar-Spilling fyrer
hinum Fadurlausu og Fatæku/ og Folk
gyrnest Lyge-Predikara/ er kuñe ad pre-
dika fyrer þvi hversu þad eige ad drecka
og svelgia/Mich. 2.v.11. Hvert er þad
ecke so sem Oseas hroppar / Os. 4. v.

1.2. Þar er eingeñ Tru/ eingeñ Kiær-leike/ eckert Guds Ord i Landenu/ helldur Gudlaſtan/ Lygar/ Mord/ Hoordoomar og Þioofnadur hafa Yfer-Raad feing ed/ og ein Bloodſkulld kiemur epter adra/ o. ſ. f.

Eñ hvad velldur þeſſu medal Alþydu/ ſem hefur þad ſañ a Guds Ord/ og heyrer þad ſo jafnadarlega og nærre þvi Daglega ? Þvi velldur ølluſámañ ſa Diøfuls Miſſkilningur ſem vier høfum uñ Chriſt / uñ Evangelium / uñ Truna : Ad vier ſkilium ecke / edur viliam ecke riett ſkilia / hvad Chriſtus er / hvar til hañ er oſſ giefeñ : Hvertu Evangelium heite oſſ / hvad ſu rietta Chriſtelega Tru ſie / fyrer hverta vier verdum Sæluhoolpner/ Hvernig ad hun umbreiter giørvøllu Mañſens Edle og þeirre gømlu Nattuuru/ Helldur ætlum vier ad øll vor Religion, giørvallur Chriſtendoomur og Guds Otte / vor Helgan og Riettlæting ſie einungis iſkefaleñ i Ytvortes Skyne og Idkun Gud rak-

rakneñar/ giørande oss i Lund / ad þeg-
ar vier førum ad eins til Kyrkiuñar /
þylium fram̃ vorar Truar-Greiner/ se-
sum Fader vor / seigium (æn þeirrar
tilhlijdelegu Gudrækne i Hiartanu)
Gud / fyrergiefdu mier Synder mÿnar
fyrer Saker JEsu Christi/Gaungum
til Skripta og Alltaris / þa mune oss
þad þegar duga / þa sieum vier vel
Christner / þa krefie Gud einkis meira
af oss.

Med þessu Mocke festest (Alþijda
Maña) i Syndeñe hreinsar hvørke þad
Blooduga Hiarta / nie þær Bloodugu
Hendur / giører sier alldrege nockurt
Omak fyrer nockre Heilagre Lagfæring
Lyfferneſins / helldur lætur Syndena
ræ^a : Vt af hveriu ad øll vor Guds
Dijrkun verdur z so ad þvi stærre Synd/
so ad Gud verdur eñ framar þar medur
til Reide reittur. Ad þytta sie so i Raun
og Sañleika/ bevijsar Esajas Cap: 1.
v. 11. 12. 13. 14. 15. Jeremias Cap. 7.
8. 9. 10. Psalm: 50. v. 16. 17. 18. 19.
20.

20. 21. 22. Psalm. 109. v. 7.
Þar fyrer kemur og so Guds Reide yfer Landed / med Drepsoott og ødrum Stukdoomum/ med Misvexte / Hungre og Hallære/med Sverde og ødrum stoor um Land-Plagum / Es. 1. Jer. 7. 1. Cor. 11. v. 30. Og þetta ecke alleina / helldur sender og Gud þessvegna Formyrkvun syns Ords / tekur burt þann hreina Lærdoom og Kenendur / gefur (Hrumar) Jdjulausar Tekur / og Skort a Braude/bæde þvi Lyjamlega og Andlega/ sem Amos talar Cap. 4. v. 6. og 8. Cap. v. 11. Og lætur þann Þridia svarta Hest og Riddara rijda ut yfer Londen / sem velldur þvi / ad Ord Guds verdur so dyrt/ad Men geta varla betalad þad med Peningum / og þo varla Metter orded/Openb. B. 5. v. 6. Ja/ hann tekur Lioosa-Stiakan burt / z fer a burt mz sitt Ord/Openb. B. 2/5.
Af þessu Orsakast þa sijdan þad eymlyfa Hungur og Þorste / so ad margur hver lifer þar med afram i allskonar
For-

Forvcktun vid Gud / og so i Þvernvod-
sku/ hugsande so med sier / nær hañ ad
eins/ad skriptast i siñe Bana-Legu/hafe
hñ þa Prestenñ hiá sier sem kuñe ad lȷsa
la nockud fyrer honum ut af JEsu
Nafne/ fáe so Aflausn og medtake Lijk-
kama og Blood Christi i Sacramente-
nu / þá muñe hañ gánga lifande iñi
Himnarijke : Eñ sámt sem ádur liek-
ur Diøfullenñ vid Sálusne af mørgum
Mañe / firer eñ Bijned og Braudid /
hvar med ad Lijkame og Blood DRott-
ens meddeelest / er eydt i Lijkamanum /
hvar um frekare Vtskijring skal giør
verda her epter.

Og er þad eingañvegeñ Nylunda
þoott Diøfullenñ fare þañig ad villa
á vorum Tijdum / þad hefur so vered i
frá Allda Ødle/ þviad Eáin trude þvi
fyllelega og fastlega / ad hañ ynde eins
vel Sáluhoolpeñ og Abel / af þvi hañ
færde Gude Foorn/ 1. B. Mos. 4. Og
þá Gud predikade sialfur fyrer hon-
um um þad vonda Mordinglega Hiar-
tal.

ka/þa helldur hañ ſam:t æfram̃ i þeirre ſiñe Meining/ad hañ mune engu ad ſtijd ur Gude þockñaſt / jafnvel þoott hañ kaſe ei þad (illa Niarka) i burtu/Eins hefur þad vered a Dogum Moſis og Spamañaña/ Pſ. 50. Eſ. 1. Jer. 7. Þegar ſialfur Chriſtur var (ſijnelegur) a Dogum / Matth. 7. A Tijdum Poſtulaña / ſem ſiaa maa/ Rom. 6. Af Skrifum Johañis/ Jacobi/ Peturs og Juda.

Eñ ſier i Lage er akhugande um̃ allt þetta/ hvorſu ad Sonur Guds/ ſem ad geingur mille þeirra Sis Gyllene Lioſa ſtiaka / og hefur eiñig Sis Stiornur ſier i Nende / ſkipar þeim upplijſta Johañe Gudſpiallara ad ſkrifa um̃ þetta til Biſkupaña og Safnadaña i Sardes / Laodicea og Epheſi Borg / Openberingar B. 2. og 3.

J Openberingar Bookeñe 3. Cap. v. 1. og 2. ſkrifar St. Johañes þvilijkt Sendebref epter Muñe ſialfs Chriſti til Engels Kyrkiuñar edur Biſkups

ſins

sins i Sardes; Þetta seger sa sm hefur Sio Anda Guds og Stiornustar Sio: Þesse Ord og þetta Skrif kemur fra Herranum Christo / hver ed radur fyrer þeim Siofelldu edur Yfergnæfanlegu Gafum Heilags Anda / og sender þær ut i sijna Sofnude / Kiennendum og Tilheyrendum / hañ ed lÿka radur fyrer þeim Sio Stiornum / þad er / hefur Biskupa og Kærefedur (er lÿka eiga sem Stiornur fyrer ødrum) þeirra Sio Kyrkna sier i Hende / og getur fared med þa riett epter sine eigeñ Villd / hvad sm hañ vill lata giort edur Ogiort: So DRottenñ lætur skila til þyn a þeñañ Hatt / þu Engell Kyrkiuñar i Sardes; Eg veit þyn Verk nærsta vel / hversu þu hagar þier. Þviad þu hefur þad Nafn / og ert daudur. Vert vak ande / og styrk þid añad hvad deyia vill: Þvi legg nu i Miñe hverneñ þu hefur medteked og heyrt / og vardveit þad og gior Ydran: Þvi ef þu ei vaker / þa mun eg yfer þig koma sem Þioofur:

Og

Og ege munku vita a hverre Stundu er eg mun koma yfer þig.

Til Engelsins i Laodicea er þess kon ar Bref skrifad: Eg veit þijn Verk: þad þu ert hverke Kalldur nie Heitur / Enn med þvi þu ert Volgur/ mun eg ut skirpa þier af mijnum Munne / þvi þu seger / Eg em rijkur og hefeölldungis noog/ og þarf einskis: Og þu veitst ei þad (þu skilur ei ad) þu ert Vesæll/ Aumur og Voladur / Blindur og Fat≠ laus.

J 2. Cap. er hönum (Johañes) skip ad niedal añars/ad skrifa Englenum i Epheso til/ ad vegna þess hañ hafe yf≠ ergiefed miked af þeim fyrsta Kiærlei≠ ka/ og ef hañ giöre ecke Jdran/ þa mu≠ ne DRotteñ burt hrinda hañs Lioosa≠ stiku edur Kyrkiu ur sijnum Stad.

J þessu Sendebrefu Christi eru þesser Tveir Partar vel verder Jhugunar.

1. Ad sa Drotteñ/ sem geingur siálf ur midt a mille Liioosa-Stiakaña/ og er Nalægur i þeirre Christelegu Sam≠ kundu

kundu og Søfnudum a Jørduñe / sier
lÿka allt saman med sÿnum glañsande
gegnum þreingiande klæru Augum /
Openb. B. 1. v. 14. hvörsu ad allt er
aðhorft / Hañ seger þad siálfur / ad
Biskupeñ og Søfnudureñ i Sardes
hroosudu siálfum sier og var lÿka hroos
ad af ödrum / af þvi þar være eiñ lif-
ande Biskup og Søfnudur / er være ad
vÿsu á Vege þess eylÿfa Lÿfsins / eñ
ingu ad sÿdur væru hvörutvegge Dauð-
er: þad er / ad þeir geinge á Vege Dauð
ans / og ef þeir Idrudust ecke / mættu
þeir vænta ad fá strangañ Dóóm af
Drottne. Sómuleidis / visse ecke helld-
ur Biskupeñ e Søfnudureñ i Laodicea /
nie skilde añad / eñ ad þeir være Rÿker
og vel Megande i Þeckingu Christi og
Skilninge á Sáluhiálpeñe / og þyrfte
þvi ecke frekare Skilnings vid ; eñ þo
væru þeir Snauder / Aumer / Blinder /
og fyrer Drottne nærre þvi Forsmañ-
arleget / vidlÿka og Nræke sá a hvern
Madur stÿgur med Fætenum / hvörium

D Christ-

Christur vilie utskirpa/ eins og pvi/ vid hveriu hans Hiarta og Sal væmde.

Hafiig eru peir kostulegu Safnader/ sem voru so hætt virder a Døgum Postulana / giørvaller a Tnlar dreg-ner/ad peir vissu ecke afiad en peir være a Veigenum til Lyffins / og geingu po a Veige Fordæmingarenar.

2. Pat nærst er pad verdt ad grunda utt / ad JEsus Christus hookar pess vegna ad skirpa peim ut / og ad svipta Liodsastikune i burt : Ecke alleina ad taka burt Kiennendurnar sem eru Odug-anleger/helldur og ad flytia Safnadena i burtu/ er læta pañig leida sig afvega/ jafnvel pott pad sassa Guds Ords Lios lyse fyrer peim/ so ad Guds klara Ord skal takast i burt fra peim/og gefast od-rum : So sem Christus einnig talar i Gpterlykingune um Vyngarden/ Ma-tth. 21. v. 33.

Hviad vier skulum ecke ætla / ad pad sie sagt einungis vid pa Sofnude : Helld ur endar Christur oll pesse Sio Bref

med

med þessum Ordum. Hver Eyru hefur ad heyra/ hañ heyre (full vel) hvad Andiñ talar til Safnadaña : Þar fyrer / hvad helst sem þeim er sagt/ þad sama er skrifad oss til Lærdooms og Epter-dæmis/ 1. Cor. 10.

Lærum þess vegna þa alvarlegu Aminning sem Christus giører/ uppvekia oss/ hverja hañ giørde til Biskupsins og Safnadarens i Sardes : Ad vier hugsum uti og rañsokum med Kostgiæfne/ hvernig vier høfum heyrt og medteked Evangelium af Munne Christi / so ad vier tokum ecke vid nockru Flandans Evangelio i Stadeñ fyrer Evangelio Christi : Þvi ad þad er eins mastadt fyrer oss/ og Christur seger til Kenendaña i Epheso / Vier høfum yfergefed miked af þeim fyrsta Kiærleika/ Hvad allt samañ orsakast af þvi/ ad vier vilium ecke skilia rett til gagns/ hvad Christus sie / hvad Evangelium er / hvad Truen er / hvar fyrer vier megum vera hrædder um hvern Dag / ad DRottenn

munu koma yfer oss vidlijka og þvoof-
ureñ kemur Hvart ad / þa hañ læðest /
og svipta burt Lioosastikuñe / so ad
Guds Ryke skal verda tekid burt fra öss
bæde Tymanlegã og Eilijflega / eins og
vier sium ä þessum Døgum ad fram
er komed vid þä sømu Søfnude og
Stade / um hveria ad Christus her tala
ar.

II. Capitule.

Hversu ad Gud hafe ecke bañad nefnum Kijr
kiuvoeg.

EN med þvi nu hefur vered ut-
skyrt og utlagt / hversu ad marger
i þvi skæra Lioose Evangelii hlau
pa Villter fra LIJFsins VEge / þa /
so ad hver og eirn kune ad hrærast og
verda uppørvadur til ad giefa Giæfur
ad honum þess kostglæfelegar / skulum
vier kyña öss vel og riett þessar Sex
epterfylgiande Reglur Almeñelega / um
þeñañ Veg / og læta þar vera öss jafn-
añ Hugfastar.

1. Fyrsta Reglañ. Þad er eitt añad

Lijf til epter þessa Æfe / sem vier eigum hier a Jørdusie. Þviad Madurens er ecke undet Lok lidens/ nær ed Saal og Lijkame eru skilens ad hvert fra ødru hier a Jørdu: Helldur byriar þa anadhvert hid Vonda/edur hid Gooda/fyrer hvere ium Manne/fyrst fyrer Alvøru. Saalen lijdest þa ecke edur hverfur burt / nie verdur ad eingu/ þegar hun hrærer ecke Lijkamans leingur fyrer vorum Augum: Lijkamens hverfur og ecke helldur i burtu/ þott hann rotne i Jørdusie/ ellegar brenne so / ad Madur meige ecke þeckia eitt Bein þar af/helldur varer hvørutveggia framvegis og helldst vid Lijde.

Saalen er Odauðleg: Og so snemma edur fliott sem hun fer ut af Lijkamanum/so fliott er hun fyrer Guds Doome: Og fær sin Samastad/ anadhvert i Guds Ryke og Abrahams Skaute til Fagnadar og Glede / Ellegar i Diofulsins Valldi og i Loganum til Eylijfra Kvala / Luc. 16. Þar er eingen annar Vegur til sem fram hiaa meige fara edur a bij vid þetta. Lijkamen

Lÿkameñ hlÿtur eiñig ad koma fram aptur ur Jørdeñe a Dege Doomsins : jafnvel þott hañ hafe orded marg Þu-sund Siñum ad rotna i Jord / Vatne edur Ellde / þott eitt Beined være i ein-um Heims Enda / og añad i ødrum / þott þad være jafnvel nedst i Afgruñe Jard ar / þa verdur þad þo samt her fram ad koma ad nÿu / so ad þar misser ecke ne saknar eins einasta Beins : Vier mun-um Jklædast a nÿ med hinum somu Aug um / Eyrum og Nørunde / Job. 19.

Og þa byriar Mañsins Lucka edur Olucka rett fyrer Alvøru / so ad allt þad sem Madur fiñur til i þessu Lÿfe / hvert sem þad er Vellÿst edur Kvalræde / er ecke añad eñ Skugge edur Skemtun gegn þvi sem Meñ þa fiña til og rey-na / Þviad eins og þad er sagt um Vel lÿstena : Augad hefur ecke sied her nock-ud þvilÿkt / Eyrad hefur helldur ecke heyrt her nockud þvilÿkt / ecke helldur kañ Hiartad ad mynda sier edur ad upp-mala þa Glede og Vegsemd so stoora /

ad

ad hun sie þo ecke i sialfre sier Þusund Siñum skærre. Eins er og vared Kvøl Sælareñar og Lijkamans epter þetta Lijf/ alldrege geta Meñ ætlad ad hun sie so griñ / ad hun sie þo ei eñ þa skielfelegre.

2. Aukur Reglañ. Samt sem ædur hefur þo Gud hverke skapad edur forlakslaust skipad nockurn Mañ til Þijnunar i Ondverdu/ecke helldur hefur Gud nockra Hiartanlega Girnd edur Þocknan þar til / ad nockur skule komast i Kvalastadeñ a þeim Vege.

Helldur er þad Hiartanlegur/alvarlegur/stødugur og vel þocknanlegur Vilie / Girnd / Epter þreying og Launguñ Guds/ ad aller/ aller/ sa aller Meñ/ ad eingum undañteknum skule verda Sæluhoolpner og hreppa Glede þess eylijfa Lijfs hiaa hønum. Med þvi hañ skapade Adam og Evu hina fyrstu Meñ eiñig þar til i Fyrstuñe.

Þvíad so seger sa Sañorde Drotteñ Gud sialfur i gegnum Muñ Pro-

phetans Ezechiels/Cap. 18. og 33. So sannarlega sem eg er eirt lifande Gud (og ecke Diøfull nockur ad Náttúru) þa hefe eg einga Gyrnd til Dauda Syndugs Mans (ad hann/ sem Syndare deye i sijnum Syndum til Fordæmingar) helldur er þad mijn Hiartanleg Gyrnd og Vilie/ ad hver og eirn Syndare (hvorsu stoor og hrædelegur sem hann er) mege snua sier aptur fra Syndenne / og life / þad er / hallde bæde Tijd þessa Lyffsins i Nand og Glede / og sijdan þvi Eylijfa Lijfe.

Ose 11. v. 8. Talar Gud i þessare Meining: Neyr þu Ephraim/ Ef ad eg giørde vidur þig epter þinne Verdskulldan / þa munde eg fara ad vid þig, so sem vid Adama og Zeboim / eins og med Sodoma og Gomorra / ad eg lete þig fara lifande nidur til Helvijtis. Enn hverk meinar þu / ad eg hafe nockurt Gaman af þvi / ad ad hvert ad Sodoma med hinum ødrum Borgunum fooru so aumkunarlega til Helvijtes / ellegar ad

eg

eg forclarfe Maneſt a hvilkan Mꜳtt e Æ eingan regiſt / ſeger DRotteſt: Þegar eg hugſa þar til / ad eg ſkule ſo giora vid nockurn Man / þa ſnyſt mitt Hiarta i mier / og þad er mier ſem eitt gloande Elldur i mijnum Ydrum.

Þad ſama Hiartalag Guds til allra Manna Lijfs / utþyder og auglyſer oſſ Guds eigin Eingetenn Sonur / hver ed þecker Fodurenn beſt / og veit hvad i honum er / Matth. 11. v. 27. Þar han ecke einungis græter yfer þeirre Olucku ſem vofer yfer Jeruſalem / Luc. 19. v. 41. Helldur hroopar hann einnig med Grꜳtlegum Ordum / Matth. 23. v. 37. Jeruſalem / Jeruſalem / hverſu opt hefe eg viliad ſaman ſafna Bornum þijnum / lijka ſem ad Hænan ſafnar Vngum ſijnum / Hverſu Hiartans feigenn hefe eg viliad vernda bæde þig og þijn Born fra Tijmanlegu og Eylijfu Vallde og Ofvellde Diofulſins / Enn ſiꜳlfer hyrdtud þier ecke neitt þar um.

Sama Hiartalag Guds utſkijrer

Guds eigen Ande fyrer oss/ hver ed ranſakar Dypt Guds / 1. Cor. 2. Þat ed hann talar so auglioosleaa fyrer Heilagan Paulum/1. Tim. 2. Gud vill ad aller Men verde Saluhoolpner / og komest til Sannleiksins Vidurkenningar. Og fyrer St. Petur: DRottenn vill ei þad nockur fortapest/helldur þad hver Mad ur sinne sier til Yferbootar / 2. Pet. 3. v. 9. Fyrst Gud vill nu so Hiartanlega giarnann unna sierhverium Manne þess Eylyfa Lyfs/þa kemur su þridia Regla her a epter þar um/ hlioodande þann ig.

3. Gud hefur ecke læted þad Eylyfa Lyf vera langt ur Vege fyrer oss / ecke helldur fest þad hærra upp/ enn ad hver og einn gete nad þvi og feinged þad full vel / sem hefur / edur gefed er ad hafa Guds Ord: Þviad so seger Christur sialfur þar um / Marci. 15. Matth. 4. v. 17. Guds Ryke er i Nand vid ydur (nalægest)þesse er Meiningenn: Einginn / hverium gefed er ad hafa Guds

Ord/

Ord/ og ad heyra Evangelium Ryke-
sins/ skal segia : hverk mun eg og so fa
komest i Himnarijke ? Hverk mun mier
takast ad sleppa hia Helvijte ? Ryke
Himnanna er i Mænd vid pig : Og so
audvellt er pier ad fa Guds Ryke og
pad eylijfa Lyf / sem pad Brauded pad
pu etur / sem Fæten pauer pu stijgur/
Hvar um St. Paall eitiig talar / Rom.
10. v. 6.7.8. Seg pu ei i pijnu Hiart-
ka / hver vill uppstijga i Himenen / og
vita fyrer mig hverk eg mege koma
pangad ? Eda hver vill nidurstijga i
Underdiuped/ og segia mier fra/ hverk
mier er par nockur Samastadur buen ?
Orded er pier nalægt i pijnum Muñe
og i pijnu Hiarta : Pad er so nærre sem
Orded er pier / ad pu getur bæde heyrt
pad/ og tiked epter pvi/ so nærre er Gu-
ds Ryke eiñig : So audvelldt sem pier
er/ad hallda pier til Ordsins/ so audvell
dt er pier pad/ ad komast hia Helvijtis
Pijnu/og ad na Glede pess Eylijfa Lyf-
sins.

So

So er þad og ad vÿsu Saññleikur / sem Christur seger hiã Matth. 7. v. 14. Ad sã Vegur er mioor / sem til Lÿfsins leider / þad kostar Omak / og vter komunstũ ecke sofande þar til / Eñ þad er og jafnframt vÿst og satt / ad sa Vegur er ecke framar meir tilbyrgdur fyrer oss / helldur eñ sã breide Vegur Fyrerdæmingarinnar / Jã / þad er og þvi jafnframt Saññleikur, ad sã Vegur er leider til Tapunarinnar / Orsakar eins miklum Kostnade / Omake og Erfidesmunum / og þad jafnvel stærre / eñ sã Vegur sem leider til Himnarÿkes / hvar a frekare Vtskÿring skal giør vera sÿdañ / i þeim Attunda Capitula.

Orsøk til þess / ad Veguren til þess Eylÿfa Lÿfsins / er ecke giørdur Omøgulegur edur Oførkanlegur fyrer oss / ecke helldur ofur torsooktur / er hin Fioorda Regla / er þañig hliodar.

4. Gud hefur ecke sett edur heited oss eylÿfu Lÿfe epter Forþenan vorra Good verka / helldur alleina fyrer Forþenust-una JEsu Christi. Þvi.

Hvad so seger St. Petur / Giorninga Book Post. 4. v. 12. Par er eckert anad Nafn gefed Mönnunum / i hveriu oss byriar Sáluhiolpnum ad verda / utan alleina Nafned JEsu Christi. Pad er / Gud hefur ecke nefnt nockurn anan Nyt a Nafn fyrer Monnum / fyrer hveris Saker peir geti ordid Saluhiolpner / utan JEsum Christum. Hefde Gud tilsteked vor egin Verk og Rettlæte / pa mættum vier segia / Hversu kan pad mögulegt ad vera / ad eg kune ad verda Saluhiolpen? Pad er mier mikels til ofur pungur og praungur edur miodr Vegur / En han hefur alleina tilteked JEsum / sem hefur uned pad i vorn Stad / sem oss var Omögulegt / oss til Rettlætes / Rom. 8. v. 3. 4.

Sialfur Christur talar og so par um Joh: 3. v. 16. 17. 18. So elskade Gud Heimen / ad Hn gaf ut sin Eingetenn Son til pess / ad hveriet / sem a han trua Fyrerfarest ege / helldur ad peir hafe eylyft Lyf. Hvad ecke sende Gud sin

Son

Son i Heimeñ/ að hañ dæmðe Heimeñ/ helldur að Heimureñ frelſiſt fyrer hañ: Hver æ hañ truer/ dæmeſt ege. Það er ſem hañ ſegðe: Heyr þu Maður hver hellſt ſem þu ert æ Jorðuñe/ Af þeſſu kañtu að ſiæ/ hvaða Kiærleika Guð hafe til þÿn/ Hvert þu hreppeꝛ Sælar Velferð ellegar Forðæming. Hefðe Guð ecke villað Hiartans fegeñ gefa þier það eylyfa Lyf/ þa hefðe hañ læteð það vera komeð under þÿnum Verkum/ og ſiælfs þÿns Forþenan/ og þa hefðer þu mætt ſegia með øllum Rette: Himnaꝛÿke er længt fra mier/ Eg verð alldrege Sæluhvolpeñ/ Eñ nu hefur Guð lateð það vera komeð under mier/ hañs egeñ Syne/ að eg ſkÿllðe forþena það fyrer þig/ og heimter það einunges af þier/ að þu ſkuler hafa allt þitt Trauſt þar um æ mier/ hvað og ecke helldur verður þier Omøgulegt. Af þeſſu getur þu dæmt bæðe um það hvað Guð vill/ og hvað þier er Møgulegt.

J þeirre ſømu Meining talar St: Pæll

Pall Tit. 3. v. 5. Ecke fyrer Rettlæ-
kes Verkaña saker / sem vier hefdum
giört / helldur epter siñe Miskunseme
giørde hañ (Gud) oss Sæluhoolpna /
Pad er alleina fyrer saker JEsu vors
Frelsara/ Pvi Gud hefur ecke lated vort
Retlæte og Sæluhiælp vera biggda a
votum Verkum/ helldur a JEsu.

Og St: Johañes 1. Joh: 5. v. 11. 12.
Gud hefur gefed oß eylijft Lijf: Og Petta
Lijf er i hñs Syne. Hver sm̃ Guds Soñ
hefur/ sa hefur Lijfed. Pad er sem hañ
segde/ Hefde Gud viliad bañá oss Stigeñ
til Pess eylijfa Lijfs/ Pa hefde hañ lated
Lijfed vera komed under vorum Verk-
um/ eñ nu hefur hñ lated þ vera komed
under sijnum Syne. o. s. frv.

Eñ framar / Þoott Gud hafe ecke
lagt Lijfed fyrer oss vegna Verka vorra
Pa er Pad Po vijst og satt sem hin Fim-
ta Regla fram setur.

5. J Guds Rijke kemur eingeñ sem lif
er og anar a fram i Syndum sijnum/ an
Jdrunar / og Syndeñ utelokar Mañeñ
fra Guds Rijke og eylijfu Lijfe : Hvat

um Christi Ord eru nóogu áuglióós/ſ ñ mót hafa útlagd vered epter Siöunda Capitula Matthæi.

6. Saint er og þesse hiñ Setta Regla ſañ / Ad hvörke er Gud Fader nie Christur Orsök til þess / ad Madureñ verdur Fordæmdur, helldur er þad hañ umſiálfum alleina ad keña / med þvi hañ brúkar ecke JEſum og Guds Náð so Tilhlydelega ſem verá bære; Þessar Sex Reglur ſkulu vier láta ſtanda faſt- ar/ ſo ſem þær eiñig erú einkoom Obif- anleg Guds Sañendi.

Seinne edur ſa Añar

Parturen.

I. Capitule.

Um Christum.

Hvad JEsus Christus sie: Hvar pyrer hañ er i Heimeñ komeñ / og hvada Gott hañ hafe giört.

Eg

G hefe sagt her ad framañ/ad Mañenum/sem er skÿrdur uppa Christum/og er komeñ til Þeck ingar a Christo/ olle þad Fordæmingar / ad hañ færer sier ecke JEsum rett i Nyt/ edur brukar hañ ecke so sem ad ber / Þetta æ ad skilia a þeñañ Hatt.

Sa Fyrste Madur Adam med sine Hustru Evu / af hverium Forelldrum vier aller erum upprunner/ad eingum und anteknum/ var skapadur af Gude/ ecke til Daudans og Fordæmingarinar/helldur til Fridar og Fagnadar / so ad hañ nyte hverutveggia/ fyrst Tÿmanlega i Paradÿs / og sÿdañ i Adsetre sialfs Guds og i þeim Himnesska Samastad / i Samkoæme hiña Heilogu Eingla uñ alla Eylÿfd.

Þviad hañ var skapadur epter Guds Mynd / 1. Book Mos. 1. med sinum Ofolsudum / fullkomnum Heilagleika/ Eph. 4. v. 24. So ad þar var eingeñ Syndsamleg Lyst / Gyrnd edur Fÿsn i

E Lÿkama

Lykama hans edur Saalu : Hañ var skapadur i sañarlegu Rettlæte/ so ad hñ hafde þañ Krapt og þañ Dug i siñe Nattúru / sem Gud hafde hønum þa gefed / ad hañ bæde gat so sem sed Gud iñ i Hiarkad/og so skiled hver hañs Vil je være : Og sømuleidis gat hañ lagad sig og hagad sier epter þvilÿkum Vilia Guds/ so hañ þurfte ecke ad sliggia hñ i hinu minsta.

Eñ til þess ad Adam skyllde þeckia/ hver ed nu var settur til ad vera Herra yfer øllum Guds Handa-Verkum / ad hañ hefde þo eiñ Herra yfer sier / hverium hønum byriade ad hlÿdnast / þa let Gud þad epter hønum / ad bruka alla Hlute/ Dÿr/ Fugla/ Fiska/ Tre/og Avexte / o. s. f. Olldungis epter siñe Gyrnd og Viliа/ ad fráteknu einungis einu Tre/er stood i þeim kostulega Lisse Garde Paradÿs (hvert ed fyrer Saker þess er þad verkade edur leidde epter sig/ var kallad þad Tre/ sem gaf Skilning a Goodu og Illu.)Af Avexte þessa eina

Tres

Tres banade Gud honum ad eta / og lagde þar vid þann harda Doom og Straff / ad a hverium Dege sem hann æte þar af / þa skyllde hann med giorvallre Allt sinna Epterkomenda og so Bornum / missa alla þa Begsemd sem honum være nu gefen / og i Staden fyrer Gud / hafa Diofulinn fyrer Herra / i Staden fyrer Tijmanlega Glede / skyllde hann hafa Sorg og Armædu a Jordunne / og um sijder / i Staden fyrer Dyrd þess Eylijfa Lijfs sem er fyrer Auglite Guds / hlioota jofn Skipte og Kvaler med þeim Fordæmdu Arum (Andum) i Helvijte: Hvad þetta alltsamann er samanbunded i þvi eina Orde / þar ed Drottenn seger / þu skallt Dauda deya / þad er: Hvad sem heyrer til Daudans / og maa reiknast fyrer Dauda / þad skal yfer þig koma alltsamann.

Þetta Bodord og Skipun / var Adam ecke forsoott ad halda nie epter þvi ad lifa / enn sijdur var honum þad Omøgulegt. Hvad fyrst hann hafde

mørg Þusund Triða og Skepna / a hverium hañ gat svalad Gyrnd siñe / bæde Augnañа / Eyrnaña / Nandaña / Vitaña og Tunguñar / þa var þess hægra fyrer hañ ad gaanga fram hia þessu eina forbodna Tre / þvi ad þar med var ecke oðruvijse aastadt / eñ lijka sem eiñ megtugur Herra kyñe ad liuka upp Vijn-Huse sijnu og Mat-Bure / og lata allar adrar Vister standa fyrer Sveinum sijnum / gefa þeim fullt Leife til ad eta þar af / drecka og neyta sier þessa rett so sem þa lyster. Eñ setke þo auk þessa eina Vatns-Fotu a Hladed med þvi Forbode / ad eingeñ skyllde neyta þess Vatns edur smacka a þvi / añars skyllde þad kosta Lijfed.

Ner þeckium vier þa sialfer / ad þetta Bodord var bæde mogulegt og lett ad hallda / hvar ed var þvilijk yfererfliootanleg Gnoogt af ollu odru.

Samt sem aadur braut og yferkrad Adam med siñe Hustru þessa Skipun Guds / ad ollu Naudsynialausu : Þar fyrer

fyrer vard Gud og þess Reidare vid hn/ og reiknade honum þad til þvi stærre Syndar : Villde so med eingu moote apbur taka sin fyrre Vrskurd / helldur kom han þanig yfer Adam / ad han og aller hans Nidiar skylldu vera burt rekner ur Garde Vellystinganna a Jordenne/ og alldrei vera lofad þar framar inn ad koma / Enn vera gefinn under Satan samt Tijmanlegann og Eylijfann Dauda og Pijnu. Og þar med vard su kostulega fullkomna Heilaga og Retklæta Náttura og Edle Adams þa so kreinkt og gagnspillt / ad i Staden þess han hefde ádur so sem mætt sia inn i Guds Veru og Vilia / hvad være i Guds Nátturu / og hvada Hiartalag i honum være / þa verdur hann slegin med Blindne/ Villu og Heimskunde i sijnum Skilninge/so ad han ætlar/ad han mune geta faled sig fyrer Guds Augum mille Trianna / ad Gud mune ecke sia sig: Han hyggst ad fá umhlaupest Guds Doom: Þeger þar fyrer og talar ecke

Ord/þar ed Gud kallar a hañ/ Adam/ Adam/ hvar ert þu? Nvilijka Blindne og Nervillu David auglijser ad sie O-nættuurleg / er hañ ásakar þañig þa Meñ / er ætla ad Gud mune ecke sica og athuga hvad þeir hafast ad / Ps. 94. v. 8. 9. Nygged ad þier Gyker med-al Foolksins / og þier Dárar / hve nær vilied þier skynsamer verda? Sa sem Eyrad hefur plantad skyllde hañ ecke heyra? Hañ sem Augad hefur skapad / skyllde hañ ecke sica? Þu villt segia/Gud ser edur heyrer þad ecke? Nverl gefur þu ecke med þeirre Skynseme sem Gud hefur þier veitka framar eñ Villudýr-unum Ihugad/ yfervegad og ályktad / ad fyrst Gud hefur skapad Auga a þier/ sem getur sed / og Eyra med hveriu þu getur heyrt langt ad/ þa verdur sa sa-me Gud vissulega ad geta sed og heyrt miklu framar/o.s.f.og i Psalmenũ139. veit David ad segia af þvi og medkeña/ eñ þo fyrer Vpplijsing af Guds Anda. Nvert skal eg flya fyrer þijnu Auglite?
Nvert

Hvert eg sit edur stend upp þa veistu þad. Fare eg upp i Himeninn/ þa ertu þar / bygge eg mer Rum i Helvijte/ sia þa ertu einnig þar. Tæke eg Vænge Morgun-Rodans/ og være vid þad ysta Siafar-Haf/ þa munde þar þo i þeim Stad þijn Hønd leida mig. o. s. f. v. 7. 8. 9. 10. 11. 12. Hannig var enn nu stærre Hiervilla og Blindne i Skilninge Adams/ enn sijdann var i Davids/ hver ed var Þrim og Þriatijge Lidu fra sijnum Forfødur Adam/ Luc. 3. og lifde nockrum Þusund Arum seinna enn su Vegsemd var a Døgum hverja Adam hlotted hafde.

Eins og Adams Nattura vard þann ig krenkt i sinne Skynseme / so vard lijka Vilienn og aller Kraptarner gagnspillter i honum / so ad i Stadenn þess / ad adur var hia honum einfoomur Heilagleike/ og hann var fyrer utann þa stercku Hneiging til Syndarinnar/ þa var hanns Sal / Hiarta og Holld hladed med Osveigianlegre Tilhneiging og Uppert-

ing (Fýsn) til hins Vonda/ og med Ø-lyst og Dofenleika til hins Gooda: Og i Stadeñ þess / ad þad var Einungis Rettlæte i hañs Natturu/ þa vard hañ nu so spilltur / og lÿka sem umbreittur og daudur i sÿnum Kroptum/ad hönum var Omøgulegt ad lifa / og hegda sier / hvert helldur vera ække i Þaunkum / Ordum ellegar Verkum / æn Syndar / og so ad hañ stÿggde Gud ecke: Ja/hañ vard so spilltur / ad hañ i mooti sÿnum Vilia og giorvallre Vitund var þess a millum neyddur til ad giora hid Vonda/ hverk hañ bæde visse ad var Illt/og hatade so sem Illt/ vidlÿka og eiñ halltur edur Footlama Madur/ sem veit vel/ad hañ ække ad gånga betur/og villde lÿka giarnan gånga betur/ eñ getur þo ecke/ helldur verdur hañ ad gånga halltur mooti Vilia sÿnum.

Þviad þañig kveinar St. Paall eiñ af Sonum Adams/yfer sier/ Rom. 7. v. 15. 19. 21. 22. 23. Og so seger Ande Guds um Adams Börn/1. Bok Mose.

6. og 8. ad þau sieu spillt til hins Ven da allt iñ i Niarta Natur/Og ad Adam sialfur hafe vered rett allt eins / þar um vitnar Guds Ande klarlega/ 1. Bok Mos. 5. Er hañ seger: Ad Adam hafe geted Børn epter sinne eigiñ Mynd og Lijking. Þess vegna var Adams Natt ura / rett allt eins og vor Nattura er nu.

Þessarrar Orsakar vegna var þad nu Omøgulegt fyrer Adam/ad bæta og lagfæra þad hañ broted hafde / hañ matte nu alldrei giøra so miked gott a nij / ad hañ giæte þar med afteked þa Synd / og ufied af sier Straff þeirrar Syndar sem a hañ var dæmt / Eñ hañ var vondur og giørde Vondt / og verd-skulldade Vondt Æ meir og meir / hvern þañ Dag sem hañ geck a Footunum/og gat þau Børn sem eingu betre voru eñ hañ sialfur.

Þvi var nu hverke Raad edur Med-al hia hønum edur hañs Nidium/til ad komast hia þeim strainga Doome

Guds/ helldur tilherrtu þ: Satan aller samañ og mikfu heima i Stad þeirrar Sylsju Fyrerdæmingar og Þijnu.

Nu kemur JEsus Christus þar fyrer her fram: Þvi þa Mefterner stoodu nu þañig fyrer Gude nakter og Fordæmder: Og Gud gaf ecke fyrer Saker siins Retklætes og Sañleika raffad sijn um Doome: Þa aumkade Gud þad sem mædur/hver ed Myrkunade sig yfer Verk sijña Handa / ad Madurefi skylldi falla og hrapa so brædlega ur Stande þvilijkrar Vegsemdar og Glede / og ad su hin Edallegasta Skepna skylldi þañig fyrerfarast / þaukgaf Gud Fyrerheited um Kvinnunar Sæde/er skylldi i sundur mola Haus Hoggormsins/ellegar Diofulsins/ 1. Bok Mos. 3.

Þetta Kvinnunar Sæde er Drottefi vor JEsus Christus / epter hverium vier køllum oss Christna/og fyrer hvers Saker vier hroosum oss nu og truum / ad vier munum verda Sæluhoolpner / þad er: Lepster undan ollu forþentu Straffe

Straffe Syndarinar/og fra ollu Vall de Diofulsins.

Þesse JEsus er siaalfs Guds Natt urlegur Sonur / faddur af Veru Fød= ursins fyrer allar Allder og i fra Ey= lijfd ; So ad so sannarlega sem eg er Madur / vegna þess eg er faddur af Manne / so sannarlega er hann Gud af sinne Nattúru/ vegna þess/hann er fadd= ur af Nattúru siaalfs Guds.

Þennan sama sinn eginn Nattúrlegann Eingetinn Son/ hefur Gud Fader gefed og veitt Heimenum/Joh.3. Þad er hen um Adam og ollum hans Epterkom= endum/ so ad hann(Christus)take uppa sig og samteingde vid sijna Guddoomlegu Nattúru vora Manndoomlegu Natt= uru / sem er af Lijkama og Bloode / og faddest eitt Madur af einne Kvennmanne/ so sannarlega sem hann var faddur Gud af Fødurnum/og vard so i þeirre Mann doomlegre Fæding af Moodurenne eins og ønnur Børn Hluttakande Holldz og Bloods/ Ebr. 2. Og giørdest lijkur oss

ødrum

vdrum Mönnum/ad Náttúrlegre Manñlegre Veru og afiarre Skøpun/ad ølldungis eingu frateknu / nema einungis þeirre Syndugu Olifian/sem hefur fordiarfad vora Nátturu og Blood.

Þaňig er nu J Esus Christus Gud og Madur i eiñe aleiñe O-uppleysanlegre Persónu / so ad lijka sem eg er ecke nema ein Persóna (edur Madur) giørd af Lijkama og Sál/so er hañ ecke nema ein Persóna af Guddomlegre og Mañdoomlegre Nátturu/hveriar Nátturur eru so samteingdar i allre siñe Adferd og Náttalage / Lijdun og Verkum / ad eg kañ alldrege ad segia : Pad edur pad giører edur lijdur su Mañdoomlega Nátturañ i Christo alleina / helldur pad og pad giører og lijdur Guds Sonur: Jafnvel þott Adferdeñ/ Størningurñ og Lijduneñ sie alleina sialfrar þeirrar Mañdoomlegu Nátturu. So ma eg nu ecke segia : Maria fædde ecke añad eñ eiñ Mañ/helldur/Maria gat Son hins Hæsta : Maria fædde Christum

Drotteñ :

DRottins : Þann DRottens / hvern ed Einglarner kalla sinn Herra / Luc. 2. Eg man nu ecke segia/ Einungis Madur ſem i Skaute Mariu/ saug Moodur-Brioost/ At/ Drack/ Geck/ Svaf/ leid Hungur og Þorsta : Helldur Sonur Guds / Ord Lyfsins/ giørde og leid allt þetta: Eg man ecke/kann og ecke helldur ad segia med Sanne : Einungis Madur var Nudflettur/ Krossfestur/ Deyddur/ Jardadur / helldur stoou þeir Herkoga Lyfsins i Hei/Giør. Bok Post. 3. v. 15. Þeir Krossfestu DRottinn Dyrdarennar/ 1. Cor. 2. v. 8. Gud ukgaf sinn egin Son / Rom. 8. v. 32. Ecke Mariu Son alleina / helldur sinn Egin Son i Daudann : Gud Endurleyste Søfnudinn med sijnu Bloode/ Giør. Bok. Post. 20. Blooded Guds Sonar hreinsar oss af øllum Syndum/ 1. Joh. 1. v. 7. Þannig er nu JEsus Christus i bꝍdum Nꝍttꝍrum ecke ukan ein Persona / og Maria fꝍdde ecke Einungis Mann / Gyd-ingar Krossfestu ecke Einsamann Mann/ helldur

helldur fæδde Maria Guds eglñ Nattúrlegañ Son / Gydingar Krossfestu og Lijfletu Hertoga Lijffins : Pad var ecke Emungis Mañs Blood / sem utrañ i Nudstrokuñe og a Krossenum / helldur var pad sialfs Guds Blood / Giorn. Bok Post. 20. Pad var Guds Sonar egid Blood/ Rom. 8. og 1. Joh. 1.

Peñañ Christum/ Gud og Mañ i eiñe Persoonu/ hefur Gud gefed Mønnunum aptur til pess / ad hañ være alls Mañkynsins Endurlausnare i Stadeñ fyrer pañ Almeñelega Fordiarfara og Fordæmara Mañsins Adam / ad lijka sem Adam spillte Guds Nad / Rettlætenu/Lijfenu og Velferdeñe/ so skyllde pesse Eine Christus Gud og Madur leida aptur Guds Nad Rettlæted og Saluhialpena yfer alla Meñ.

Hveria Lijking og Samjøfnun mille Christi og Adams pad utvallda Guds Verkfære St. Pall merkelega utskijrer / Rom. 5. Og talar par um a peññe añ Natt.

1. Fyrer eirn Mann sem var Adam/ er Synden komenn i Heimenn/ og innþreingde sier til allra Manna / Og med Syndenne kom Doomurenn. Eins lijka er Guds Nääd apfur utvegud øllum Mønnum fyr er eirn Mann hver ad er JEsus Christus/ og i stadenn fyrer Adams Synd/ hef ur Rettlæted Christi innþreingt sier til allra : Og vegna þess eru aller i stadenn fyrer Adams Fyrerdæming/Rettlætter/ Þader / afleyster og frijer giørder fra Syndenne ad Guds Þijnge edur fyrer og i hans Doome.

2. Fyrer þess eina Manns Adams skullder Dauden komenn yfer alla: Eins er Lijfed fyrer þann eina Mann Christum apfur øllum utvegad. So ad eins fullkomlega sem Adam hefur ollad øllum Mønnum Syndar / Dooms og Dauda: So fullkomlega hefur JEsus Christus ollad øllum Mønnum Rettlætes og þess eylijfa Lijfs.

3. Og ecke einungis þad/ helldur utleggur Postulenn þessa Lijking nille þess-

arra

arra tveggia / edur ꝫ ꝏ samjøfnun sem er ꝏ mille þeirra/ þannig/ ad hann seger oss fyrer vijst / ad JEsus Christus sie aleinn mꝏttugre og kroptugre til ad frel sa/ endurleysa/ rettlæta og Sæluhoolp na giøra alla Menn / helldur en Adam aleinn var megnugur til ad Fordiarfa / Fordæma þꝏ og þeim ad tortijna / og alyktar þannig · Hafe einn Madur Adam getad vallded þvi med sinne Synd/ ad all-er Menn skylldu koma under Dauda-Doom/ Þa getur sa Eine JEsus Christus / sem meyre er enn Adam / enn þa miklu helldur og framar ollad þvi med sijnu Rettlæte / ad Syndenn verdur øllum Mønnum uppgefenn / og framar tekeđ Fordæminguna fra øllum/ og leidt aptur Rettlæted og Lijfed yfer alla. Þviad eins Greklega sem Christur er meyre en Adam/med þvi ad Christur er Sönur þess eylijfa Guds/ og sialfur sa Almattuge Gud/so miklu helldur getur og Christur veitt Naad/ Rettlæte/ Lijf og Sælar Velferd / enn Adam gat gefed Synd/

Synd/ Reide/ Doom og Daudañ. Þañ-
ig er þesse Raad/ sem gefeñ er i Christo
JEsu / yfergnæfanlegre / eñ su Synd
og Onæd/ sem Adam leidde yfer oss.

Þetta utskyrer Guds Ande eñ nu od-
ruvyse med fleyre Ordū i ținsum Stød-
um Ritningareñar / þeim Einfelldu
til þvi betre Skilnings. Sierdeilis er
su fagra Samlijking verd ad skoda/ med
hverre Esajas utmalar Christi End-
urlausnar Verk fyrer oss / og hversu ad
þvi sie hattad.

Ord Spamañsins hlioda þañig /
Cap. 53. v. 7.8.9. Sañarlega þa bar
Christur vort Krankdæme / og vorum
Pijnum hlood hañ uppa sig. Eñ vier
hielldum hañ fyrer þañ sem plagadur
var / og af Gude vare slegeñ og pijnd-
ur. Eñ fyrer vorra Misgiørda Sak-
er er hañ særdur/ og fyrer vorra Synda
Saker er hañ Lemstradur / Hegningeñ
hun liggur a honum uppa þad vier
hefdum Fridiñ / og fyrer hañs Benjar
erum vier Heilbrigder ordner. Vier

F geingum

gemgum aller villt sem Sauder / hver horfde uppa siñ Veg / Eñ DRottenñ kastade øllum vorum Syndum uppa hñ.

J þessum Ordum talar Spámadurenñ þañig i Guds Orda Stad / Ad fyrst hañ villde nu veita Mañenum Hiálp og Lijkn fyrer JEsum Christum/þa hafe hañ so sem teked alla Meñ fyrer sig af eiñe Hálfu/allt i fra þeirre Tijd ad Adam var a Døgum / og til Veralldariñar Enda/og þa funded/ad þeir voru aller samañ klædder og hladner med Syndeñe / og þar fyrer underorpner Straffenu/Af añare Hálfu hafe hañ sett Christum / uppruñeñ af þeirre visnudu Root Davids.

So hefur þa Gud fært Mañeñ ur Syndeñe / allt eins og Madur kañ ad færa eiñ ur Ohreinu Fate / Zach. 3. v. 4. Edur lijka sem Madur kuñe ad taka vid Byrde nockre af einhverium. Allar þessar Synder og Misgiørninga er fiñast hiá Mañenum allt til Enda Heimsins/lagde Gud/hveria med añarre

uppa

uppa hañ eina Mañ JEsum Christ, um / ad hañ skylldi bera og draga allar þær Synder / sem væru giørdar / giørdust og munu gioraft fra Adams Tyd / allt til Heimsins Enda. Þvi þad gefa oss Ord Esaja til Vitundar / v. 6. 7. Gud hlood vorum Þgnum uppa hañ / (edur Gud let allar vorar Synder mæta hønum:) Þær Synder voru teknar fra oss / og mættu JEsu / lagdu Hendur a hañ / hañ vard ad taka þær uppa sig / Gud villde hafa þad so / ad hañ bære þær / og fyrer þvi lagde hañ þær uppa hañ.

Eñ framvegis: Eins og Gud lagde nu allra Synder uppa hañ / so lagde hañ einig allt þad Straff a hañ / er Mañ-kyñ ætte ad þola um alla Eylyfd fyrer Syndarinnar Skullð. Allt þad Lauslæte / Lygge / Flærræde / Meinsære / Mord / Þioofnadur / o. s. f. Sem er i Fare hvers eins Mañs / var lagt uppa JEsum / Og so var lyka allt Straff allra Þioofa / Mordingia / Hootdooms Mañna / o. s. f.

lagt uppa hañ/ so/ ad eins og hañ bar allra Synder/so skyllde hañ og bera allra Straff.

Med þessu moote var nu þesse eine Madur plægadur og slegeñ i Stadeñ allra / og þar med sluppu aller ædrer Meñ/ og komust fryer fra þvi forþenta Straffe. Þvi þad vill Spamadurenñ hafa sagt med þessum Ordum: Fyr er vorat Misgiørder var hañ særdur / fyrer vorra Synda Saker var hañ kvalenñ/ Straffed var lagt a hañ/ so ad vier hefdum Frid / og fyrer hañs Sꝏr og Beniar erum vier Heilbrygder ordner: Þad er / Þad Straff er vier ættum ad þola/þolde Christus/og þar med femgum vier Frideñ. Og med þvi hañ var Nudflettur og Sundurmareñ med Guds Reide Nrÿsse / þa hellðum vier Nudeñe heille.

Ad þetta sie Meiníng Esajæ / þad utskÿrer St. Pꝏll/2. Cor. 5. v. 21. segiande: Hañ (Gud) hefur þañ sem af eingre Synd visse (visse ecke hvad þad

var

var ad giora Synd) fyrer oss ad Synd giort / þad er: Gud feste so uppa hañ Synder allra añara Mañа/ad þar sast eckert añad a honum eñ Synd/ So ad hañ stood ecke einungis sem hiñ stoor-brotlegaste Syndare frame fyrer Gude/ helldur allt eins og hañ være ecke neitt nema Synd. Eñ hvar fyrer giørde Gud þetta? Þar til seger Paulus / ad vier adrer sem vorum ecke añad eñ sem einkoom Synd fyrer Gude / yrdum þar med so kvitter og fryer fra Syndeñe/og allt eins Retlæter fyrer hañs Saker/ sem værum vier einkoomt Retlæted / Þad er þad sem Esajas seger: Gud lagde allar vorar Synder a hñ/þa stood hañ sem Einungis Synd. Þar a moo-te lagdest allt Retlæte Guds Sonar a oss / þa stoodum vier so hreiner og sak-lauser sem Einkoomt Retlæted edur Retlæted sialft.

Eins lyka utleggur Johañes Skyr-are Ord Spamañsins Joh. 1. v. 29. þar hañ hroopar um Christum: Siaed/ þar

er þad Lambed Guds/hvert ed ber (legg ur uppa sig og burtteker) Heimsins Synder/þviad þar seger hañ/ad Christ ur hafe burtteked fra oß / eñ lagt uppa sig / bored so og dreged fra oss Synder allrar Veralldar/allt eins og allar Syn der Israels Foolks voru lagdar a For- lijkunar Hafurið/ hveriar hañ skyllde bera ut i Eydemork i burt fra þeim / 3. Bok. Mos. 16. v. 21. 22. So ad Jo- hañes utmalar jafnvel fyrer oss þar medur / þvilijkt ein Vmskipte millum Christs og Mañsins/sem voru med Isa ak og þeim Rut edur Lambe sem heck a Hornum i Þyrne-Rušanum hia Fiall- enu Moria. Þviad i edur a Isaak verd ur þar Persona allra Mañа sett fram fyrer Gud / og Rukurið er þar Lijking Christi. Isaak er epter Guds Bode bundið og lagdur a Videñ / eins og sa er dæmdur var til ad brenast i Ellde : Þad er eitt Speigill uppa alla Meñ : Þviad eins vorum vier allersamañ und erokader Bondum og Bale Helvijtis / og

og laaum þar lÿka þegar: Eñ uñ ſÿder ſleppur Iſaak frÿ/kemſt ad Guds Bode aptur til Abraham/ er leyſtur/ og tekiñ af Vidnum: Þar a moote er Abraham ſkipad / ad taka eiñ Rut er faſtur var i Ruñenum þar a Fiallenu epter Guds Forſioon: Þeim Rut er ſlaatrad og hañ er brendur i Skadeñ fyrer Iſaak: Eins hefur Gud laated JEſum verda faſtañ i Þyrne-Ruña verta Synda / Offrad honum/bunded og fiotrad hañ/og lagt hañ a Helvÿtes Baal og Brand/ þar ed hañ kende a Daudanum og Angiſt Helvÿtes a Kroſſenum. Þar med urdum vier aller/ eins og Iſaak/leyſter aptur/ og frelſader fraa Helvÿtes Baale og Brande.

An alls Efa lÿtur St. Paall til Orda Eſaiæ / þar hañ talar þañig um Endurlauſnena ſkeda fyrer Chriſtum / 2. Cor. 5. v. 14. Eiñ hefur fyrer alla daaed/ þa ſieu þr aller dauder/ Ellegar/ þad var ſo fullt og gott/ſem aller hefdu daaed: Meiningiñ er þeſſe: Aller Mieñ

hefdu ætt ad lijda Straff Syndarinar/ þad er Daudan/ hvert Gud villde einga anvegin gefa þeim upp. En þetta sa Gud einig / Ef ad vier skylldum hafa mætt Straffenu / þa hefdum vier alldregi komest fra Daudanum aptur til Lijfsins. Þar fyrer giørde Gud þesse Saluhialplegu Umskipte. Han took þan eina Man Christum i Staden fyr er alla Men / og lagde Synder allra og Dauda allra a han. Þa han nu deyde fyrer alla/og i Stadin allra/ þa var þad eins gilldt fyrer Gude / sem aller hefdu dæed/og þar med urdu aller Men frijer/ þviad þeir lidu Einusine sin Rett i Þer sonu JEsu Christi / þa han deyde. Eins og Madur aflijfar nu ecke ein Obootaman meir en Einusine: Þegar han er buen ad standa sin Rett / þa er han frij. So er þad nu og rett fyrer Gude / ad han krefst ecke en nu Einusine Straffs yfer oss. Lijka sem þad er Rettlæte Guds/ad han krefst ecke Tvisvarsinum Borgunar fyrer eina Skulld. Christur
hefu

hefur Einuſiſte betalad Gude vorn Skullda-Reikning / og à Kroſſenum vor vegna iſileyſt Handſkriftena: Þar fyrer utheimter og krefur Guds Rettlæte þad af honum / ad hañ fyrergefe oſſ nu Syndena / og tale oſſ ecke framar til þar fyrer: Hvad ed Johañes fær oſſ til Yfervegunar / 1. Joh. 1. v. 9. Og lyka St. Paull Coloſſ. 2.

Vegna þeſſ þa ad Christur hefur borgad vorar Skullder / bored vorar Synder / lided vort Straff / þar med hefur hañ blijdkad Gud ſo / og oſſ vid hañ ſo forlijkad um alla Eylijfd / ad jafnvel þott vier forþenum Daglega Straff med Syndeñe / þa mun og vill Gud þo gefa oſſ þad upp fyrer Chriſti Skulld / Hvar til Christur er eñ nu vor Talsmadur og Forſvar til Guds hægre Hand ar / allt eins og hañ leggde honum ſijn Sär fyrer Sjoner / hverſu hañ hafe Einuſiſte bored Synder vorar. Hver Proceſs og Malarekſtur er utſkijrdur og utmaaladur / Eſ. 53. v. 11. 1. Joh. 2. v. 2. Rom. 8. v. 34. F 5 Þad

Pad er vor JEſus Chriſtus / og þaßig a þad ad ſkilia / ſem ſeger / ad JEſu Nafn giøre oſſ Saluhoolpna / Giørn. Bok Poſt. 4. Þar er ecke geted neitt um vor Verk / ecke vorrar Verdſkulldunar/ ecke vorrar Tijdunar/ helldur er JEſus alleina nefndur a Nafn. JEſus bar aleiñ Synder vorar : JEſus aleiñ ſtood under voru Straffe: JEſu Blood alleina hreinſar oſſ af Syndeñe : JEſus aleiñ er vort Rettlæte/ JEſus aleiñ er vor Fridþægiug/vor Talsmadur/ vort Forſvar hiaa Guds hægre Hende. Fyrer þa Endurlauſn ſem er ſked fyrer Blooded JEſu Chriſti / verdum vier aller ſamañ tekner til Naadar / og Endurleyſter fra allre Akiæru Syndariñar og Maalſookn ut af heñe : Þar til utheimteſt hverke þad vier giørum edur lijdum/og eckert megum vier þar til forþena. Eñ nu ſkulum vier aſamt þeſſu vita þetta framvegis og vel ſkilia / ad jafnvel þott JEſus Chriſtus hafe giørt allt þetta/ Jafnvel þott hñ

ſie

sie i Heimenn kemenn / til ad giora alla Syndara / jafnvel hina stærstu / Sælu-hoolpna / og vor Verk utheimtest hver-ke nie hialpe þar til : Þa hefur hann þo samt alldrege gefed oss þad Frelse / ad vier mættum þessvegna syndga Nik-laust / og idka oss i allskonar Ohreinend-um : Ecke helldur hefur hann lofad oss þvi nockru Sinne / ad hversu sem vier hegdudum oss og breitktum oss i þessum Heime / þa villde hann eingu ad sijdur hreinsa oss af ollum Syndum / þa skyllo um vier þo eingu ad sijdur fyrer hanns Saker vera fryer fra Dioflenum og Helvÿte / og hafa frialsann Adgang til þess Eylÿfa Lÿfs. Þar til er JEsus oss alldrege gefinn : Þad hefur hann og oss alldrege afrekad / ecke helldur heited oss þvi : Helldur þvert þar a moote : Ad vegna þess hann hefur Einusinne bored vorar Synder / þa skulum vier þar a moo-te ecke draga þær med oss aptur : Veg-na þess hn̄ er Einusinne pijndur og deydd ur fyrer vorar Synder / þa eigum vier

ad

ad Pijna / Kroſſfeſta og Deyda vort ſynduga Hollð med þeſſ Gyrndum i oſſ / og vera lijka ſem alldungis dauder fra Syndeñe. Og þad utheimter og kref-ur ſiaalfur Chriſtur af oſſ ſo hardlega / ad ef vier giorum þad ecke / þa munum vier alldregi niooťa hañs ad i nockru Goodu / vier munum alldregi fyrer hañs Saker komaſt hiaa Dioflenum og Hel-vijte / helldur vill hañ ſiaalfur fordæma oſſ fyrer Syndariñar Skulld / eins frek-lega ſem alldregi hefde hañ frelſad oſſ fra Syndeñe.

Þviad þañig talar Heilagur Paulus þar um̃ Rom. 6. v. 18. Fyrſt þier erud frelſader af Syndeñe / þa erud þier ordn-ner Rettlæteſins Þioonuſtu. Meñ : Vort Frelſe fra Syndeñe er ecke ıñe-faled i þvi / ad vier megum ſyndga ſo ſem oſſ lijſt / helldur er þad iñefaled þar i / ad vier getum nu og eigum ad taka oſſ apfur eiñ añañ Herra / hver ad er Gud og Rettlæted :. Ef þu ſpyr / a hvern Hatt ? A þeñañ / ſeger hañ / v. 12. 13.

Ad

Ad vier lærum nu eige Syndena drottna og rijkia i vorum daudlegum Lijkama / adhlijdum heñe ecke edur limum Syndeñe vora Limu til Ranglætes Ver kfæda / edur til ad fremia Ranglæte þar med / þviad þa er Syndeñ eñ nu Herra: Helldur skulum vier lata Gud vera vorn Herra/ og lata hañ rada yfer Limum vorum/ ad vier þioonum hon um þar med til Rettlætes. Þat fyrer megum vier nu ecke syndga Ugglaust / vegna þess ad Guds Nad i JEsu er so stoor / ad Nadeñ er stærre eñ Synd Adams / Helldur skulum vier þeinkia þañig/ v. 10.11. Ad fyrst JEsus hefur dæed i vorn Stad / þa skulum vier siælfer hallda oss þar fyrer / ad vier sieum og deydder fra Syndeñe / og kyñum hverke ad hræra Hond nie Foot edur nockurn añan Lim Syndeñe til þioonustu / Og holldum oss einungis lifande fyrer Gude/ellegar til hañs þioonustu/ so ad vier hofum hverke Hiarta/ Muñ/ Hond nie Foot handa Syndeñe / til ad gioia

giøra heñe nockud til Vilia med/helldur alleina handa Gude. Og v. 16. seger hañ Klaarlega/ Ad vier/ munum og faa Laun af þeim enum sama/ hvers Þioon ar vier erum: Ef vier Þioonum Syndeñe/ þa mun og Syndeñ faa oss Daudañ og Helvijte i Laun / af þvi ad Syndiñ hefur ecke añad til ad gialda i Laun eñ Daudañ/ þar i moote mun þa alldrege Endurlausniñ afrekud fyrer JEsum Christum hiaalpa oss. J þessare sømu Meining talar hiñ same Guds Madur/ 2. Cor. 5. v. 15. Þad skulum vier vita/ seger hañ / og þañig þar um̃ dæma/ ad eiñ deyde fyrer alla/ þa var þad so gilldt / sem aller hefdu daaed.

Eñ vier skulum og dæma þar um̃ / so sem hiner Forsiaalu og Skynugu: Ad þess vegna deyde sa Eine JEsus fyrer alla/ ad eingiñ life nu epter siaalfs sijns Villd / ellegar epter sijnu eigin Nøfde (Siñe) og Þoockta / helldur skulum vier aller lifa epter hiñs Villd/ hver ed deyde og er uppriseñ fyrer oss alla. Og eñ framar

framar seger hañ / v. 10. Adef vier giørum þad ecke / þa megum vier vita fyrer vyst/ad vier munum og skulum koma Einusiñe aller fyrer hañs Doom-Stool/ og taka þar apkur vid Launum fyrer hvad helist er vier høfum adhafst i Holldenu. Og Gal. 5. v. 24. Þeir sem Christo til heyra / þeir Krossfesta sitt Holld med (þess) Gyrndum og Tilhneigingum: Þeir þvingna og temia þad laus læta Holld / og so sem negla þad vid Krossen JEsu Christi/so ad þad sie ecke sialfrædt i þess syndsamlegu Gyrndum/ er hañ uppteluꝛ/ v. 19. 20. 21. Þviad þeir sem þad giøra/seger hañ/tilheyra Christo/ Giøre þeir þad ecke/ þa heyra þeir ege Christo til/helldur Fiandanum.

A sama Hatt uppfræder hiñ Hatt upplyste Postule Johañes þa sem skyrd er eru i Nafne JEsu / og komner eru til Truariñar a JEsum/er hañ so til Ords tekur. 1. Joh. 1. v. 7. Blooded JEsu Christi Guds Sonar hreinsar oss (ad søñu) af øllum Syndum: Og

þar

þar fyrer høfum vier Samfelag med Gude / Tilkall / Hlut og Deilld i øllu þvi er hañ hefur / v. 3. Eñ þad skul- um vier æsamt þessu vita / ad hiñ same Gud sem hefur heited oss þvilyku Sam- felage / ad hañ villde þañig meddeila oss øllum sijnum Giædum og Vegsemd fyr- er Christi Skulld / Hañ er Liosed / og þad eru eingeñ Mirkur i hønum / v. 5. J hañs Nattúru fiñst eingeñ Tilhneig- ing edur Girnd til Mirkursins Giørn- inga / Rom. 13. v. 1. 2. Ecke helldur til Synda z Lasta : Helldur er hañ so hreiñ þar i fra sem þad skiærasta Lioos i fra øllum Sorta og Mirkre. Þar fyrer / ef ad nockur geingur i Mirkrenu / z vellter sier i skoorkoslegum Syndum / og vill þo sem ædur segia / ad hañ hafe ege ad skÿ- ur Samfelag vid Gud / (þviad Blood- ed JEsu mune hreinsa hañ af hañs Syndum) þa giører hañ ege añad eñ ad draga sialfañ sig æ Tælar / v. 6. og lÿgur Opinberlega fyrer Gude og øllum Heime. Eñ ef ad hñ / epter þessa

re

re Þecking um̄ Gud og Christum/geing ur i Lioosenu epter Nattkuru Guds/sem er i þvi Lioose/Þa er hañ viss um̄ þad/ ad hañ hefur Hlut og Skipte i Gude: Og þa mun Blooded JEsu Christi hreinsa hañ Hversdaglega af øllum hañs Syndum/ v. 7. Afiars mun JE su Blood alldrei hreinsa hañ / Afiars mun JEsus alldrege vera hañs Arnadar-Madur / 1. Joh. 2. v. 1. 2.

St. Petur utskijrer þessa sømu Meining um̄ Christum ægiætlega / 1. Pet. 2. Þviad þa hñ hefur æmiñt hina Christnu/ ad þeir skule lifa heilogu Lijf erne/so sem sialfs Guds heilagt utvaled eged Foolk/ so ad þeir med sijnu Lijfferne / mege so sem hroosa og segia fra hvada Dygder og Heilagleike ad sie i þeim Gude/ sem hefur kallad þa til sijns dæsamlega Lioos/ lijka uppfrædt þa / hversu þeirra Umgeingne ege hrein ad vera medal Heidingiaña/ med Hlijdne vid Yfervolldiñ / med Stoduglynde i øllum Guds Otta/ og goodum Verkum jafnvel

vel toff þeir verde ad liida nockud þar fyrer / v. 20. Þa framfærer hañ Orsøkena um stider / hvar fyrer þeir skule lifa so Heidvirdulega/ Þvi seger hañ / v. 21. Þar til erud þier kallader : Gud hefur ecke þar fyrer kallad ydur til Þeckingar Christi / og ad hafa Hlutdeilld i hønum / ad þier skyllidud lifa i nockrum Ohreinleika edur þvi sem ecke sæmer / helldur til þess / ad ydar Lifferne og Framferde være Heilagt og Ostraffanlegt.

Siidan bæter hañ apfur añare Orsøk þar vid / ef ad nockur villde svara og spyria: Hvar fyrer vier skylldum nu vera kallader/ og fyllelega Skullðbundner af Gude til þvilijkrar Heilagrar Umgeingne/fyrst JEsus hefde þó frelsad oss fra Syndeñe / friiad oss fra þvi er Logmaled heimter af oss / eiñig fra fullkomeñe Hlijdne vid þad/ og þar fyrer lijka fra Bølvaneñe under eins? Þar til svarar hañ / framfærande Piining / Lijdun og Hlijdne Christi/sa/ vissulega/ seger

seger hañ / hier erud ad vyssu kallader
þar til og skulldbundner / vegna þess ad
Christur leid og so fyrer ydur / epterlæt-
ande ydur eitt Epterdæme og Forskrift
ad gånga epter / so ad þier skylldud feta
i hañs Footspor / v. 22. Hañ giørde ein
ga Synd / og ecke voru nein Svik fund-
in i hañs Munne: Hañ formællte ecke i
gegn þa hønum var formællt / eige Ogn
ade þa hañ leid / helldur yfergaf þad
hønum sem rett dæmer.

J þessum Ordum er þad sierdeilis at-
hugande / ad St. Petur seger: Christus
leid og so fyrer ydur / so ad hañ epterlete
ydur eitt Epterdæme: Hañ leid og so /
seger hañ: Þvi þad Ord / OG / er þar
ecke forgefins innsett: Helldur er Mein-
ing Postulans þesse: hier skulud ecke
þeinkia / ad Christur hafe lided einungis
þess vegna fyrer ydur / ad hañ frelsade
ydur fra Syndenne / og þvi forskullda:a
Eylffa Straffe Syndarinnar: Hañ leid
ecke Einungis þess vegna fyrer ydur / ad
hañ mætte fria ydur fra Lögmalenu /

og fra Bølvan Logmalsins/ Hélldur leid hañ og so þess vegna fyrer ydur / ad hañ giæfe ydur pad Epterdæme/ hveriu þier skylldud epterfylgia : Ad lijka sem hañ giørde einga Synd / so skulud þier ecke hélldur: Eins og hañ Ognade ecke a moote ødrum/ Formællte ecke/ Nefnde syn ecke sialfur/ so skulud þier einnig lijda þoliñmoodlega hver af ødrum / o. s. f.

Pad leggur hañ eñ framvegis ut / v. 24. Hañ bar vorar Synder a sijnu Hollde edur Lijkama uppa Tred/ sialfur hefur hañ vorum Syndum Offrad uppa Trenu/ so ad vier i fra Syndunum deyder/ lifdum Rettlætenu. Hver Ord ad hafa þessa Meining : Pa Christus var heingdur uppa Krossiñ/ pa hafde hañ a sijnum Lijkama hangande allar vorar Synder/lijka sem adra Byrde/ og færde edur bar þær / i og a sijnum Lijkama uppa Tred / ellegar Krossiñ. Eñ pad giørde Christur ecke i þeirre Meining / edur i þeim Asetninge / ad þier adrer sem vorud nedañ fyrer Kross-

iñ/

isi / skylldud festa Syndena vid og i ydur apkur med fullu Frelse / og bruka so Frelsed Illskuste til Yferhilmingar / v. 16. Helldur giørde hafi pad til pess / ad pier skylldud og so eckert hafa framvegis ad sysla vid Syndena / helldur lata hana hanga a pvi bølvada Kross-Tre og Galga / og virda hana lyka sem eina andstyggelega Beina-Grynd eins Piofs ellegar Hræ eins Spillvirkia / sem hæn ger a einum Galga / edur Stiaka / elleg-ar liggur a Steglum og Hioole / so ad eins Vidurstyggelegt og Skamarlegt sem pad kynne ad vera fyrer ydur / ad taka eina Piofs Beina-Grind nidur af Galga nockrum / og heingia edur festa hana upp yfer ydur / ana hvert pegar pier erud heima / ellegar gaanged ut a Manna-Mood ; Eins Vidurstyggelegt og Skamarlegt skulud pier og hallda pad ad vera / ad kvola ydur æ ny med Syndene / med Lausløte / Ohreinleika / (Blodbloodslegu Athæfe) Agyrne / Of-dryckiu / False og Flærade / Hatre /

Standskap / Reide / Ofund / Detlum / Prætum/ o. s. f. Helldur skulud þier lata þær Synder hanga a Krossenum / liggia a Steglum og Hivolum/ og ecke taka þær nidur/ helldur lifa framvegis i Sinunges Rettlæte.

Þviad/ seger han/ so erud þier heilbrigder ordner fyrer hans Beniar: Þad er / med þvi moote hafed þier hallded Hudefie heille/ ad han var Hudflettur/ og i gegnum stungin a Höndum og Fotum : Ef þier giøred þad nu ecke / þa hafed þier eckert gott af Christi Pijnu og Svida / þier hliooted vissulega ad reyna og þola siælfer Svida a nij fyrer Synder ydar/ ef ad þier taked þær nidur af Krossenum / og lifed so i þeim. Þviad / seger han/ v. 25. ædur vorud þier Villuræfande Sauder / og vissud eckert vera betra en ad lifa i allskonar Villu / En nu erud þier umvendter til Hyrders og Biskups ydvarra Sælna : Og fyrst ydur hefur snued vered fra Villunne til hans / þa eged þier nu ad

lifa

lifa þaßig Heilogu Lyfferne/ og vara yd
ur fyrer þeim Holldlegu Gyrndum er i
gegn Salunñe strijda / so ad þær drage
hana a Talar/ v. 11. Þviad afiars giæf
er og vakfar ecke sa Volldnge Hyrder
Saler ydar/ecke helldur keñer sa Volld
uge og Nævijse Biskup þeim þa /
helldur lætur hañ Diofulinn villa þær/
slijta og tæka þær uñ sijder. Hañ skirp-
er þeim ut af Muñe sier/ Openber. B.
3. Og vill ecke fræda þær/slepper þeim
af Hende / Joh. 10. Og vill ecke vard-
veita þær.

Þesse er Meining St. Peturs : Af-
led ecke ad Christus hafe lided Einungis
til ad taka alla Pijnu og Svida Synd-
areñar(edur fyrer Syndena) i burt fra
ydur/ helldur vired / ad hañ hefur pijnst
og so til þess / ad taka hreint fra ydur
allt Synda-Ade / og ad setia sialfañ
sig til eins Offerdæmes þar um.

J þessare Meining er þod og sagt/
af sialfum Christo/ Matth. 5. Meined
ecke ad eg sie komeñ til ad uppleysa Log-

maaled/ v. f. f. Sion/ þetta er JEsus Christus/ Þaßig er hañ utmaaladur fyr er oss / og ecke ødruvijse.

II. Capitule.

Hvad EVANGELJVM sie.

Esse Munnliede Lærdoomur og Predikun um Christum / kallast Evangelium / hvert ed þijder so miked sem eitt Gledelegur Bodskapur og good nij Tijdende/ sem Gud hefur sendt til Mañañа um̃ þeirra Endurlausn og Frelse fra Diofulsins Vallde og Hel-vijtes Kvølum / fyrer JEsum Christo, um Gud og Mañ.

Þviad/ jafnvel þott vier med vorum egen Verkum fæum einganvegin for-þenad Guds Nad og Fyrergefning Syndañа / ecke helldur Vppgiof aa Straffenu/ helldur skedur þetta allt saman fyrer JEsu Christi Skulld : þa munum vier þo alldrei nie skulum lesa edur fikia / hvar sem vier leitum i giør-vøllum Texta Ritningariñar / ad Gud hafe nockru Sinne heited oss þvi/ ad hañ villde

villde Bænheyra fyrer Saker JEsu Christi / taka til Nadar / og fyrergefa Syndena nockrum Ydi unarlausum/ Hverudarsomum Syndara sem fyr er utan Angur og Trega / fyrer utan Afturhvarf og Endurboot kvolar sig og velltest sier upp ur Vidurstyggd og Syndeme Syndaranar/ en øll su Naad/ sem han hefur heited fyrer JEsu Christi Skuld / hefur ætlad han Skilmaala og Vidbæter/ ad Madurenn skule þa sliffa snua Hiarta sijnu/ Hugskote og Athofn i fraa Syndenne z kostgiæfa ad lifa Rettvijslega.

Hvad hanig byriade hin fyrste Evangeliske Predikare Nija Testamente sins Johañes Skijrare fyrstu Predikun sijna/ Matth. 3. Giored Ydran/ Himnarijke er nalægt. Pad er/ Guds Rijke frambijdst ydur nu / og er ecke sett ur Vege fyrer ydur / helldur er pad vid Dyrnar hia ydur: En alldrege þurfed þier ad ætlast til þess / ad þier munud þar iñ komast/nema því ad eins ad þier giored Ydran. G 5 Hvad

Hvad er þad / Giøred Ydran / þad utleggur hañ sialfur strax / Ef þier erud Nødrukyn og hafed eñ þa medferdœs Eytur þess gamla Naggorms/og vilied ege lata sia þess hattar Avexte/þess hattar Verk/er framkoma af þvi Niar ta/ſem angrast fyrer Alvøru/ber Trega fyrer Syndena / og hefur Natur a heñe/eiñig ſnør ſier fra heñe / þa mun Guds Rijke alldrege til ydar koma/hellð ur er Dytiñ løgd til Rootar Triaña : Ef þier giøred ecke goodañ Avøxt/ þa skulud þier verda afhøggner / og ydur skal kastad vera i þañ Elld ſem eingeñ fær utsløckt : Þad skal ecke hialpa ydur/ad þad Lambed Guds ſem ber Synder alls Heimſins / er vid Dyrnar med Guds Rijke : Ef þier ecke Ydran giøred / þa skulud þier þo ſem Mask edur Agner breñast i þeim Eylijfa Ellde / Þad er Predikun og Evangelium Johañis.

Sijdan kemur JEſus ſialfur med Evangelium Rijkeſins / og predikar allt hid

hid sama / Matth. 3. (Snued ydur) giøred Jdran (hviad) Himnarijke er nalægt / Og hin Heilage Markus seger fra hine allra fyrstu Predikun Christi med þessum Ordum Marc: 1. v. 14. 15. JEsus kom i Galilæam / og predikade Evangelium af Guds Rijke og sagde: Sa Tijme er nu uppfylldur og Guds Rijke nalægest / ydrest þier og trued Evangelio: Þar merker Evangelium ad sönu þan Gledelega Bodskap og Guds Tilbod alleina / um Nadena / Fyrergefning Syndana / Himnarijke og Sælu hiælpena alleina fyrer Saker JEsu Christi / Enn hygged ad / hvernig Christus foor ad predika þad og ukhroopa.

J Predikun Christi eru þriu Atride: 1. Himnarijke er nalægt: 2. Giøred Jdran. 3. Taked ad eins vid Truñe a Evangelio. J þessum Premur Greinum / helldur Christur þessum Mata / Rod og Adferd. 1. Fyrst lofar han Mañenum Guds Rijke. 2. Þar næst / ef noefur villde spyrja / Ja / hvernig

nig kañ eg ad ødlaſt Guds Rÿke ? Pa
ſvarar hañ/ Tru pa Evangelio : Pad
er/ Guds Rÿke er þier noogu nalægt /
þad helldur ſig ecke i Fiarſka fra þier :
Heyred hveriu ydur er heited i Evangel-
io : A þad nieged þier reida ydur fylle-
lega/ad Gud mune veita hveriũ einum
Syndara Nad fyrer mÿna Skulld: Og
nær þier med Truñe høndled og hallded
þvi ſama Guds Fyrerheite / þa hafed
þier Nad og Guds Rÿke: 3. Eñ fyr
eñ hañ ſeger: Trued Evangelio/ þa ſet
ur hañ þetta fyrerfram / Giøred Yd-
ran: þecked/ Vidurkeñeſt/ Angreſt/ og
Treged / Hated og flyed af øllum ydar
Krøpkum ydar fyrra vonda Athæfe :
Med hveriu þier añadhvert hafed ſty-
ggt Gud/ellegar kuñed ad ſtyggia hañ.
Hvad þad heiter Ydran ellegar ad giø-
ra Ydran/ þegar Hiartad kvelſt af ød-
urdrygdum Syndum / þegar ad Sæliñ
hefur feinged Leida og Andſtygd a þeim/
og villde þær hefde alldrege ſked/ þegar
Hiartad hugſar iñelega til ad giøra
Boot

Book og Betran/pad heiter Ydran/og
pad jafnvel pott ecke faist so langur
Lijfs-Frestur/ad Madur geke odrum A-
siaendum auglijst og laated sijna Ydran
ar Averte i Lifose: So sem Dame Ra-
ningians a Krossenum sijner.

Par fyrer er pad Meining Christi i
pessare Predikun: Heyr pu Madur /
Efast ecke um / ad Gud vill vissulega
gefa pier Himna-Rijke. Heyr ad eins/
hversu ad Evangelium hlioodar / Ad
JEsus er i Heimin komen Synduga
Men Saalahoolpna ad giora: En pad
sege eg pier par hiaa / Alldrege parft
pu ad hugsa til Guds Rijkes/ & alldrege
parft pu ad reida pig uppa nockud af
ollu pvi Gooda sem pier tilbijdst i E-
vangelio/ nema pvi ad eins/ad pu gior
er Ydran / So sem nu er sagt.

Pannig lofar Evangelium ad sokiu
Himnarijke / fyrer utan alla vora For-
pienustu: En alldrege fyrer utan pessa
Skilmaala / GJORED YDRAN.

Eins lijka predikar Christus fyrer
Nico-

Nicodemo a Nætrar-Pele/ þa hañ eyt er sialfs hañs Beidne vill keña hønum Vegeñ til Himnarijkes / Joh: 3. So sem Moses/seger hañ/ upphafde Høgg ormeñ i Eydemørku/ Lijka byriar Mañ sins Syne ad upphefiast / ad aller þeir er a hañ trua/ Forfapest eige / helldur ad þeir hafe eylijft Lijf: (Hviad) so elskade Gud Heimeñ/ Ad hañ gaf ut siñ Eingeteñ Son (i stadeñ fyrer allañ Heimeñ/ uti Daudañ fyrer Saker Synd areñar) til þess ad aller þeir sem a hñ trua / Fyrerfarest ege / helldur ad þeir hafe eylijft Lijf.

Her af mætt bæde þu Nicodeme og so sierhver eiñ audvelldlega Alykta/ hvilijkt ad sie Guds Þel og Hiartalag / hvert hañ vilie gefa þier Himnarijke ed ur Helvijte. Hviad/ hefde Gud haft Lijst til ad fordæma Heimeñ/ v. 17. Þa hefde hañ alldrege sendt siñ Son þañig i Heimeñ / ad þad skyllde vera fared so med hañ a Krossenum sem eiñ Høgg-Orm/ Þvi þad hefde Gude veitt añars

ared

æred lett ad giøra / Enn fyrst hann hefur sendt hann þannig / þa villde hann ecke / ad Þu edur nockur i Heimenum skule Fordæmast. Hver sem þessu truer / og reider sig þannig uppa Guds Son / hann mun ecke Forkapast. Enn hver sem ecke truer þvi / hann skal Forkapast / Eige þar fyrer ad hann hefde ei mætt verda Sæluhoolpenn / helldur vegna þess hann trude ecke a Nafn Eingetens Sonar Guds. Þetta er Evangelium edur þad Naadarryka Tilbod.

Enn þar med lætur Christur eingannvegenn vera bued / helldur geingur hann leingra æfram / og seger v. 19. Nicodeme / Sæadu / Ner hefur þu Vegenn til Lyfsins / Enn heyrdu nu Framvegis: Jafnvel þott Gud sie þannig Lyndtur vid alla Verølld fyrer Sonarens Saker / og Domurenn sie þar med tekenn i burt fra øllum Heime / þa mun þo samt Domurenn til Daudans koma aptur yfer marga Menn i Heimenum, Og þad vegna þess / ad marger Menn munu framar

at elſka Myrkred eñ Lioosed/ og ecke vil-ia koma til Liooſins / vegna þeirrar Girndar/ſ þeir hafa til vondra Verka.

Þar læfur Christur klaarlega rada mega / ad hvilgkt Tilbod um Guds Nadleife ecke ad blijfa i vondum Verk um Myrkraña/ helldur fyrerbijdur þeim þad/ hofande añars/ ad þeir ſkule miſſa Truna/og verda Eylijflega Fordæmd-er ella: Hvad St. Paull utſkijrer ægiæt lega / Tit. 2. v. 11. 12. Segiande : Ad ſu mikla Aſt ſem Gud hafe auglijſt oſſ / og opinberud er i Evangelio/ mune kypta oſſ þar til ad vier ſkulum afneita øllu Ogudlegu Athæfe og Verallðleg-um Gyrndum/ og lifa Sparlega/ Rett-ferduglega og Gudlega i þeſſum Heime: Þeſſe Nad / ſeger hañ/ ſkal kypta oſſ / ſem nockur good og ſkynug Børn / er ſkamaſt ſijn ad giøra einum Aſtrijkum goodum og milldum Fødur nockud til Bøls : Hvïad añars þurfum vier alld-rege ad vona edur vænta ad Dyrd hins mikla Guds mune verda nockru Sinne

Opinber

Opinber a oss/ helldur megum vier miklu framar vænta / ad yfer oss mune koma oll Sman vegna þess / ad JEsus Christus gaf ecke sialfan sig ut þar fyrer edur til þess / ad han villde frelsa oss til þess / ad vier syndgudum so sem oss likest og liste fyrer ukan allt Straff/ helldur ad han giæte hreinsad oss fra ollu Syndsamlegu Athæfe / og lagad oss þanig / ad vier giætum vered hans Foolk / sem være kappsamt og fust til goodra Verka.

Framar þessu/ þa Christur var upp risin fra Daudum/og kende sijnum Lærisveinum / hver vera ætte Skilningur a hans Pijnu og Dauda / og hversu ad þar um ætte ad predikast um alla Verolldu/ þa seger han/ Luc. 24. v. 47. So byriade Christo ad lijda / og upp ad rijsa a þridia Dege af Dauda / og predika læta i sijnu Nafne/ Ydran og Syndanna fyrergefning a medal allra Þiooda.

Þar kungiører Christur þad/ad þad ma ad vijsu friælslega utbroopa og

predika Syndaña Fyrergefning fyrer ollu Foolke / fyrer Saker hañs Dauda og Pijnu: Eñ þo skal predika Ydranena fyrst: Þad Tvenk verdur Forkakslaust ad fylgiast ad: Vilie Madur ecke lata predika fyrer sier Angur Hiartans og Hugarens/ og Apturhvarf fra Syndeñe/ so ad Andiñ verde sundurmariñ og Ottaslegiñ fyrer Syndariñar Skulld / og Asekningureñ snuest fra hinu Vonda til þeß Gooda / þa skal og alldrege Fyrergefning Syndaña predikast fyrer þeim Mañe / edur lofast og tilsegiast hønum i Christi Nafne edur fyrer Christi Saker.

Hid sama hefur og Christus sett oß fyrer Siooner i Epterdæmum: Þviad aller þeir Syndarar sem sialfur JEsus hefur teked til Nadar / og gefed Syndena upp / hafa vered Ydrande/ og fyrst lated so predika sier iñ i Hiartad Ydranena/ ad þeir hafa eiñig med Angist sundur rifed Hiartad og kramed Andañ/ og ætlt sier ad verda so andstygge-

leger

leger vid Syndena / sem vid sialfast Satan: Eg vil ad eins fram fœra Tvo af ollum.

Nu Luc. 7. Er su Stoorsynduga edur Bersynduga og Opinberlega Noo, ra / hverrar Nafn ad ecke greiner / leidd fyrer Siooner / hun hafde hagad sier so svyvirdelega med skam̃arlegre Misbruk, un syns Lÿkama / ad sa Virdulege Phariseare Simon / og adrer ægiætt, er Men̄/hugdu ad Christur ætte ecke ad lœta hana snerta sig / hun ætte og alli, rege ad odlast nockra Naad. Samt fær hun po Vidtekter af JEsu/ og heyrer pa yfervættes Huggunarlegu og Glede legu Rœdu : Vertu Hughraust mÿn Dootter / pÿnar Synder eru pier fyrer, gefnar. En̄ nær feck hun pessa Naad og Fyrerheit/alldrege a medan̄ hun fram de sitt skam̃arlegt Verk / prÿdde sig og skrÿdde med Lauslætes Taale / Broste med Munenum / bendte med Augunum sÿnum Bendingum/ hugsade hvernig hun kynne ad koma Ordum sÿnum fyrer / og

hefñar Lyfferne var ein Vidurstygd ad Hugsunum og Asetninge: Eñ þa hun kom so langt / ad hun foor ad taka og ryfa Hooru-Hæred af Höfde sier/fylld te þaug illalukiande Augu med Hærinu/kastade sier nidur fyrer Fætur JEsu / Vellte sier i Skarnenu / og synde Christo þañ sundurkramda Anda og stoorkostlega Sorgbitna Hiarta/er leifde heñe ecke ad fram færa eitt Ord med Muñenum/ let sig nu æangra og ydra hid undanfarna vonda Framferde med Hiartans Gyrnd og Epterlaungun til eins hæverskegs Framferdes : Þa hun var þañig ordiñ umbreitt og let so inpredika sier Ydranena / þa fær hun þad Nadugа Svar af Christo/ hvert hun hefde añars alldrege fenged.

Luc. 23. Er uppteiknad eitt yferallañ Mœrkelegt Epterdæme/um þa Tvo Ræningia er Krossfester voru asamt JEsu / um hveria Ritningiñ seger auglioosslega/ad sa eine fett aleiñ þad Fyrerheite/ ad hañ skyllde komast i

Paradijs med Christo. Enn vegna þess hinn Annar feck ecke þad Loford / þa er þad og vyst / ad under eins og Saalinn foor uf af þeim fordœmda Lijkama/under eins foor hun til þess Kvalafulla Samastadar Diofulsins.

Þesser tveir Spillvirkiar og Rœningiar mega Vissulega giora og vekia Mafie skora Þhugan: Hvad sannarlega eru þeir bader eins Gooder / Rettlæte þess eina er olldungis engu betra enn hins annars/ af þvi þeir høfdu bader vered i sama Mannrœpe/ Lauslæte / Þioofnade/Rane/Ofriske og Guds For- acktun hver med odrum / epter sialfre Medkenning þess Saluga Rœningia.

Þvi nærst eru þeir i hinne somu Foreldrœtting/ Þeir lijda bader eins Straff/ z hanga bader under eins/ hver a sijnum Krosse/ og þar hefur hver fyrer sijn Verk/ sijna Lijmanlega Kvøl z Smaan Veralldar / Nefde þad annars getad hialpad nockud til þess/ ad þeir hefde vered Saluhoolpner.

þar fyrer ukan hanga þeir bader eins nærre Herranum JEsu / so ad Blodet Christi / sem utrañ a Krossen= um / var eins nærre til ad adreisa þañ eina sem hiñ añañ.

Auk þessa er þad og vißt/ad Christ= ur hafde bored Synder hverutveggia uppa Tred a sijnum Lijkama / og lided eins fyrer hverutvegge / hañ hreinsade med sijnu Bloode eins vel þañ eina af Syndeñe / sem hiñ Añañ / og forlijkade eins fullkomlega hiꝛ Gude fyrer þa bꝛda/ og eins upplauk hañ Hímna Rijke Rumlega fyrer einum sem ꝛdrum.

Eñ hvad kemur þa til þess / ad vid þeim eina er teked/eñ añar er utskufad= ur ? Sa eine fer fra Smañ Krossins til þeirrar Outsegianlegu Dijrdar og Glede Guds/Añar fer fra sijnum Tijm anlega Kvalastad/til þeirrar Outþeink ianlegu eylijfu Kvalar /þesse Mismun ur Orsakast þa þañig : Sa eine let predika Yðran fyrer sier i Hiartanu / Añar var þver og Osveigianlegur i þvi

ad

ad læta sier þykia vænt um Synd sijna: Þvi ad þa hiñ fordæmde Reifare took til ad hæda ad JEsu i hans Kvøl/ þa avijtar sa añar hañ med þessum Ordum: Þu hrædest ecke Gud/ sem þo ert i hinne sømu Fordæming/og vissulega lijdum vier þetta maklega / þviad vier faum þad sem vorer Giørningar hafa forskulldad: Þesse Ord gefa hans Ydran til kyña: Þviad þad er sem sagt være: O þu Vitstola Madur/hvert ottast þu ecke Gud eñ nu ? Gud ræde Boot a þvi fyrer mier / ad eg hefe ædur vered so Vitstola / Eg hræddest ecke helldur Gud fyrr eñ nu / Eg hugde ecke neitt þar ad / ad þad være Gud uppe yfer mier/er sa mijnar mørgu bloodugu Synder og fordiwdelegañ Misverknad: Eg hugde ecke/ ad hañ munde kreña mig eñhveriu Sinñe og straffa mig / Eñ nu sæ eg skiled og funded / ad þad er eiñ Gud til/sem hefur gefed Giætur ad øllū mijnum Verkum / og hefur nu komed mier Rettvijslega under Doom/so ad eg hlijt

nu ad giallda þeſſ er eg hefe ædur drygt. Eg hefe hryggt ſo margañ Mañ i Hiarta/nu hefur Gud hryggt mig aptur: Eg hefe oſſad Svida og Sarsauka a Lijkama ſo margra Mañа/ nu fiñ eg til þeſſ ſama a mijnu eigin Hollde: Eg hefe aflijfad ſo margañ Mañ/ nu hlijtur mijn Sæl ad fara þeſſ vegna fra mier med Vei og Kvøl. J þeſſu giører Gud mier alls eingañ Orett. Eg veit ad eg hefe þad vel forſkulldad/ eg vil og giarnan lijda þad/ og vil fegiñ þola þetta Tijmanlega Kvalræde/ Eñ þad er nu þad ſem eg Ottaſt fyrer/ ad Gud mune ecke læta þad lenda vid þeſſa Kroſſ ins Kvøl/ Mætte þad vera þar med bued/ þa villde eg hænga her i Hundrad fallt ſtærre og meire Kvøl: Eñ eg er hræddur um/ ad þegar þeſſe Tijmanlega Pijna hefur Enda/þa mune ſu Eylijfa byria: Hid Eylijfa/ hid Eylijfa/ være þad ecke ſo Skelfelegt/ være þad ecke ſo Oendanlegt/Være eg nu a frialſum Fæte aptur/og Gud villde gefa mier

Lijfs=

Lyfe-Frest/ O hversu eg villde þa bæta mig og betra/ Hversu eg skyllde nu Ottast Gud/ Adur villde eg ecke beigia minn Knie fyrer Gude/ helldur beigde eg þang til alls Ohreinleika / Adur villde eg ecke upplyfta Høndum mijnum til Guds / helldur til Bloodsuthellingar og Rana: Rede eg nu Timum mijnum a nij/ þa skyll da eg alldrege læta Syndena og Diöfulin rada so herfelega yfer þeim/ helldur skyllde Gud i Himnenum vera minn Herra/ og hann skylldu aller mijner Timer heidra / og hønum skylldu þeir þioona.

Þetta var Hiartans Hrædsla og Asetningur þessa Spellvirkia / og þvilijkt kallast hin retta Ydran: Ad hann med Hiartans Kvøl Idrekar fyrer sier þad undanfarna Synda Athæfe/ lætur af þvi / villde þad hefde alldrei hendt / formæler þeim Olucku lega Dege og Stund / a hverium hann skyllde styggia Gud þannig/ og hyrder ecke so myked um þad Straff er hann verdur ad lijda / sem um þad / hversu ad hann hefur styggt

Gud og forsmaad / Snyr nu Hiarta sy-
nu Vilia og Gyrnd fra Oguδlegleikan-
um / og hefur þañ Asetning / ad hañ
vill fegiñ Ottast Gud / heidra hañ og
honum þioona af giorvøllum syniun
Mætte: Þad/ sege eg/ heiter hin retta
Ydran / þad Hiartalag hafde hañ nu
til Guds Otta og Hlydne vid hañ/ jafn-
vel þott ecke giæte hañ þad auglyst med
Ytvortis Avoxtum i Ymbreiting syn-
ns Lyfernes fyrer Møñunum / hvad
hañ hefde þo añars giort / hefde Gud
viliad læta hañ framar lifa.

Epter þessare Ydran / og med þess-
um sundurknosada Anda/ snyr hañ sier
til JEsum / og seger: Nu O Rottiñ
JEsu / Miñstu myn þegar þu kemur i
Ryked þitt: Þad er: O JEsu / Eg
hefe ádur heyrt þad Ord fara af þi-
er / er eg var i miñnu Medlæte og mier
geck allt epter Villd miñe/ jafnvel þott
eg sinte þvi þa ecke. Eñ nu miñest eg
þess apfur: Nu þecke eg þig ad vera
eiñ Herra/og villde eg nu fegiñ vera þiñ
Þienare/

Þienare / Mißistu mijn nu / so sem eg er nu / og mißistu ecke nuna umlideña Jll, giørda : Heldur hugsa til mijn sialfs / hugsa til mijns Ottaslegna angrada Hiarta / og til þeirrar skelfdu Vesølu Sal'/sm flekter nu a Tungune / so ad eg mege fyrer þijna Skulld / komast i þitt Rijke / og ecke i mitt Rijke / og enda þetta Tijmanlega Kvalrade med Hugsvolun og Glede þijns Rijkes.

Þesse Raninge var medtekiñ / og heyrer þesse Gledelegu Huggunarrijku Ord : Sañlega sege eg þier / J Dag skalt þu vera med mier i Paradijs / Þad Fyrerheit forþente hañ sier enganvegiñ med Ydran sine / helldur feck hañ þad af Einskiærre Naad fyrer JEsu Christi Skulld / er hieck a Krossenum i Nænd vid hañ / og ege komst hañ i Paradijs so sem i sitt Rijke / er hañ hefde forþient / helldur i Christi Rijke / og med Christo : Eñ samt a adur vard su Ydran ad ganga a undan / og vera þar asamt / añars hefde hañ alldrege komest i Paradijs.

Þad

Þar a mooke var hiñ aſiar Ræning eñ Oſvegianlegur og Hverudarfullur i ſijnum illa Aſekninge/og ſeger vid J E ſum af Nugar-Ædru: Ef þu ert Guds Sonur / þa hiaalpa þier nu ſialfur og ſo ockur: Naſis Meining var ecke ſama og hins/helldur hugade hañ ſo med ſier: Være eg komiñ apkur nidur af þeſſum Kroſſe/og hefde Nendur mijnar og Fæt ur frijar/ hefde eg ecke giort ædur Jllt/ þa ſkyllde eg giøra þad nu/o.ſ.f. Hañ eg let hañ ſig ecke angra hid undanfar na/var ecke Sorgbitiñ fyrer þad er hañ hafde ædur ſyndgad/ helldur Einungis ut af Straffenu/og vegna þeſſ hañ gat nu ecke giørt meira Jllt: Þeſſ vegna hiaalpar þad nalæga J E ſu Blood hon um alls eckert/nie helldur hañs Kvøl og Daude / helldur lykur þeſſe Tijmanlega Pijna med Vppbyrian þeirrar Eylijfu: Nidur fra Kroſſenum (fer hañ) i þad Dijked ſem vellur af Bike og Breñeſtei ne/Openber. 21. Þad er hñs Paradijs.

Þeſſe Epterdæme keña hvad Evan gelium

gelium sie / og hverier ad ege þad Lof-
ord um Fyrergefning Syndaña. Nad
ena hiaa Gude/ Fyrergefning Syndaña/
med allre Uppgiof a Straffenu/ hvf-
um vier einganvegiñ so sem i Verd fyr-
er vort Hugar-Angur edur Yferboot /
ege helldur af þvi ad þetta sie so dyr-
mætt edur þess Verdskulldan so stoor /
helldur alleina fyrer JEsu Christi For
þienustu: Samt hrepper einges Mad-
ur Nad fyrer Saker JEsu Christi/ sm̃
ecke lætur so predika sier Ydranena iñ i
Hiartad/ aña dhvert med Ordenu/ ellega
ar Tijmanlegu Guds Hefndar Straffe.
Þad megum vier rada af Dæme þess
Forkapada Sonar Luc. 15. Nañ visiur
til einkis / hverke med Andvarpe ellegar
Graate edur Kveinstaf nockrum/ þviad
epter alla sijna Jdran / epter alla sijna
Jnvortis Hiartans Kvalning Hrædslu
z Fyrerverdu/epter allar sijnar utvortis
Openberlegar Skripter/ Spott og For-
smaan sem hañ þar med lijdur fyrer Aug
um þiona Fodur sijns/þar ed hañ stend
ur

ur Fatlaus og Ohreinlega til Fara / Lyktar Andstyggelega af Drafa Trogenu og Solluna Bælenu / Hañ hverium mædur hafde Æra og Pionusta veitt vered so sem Edal=Mañs Syne/ Pa seger hañ sem mædur : O Fader / Eg er ecke Verdugur ad eg kallest Piñ Sonur / Mætte eg vera ä Pynu Heimele / ad eins sem hiñ lytelsiørlegaste Præll und/er Pyna Penara / Pa hefde eg Po ecke Pad forskulldad med øllum mynum Har me / Andvarpan og Spötte. Pañig er her ad vyssu engin Verdskulldan / helldur fær hñ Vidtekter einungis af Nad/ Eñ Po alldrege/ fyr eñ hañ hefur ängrast fyrer og aflagt Pad Laustælesfulla/ Drambsama/ Ofdryckiufulla / Ohofselega og Gudlastanlega Framferde/ Og Hiartanu er snued til Nyßdne og Pionustu Fødur synum til Handa. Pa hañ leitast vid ad mega vera hiñ Audvirdelegaste Pienare Fødur syns / Pa fær hañ Nad.

Eins lyka Tollheimtu Madureñ sem

sem stood ukan fyrer Musteres Dirnar Luc. 18. v. 13. Nañ hefur eckert þad/ af hveriu hañ mege sier hroosa/og hrop ar edur bidur ecke um añad / eñ Naad Naad/ eñ alldrege verdur hañ Rettlætt ur / þad er afleystur af Syndeñe og Syndareñar Straffe fyrer Guds Doome / fyr eñ hañ kastar Augunum til Jardar nidur med Fyrerverdu/ vegna hins undanfaranda vonda Lyfernes/ og ber a hid vonda Hiarta med særu Angre og Reide gegn siælfum sier / og þeim Asetninge ad hañ skule alldrege framar þañig breita epter Girndum þess sama Hiarta.

Þañig er ecke Evangelium þess vegna Predikun nockur um einskiæra Naad og Fyrergefning / añ alls Skilmæla / helldur er þad ad vijsu sem nu er sagt / einungis Predikun um Naad/ þo þvilijk ein Nædar Predikun/sem predikar þess/ hættar Naad fyrer Mañe/ad hañ hlijt ur ad bera Angur z Trega fyrer Synder sijnar/ lijka ad leggia þar af/ og van

ka

ta sier so Nadar og Fyrergefningar hiá Gude fyrer JEsu Christi Saker : ad Syndarenar verdur pañig alldrege fram ar minst hiá Gude/ Ezech. 33. Ellegar ad hun skade hañ / hversu stoor og yfergnæfanleg sem hun hefur vered. Hvad allt saman ad er vissulega ein stor Naad/ ad þegar mig angrar Syndena / og eg læt af heñe / þa mun eg alldrege verda ad þola neitt Straff hennar vegna: Su Naad framkemur vid mig / hverke epter Guds Løgmaale ellegar Rette Mañaña : þviad Løgmaal Guds tekur alldrege vid miñe Yðran / og slepper mier alldrege þar med lausum : Eñ hafe eg Stoled/ Hoorast/edur giort añad i moote Løgmaalenu/ þa gefur þad mier þaug Svør : Þu matt tregast og harma þar fyrer so miked sem þig lyster / og snua þier þar i frá / þu skallt þo bijda Eylijfa Fyrerdæming þar fyrer / Rettur Mañaña lætur ecke helldur eirn Þioof edur Mordingia sleppa lausañ/ af þvi hañ angrast fyrer Verk sijn/hañ hlijtur

þo

Þo ad þola þad sem verdur dæmt a þik. Enn Evangelium medtekur mijna Þörun og Afturhvarf / og dæmer mig lausann frä þvi Eylijfa Straffe (hverju sem ad Mäkanna Rettur bindur mig vid þad Eylijfanlega Straff) fyrer Saker JEsu / af þvi hann hefur þolad mitt Rett / (mier tildæmt Straff) i Stadinn fyrer mig a Krossenum.

J þessare somu Meining og med sama Skilning / med somu Natturu og Eiginlegleikum er einnig Evangelium / edur Fyrerheite um Guds Nad fyrer Christi Saker / utmälad i Sacrament unum / edur i þeim Heilogu Guds Verk um / sem sialfur Gud hefur skipad og sett / bæde til' þess ad þau kære mier i Nyt og fram byde / þær Velgiorder sem koma af og med Christi Forþenustu og Endurlausn / og so til þess / ad þau take burt ur Hiarta mijnu alla Efasemd / z giore Hiarta mitt fullvist apt ur a mooti allre Efasemd og Otta um Nadena fyrer Christi Saker. Hver

J   Sacra-

Sacrament eru ecke añad eñ siałft. Evangelium/ ellegar Guds Nꜳdar Fyrerheit / framsett fyrer mijnar Skilningar Ukvorkis/ ad eg mege taka a þeim/ kikia til þeirra / þreifa a þeim/ siꜳ þaug og smacka / og af siꜳlfs mijns Ukvorkis Skilningum / of siꜳlfs mijns Tilfinning/ Aþreifing/ Sioon / Smeck / vera fullviss um/ad eg hefe Nꜳd og Fyrergefning fyrer JEsu Christi Saker. Þvi ad hin somu Sacrament/sem er Skijrnarinñar/og Sacrament Lijkama og Blood sins Christi / giora mig alldrege vissañ til fulls um nockra Nꜳd/ef ad eg af ꜳsettu Rꜳde life Ogudlegu Athæfe / so siñ her epter skal framar utskijrt verda.

III. Capitule.

Hvad Trwen sie / og hvilykt ad sie hennar Edle og Nattura / Vm hvert̃a vier þaning til Ords tökum : Trwen giörer oss Sæluhoolpna.

Ens og þad er Christus / og þad er Evangelium frꜳ hveriu nu hefur sagt/og hvert nu hefur vered utmꜳlad : So er Truen alleina / þad

Traust

Traust er eg hefe og set til þvilijks eins JEsu Christi / og það Traust er eg hefe a Gude Födur/reidande mig a þvi- lijkt Evangelium og Nádar Fyrerhei- te. Hvnad þaðig er Trune hátkad og vared AL Mesielega: Truen kallast allt það Sampycke og Traust sem eg hefe a Guds Opinberudu Orde / Lofun og Fyrerheite: Eñ su Tru nær ecke leing- ra/eñ Guds Ord: Ecka sem eg med ein- gu möote má trua ódrvlijse um Guds Veru / eñ hañ hefur um sig sagt : So má eg ecke trua Gude til neins fram- ar/ ad hañ vilie giöra edur láta Ogiört vera vid mig/ eñ hañ heited hefur: Eñ so miked og so freklega sem hañ hefur mier heited/má eg hafa til þess ad set- ia þar a allt mitt Traust/ad eg mune fá það / jafnvel þott Himin og Jörd være i möte þvi/og þegar eg hefe þañ- ig sett mijna Tru og Traust a Guds Fyrerheit / hvert hellst sem það er / þa hefe eg það sem mier er lofad so vijst / allt eins og hefde eg mier það i Han

dar / jafnvel þott þad kuñe undan ad dragast um vissa Tyd og Stund: Þviad fyr skyllde og munde Himenn og Jørd forganga/ eñ þad yrde Ofatt er Gud hefur lofad mier/ Og þañig er þessu nu vared og hattad.

Gud lofar mier alldrege meiru/ eñ hañ getur og vill giøra/ J þvi Loforde svijkur Gud mig alldrege. Þviad þad er Omøgulegt ad hañ kuñe ad liuga / Ebr. 6. Vegna þess hañ er sialfur Sañleikuriñ / Eins og þad er Omøgulegt ad Sañleikuriñ gete Lyge vered/ so Omøgulegt er þad og/ ad Gud gete sagt nockud vid mig sem Ja / og þad skyllde þo sem ødur vera Ney. Þar fyrer/ þegar Orded er framgeinged af Guds Muñe/ og hañ hefur sagt/ Eg vil giøra þad vid þig edur ecke giøra/ þa getur þad alldrege geinged ur Skordum edur ur brugdest nie aptur lieked orded.

Eñ allt eins og Gud er nu Sañordur / þa vill Gud eiñig hafa / ad eg skule trua hønum og reida mig uppa þad sem
hañ

hañ talar. Giøre eg þad ecke/ þa giøre eg hañ ad einum Lygara/ seger Johañes 1. Joh. 5. v. 10. Vegna þess/ ad trúe eg þad ecke satt ad vera/ sem Gud seger vid mig/ þa er þad eins gilldt/ sem eg villde segia: Ja/ Gud giører ecke añad eñ ad spotta mig/ þad er ecke meira añad eñ Svik og Prettir sem hañ fer med/ Og fyrer þvi eg styggé Gud þaðsig þar med/ allt eins og eg kysie ad kalla hañ Lygara/ þa fæ eg eckert af ollu þvi goo- da sem Gud hefur lofad/ Jak. 1. v. 6. 7.

Eñ þegar eg medtek nu þessa Loford og Fyrerheite sem framgeinged er af Guds Muñe/ og bygge miña Tru og Traust þar til/og itreka þad med Hiar- ta og Muñe fyrer sialfum Gude/ ad Dæme Davids/ Salomons/ og añarra Helagra/ Psalm. 27. v. 14. Book. Kong. 8. v. 24. 25. 26. Sia DRottiñ/ so hef- ur þu lofad/ þetta eru þijn Ord/ þu ert þo visfulega Sañordur Gud/ þa he- fe eg so sem Fangadañ Gud/ so ad hañ getur ecke geinged fra sialfs sijns Ord-

um þessvegna hlÿtur hañ þa/ so sañarlega sem hañ er eiñ Gud / ad hallda þad vid mig sem hañ hefur heited / og so sem Salomon seger / enda þad og efna þad med siñe Hønd er hañ jatad hefur med Muñenum / og þar fyrer tekur Kiskningeñ so til Orda : Þijn Tru hefur giørt þig Hoolpeñ : Þo er þad Gud sem hialpar eñ ecke þess ad eg trude/ þa feinge eg alls einga Hialp : Helldur þegar eg true / hondla eg Gud i sijnum Ordum/ so ad hañ verdur þo vissulega ad hialpa / þa ma þad segia : Mijn Tru hefur hialpad mier. Þetta er fullkomlega utlagt og klarlega fyrer Siooner sett i Rædu þeirre er Moses helldur vid Gud / þa hañ bidur fyrer Foolkenu.

2. Bok Mos. 32. v. 7. o.s.f. Þa DRotteñ er afar Reidur vid Israels Børn/og vill øldungis uppræta þau af Jordune fyrer Saker þeirra Þvermoodsku/ þa geingur Moses fram/og seger: Ja Herra/ ad søñu getur þu þad giørt/

Eñ þu hefur þo svared Abraham / Isaak og Israel eiñ Eyd vid sialfañ þig/og sagt/ Ad þu villder gefa þeirra Sæde Canaans-Land: Miñstu nu þiña Orda / og læt þier koma þañ Eyd i Hug / hvertum þu vissulega getur ecke gegn geinged: Eñ deyder þu nu þetta Folk her i Eydemørkeñe / hvar er þa þitt Loford Eydur og Sañleike?

Eins 14. Bok Mos. 14. v. 10. o. s. f. þar Drottenn villde aptur i Reide siñe sla Foolked med Drepsoott/ og eyda þvi med øllu / þa mißer Moses hañ a sijn Ord/ v. 18. 19. Er hañ talad hafde/ 2. Bok Mos. 34. v. 6. Drottiñ/ þu hefur þo sialfur talad þessum Ordum um þig: Eg er eiñ þolinmoodur og miøg Lijknsamur Gud/sem ad burt tek og afmaae Synder og Misgiorder: Fyrergef þu þa þessu Foolke þeirra Synd / epter þeirre hiñe somu þiñe stooru Miskunseme.

A sama Hatt 2. Bok Mos. 34. Þa Gud hootade þvi/ad hañ villde ecke gaan

ga framar med Israelitunum / eins og hañ hafdi adur giort/Og Gud hafde læted Mosen koma uppa Biarged edur Fialled til sijn / ad hañ Opinberade sig fyrer hønum/og þar var utħroopad fyrer Eyrum Mosis/DRottiñ/DRottiñ/ er Myskunsamur Gud og Nadugur / og Þolinmoodur og miog Lijknsamur og Trur / sem audsijner Myskun og fyrer= gefur Misgiørdernar: Þa Moses heyrde þau Ord/ þa flijtte hañ sier/ fell strax fram fyrer Gude/took til hiña so= mu Orda / og minte Gud a þaug hañ= ig: Ja/DRottiñ/fyrst þu ert so Myskunsamur / og fyrergefur Syndena / þa hefe eg þui stærra Traust a þier / og beidest þui af þier / ad þu gangeꝛ med oss / og fyrergefer þui þverudarsama Foolke siñ Misverknad.

Þa Moses hegdar sier þañig vid Gud med þeirre Tru er hañ setur a hañs Lofaner / þa fær hañ giørvøllu Foolkenu borged / og er þad eptertakan= legt/ hversu ad DRotteñ svarade høn= um þar til

4. Bok Mos. 14. v. 20. Eg hefe fyrergefed pad epter pvi sem pu wælleter: Pad er / Þyn Tru / og su Ræda er pu pasig framfærer / hefur komed pui til Leidar / ad eg hefe fyrergefed þeim slijna Avyrding: Hverra Orda su er Meiningin: Þyn Tru hefur hiælpad þeim: Ef pu sækter ecke so fast fram med Ordum / og setter so sterka Tru þar a / þa skyllde eg hefna myn a þeim: So hefur nu þyn Tru hiælpad þeim. Og 2. Bok Mos. 32. v. 10. Er pad eg þa eptertakanlegra / er DRottin seger vid Mosen: Lat mig nu ræda / so ad myn Reide mege gremiast þeim: Pvi bidur Gud ad Moses skule sleppa sier / edur læta sig vera siælfradan og svala Reide sinne? Pau Ord gefa til Vitundar / hversu ad Gud verde fangadur og halldinn fiotradur i siælfs sijns Ordum / nær ed Truin Jtrekar þau fyrer honum / og minner han þar a.

Matth. 15. Beist su Cananeiska Kvinna leinge vid Christum / En ta

Christur svarar hefe um sider: Pad er ad vyssu ecke fallegt / ad taka Brauded Barnanna og snara þvi fyrer Hundana: Þyn Dootter er ecke annad ad telia enn Hund-Tyk nockur hia Gydingum: Eg ma ecke taka myna Velgiørninga fra þeim sem eru Børn/og varpa þeim fyrer þyna Dottur/ sem ecke er annad enn ein heidin Hund-Tyk: Þannig gryppur hun strax þetta hælffagda Ord/allt eins og Moses/ og fester sitt Traust þar vid / minner Christum a þad apkur a þennan Hatt: Vel ma so vera DRottinn/ þu hefur sagt / ad Dotter myn være enn Hundur: Ef hun er Hundur / þa ma hun og hafa Hunds-Rett/þa/ so vissu-lega sem þu ert hinn sanne Guds Sonur/ hver þu segest vera / þa halldtu þad ad eins vid hana / og læt hana sem Hund / fa Einungis nockud af Molunum: Eg bid ecke um þad / ad þu skuler Omaka þig fyrer hennar Skullld / eins og fyrer nockurs af Gydingum / ellegar ad þu gannger nidur til myns Heimeles / ecke

helldur

helldur að þu legger Hendur a hana/ og taler vid hana/ eins og Forelldrar kuña ad breida Duk a Bord fyrer Børn sijn/ og kalla a þau til Bords/ o.s.f. Helldur kasta ad eins Stycke einu til Hesar / sem er eiñ Hundur/og gef ad eins Samþycke til þess/ad Diøfulliñ sleppe heñe/ og kvelie hana ecke framar / þa mun þad og vissulega ske.

Þetta er Tru þessarar Kvinu / hun took Ordenu fram fyrer Christum/vid-lijka og Sendebodar Benhadads giora / vid Achab Konung : Hvert lifer miñ Brooder Benhadad seger Achab Konungur? Þa taka Legatarner strax fram fyrer/segiande: Ja/þiñ Brooder Benhadad lifer / 1. Bok Kong. 20. v. 32. 33. Meiningiñ er þesse. Eiñ Konungur bregdur ecke Ordum sijnum: Þu kallar haũ Broodur þiñ/ taktu þa vid honum / og þyrm Lyfe hans / halldtu hañ sem Broodur þiñ / og ecke sem þiñ Fiandmañ.

Þa þesse Canversta Kvinna hagar sier

ſter nu þañig i ſiñe Truſþa ſeger Jéſus: Mikel er þijn Tru/ Verde þier ſo ſem þu villt: Og Marc. 7. v. 29. ſtanda þeſſe Ord/ fyrer Saker þeſſ Ords pa far hedañ / Diøfulliñ er utfariñ fra þiñe Dottur. Þad er eins og hañ ſagde til þeirrar Bloodſiuku Kvinu / Matth. 9. Þijn Tru giørde þig heelþ na/og vid hiñ blinda Bartimæum/ Þijn Trua giørde þig hoolpiñ/ edur frelſade þig fra þÿnu Stoonleyſe / Marc. 10. v. 52. So ſeger hañ og her: Þijn Ord og þijn Tru hafa reked Diøfuliñ ut / Eñ þo voru þad þau kroptugu Ord Chriſti og hañs Kraptur ſem raku hañ ut: þo er þad eignad Truñe / af þvi ad nær hun medtekur Guds Ord/ þa hlytur Gud Oefad þad ad giøra ſem vier hafa vilium/og vier umbidium eptter Ordenu.

Og þeñig a ad ſkilia þad ſem Chriſt ur ſeger hia Marc. 9. v. 22. Truuds um er allt mogulegt: Item/ Matth. 17. v. 20. Ef þier hefdud Tru ſo ſem Muſtards

Mustards-Korn / mættud þier segia Fialle þessu / Far þu hiedan og þang-ad / og munde þad fara / og eckert munde ydur Omøgulegt vera.

Hvad þanig a ad skiliast / sem ædur hefur sagt vered : Eg mæ ecke trua Gude til meira edur reida mig framar uppa han/en han lofad hefur: Gud hef ur ecke sagt vid mig edur mijna Perso-nu : Sia / þu skalt geta flutt þetta Fiall ur Stad : Þess vegna mæ eg ecke hellur bera mig vid þad / edur treysta þvi / ad Gud mune giøra þad þott eg skipade : Helldur hef Gud mier nockru þvilijku er han giørde vid sijna Lære-sveina / og alldregi er nockur Hlutur so stoor/ad Gud gete ecke komed hønum til Leidar. Og ef eg sette þa mitt Tra-ust þar til / og hefde þa Tru sem være þo ecke meyra til Josnunar / vid þad mikla Verk edur ad reikna hiaa þvi / en eitt Mustards-Korn hiaa einu myklu Fialle / þa munde þo þad Fiall færast ur Stad ; Sem færest ad søgu ur Stad fyrer

fyrer Guds Mætt / Enn vegna þess ad mijn Tru hondlar Gud þaning / ad hann hlijtur þad ad giøra / þa heiter þad so / ad mijn Tru fære Fjalled ur Stad.

Þar um er eitt fagurt Epterdæme framsett Ebr: 11. v. 29. Hvad Jsraels Børn geingu þurum Fotum og so ad þau sakade ecke i gegnum Hafed Rauda / enn Pharao sem kom a epter þeim / druknade: Hvad kom til þess? St. Paull svarar / ad Truenn giørde þann Mismun: Hvad Jsraels Børn høfdu Guds Loford fyrer sier: Þetta Loford hafde Pharao ecke. Vid þessu Loforde toku Jsraels Børn: Og lijka sem St. Petur varpade Nete sijnu ut epter Orde DRottens / þa køstudu þeir Footum sijnum edur oodu uti þad Rauda Haf og þess Farveg / epter þvi Orde og Skipan sem Gud sagde þeim / og geingu so þar i gegnum. Þad seger Postulenn a þessann Hatt: Þeir gengu i gegnum Hafed fyrer Truna / þo var þ Ord DRottens og hans Mattur sem rudde þann

Veg fyrer heim/ eñ vegna þess þeir foo-
ru utt Hafed efter Orde DRottens/ og
Gud hellt þess vegna sitt Loford / þa
seger Ande Guds / ad Trueñ hafe pad
giort/ ad þeir komust Oskaddader þar
i gegnum / eñ i añañ stad drucknade
Pharao : Eins er og sagt strax þar
hiaa / ad Murvegger Jericho Borgar
hafe hruned nidur fyrer Truna / Hvar
um lesa maa (Jos. 6.) Guds Ord og
hañs Kraptur fellde þa nidur og hrakt
heim : Eñ þa Foolked trude Herrans
Hete/ og geck uñ kryng Borgena epter
hañs Orde i Sio Daga/ þa fullkomn-
ade Gud sitt Ord : Hverk ecke hefde
rætst edur fullkomnast / hefdu þeir ecke
truad Gude epter hañs Orde: Þar fyr-
er er þad eignad Truñe / ad Murarner
duttu nidur fyrer Truna.

Þetta er ALMENnelega Truarennar
Edle. Eñ hvad þa Tru ahrærer/ uñ
hveria vier segiũ af Guds Orde og ept
er því/ Trueñ giorer oss Saaluhoolpna/
þa er þre Tru so vared SJer i LAge.

Su

Su Rettlætande og Sæluhvolvnä giørande Tru/ hefur ecke nema þad eina Fyrerhyrke fyrer sier/ hvert ad er um Nädena / Fyrergefning Syndaña / og Uppgiøf ä ollu þvi forskulldada Eylijfa Sträffe / fyrer Saker Þijnuñar / Blodsins og Daudans JEsu Christi / og vegna Forþienustu hañs Hlijdne og Rettlætes: Þad Traust sem eg hefe þa til Guds um þetta / ad þott eg hafe Gud til Reide reittañ / eñ forþient Diøfuleñ og Helvijte / þä verdur Gud þo mier eiñ Nädugur Dōmare/og gefur mig kvittañ og lausañ frä öll makalegu Sträffe miña Afbrota/gefur mier einnig þad Eylijfa Lijf: Þetta Traust er ecke bygt ä miñe Dygd / ellegar ä nockrum Verkum siálfs mijns / er eg giørt hefe / añad hvert fyr edur sijdar / ellegar kañ ad giøra/helldur er þad sett og bygt alleina ä Forþienustuñe JEsu Christi. Þegar eg set nu þañig mitt Traust til Guds Fyrerheita / og miñe hañ a þaug rett af Hiarta/þä hefe eg

ſo

so (hondlad) Gud i Heike skjnu og Lofordum/ad hań hlytur ad lata mig laus-ań/og gefa mer aptur Nad og Salar-Heill. Her gefur Gud mig lausań / og dæmer mig frjań so sem Rettlatań/ og þad skedur alltsaman fyrer Saker Rettlætes JEsu. Eń þad er þo eignad miñe Tru/ og er sagt: Myn Tru gjorer mig Rettlatań/myn Tru gjörer mig Saluhoolpiń / Vegna þess eg tek so fastlega vid Guds Fyrerheite / sem gjorer mig Saluhoolpeń/hveriu Loforde hań gefur ecke brugded um alla Eylyfd. Þess veg na utþyder Rikniñgiń þad a þeńań Hatt/ Eph. 2. v. 8. Af Nadeńe erud þier hialpleger ordner fyrer Truna: þad er: þad er Eimkoom Guds Nad/ad þier verded Saluhoolpner fyrer Saker JEsu Christi/ Eń ef þier eiged ad haafa þa Nad / þa skulud þier trua Gude epter hańs Loforde: Kraptur þess Lofords verdur Eflaust ad gańga i gegnum Truna iń til ydar: Ef þier seted ecker Traust þar a / eń vilied verda

Sæluhoolpner a añañ Veg / þa kemur alldrege su Nad til ydar. Eins Rom. 3. v. 23. 24. Þeir allersaman verda Retklæter uk af hañs Nad æn Verdskulldunar / fyrer þa Endurlausn sem ordeñ er fyrer JEsum Christum : Þad er Endurlausniñ fyrer Christum/ hañs Blood og Daude hefur ukvegad oß Fyrergefning Syndañа og Retklæted: Eñ þad allt verdur ad gænga i gegn um Truna iñ til vor.

Þañig er þad vissulega þa vor Tru fyrer hveria vier verdum Retklæter giørder edur afleyster fra forskulldudu Straffe Syndariñar / og fyrer hveria vier ødlunst þad Eylijfa Lijf : Og su hin sama Tru sekur alls eckert Traust a nockud i siælfum oß / nie a Ytranena ellegar Verkiñ / helldur alleina a Forþenustuna JEsu Christi/ So ad þvi er eins hattad sem Paulus seger : Vier verdum Retklætter fyrer Truna / fyrer utan alla vora Forþenan og Verk Løgmælsins/af Einskiærre Nad Guds fyrer

er Saker Endurlauſnar JEſu Chri-ſti / Rom. 3. v. 24. 28. Og fyrer þa Tru verdum vier Saaluholpner / ad ølld unges eckert añad maa iñelokaſt þar i.

Eñ nu er þad ſafnframt þvi athug ande / hvernig ad hattad ſie Edle og Naatturu þeſſarar Truar / hvad þo all-ſiaer virda fyrer ſier edur yfervega.

Naatturu Truarinar er þañig var-ed / ad hun gefur ecke lided nockurt Synd samlegt Athæfe i hiaa ſier: Helldur hv-ar hun er rett i Hiartanu / ſo ſem Ein Tru og Trauſt / og ecke ſo ſem Mein-ing / ætlan edur Efe nockur / þa umbreit er hun ſo giørvallre Naatturu Maññ-ſins / ad hñ verdr allur añ Madur i Hug og Hiarta / i Sinne og Skilninge / i Girnd um og Vilia / i Stiorn og Brukun allra ſiña Lima / ſo ad hañ uppkveikeſt med Kiærleikanum til Gudš / og af þeim ſa ma Kiærleika leideſt hañ og kñyſt til ad laata þad allt vera Ogiørt ſem ad Gud hatar / og ad giøra þad allt af øllum Kroptum / ſem ad Gude og Frelſara ſij-

 um

um JEsu Christo er kiærk og Velþægelegt.

Hviad hañig er Nattura Truariñar æsig komeñ/so sem Paulus utmælar hana/Ebr. 11. v. 1. Trueñ/seger hañ/ er orugt Traust þeirra Hluta sem Mad ur vonar / og efar ege um þad sem hañ sier ecke: Ordiñ i þvi Grisska Tungumaale hafa eina sierdeilislega Merking/ og þyda so miked: Trueñ er ecke nein blind Meining edur laus Ogrundvollud Þecking a nockrum Hluť / eins og þa Madur truer epter einhveriu lausu Tale/ sem fladrar oss alleina a Tunguñe: Helldur er Truiñ eitt þvilıkt Traust i Hiartanu / ad þad sem Gud hefur lofad mier/a þad reide eg mig so fastlega/sem eg hefde þad i Hondum: Og þad sama sem fyrerheited er/jafnvel þott þad sia eñ ecke nie sie nalægt/helldur mune koma/þ gioret Truna ad EJñe STodug re VEru: Þad er/Trueñ setur þ hiaa sier/ rett allt eins og mier fyrer Sioonet/allt eins og þad stæde nu þegar i alle

te ſiñe Mynd og Fullkomlegleika / ſem ein nærverande Perſona / ellegar añar ſtadfaſtur Hlutur/ hvern eg kyñe ad ſkoda med Augunum/ taka med Hendunum/ nyta mier hañ og bruka hañ epter Villd miñe : Og hondla ſo pad Oſtnelega ſem lofad er / heited og jatad / ecke ſem nockud Oſtnelegt / hellour eins og pad ſtæde rett fyrer Augum mier i ollum ſtundum Nætte og Dage. So pad ſie ut-ſkyrt med Epterdæme.

Evangelium er/ſo ſem nu hefur ſagt vered/ pad Fyrerheite/ ſem hlioodar um Verdſkulldan og Forpenan Pijnuñar og Daudans JEſu Chriſti: pad hlioodar um Naad Guds / Uppgiof a Syndunum / um Frelſan fraa peim ſtranga Guds Doome/ um Sviptiug ur Dioſulſins Kloom/og fraa peirre eylijfu Helvijtes Pijnu: pad hlioodar um Jnnleidſlu til Vegſemdar peſſ eylijfa Lijfs/ Dijrdar/ Unnunar og Glede/ ad alldrege getur Hiarta nockurs Mañs her a Jordu/ Jmyndad ſier ad hun munde vera ſo ſtoor/

og kostuleg / ad hun sie þo ecke i sialfre sier Þusund sinnum stærre. Ad trua þessu Fyrerheite / ellegar ad setia sitt Traust a þad og a allt þetta / sem vier siaum nu ecke nie skynium nockud um/ er i sialfu sier ecke annad/ enn ad setia þetta eptererfylgiande og þad allt saman sier fyrer Sioner: Og ad skoda epterfylgiande Personur og Hlute so sem þeir væru/ og stædu nu nálæger / rett sem nockrer sÿneleger/ œþreifanleger edur sioduger Hluter i þeirra Edleslegre fullkomeste Veru/ Asigkomulage og Mynd.

1. Mig sialfann fangadann og bundenn fyrer Rettenum / so sem eitt Storbrota Mann / handa hverium ad ecke er uppreist nockur Stegla edur Hiool/ ecke upp kveikt nockurt tÿmanlegt Bal edur Elldur/ helldur sa Eylÿfe Oslockvanlege Helvÿtes Elldur.

2. Þar nærst Diøfulenn i allre sinne Grimd/ so sem minn Aklagara / hver ed hefur ecke alleina uppskrifad mÿnar Misgiorder z fordæmanlegar Synder/ hverium

hverium eg kañ ecke ad neyka / helldur gekur hañ lÿka komed fram med allar Skepnur ſem vitne i mocke mier.
3. Guds Ognarlega Reide-Svip/ſem miñ Rettlæta z Ovÿſkianlega Domara.
4. Diofuleñ epter pad bued er ad fella Doomiñ/hripſanda mig/og draganda til peſſ hrædelega Helvÿtis Ellds/ ſem alldrege gekur utſlockuad edur Enda teked.
5. Helvÿſke i og med allre ſiñe Ognarlegu Lÿking og Pÿnu / langt fram yfer alla pa Pÿnu / ſem eg hefe añadhverk her ſieda ellegar heyrda / edur kañ ad imynda mier.

Eñ ſie ſo par a mocke peſſar Perſonur og ſtadfaſta Hlute / ſo ſem voru peir nalæger.
1. Miñ Endurlauſnara JEſum Chriſtum framkomanda / og bioodanda ſig til ad ſtanda fyrer Mæle mÿnu i miñ Stad/ J Stadin mÿn ad verda ſtrafradur og bundiñ ſo ſem eiñ Obootamadur/og i Stadiñ fyrer mig ſomuleid

es ad gånga fram fyrer Doomiñ/til ad lata allt Doomsins Atkvæde bytna og senda a sier fyrer mig.

2. Sidan sie eg ad Dioflenum er vysad fra Rettenum/og ad øll hañs Aklæra gegn mier verdur Onytt og dæmd einkis vird.

3. Og þa/ ad Guds Auglite blydkast vid mig.

4. Eñ miñ Endurlausnara JEsum Christum / ad vera nu framselldañ i Syndara Hendur fyrer mig og i miñ Stad/vera Hæddañ/Hudflettañ/negldañ a Krossen/ hangandа sem eiñ Orm / med sarre Kvøl og Pijnu / eitig i macke, anda og fiñanda til Helvytis Angistar/ so sem þañ sem er ølldungis yfergefeñ af Gude: Syt eg so under eins miñ Frelsara/hrijfanda mig ur Kloom noctra Hundsunda af Dioflum / Svyptanda mier burt ur þui Dijke sem upp er kindt med Ellde og Breñesteine/og fra allre þeirre Dupppeinkianlegre Helvytes Kvøl / eñ vysanda mier burt til Paradijsar og iñ i Guds Glede.

5. Og sie eg þa hina Himnesku Jeru salem/ þa Eylijfu Paradijs/ med ollre sinne Eru og fullkomenne Dijrd/lijka sialf ann mig klædda og skrijdda Eru og Na tign / sem er skiærare enn Stiornurnar edur Soolinn/ hver og morgum þusund sinnum yfergeingur mijna Imyndun / Hiartans Tilhugsun(Uppdrætt)og In laungun : Allt eins og St. Petur og Jo hannes sau þann Dijrdar Lioma og Byr te a Fiallenu/Matth.17. Ad setia sier þetta þannig fyrer Siooner/og skoda þad so sem Narverande : Siaalfann mig i mine Synd og Fordæming / Christum i Kvol sinne og Endurlausnar Verke / Gud Fodur a sijnum Doomstool/Diof ulinn i sinne Aklogun og Grimmleika / Hel vijte i sijnum brennanda Loga / Gud og Einglana Auglite til Auglites rett i þeirra Dijrd / og sialfann mig prijddan Coronu Rettlætesins/Auk þessa/Diof ulinn under Footum mier / Pad kallast ad giora Evangelium edur Fyrerheite Saaluhialparinnar ad þeirre Veru/sem

er hondlud og skilin : Og hvilikt heit-er TRUIN.

Ad Truna sie pannig vared / verdur uttmaalad og bevijsad med Imsum Greinum/ i Imsum Stødum.

Psalm. 16. v. 8. Talar David a þessan Mätt þar um / i Orda Stad sialfs Guds Sonar: Alla Tijma hefe eg DRottinn mier fyrer Augum : Allt eins og sæe eg hann standanda mier til hægre Handar/ og hallda mier vid so ad eg felle ecke/edur mier missæest: Og þar fyrer gledur sig mitt Hiarta.

Athuga nu þesse Ord fyrer mig : Gud hefur lofad ad vera Christo vid hægre Hond: Þad Loford giører Christur/ad þeirre VEru Sem Man H Ondla Og Skilia/z er þ sm siae hann Gud standanda nalæganri/z halldanda sier vid Hond/ o.s.f. Og þar fyrer gledur hans Hiarta sig : Þad er Truin a Guds Fyrerheite. Gal. 3. Seger Paulus vid þa Galatisku / er þeir voru falluer fra Sannleika Evangelii/sem hann hafde

de predikad fyrer þeim/ v. 1. O/ þier Skynsemdarlauser Galatæ/ hver hefur Tøfrad ydur/ þad þier hlÿdduð ecke Sañ leikanum / hverium þo JEsus Christ-ur var fyrer Augun mæladur / og (þad so sem være hañ) nu a medal ydar Kross festur?

Ephes. 1. v. 16. 17. Seger hañ: Eg læt ei af (Gude) þacker ad giora þ̄ ydur / og ad minnast ydar i mÿnum Bæn um / þad Gud vors DRottins JEsu Christi / Dÿrdarinñar Fader / gefe ydur Vÿsdoomsins og Opinberingarinñar An-da/ til hañs egen Vidurkeñingar/og upp lÿse Augu ydvars Skilnings / þad þier meged vita/hvilÿk ad sie su Von sem þier erud til kallader (ad Augu ydar Skil-nings uppluukest til ad þeckia/og so sem ad sie fyrer Auguñ/ þ̄ hvers þier nu voned / epter Kollun Guds og Loforde / sem ydur er giort / ad þier munud um sÿder odlast:) Item/og (ad þier mættud klaarlega og gloggt sia med Augum þess sama ydar upplÿsta Hugskots) hver þar

sie

sie Rijkdomur hans Dijrdarfullrar Arfleifdar/ til hans Heilagra/ og hver þar sie hin yfergnæfanlega Stærd hans Krapkar vid oss / vier sem truum epter Verkan hans Volldugа Styrkleiks (til ad frelsa) ydur sem erud Truande/ sem hañ hefur verkad i Christo/ þa hañ uppvakte hañ af Dauda / og sette hañ til sinnar hægre Handar a Himnum yfer allañ Høfdingskap/ Valldstiett/ Magt og Herradoom / og allt hvad nefnast mæ / egi einasta i þessare Verølldu / helldur jafnvel i Okomenne. Og alla Hlute hefur hañ honum under Fætur lagt / og sette hañ (sem er yfer øllum Hlutū) Høfud Safnadarins yfer allt/ (til ad uppfylla eiñ og sierhvern / þañ sem truer/med sijnum Krapte/lijka sem Høfuded Uppfyller/Slioprnar og Rad, ur fyrer øllum Lijkamans Limum.)

Psam: 4. Seger David : Marger (sm ecke hafa rettan Skilning a Guds Orde) segia : Hvernig skal þesse oss sijna hvad Gott er : Jæ/ oss er predikad mikid

miked Gott um Gud/ Hver vill keñd oss Gott / edur betra eñ vier høfum : Þar til svarar hañ. Eñ þu Drotteñ/upphef þu yfer oss Lioos þijns Andlites/ Openbera þig þañig fyrer oss / ad vier siaa megum so sem vid eitt biart Lioos hvada Glede og Dijrd ad er fyrer þijnu Auglite. Þu gledur mitt Hiarta/ þott þad adrer hafe Gnægd Vijns og Korns/ Þad er/ nær eg sie þad / þa gledst eg i Hiarta mijnu miklu framar eñ Heims Børn gledia sig af sijnu miklu Inntektum og Vistum af Korne og Vijne/ og so ødru Goodu.

Gef Giætur ad i þessare Grein/ hversu ad Edle Truareñar er uppdreged / og hversu ad þad er utmælad.

1. Fyrst setur David Gud sier rett fyrer Sioner i Christi Persoonu/ allt eins og hañ sæe hañ standa sier vid hægre Hønd : St. Pall seger/ad þeir Galatisku skule mæla so Christum upp fyrer Augum sier epter hañs Predikun/ allt eins og hañ kyñe ad vera Krossfestur

medal

medal þeirra / fyrer þeirra Augum. Til þeirra Ephesi Borgar-Manna seg- er hañ / ad þeir skule sia so sem fyrer Augunum / ellegar med Augunum iñ i þa stooru Guds Dyrd / og skoda hañs stooru Magt / Sia JEsum sitiandi til hægre Handar Gude / og alla Eingla / yfer Eingla / Herradæme liggiande fyr er hañs Footum / og þañ sama JE- sum farandi i sømu Dyrd med þa eins og syna egeñ Limu / er kyñu ad vera aa sialfs hañs Lykama. David beidest i Psalm: 4. Ad hañ mege fáa þvilykt Lioos / ad honum veitest ad sia Gud fyrer sier / hversu Dyrdarlegur og Glede legur hañ sie allt eins z Madur kañ ad sia Andlite nockurs þess sem er nælægur.

Pad ee allt saman þad sem St. Paull seger / Ad Truen giøre so sem þad / hvers Meñ vænta / vona / og sest þo ecke / være nu og stæde bued i sinne Lykking fyrer Sioonum.

2. Pvi nærst er þad athugande i þess- um sømu Fiorum Greinum / Ad þegar Truñe

Trunne er þannig rett hættad / þa verk-
ar hun stora Umbreiting i Mannsins
Hiarta / til Huggunar / til Glede / til
Elskunar a JEsu Christo. Hvad
Sannarlega seger David Psalm. 16.
Ad fyrer þvi hann sier Gud so hia sine
hægre Hende / þa gledur hanns Hiarta
sig / so ad hann hrædest ege / hverke fyrer
Diøfle nie Mønnum / þviad hann er full-
viss um / ad hann gete stadest. St. Paall
seger til hinna Galatisku / Ad / ef þeir
settu sier so JEsum fyrer Sioner / og
sæu hann þannig Krossfestann i stadenn
fyrer þa / þa mundu þeir fa þvilijka
Elsku og Ast til hanns / ad þeir mun-
du alldrege læta Diøfulinn løkka sig i
fra hanns / þad er JEsu Medkenning / til
eins annars Lærdooms: Þeir mundu þa
vel þacka Gude fyrer þad þeir hefdu
Christum. Til þeirra Ephesi Borg
ar Manna vill hann segia / ad þar sem þeir
og med Trunne kynnu ad sia inn i Guds
Dyrd / og skoda JEsum / sitianda til hæg
re Handar Gude / þa mune þeir hverke
skelfast

skelfast fyrer nockrum Nlut her a Jord enn / ecke helldur fyrer Saker nockurs Tijmanlegs Erfda-Nlutskiptes edur Gyrndar i þessum Heime/vanrækia pad kostulega Erfda-Nlutskipte i Guds Rijke. Psalm. 4. Seger David / ad þegar hñ sæe paññig ad siaa Guds Dijrd arlega Andlite / þa hyrder hañ hverke um Korn edur Vijn / nie um nockud af Verallðariñar Agiæte/helldur sie hañs Glede alleina iññefalin i þeirre Glede/sem sie Tilkomande.

Eñ eckert er nu auglioosara her um/ eñ Epterdæme Abrahams/ Fodur allra Truadra: Þvi Joh.8. seger Christus pad um hañ.

1. Ad hañ sa Christi Dag: Hvad ecke var añad / eñ ad hañ i siñe Tru seite sier paññig pad Fyrerheite um Christ fyrer Augu/allt eins og hañ hefde sied hañ i allre siñe Lijking / bæde hañs Kvol og Dijrd med allre siñe Forþenustu.

2. Ad Abraham gledst i sijnu Niarta

ta af þeirre Stoon edur staande Tru / og huggar sig i moot Syndenne z Dioflenum: Lyka elskade hann Drottenn JEsum/so sem þann/i hverium ad oll hans Glede / Girnd og Epterlaungun var innefalenn.

Þesse Eginlegleike og Krapkur Truarennar/ er med lioſum Ordum utmaaladur i Oame Mose Ebr. 11. v. 24. 25. 26. 27. Þvi 1. seger þad af/honum/ad þa hann hafde naad Karlmans Alldre/og visse umm þad ad segia/ad Christur munde koma i Heimenn/og ætte ad Endurleysa Mannkynned/ trude eirninn þvi sem predikad var um hann medal hans Foolks/og sa fyrer Augunum / hvada Smaan og Offsookn ad Israels Børn lidu og poldu a Ægyptalande / þa kom þeira Orda Kapp og Raadabrugg honum i Hiarta og Sinne. Hvert hann skyllde nu helldur afneyta sinu Foolke og Christo/ ellegar hann skyllde neyta og yfergefa þa miklu Vegsemd / Aud og Virdingar sem hann hafde hiaa þeim Ægyptsku/med þvi hann

 var

var halldiñ metiñ og virdur af øllum sem være hañ Sonur sialfrar Dottur Pharao Konungs. Þar seger Postuliñ klárlega um hañ / ad eins og hañ sa Tijmanlega Vegsemd Egyptalands fyrer Augum sijnum / og mætte siña og þreifa hvad þad var / ad nioota heñar her Tijmanlega / þa sa hañ þar i moote (v. 26.) þaug Laun edur Umbun / sem skylldu koma fram vid hañ fyrer Christi Saker / og jafnade og bar so þau Laun saman vid Vegsemd Egyptalands / tok so i Truñe vid þeim Osijnelega Gude / i siñe Dijrd / Æru / Vellde og Verdlaunum / allijka og hefde hañ sied hañ med Augunum / og halldeð hønum med Høndunum.

Þar gefur Postuliñ til Vitundar / þetta Edle Truarinñar / hvørsu ad þad giører hid Osijnelega og Fiærveranda ad nálægre sijnanlegre Personu og Veru: Nañ seger ad Moses hafe høndlad og halldeð sig ad þeim Osijnelega Gude / rett so sem hañ hefde sied og tekeð hañ / (v. 27.)

(v. 27.) og a Launiñ leit hañ/ allt eins og Vegsemdar Ægyptalands / so ad su Dýrd a Himnum/ hveria hin forsmánarlega Kvøl og Daude Christi ættu hønum ad afreka/ var hønum eins nálæg og audsien fyrer Augum Truarinñar.

2. Þar fyrer verkade og Truiñ þesñ añ Krapt og Vmbreiting i hønum / ad hañ villde helldur fara a Mis vid alla Dýrd Ægyptalands/ og þola Omak edur Jllt med Guds Foolke/og kiøre helldur ad vera Forsmádur og Vanvirdtur fyrer Christi Skulld/eñ ad hafa Stund legt Epterlæte Syndariñar/hallda sier fra Guds Foolke / og missa þau storu Laun a Himnum. Hyrdte so hverke um Jllt edur Gott / let hverke Vegsemd nie Ast Dottur Pharaonis / so sem siñar Moodur/ tæla sig til Syndariñar/til ad kvelia sitt Foolk / ecke helldur liet hañ Reide og Grimd Kongsins skelfa sig og Ogna sier þar til.

Hvilijk Epterdæme sýna rett hvad

Truiñ sie og hefiar Edle / eiñig hverlu ad Truiñ orke til ad snua Hiarta eins Mañs fra Elsku til allra añarra Hluta/ til Elskuñar Guds Fødur og JE-su Christi / þegar hun er i sijnu retta Edle og Náttúru i Hiarta eins Mañs/ so sñ eitt Sjne og Skilnings-Grip sem hefur teked þad Fyrerheitna(so sñ være þad)nálægt fyrer Sioonum. Til þess Edles Truariñar lijtur eiñig David/ Psalm. 119. v. 18. Hvar hañ bidur Gud so Hiartanlega : Opna þu mijn Augu/ so eg siae þa furdanlegu Hlute i þijnu Løgmále. Sa Heilage Guds Madur talar þar um Truna/ og bidur Gud/ ad hañ vilie gefa sier Truna i heñ at fullu og giørvøllu Asigkomulage / á þañ Hatt/ ad hañ mege so sem nærver-ande siá þad sem hønum þyker añars vera furdanlegt og Ofruanlegt/ og seger so framvegis hvada Hræring þar af kome/ Hversu iñelega Salu hañs þreyer epter ad hallda Guds Bodord/ hver-su hañ hyrde þa allдrege um / hvada Bondt

Bondt sem Konungar og Neims Nøfdingiar tala um hañ þar fyrer / helldur hefur hañ þa sijna stærstu Glede og Rad i Orde D. Rottins.

Þar fyrer / hvar Truiñ er nu þañig til Fyrerheita Evangelii/ med sijnu retta Edle / so sem hun æ ad vera : Þad er / hvar eitt Hiarta allijtur Guds Fyrerheite þañig / þa bregdst þad alldrege / ad þad fær vissulega eitt añad Augarfar / Siñe eg Syndina / Diøfuliñ / Dooimiñ og Helvijte fyrer mier / eins og nockra nálæga og sijnelega Hlute / so sem nu hefur sagt vered / þa fæ eg bæde Leida og Andstygd a Synd og Satan. Sæe eg fyrst Diøfuliñ æfijstanda mig til hins Bonda / z sijdan æklaganda mig fyrer Gude / eins og Micheas og Johañes sau hañ / þa munde eg sañarlega segia hañ skyllde fara i burt til Helvijtes med øllum sijnum Inblæstre og Verkum / ad Dæme Drottins mijns JEsu Christi / Matth. 4. Sæe eg mig stáddañ i þvi lijkre Angist / sem fyr var utmælud / og

sæe eg lÿka JEsum a paß Nætt med
sinne heiłku Pÿnu og Dauda / frelsanda
mig ur Kloom þess grima Diøfuls/fra
þvi Vellglooanda Helvÿte / Eg munde
vissulega fa þad Hugarfar/ad eg segde
af øllu Hiarta med David : O hversu
Hiartanlega kiæran skal eg hafa þig
O / JEsu / Item / O hversu skal eg
þacka Gude alla mÿna Lÿfdaga / hans
Lofstÿr skal alldrege rena ur mÿnum
Munne. Item/ Lofa þu DRottiñ Sæ-
la mÿn/og allt hvad i mier er/lofe hans
Heilaga Nafn. Lofa þu DRottiñ
Sæla mÿn / og forgleym ei þvi Goeda
sem hañ hefur giørt mier. Hañ hver ed
fyrergefur þier allar þÿnar Synder/og
græder allar þÿnar Meinsemder / hver
ed koronar þig med Nad og Myskun-
seme/ Ps. 103. Sæe eg Helvÿte fyrer
mier / og i añañ Stad Glede þess Eÿ-
lÿfa Lÿfs / sem JEsus hefur mier af-
rekad/munde eg vissulega segia i Hiarta
mier : Eg kved þig þu Hiegoomlega
Skraut Verølldar / verded burt þier

Holld-

Holldlegu Heims Gyrnder: Hvert skyllde eg vilia gefa þa Eylijfu Glede/ fyrer nockra Ohreina Sneipulega Skemtan? Hvert skyllde eg vilia gefa þa stooru Himnesku Dijrd fyrer þad Negoomlega Goks? Fyrst Jesus hefur frelsad þessa Saal og þetta Lijkama fraa Dioflenum og Helvijte/ til so stoorrar Glede og Dijrdar/ Hvert skyllde eg þa laata Diofulinn raada/ad hvert fyrer Lijkama elleger Saalu/og bruka þau til Syndarinnar honum til Þocknunar? O Nei/JEsus hefur med so dijru Verde frelsad þennan Lijkama og þessa Saal fraa so myklu Illu/til so mikels Goods/þar fyrer skal JEsus alleinn raada fyrer mijnum Lijkama og minne Saal/honum skal bued vera til Þioenustu/allt þad eg aa og hefe.

Þvilijka Umbreitung giører Truen vissulega i Manninum / þegar Þad er ein rett Tru / og ecke Meining nockur (edur Aeklan) ad eg set þad hveriu Evangelium fyrer heiter/rett næmlægt fyrer Augum mer / þviad þa Hræring fraa-

um vier i undanførnum Epterdæmum/ og a Læresveinunum Christi a Fialle enu / Matth. 17. Eins lijka a hinum heilaga Stephan. Læresveinarner sau eina litla Byrtu af Dyrd Himnarijkes/ þa forœckudu þeir þeßa Heim strax/ og gleymdu hønum : DRotten / her er oß gott ad vera/ her vilium vier vera/ segia þeir. St. Stephan sa Himnana opna/ þa gleymer hañ strax/ edur hañ finur ecke neitt til Daudans Pijnu / bidur og jafnvel gott fyrer þeim / sem lømdu hañ Grioote.

Sa goode gamle Simeon / Hversu Hiartanlega gladur vard hañ / þa hañ hafde JEsum a sijnum Armleggium / og Andrañ upplijste hañs Skilning og Tru / so hañ vijße / ad þad Barn var hañs Endurlausnare/ og sa Dijrd þeß Eylijfa Lijfs/ til hvers ad JEsus frelsade hñ/ Hvad seger hñ þa ? O DRottiñ/ Lat nu þiñ Pioon i Fride fara/ nu gyrnest eg einkis meira af þeßare Verolldu/ nu þraaer og leinger mitt Hiarta

ka epter hvi Gylgja Lyfe / Luc. 2.

Su Vesæla / Angrada / Bersynd-uga / Þegar Guds Ande gaf henne þa Fullvissu i hennar Hiarta / ad hennar stooru Synder være henne fyrergefnar / og hun hafde nu JEsum sier fyrer Augum og Hondum / fyrer hvers Saker / og af hverium hun vænte sier Naadar: Hversu Hiartanlega kiærast hefur hun hann þa / so sem sialfur Christur seger / hversu innelega gyrnest hun ad lada sig alla og lijast honum til Þionustu / Luc. 7.

Allt eins er vared Edle og Krapte Truarennar i sierhveriu Rett-Truudu Hiarta: Siaie eg rett hversu og hvoda Bondt þad er sem Christur hefur frelsad mig fra / og hvada gott hann hefur mier afrekad / ad Tru miin verdur mier so sem upplijst Sioon / og sie þad sem mier er lofad og eg vænte / nalægt / ad eg skoda og hondla (skil) þad med mijnum Andlegu Augum / þa fijsist og lyka Hiarta mitt vissulega til ad elska JEsum / so ad eg kalla upp med Johanne / Opinb.

Bok 22. Er hañ hafde sied pa Himneßku Jerusalem/Kom snarlega Drottiñ JEsu/Kom þu snarlega/ fæ eg nu rett Hiartanlega Ast til hañs/þa rek eg hañ ecke audvelldlega i burtu / helldur þole miklu framar alla Smæn og Skom/Angur/Harm og Bøl/fyr eñ eg skyllde giøra nockud af þriootsku hans um i moote. Eg læt eingan Hlut vera mier leidare / eñ þegar eg verd leiddur afvega of Syndeñe : Læt eingan Hlut vera mier kiærare ne þykia væña um nockud / eñ honum ad þioona i Heilogu Lijferne epter hañs Vilia. Og hafe eg þad Siñe ellegar Vilia til hañs/þa styre eg og so vissulega Limum mijnum þar epter / so ad eg af øllum Mætte berst gegn hinu Vonda / og erfida hid Gooda / ad Dæme hins heilaga Pals / Rom. 7. Eñ andvarpa og kveina Hiartanlega vegna mijns Hollds Breiskleika.

Þviad þegar Skilnīgureñ er fyrst upplijstur/so ad eg veit/ og so sem Guds Ord utmælar þad fyrer mier/so lijka ad þvi

þvi er so vared / þa kemur Nræringiñ i Vilianum þar a epter / þegar Vilien er goodur / þa þöngar Madur Timena þar epter / jafnvel þott þeir sieu nockud halfsöruger.

Fra þessu Edle og Krapte Truariñ ar seger Paulus mier / og lætur mig vita hvilikt þad sie / er hañ tekur þañig til Ords: Truiñ verkar fyrer Kiærleikañ / Nverk ad er so miked sem hañ segde: Ad ef eg tryde rett fyrer Alvœru og af Niar ka / þad Sañende ad vera sem predikad er af Endurlausnenne skedre fyrer JEsum Christum / þa verkar og þesse Tru ann alls Efa þ i mier / ad eg fæ Niartanlega Ast a mijnum DRottne: Og faæ eg Niartanlega Ast til hañs / þa fæ eg og vissulega eina trielega Elsku til mij-ns Naunga / fyrst hañ hefur gefed mier þad Bodord framar ollu / ad elska miñ Naunga so sem hañ sialfur hefur mig elskad / þvi ad so utleggur St. Johañes þad / 1. Joh. 5. v. 1. Nver ed elskar þañ sem hañ hefur fædt / sa elskar og eiñig

(sier-

(sierhvern) þaß sem af hønum er faddur.

J þessare Meining eiga og so Ord St. Pals ad skiliast / Rom. 6. v. 14. Syndiß mun ege kuka ad drottna yfer ydur/med þvi ad þier erud egi under Log mælenu/helldur under Nadeße: Þad er/ Su mikla Nad sem oss er sked fyrer JEsum Christum / er þad sem hrærer vor Hiorku til þess/ad læka haß/og ecke Syndina ræda fyrer oss. Allt eins og St. Pall seger / Tit. 2. Ad sa stoore Kiærleike Guds kyple oss: Þad er/ haß æmiñer oss ike i Hiorkum vorum / ad vier skulum þess vegna kypka siælfa oss/ goodviliuglega/ an Naudungar (halld-ande oss) fra ollum Ohreinum Syrndeum Veralldar þessarar/til Guds Otta/ Skyrlyfes/ Rettlætes/ o. s. f.

Þaßig skilium vier þa þad sem ædur hefur sagt vered/ ad þetta sie Truarinn-ar Edle / ad hun getur med alls eingu moote þolad Syndsamlegt Athæfe i Mænd vid sig: Þvi aßars være hun eing eñ Tru.

Hvad

Hvad St. Jakob eiñig utþyder/ þar hañ giører Mismun a mille eiñar lifande Truar / og so eiñar daudrar Truar.

Dauda Tru kallar hañ þa Tru sem ecke verkar i Mañenum nockurn nyañ Lyfs Krapt/ helldur lætur hañ blifa aslika og eiñ Lyflausan Stofn/ ad hañ fær hverke sied nie skiled hvad fyrer hon um er predikad / nie helldur kemst hañ vid edur hræreft þar epter i Vilianum/ Tilhneigingunum og Limunum/ helldur eñ daudur og andvana Lykame.

Eñ eina lifande Tru/ hverre hañ hrosar/kallar hañ þa Tru/sem verkar nytt Lyf i Mañenum/ so ad hañ sier Christum eins og Abraham/ Gledur sig i Þele nidre vid hañ / fær nyañ Skilning/ nyañ Vilia / og verdur Lifande / Roskur / Idesi og Astundunarsamur i hinu Gooda : Su Tru sem ad hrærer Hiartad til Þacklætes / Tunguna til Lofsaungs og Fagnadar / Limuna til Rettlætes Þionustu / Hendurar til Olmusu

musu Stafa / Fæturnar til ad vilia Siukra/ Muñeñ til Huggunar / Eignernar og Efneñ til Hiælpar : So ad Auga mitt verdur Auga hins Blinda/ Miñ Armleggur/Armleggur hins Veika / Footur miñ / Footur hins Halla / Miñ Matur og Dryckur/ Fæda hins Hungrada og Þyrsta/epter Dæme Jobs 29.v.15. Og þad allt saman af Elskuñe til JEsu Christi/sem hefur elskad mig/ So Jñelega/ ad þad er miñsta so þott eg giøre hønum þad til Þægdar Hvar Trueñ er ecke þañig Krøpkug/og hrærer Mañeñ (ecke) þar seger Jakob ad sie ecke nema daud Tru / eitt daudt Hræ : Ja / þad er ein Fiandans Tru / seger hañ : Og stendur fast a þvi/ ad Madur þarf alldrege ad hugsa til þess ad hañ verde Sæluholpeñ fyrer þa Tru : Helldur vegna þess þad er ein daud Tru/ og ein Diøfuls Tru / hveria Satan kveiker i Mañenum / og ecke Ande Guds : So lætur hun og Mañeñ blyfa i Daudanum/ og fer med hañ ecke

fra

fra Dioflenum/helldur til Diøfulsins.

Hvad haſ ukleggur i þeſſhꝍttar fagre Epterlijking: Seg mier/miñ kiære/ ſeger haſ/ ef nockur / hvert helldur Syſter edur Broder/ Hungradur/ Þyrſtur/ Klædlaus/i Fakækdome edur Naudſtaddur a nockurn Hatt/kemur til þijn/ og avarpar þig uke fyrer þijnum Dyrum / um Hialp nockra og Hugſvølun: Og þu geingur þa uk til haſs og seger: O miñ Brooder / Gud lijkne þier / kom þu iñ / et og dreck / ſed þig / klæd þig og vermdu þig / Og þu lokar ſo under eins bæde Hiarka þijnu / Hende þiñe/ og Dyrum þijnum fyrer hønum/ og lætur haſ ſtanda ukaſ fyrer/ferd ecke helldur med neitt uk til haſs/ ſo ad haſ mege verma ſig edur fa Hreſſing nockra / hvert ſyniſt þier þa ad hønum ſie borged med þijnum Blijdmælum / edur hvert mun haſ verda mettur eda Okalld ur af þeim? Allt eins og haſ verdur mettur og Okalldur (vill St. Jakob ſegia) vid þijn Blijdmæle/þa þu gefur hønum

um þo eckert til þess/ allt eins skallt þu verda Huggadur/ Vermdur/ Mettadur/ Klædđur i Guds Rijke/ fyrer þijna goodu Tru/ af hverre þu hroosar þier/ med hverre þo eckert gott er i Fylgd nie Føruneyte. Hvßad þu munt eckert betra hafa af þisse Kraptalausre daudu Tru/ eñ hañ kañ ad hafa af þijnum dádlausu Blijdmælum: Og lijka sem hañ geingur Hungradur burt fraa þijnum Dyrum/ Þyrstur/ Nakiñ/ og hefur einga Nressing af þijnum goodu Ordum / So skallt þu eiñig ganga i burt fra Dyrum Himensins/ og fraa Guds Auglite / og alldrege hafa nockra Hugsvølun af þisse goodu Tru / af hverre þu hroosar þier þo: Ad þetta sie Meining hins Heil: Jakobs/ giøreſt augliooſt ad ſkilja af Vtmælun hins Efsta Dooms / Matth. 25. v. 41.

Þetta er su retta Einfallda Meining um̃ Truna / sem vier erum noogu Vijser og Vitrer til ad hafa a Tungunne/ og til ad hrooſa oss af heñe / Lijka

getum

gekum vier sagt fra/ hverju ad vor Tru skule giøra oss Saluhoolpna : Samt og ædur høfum vier Stundum eina Diøfuls Tru/ sem fer med oss uti Dauda og til Helvijtes. Og eins er þetta rettur Skilningur um þad/ hvad Evangelium sie og hvad Christur sie.

Þessa Meining z Skilning um Christum/ Evangeliu z Truna hefur D. Lutherus an alls Efa viliad innpredika og brijna fyrer þeim Einføldu med Jafnade og Ækafd (hverier ed annars lata dauda Tru svijkia sig Audvelldlega) þa þeir læse Daglega sinn Barna Lærdom/ og þad epter þeirre Nidurradan / sem þeir Fimm Høfud-Partar vorrar Christelegrar Truar eru i sielfer/ hverier og so eru samantekner/ og standa i Frædunum.

Þviad i Catechismo eru þesser Fimm Partar framsetter. 1. Bodordin. 2. Postuleg Truarjatning. 3. Drottinleg Bæn. 4. Skijrnen. 5. Sacramentum Altarisins.

Medal þessarra eru þeir Fiorer seinustu

ufu Partar ølldunges eckert afiad / eñ Einfoom Nædar-Predikun / og Einfoom Kefiing uñ pad Traust er Madurifi mæ hafa a Gude Fødur/ Syne og Neiløgum Anda / bæde uñ Naudsyntar og Nlutdeillo þessa Lyfsins og hins Tilkomanda.

Pviad þegar eg les/ Eg true a Gud Fødur/o.s.f. Eg true a JEsum Christum: Og a Neilagañ Anda/o.s.f. Þa er pad eins og eg predikade epter Guds Fyrerheite fyrer sialfs mynsNiarta i þessare Meining/eg veit ad hversu Vesæll Madur sem eg er a Jordeñe/hversu audvirdelegur sem eg er ad samlykia vid þañ Almættuga Gud / þa er eg þo i Niarta mynu viss þar um / ad eg mæ treysta a hañ / allt eins og eg mætte reida mig uppa miñ allra kiærasta Fodur/ Eifiig mæ eg lofa Þvi fyrer vyst/og treysta honum til þess fyllelega/ad fyrst hañ hefur skapad mig eins og allar adrar Skepnur / og gefed mier þeñañ Lykama og þessa Sæl / þa mune hañ ecke hafa

hafa Briooſt til þeſſ/ ad fordiarfa edur fordæma aſiadhvert Lÿkama miñ edur Saal: helldur mun hñ/ſem hiñ Aſtkiæraſte Fader / bera Vmhyggiu fyrer þvi ſem Lÿkama mÿnum er Naudſynlegt / og ſierdeiles fyrer miñe Veſælu og fæ-rædu Saal/ giøra mier Gott og vernda mig fra Illu/ epter allre þeirre Mägt/ og ollu þvi Goodu/ſem hañ hefur bæde a Himnum og a Jørdeñe.

Og jafnvel þott eg geke eckert þvi-lÿkt forþenad af hønum / þa veit eg þo viſſulega/ ad hañ hefur þad Niarkalag til mÿn fyrer JEſu Chriſti Skullð. Þviad eg true og ſo og treyſte a JE-ſum Chriſtum/ og er fullviſſ þar um / ad hañs Heilage Geknadur og Fæding hafe hreinſad mig af þvi ſem er Synd ſamlegt og Fordæmanlegt i miñe Fæd-ing : Og jafnvel þott eg ſyndge a mooſe Gude/þa veit eg þo/ad Gud fyrer Sak er Pÿnuñar og Daudans JEſu Chri-ſti/mune fyrergefa mier Synder mÿnar/ ſnua Reide ſiñe og þeirre Eglÿſu Pÿnu

i burt fra mier: Þviad Sækum þess/ ad JEsus stie nidur til Helvijtes/ þa mun Gud alldrege hrinda mier nie reka mig til Helvijtes: Nelldur veit eg/ad eg fyrer hans Saker mun apttur upprijsa ur Nosldarstad hinna Framliðnu/ og fara upp til þess sama Himens/inn i hvern ad Frelsare minn er geingin undann mier og fyrer mig: Og þarf eg hverke ad ottast nie hrædast fyrer hans Komu til Doomsins/ þviad eg veit / ad hann situr nu til hægre Handar Gude/bidur Daglega fyrer mier/verndar mig og vardveit er: Og a hinum Effsta Dege mun hann koma sem einn Nadugur Drottenn/hver ed mun mig frijann segia fra allre Fyrerdæming hvad sem Diøfull og giørvallt Helvijte vill segia.

Og þott eg gete hverke byriad þetta Traust a Gude Fødur z mijnum Drottne JEsu/ edur halldeð þvi Stødugle ga af sialfs mijns Mætte z Kroptum/ gete z ecke helldur halldeð mier so hreinn og Ostraffanlegum vid Gud minn og minn Drott-

Drottens/ Ad eg ecke med Hugreñingum Ordum og Verkum hafne þessare Naad og Trauste/ Þa veit eg þo / ad Heilagur Ande mune helga miñ Anda / mitt Sinne / Hiarta og Framferde hvers Dagslega /. Þegar eg helld mig ecke til afiars eñ Samneytes og Safnadar hiñs Heilogu/ og neyte þeirra Medala sem eru þar til skipud : Og er so viss uñ / ad Synder mijnar mune verda mier uppgefnar a hvertum Dege / og ad hiñ same Heilage Ande mune so hugga mig/ ad eg sie þar uñ fullviss gegn ollum Kvijda miñar Samvitsku. Nrædunst eg so alls ecke fyrer Daudanum nie Helvijte : Hviad þott þetta mitt Holld ege ad rotna og funa i Jordu ñe/ þa mun þo Guds Hond taka strax vid Saalu miñe/ og Lijkameñ mun hvijla i Von Uppvrisuñar/ koma aptur fram af Jordeñe/ so ad þar skal ecke vanta eitt Bein / og mun eg þa med Lijkama og Saalu / allt eins og nu hefe eg þañ / lifa eiñi Eylijfu / Dendanlegu / Dyrdarfullu og Fagnadarsælu Lijfe.

Þegar

Þegar eg les Bænena og bidst fyrer/ fegiande: Fader vor Þu sem ert a Himnū/Helgest Þitt Nafn/etc Þa er þad ecke añad en̄ þvilijk ein Nædo-as Predikun / hvar med eg kyñe so ad segia vid Sælu mijna : Fagna Sæla mijn : Þu ætt þier so Nædugañ Gud a Himnū/hañ er ecke neitt sa Gud sī̄ vite eckert til þijn edur vilie ecke eiga neitt skilldt vid þig/ helldur er hañ þiñ Fader / þu mætt bidia hañ med meyra Trauste/ um̄ allt þad sī̄ þier liggur a/ epter Osk þijns Hiarta/ helldur en̄ þu kyñer ad bidia añadhvert Jardneskt Fødur edur Moodur : Æsker þu þier ad mega skilia rett hvad ad sie Guds Nafn/Truen̄ og stadfast Traust a hon um/ Æsker þu þier hañs Stiornar i og a Hiarta þijnu moote Yferrædū Dioful-sins og þijns eigen̄ syndugu Holds : Villder þu laus verda vid þiñ eigen̄ þver udarfulla Vilia / sem ad sveiger þig til hiñs Illa / og (þu æsker) ad hafa

Vilia

Vilia þitt og Gyrnder þøngadar under Guds Vilia ; Nafer þu Skort Daglegs Brauds / ellegar a nockre Lijfs Naudsyn / hver sem vera kan / Kvelieſt þu af Angiſt nockre fyrer saker Synda þinna / Skelfeſt þu fyrer Freiſtingum Diøfulsins / ad þu muner af hans Velræde (so sem þu ſier ad þad hender marg sinnes) verda leidder i Vantru / til Gudleyſes / til ſkammarlegra Fordæmanlegra Verka / Hrædeſt þu fyrer einhveriu ødru Vondu / hveriu hellſt Nafne sem þad heita mæ : Siá / giør ad eins Bæn þijna til Guds : Fyr ſkyllde Fader og Mooder ſvijkia ſitt Nolldogeted Barn / enn ad Gud yfergiæfe þig / þvi viſſulega munde hann gefa þier / annadhvert þad sem være Gyrnd þijns Hiarta / ellegar þad sem er miklu betra / enn þad sem þu hefur Vit til umm ad bidia / Þviad hverke ſvijkur hann þig nie giører Gis ad þier med þvi hann ſkipar þier ad bidia / enn villde þo ecke veita : Enn fyrſt hann hefur ſagt / ad þu mætter akalla hann / þa

er þad eins Gott og hann hefde lofad ad veita þier þad : Þegar þu bidur hann um̃ Braud/ þa mun hann ecke gefa þier Stein. Hann mun ecke gefa þier Hogg-orm i stadenn fyrer Fisk / Luc: 11. Enn sijdur mun hann gefa þier Diøfulenn ell-egar nockud annad Bondt/ þegar þu bidur hann um̃ nockud Gott : Þviad jafnvel mun hann og veita þier þann Heilaga Anda / sem er miklu ædre og ágiætare enn allt þad sem er a Himnũ og a Jordu.

I hinne sømu Meining predikar Sacramentum Skyrnarennar og Altarisins : Þviad/ villde eg segia i Hiarta mijnu : Jaa/ Eg heyre hversu Huggunarlega ad Truenn og Bænenn hlioodu/ og finn ad sønnu/ ad þad er ein yfervættes Hiartans Glede ad meiga reida sig þannig uppa hinn Almattuga Gud : Enn hvert mun eg og so fyrer mijna Per-sonu meiga þannig reida mig uppa Gud Fødur/ Son og Heilagann Anda/ og med ódursøgdu Trauste giøra Bæn mijna i mijnum Skorte / Neyd og Angist ?

Sia/

Sial/ þa hefe eg Skijrnena/ þvi ad fyr-
er Skijrnena og medur Skijrneñe tekur
Gud þañig fyrst vid mier / ad hañ vill
vera miñ Gud / so ad allur Kraptur og
Nærd Fødursins / øll Verdskulldan og
Velgiorningar Sonarens / øll kræptug
Stioornan þess Heilaga Anda mun og
skal heyra mier til. Villde eg þa
nockru Sinne skiodar esast uñ / hvert eg
mætte hafa mitt Athvarf til Guds /
bidia uñ Nænd og vænta hefiar fyrer
JEsu Christi Saker: Bidia uñ Upp-
lijsing og Stioornan þess Heilaga Anda
og hefiar vænta / þa predikar Skijrnen
fyrer mier: Sia / þu ert vissulega skijrd
ur i Nafne Guds Fødur / Sonar og Hei-
lags Anda / Eins viss ꝛ þu ert um þad /
ad þu ert skijrdur / eins viss ert þu um
þad / ad þu mætt setia þitt Traust a
Gud Fødur Son og Heilagañ Anda / og
vænta allra þeirra Velgiørda / og all-
rar þeirrar Nædar / sem þier er fyrer
Stoooner sett og boden i Greinum þiñar
Christelegu Truar. Þess vegna þarft

Þu ecke/ ad hlaupa ut fra sialfum þier um Vitnesburd / og frekka añadhvert Meñ ellegar Eingla ad / uñ hvad þu meger reida þig uppa Gud/ og til hvers þu meger treysta honum: Þu hefur Vitnesburd i sialfs þijns Hollde og Bloode/ hver ad er þijn Skijrn : Su Skijrn er þiñ Sattmaale vid Gud / fyrer hvern (Sattmaala) þu matt og getur haft so gooda Samvitsku/ ad þu parft alldrege ad efast uñ þad/ad Gud mune vissulega taka vid þier/ o. s. f.

Falle eg og sijdan i Efasemd/ Jhugande mitt Synduga Lijf og Framferde / hversu ad eg hafe þar med yfertroded miñ Skijrnar Sattmaala/ og tek til ad verda Ottaslegiñ/hugsande: Hvert mun eg eñ nu mega vænta mier Naadar hiaa Gude fyrer JEsu Christi Skulld ? Þa predikar Christur fyrer mier i Sacramente Altaresens i þessare Meining: Sia/þu efast uñ þad/ hvert þu meger eñ nu reida þig uppa Guds Naad vegna mijn: Sia/ þar hefur þu hiñ sama Lijkama/

kama/ sem hefur Einustike vered kvaleft fyrer þig : Þar hefur þu hid sama Blood / sem Einustike er utrunned til ad afreka þier eina Eylgfa og Oaflaatanlega Fyrergefning Syndana : Pad Holld og Blood er ecke Holld og Blood eins Daudlaufs Mans ellegar Skepnu/helld ur er pad mitt / Guds Sonar Holld og Blood/i hveriu pad Nya Testamente / sa nye Guds Vilie er inne falinn/sem hliod ar um Fyrergefning Syndana (sem veit ist Monnum) af Einfkiærre Nad. So sannarlega sem þu smackar nu pad Naatturlega Braud og Vyn/so sannarlega hef ur þu og smackad / eted og drucked mitt Holld og Blood/ og so sannarlega matt þu reida þig uppa pad/ad þu hafer all ann Krapt mijns Lykama og Bloods til ad hreinsa og styrkia þig medur i gegn Syndenne/og ad Lykama þijnum og Salu veitest pad Eylgfa Lyfed.

Petta alltsaman predika þeir Kloor er Partar. Og er pad su stærsta Nadar Predikun / sem nockur Madur gekur

Imindad

Imindad sier/ og so sem uppmælad fyrer sier/ ad hañ villde hafa : Hvad Gud giører mier/ so sem siñanlegt og smackanlegt i hverufveggiu Sacramentenu / so ad eg af mijnum Utvorles Lijkamleg um Skilningum / af Siooneñe/ Atekt. eñe / Tilfiñinguñe / Apreifinguñe / Smecknum/ gete orded fullviss um Guds Nad / og fæe hana so audvelldlega ødlast sem mier er giefed ad Eta og Drecka.

Eñ um þessa Fioora Parta skulum vier þa giørla vel athuga/ad fyr eñ vier lesum þa upp og framsegium/ þa lesum vier fyrst þau Tÿu Laga Bodord.

Her er þad aū allra Mootmæla vijst / ad þad er giort Einu Siñe i þeirre Meining / ad eg af Skilning Bodordaña skule þeckia miñ egen Vanmætt / hversu mier sie Omøgulegt ad lifa epter Løgmalenu / og ad eg skule skelfast vid þa straungu Bølvan/sem er þar vid løgd/so ad eg mege epteræ skilia þess betur og vidurkañast þa Nad

sem

sem mig skeдur fyrer JEsu Christi Skulld/ hver uppteiknuд er i hinum oдrum stoorum Þorkum. Hvad þegar eg fyrst skil og kasast viд Skulld myna og Skylldu myna / og veit hver minn Doomur verдa mune : og heyre þa talaд um Naд og Vppgiof/ þa fæ eg rett Ast a JEsu/ og hefe Glede / Vnun og Ynde af honum/ Þa umfadma eg Truna meд baдum Armleggium meд St. Paale. Hvad þa hann verдur æskyniа aд Lögmaaleд er Andlegt/ og hann sie Holld legur/ og fiлur til þess Lögmaals i Limum synum stryдanda i moote Guds Lögmaale og þecker sialfann sig aд vera Dauдans Mann / þa gleдur hann sig i Hiarta og Muне viд Christum/og kall ar þa upp meд Krafte og Huggun : O/ Gude sie Lof fyrer þad eg hefe JEsum Christum/ hefдe eg ecke hann/ munде eg alldrege geta komest hiaa Fyrerдæmingunne/ Rom. 7. v. 25. og 8. v. 1.

Enn þad er og vyst / aд þad er eitt stoort i þeirre Meining (so sem aд Dæme

me Johannis Skijrara og Predikun Christi keñer) Ad þad Einfallda Folk sem hefur einga adra Bibliu eñ Cate- chismum / og lætur fliotlega færa sig a vondañ Villu-Stig til ad taka vid þeir re Daudu/ Diofuls / Dædlausu Tru i stadeñ fyrer þa lifande / Saluhiælp- lega giørande Tru/ ad þeir sieu æmiñ- ter Daglega / og þeim hallded i þeim rekka Skilninge uñ Christum / Evan- gelium og Truna : og vite þar af / ad hversu Nædarsamlega sem er predikad i Greinum Truareñar / i Fader vor / i Sacramente Skijrnareñar og Alltare- sins/ þa þurfe þeir þo allðrege ad reida sig uppa þa Næd i nockru/nema þvi ad eins / ad þeir vilie giæta ad Bodordum DRottens/og lifa epter þeim af øllum Mætte og Krapte : Giøre eiñig þessa Alyktan og yfervege þetta med siælfum sier / nær ed þeir birta a Bodordunum. Skoda / Sæ Gud sem lofar þier so miklu Goodu/hañ vill vera þiñ Fader/ fyrergefa þier allar þijnar Synder/ o-

f. f.

t.f. Hañ seger þañig: Eg er Drottẽ
eñ Gud þiñ / þu skallt ecke hafa Aſiar-
lega Gude fyrer mier / Þu skallt ecke
leggia hañs Nafn vid Hegoma. Þu
mátt ecke Stela / ecke Hoordoom drig-
ia/ ecke Mañ deyda / ecke gyrnast Arf
edur Gots þijns Náunga. o.s.f. Gie
re eg nu a moote þessu þverudarſamle-
ga/ og vil ecke af fremsta Megne leitast
vid ad lifa epter þessum Bodordum i
Hugsunum/ Ordum og Verkum / þa
þarf eg alldrege ad vænta nockurs
Goods af honum / Eg þarf alldrege
ad segia: Eg true a Gud / helldur eg
true a Diøfulen / Eg þarf alldrege ad
reida mig uppa JEsum Christum/ edur
ad bidia edur hugsa til miñar Skijrnar
og Alltaris-Gaungu / vegna þess þad
allt saman grøter ecke añad eñ ad abla
mier þvi meire Fyrerdæmingar.

Hvad þañig utleggur Gud sialfañ
sig / hvad ad ødru (talande) um allt
þetta i margvyslegum Greinum Rit-
ningarinnar.

Lifer

Lifer þu Ogudlega a moote Boodor-
um þyns DRottins og Guds / og þu
villt segia sem ádur: Eg true samt a
Gud/z treyste a hañ so sem Fødur miñ/
v.s.f. Þa svarar Gud þier med skijr-
um Ordum og berum/ Mal.1.v.6. Son
uriñ skal heidra siñ Fødur/ og Þienariñ
siñ Herra: Em eg nu Fader/hvar er þa
miñ Heidur? Erz eg Herrañ/ hvar ott-
ast Meñ mig? Hañ svarar þier fram-
vegis/ Ps. 50. v. 16. o.s.f. Heyr þu
hiñ Ogudlege/ hvar fyrer kunngiører þu
mijnar Rettlætingar / og þu tekur miñ
Sattmaala þier i Muñ: Þu þarft
alldrege ad tala neitt þar um. Eg hefe
ecke nema Andstygd þar af/og ecke helld
ur hefur þu neitt gott þar af / v. 17.
Af þvi þu ert so lyndtur / ad þu hatar
Typtunena / og fleyger mijnum Ordum
a Bak þier aptur/ og villt ecke lijta vid
þeim: v. 18. Helldur nær ed þu sier
Þioofiñ/þa hleypur þu med hønum/og
leggur þitt Samlag med Hoorunar
Moñum/ bende (eiñ þvilijkur) þier/þa
hleypur

hleypur þu strax med honum/) á eri þu þegar buinn til ad fylgia honum /) ad Framferde og su Wingeinginne þockiast þier betur en þad Siotta og þad Siounda Bodord / v. 19. Þinn Munn latur þu tala Illt / og þyn Tunga fremur Flærd/þad er/ Bloodugar Muns-Eydar/ Blootsog Meinsære er þier tamast / og Tungu þyna lætur þu samanliuga Falsse og Svikum gegn þynum Naunga / a mooke þui Attunda Boodorde / og ecke hlyfest þu vid sialfs þyns Broodur/sem hefur seged under hinu sama Hiarta og þu / helldur kastar þu a hann allskonar Sogvirding. Þetta giorder þu / og fyrer þui ad eg þag'a þar vidur / og straffade þig ecke / þa uppfyllest Hiarta þitt med eitt starre Illsku / so ad þu meinter þad um mig/eg munde vera eins goodur og þu / og hafa þocknan a Oguðlegu Athæfe : En bit / ad fyrst þu uppfelur myn Bodord / og giorer þvert a mooke þeim/þa skal eg þad fyrer rettá þier þess hardara / og eg vil setia þier

N þad

Þad fyrer Augum / so ad þu / og aller / mege þeckia/ad eg hefe hvorke neina Þoek nan a þier nie þijnum Lestre/ecke helldur þisse Tru.

Þar epter giører Gud eina Almeñe-lega Aminning/ v. 22. 23. Nygged þo ad þessu/þier sem Gude gleymed/og vakted ydur/so ad eg burt svipte(ydur)ecke eitt Sinn / i þessum Verkum/ og ad þar sie þa eingin Frelsare leingur: Þvi ad þier skulud ecke ætla / ad þa sie allt bued/ ad þier nefned mijn Bodord og mitt Sautt-mæla med Muñenum / ad þier Foorner færed/ og gióred adra þvilijka utvortes Guds Þionustu med Kyrkiu-Ferdum / o. s. f. Ney/ seger DRotteñ / hver ed Þacklætenu offrar / hañ heidrar mig: Þad er/sa sem offrar mier Lofgiørdeñe/ og lofar mig med sijnum Verkum / af hønum hefe eg Neidur / og hañ Vegiñ skulu so marger gꝏnga sem vilia siá mitt Hialpræde: Gꝏnger þu eike þañ Veg/ hver hellst sem þu ert/ad þu leser mijn Ord þañig / ad þu taker og Typt-

an

an þar af / til ad giøra Umbreitning a þinu Ogudlegu Framferde / þa skallt þu alldrege nä til mijns Naadarprædes.

I sømu Meining er þad talad sem Johannes seger / 1. Joh. 1. Gud er eitt Lioos / og ef vier vilium hafa Samfelag med honum / þa skulum vier og so ganga i Lioosenu: Og siälfur Gud seger i 3. Book Mosis 11. v. 14. o. s. f. 19. v. 2. o. s. f. 20. v. 7. Vered Heilager/ (ef þier vilied ad eg skule ganga med ydur) af þvi eg er Heilagur.

Vilter þu og segia: Jä / Eg true samt sem ädur ä JEsum Christum/ ad hann er þo mifi HErra: Þar stendur þo skrifad: Hver sem ad äkallar Nafn DRottins / skal verda Sáluhoolpinn: Eg true þar fyrer / ad Gud mune vera mier Nädugur fyrer JEsu Christi Skulld/ þott eg sie ecke so hreinn og Rettlätur sem adrer. Þa svarar siälfur Christur þier/ Luc. 6. v. 46. Til hvers kallar þu mig Herra/ og giører þo eige neitt af øllu þvi eg seger? St. Päll

svarar þier lyka/ 2. Tim. 2. v. 19. Þad er satt sem þu seger: Hver sem akallar Nafn DRottins/skal vyst verda Sälu hoolpinn: Enn heyrdu/ Su styrk Grund-vallan Guds stendur stødug / hafande þetta Jnsigle / DRottinn þecker syna / hann veit nockru vel hverier hønum til-heyra: Ecke tekst vpp ad gabba hann/hann hefur sett þad Merke og Teikn a syna pannig: Enn hver sä vyke fra Ranglæt-enu / sem nefner Nafn JEsu Christi. Hann skal hallda sier/seger Paulus/ ecke fra einu / helldur fra øllu Ranglæte: Giøre hann þad eckt/ þa þarf hann allde-rege ad akalla Nafn Christi: Ecke helldur vill Gud hafa þad af hønum / ad hann skule nefna hans dyra Nafn / Psalm. 50.

Viltu þu segia: Eg truë ä Heilag-ann Anda/o.s.f. Þa er þier svarad med fegrum Ordum i Spekenar Book: Sa Heilage Ande geingur ecke inn i eitt Hræs-nesfullt Hiarta/ sem nefner Gud Tyd-um med Munnenum / enn helldur sig þo langt

længst i frá honum / og vill ecke láta sig straffa edur lagfæra af Guds Orde.

Viliet þu segia: Jæ / Eg vil þo á kalla Gud / þvi hañ hefur ad vijsu siálf ur skipad mier ad bidia þañig: O miñ Fader a Himnum / Fyrergef mier mijnar Synder. Þa er þier rett svarad / Joh. 9. Gud Bænhejrer ecke Syndara. Gud svarar þier sialfur / Hvad skal eg giora vid Vpplypsingar þiña Handa/ þær eru fullar af Bloode! þær eru kvol- adar med Þioofnadar/ Hoorunar/ Reide og Ofundar Blode/ o. s. f. Þier verdur svarad/ Jer. 7. v. 9. 10. Þier erud Þioof- ar/ Mañdrápatar/ Hoorkallar/ Mein- særes Meñ/ og epterfylged añarlegum Gudum/ þar eptera þa komed þier / og ganged fyrer mig i þessu Huse / sem ad nefnt er epter mijnu Nafne / og seged: Þad hefur einga Neyd med oss / af þvi vier giorum soddañ Svijvirding / (Gud mun þo heyra oss og frelsa oss / af þvi vier komum i þetta Hus / jafnvel þott vier hofum giort allar þessar Svij-

virdingar:) Ja/ Eg skal heyra ydur pafi
ig/ seger DRotten/ Jer. 15. v. 1. Ezech.
14. v. 14. Ad þott Moses og Samuel/
Noah / Job / Daniel / og lyka sialfur
Jeremias/ Jer. 7. v. 16. Stæde og bæde
fyrer ydur / þa skyllde þad ecke hiælpa
ydur / Ja / Þier verdut svarad eñ þa
hardara/ Ps. 109. v. 7. Ad Bæn þijn
skule verda þier ad stærre Synd: Hvad
utlagt verdur/ Ps. 50. v. 21. og Jer. 7.
v. 11. Hviad þegar þu ert eitt Hoorkall
edur Saurlijfes-Madur/ Reifare/ hvers
skallast gegn Typtan Guds Ords /
v. s. f. Og þu villt samt sem ædur bid-
ia Gud um̃ Naad og Hiælp / þa er þad
ein so stoor Synd / sem þu villder kalla
Gud Niklaust upp i hans eigen Epru /
eitt Hoorkall/ Þioof/ Meinsæres-Mañ:
Þvi Gud seger sialfur i Psalmenum /
ad þu giører (hallder) hañ allt eins og
þu ert. Og fyrer Jeremiam seger Gud:
Ad þar med giører þu hans Hus ad
Spillvirkia-Ihie: Þad er so gyldt/ þeg-
ar þu villt ecke lata af þijnu vonda At
hæfe/

hæfe/og villt po eingu ad sijdur koma i Guds Hus/giøra par Bæn pijna/ganga til Alltares/ o.s.f. Sem villder pu segia Opinberlega/ Ja/Eg er eitt Illrædes-Madur/Ligare/ Meinsæres-Madur/ Hoorkall/ edur Saurlijfes-Madur / o. s. f. Enn Gud heyrer mig samt sem adur: hvriad Gud er eins/og eingu sijdur Hoorkall / Meinsæres-Madur / o. s. f. Enn eg er pad/ Astæs lete hann mig ecke gannga her so leinge / og koma fram i sitt Mustere.

Vilier pu dirfast af Skijrn pisse? Pa svarar Skirnin pier sialf / ad pu hafer giørt og itt geinged eitt Sattmæla vid Gud Fødur / Son og Heilagann Anda i henne: Gud lofade pa ad taka vid pier/ og giøra pig Sæluhoolpinn: Enn pu lofader / og so penn sama Gude/ ad hann skyllde vera pinn Gud / og varst pu skijrdur/ecke i Nafne Dioffulsins/ellegar pijn sialfs / helldur i Guds Nafne/ ad pu skyllder lata hann vera pinn DRottinn/ til Helgunar / til Rettlætes / ad pu

 skyllder

skylldr afneita Dioflenum og ollu hans Athæfe/ ad þu skylldr drecka og deyda þañ gamla Adam / med Ørnduñ þyns Synduga Hollds/ so sem Lutherus agiæta vel ad Orde kemst. Þu eger ad vera dandur fra Syndeñe / og uppryfa til Rettlætes. Bruker þu ecke þyna Skyrn þañig / helldur tekur a nyt fyrer þig Dioflsins Framferde / og hagar Lyfferne þynu epter og i samlyse þyns Hollds Nafne/ til allskonar Ohreinlety ka/ og helldur uppkveiker eñ kiafer þitt Synduga Hollld / þa svarar St. Paull þier 1. Cor. 6. v. 9.10.11. Þu ert ad sønu Hreinsadur/ Afþvegen/ Helgadur/ Rettlættur fyrer Skyrnena : Eñ vit / halldr þu samt afram i Hoordoome / Þiofnade/ Ofdryckiu/ Agyrne/ o. s. fr. Þa muntu alldrege erfa Guds Ryke / helldur skal þad seiña verda argara fyrer þier eñ þad fyrsta.

Viltu þu þa framvegis voga uppa þyna Aflausn/ sem þu fær i Skriptunum/ og uppa Brukun Sacramentaña /

og

og segia Jau/ Eg vil gaanga til Skrif-
ta / Eg heyre ad vyſſu klaarlega Ord
siaalfs Guds Sonar : Hverium hellst
sem þier fyrergefed Synderner a Jord-
ene/ Leim eru þær og fyrergefnar a Him-
num. Eg hefe nu eirnig medteked Hold
og Blood mijns Frelsara / hvad mier er
vissulega gefed til vissrar Stadfestu um
Fyrergefning allra minna Synda/ og um
þad eylijfa Lijf : Þa skalltu vita þetta/
ad Aflausnin er innsett og skipud af
siaalfum Christo / þier til Huggunar og
Obryggdanlegrar Fullvissu um Fyrerge-
fning þinna Synda / a moote allre Efa-
semd Hiarta þijns/ þvi ad fyrst þu get-
ur ecke fared upp til Himnesins/og spurt
þig fyrer hia Gude/ hverſu aastand-
est fyrer þier hia honum/ þa hefur Gud
gefed þier Svar fyrer einn Mann a Jord-
ene/ Og þad Svar stendur so fast/ sem
Gud kynne ad svara þier Personulega
nidur af Himnenum/ ellegar fyrer En-
gel nockurn / hvar fyrer ad Guds Þioon
kallast og so Guds Tulkur i þeirre

Meining/ Job. 33. v. 23. Eñ þu skallt og þad vita þvi jafnframe/ ad Prestur-iñ rædur ecke fyrer þvi ad sialfs synd-Wallde / ad fyrergefa þier Syndena / helldur æ su Magt heima hiä Gude allema. Sa Gud sier iñ i þitt Hiarta/ 1. Bok Kong. 8. Og lyka iñ i þitt Aform/ hvernig ad þu ert/ og gefur þier þar epter / so ad þu fær Aflausn epter þvi sem þu skriptast / þviad ödruvyss hefur hañ ecke gefed Þionum synum Walld / ellegar ödrum til ad fyrergefa Syndena a Jordu/ eñ þess Hættar Mönum sem hañ hefur sialfur fyrergefed / þad er/ Einungis Hræddum/ Yðrande og Umvendtum edur apturhvorfnum Syndurum / eñ einganvegiñ Hreckvyss-um/ Illgiörnum/ Flærædum/ Þverbrot-num og Hardhnöckudum i hinu Vonda/ so sem ædur hefur sagt vered og um̃ rædt.

Þar um̃ talar Heilagur Johañes Skyrare ægiætlega/ Matth. 3. Þegar Phariseararn᷎ z Saducæarner/ hverra

Hiarta-

Marla-Vondsku hañ recke / komu til hañs Skyrnar/ þa talar hañ til þeirra a þeñañ Hatt: Þier Nødru-Kyn/hver hefur kent ydur ad flya fyrer Tilkoman de Reide? Þad er / alldrege þurfed þier ad ætlast til þess / ad þier munud/ þott þier læsed her skyrast / sa komest hia þeirre Tilkomande Reide / fyrst þier erud/ og finnest ad vera rett nockud ut frad Nødru-Kyn: Ordsokena leggur hañ strax þar til/(v. 11.) Þvi eg skijre ydur (ecke) med Vatne (utan) til Yðranar / atled ecke/ ad þier geted sloled nockrum Krapte fra mier med ydvarre Hrasne/so sem marger ætla og hyggia ad þeir gefe sloled sier Fyrergefning Syndana i Skript armalunum/ Einganvegeñ/ seger hñ/ þvad eg skijre ecke utan med Vatne/eñ sa sem er sterkare eñ eg/hañ mun skyra ydur med Heilogum Anda og med Elldе/ þad er hañs alleina ad gefa Krapt Andans uf yfer ydur/ so ad þier verded uppkveikter eins og af gloanda Ellde med nyum Krapte/ Komed þier nu fram

sem

sem Nødru Kin / þa hefur hañ Blods-skupluna i Hende sier og hreinsar Agn-ernar fra Kornenu. Eins er þvi og vared med Aflausneñe / Christur mun veita þier Aflausn/ Nañ mun gefa þier Krapt siñs Lijkama og Bloods / Þu stelur þvi ecke fra mier/sem get ecke añ-ad giort eñ sagt nockrum Ordum vid þig/ og framsett þier Braud og Vijn. Eñ komer þu so sem eitt Nødru Unge med Neckvyse og Flarrade / þa hreppet þu þañ eylyfa Elld i Verdkaup.

Eins er hatkad Sacramente Holldsins og Bloodsins JEsu Christi / þeim-dyrmætasta og Edallegasta Hlut i Verolldeñe / ad eg kañ Elande og Dreck-ande ad taka til mijn þad Nya Testa-mente / þad er, Guds Nadugast Vilia og Fyrergefning Syndaña fyrer saker JEsu Christi/ og er þad so Fagnadar-fullt ad ganga til þess Sacramentis / sm̃ eg geinge iñ i Guds Arma z Fadm/ og iñ i sialft Himnarijke / Eñ þad er og so eiñ hrædelegur Gangur / ad eg

kyñe

kynne ad gaanga þar med til Diøfulsins/ og inn i Helvijtes Afgrunn / So ad einu Hiarta mætte ofbrooda med Ogn og Skelfing þar vidur/ ef þad hefde Vit a þvi.

Hvi ad ecke fa þeir aller Lijkamann og Blooded Christi sier til Synda Fyrergefningar / edur ad þeir næe þar med Himmarijke/ Helldur eru þad so marger/ sem medtaka þad sier til Dooms Afelles under Vallde Diøfulsins og til Helvijtes Kvala/ hvad so talar St. Paull þar um̃ 1. Cor. 11. Hver sem etur og dreckur Overdugur Lijkama og Blood Drottens/ hann etur og dreckur sialfum̃ sier Doomenn. Ef spyr þu ad / hvar fyrer ? Þa svarar hann og seger : Þad skeður þar fyrer / Ad hann giører ecke nockurn Mismun̄ a mille þessarar Matarteckiu og Dryckiar / og so annars Ats og Dryckiar / helldur geingur hann þar til / eins og hann ætte ad eta og drecka nockud ALMENNELEGT (Ebr: 10. v. 29.) Vra Kiøt ellegar

aftad Kiøt og Blood. Spyrier þu eñ framar/ Hvert það sie so stoor Synd? Þa svarar hañ: það er so stoor Synd/ Ad þu verdur þar með sekur við Hold og Blood Drottens/ Og leggur hañ það ut / Ebr: 10. Ad þu hlader þar með hvilÿkre Sekt a þig sem þu træder það Heilaga Blood Guds Sonar under þÿnum Ohreinu Footum / fyrer hvert þu ert þo Einu Siñe Helgadur/ og virder það aliÿka og nockud aftad Ohreint Hunda Blood.

Spyrier þu framvegis/ hverier þeir eru/ sem neyta so Overduglega Lÿkama og Bloods DRottiñs/ og giøra eingan Greinarmun þar a? Þa svarar hañ / það eru þeir sem miñast ecke a Dauda DRottins nie kuñgiøra hañ / þegar þeir bruka þetta Sacrament.

Ja/ seger þu/ hver skyllde ecke miñast þar a? Eg miñest ad vÿsu Dauda DRottins: Eg sege að vÿsu og gled mig þar við: Siá/ það er JEsu Lÿkame og Blood: Gude sie Lof/ nu hefe eg Fyrergefning allra miña Synda. Eñ

En þyŋg vel ad þui sem St. Paall meinar þar med / er hań skipar ad kunngiørä Dauda DRottins: Þad er ad kunngiøra Dauda DRottins / ad þu kunngiører hań i þynu Hiarta / og Endurminneſt þańig Pijnu og Dauda JEsu / er hań þolde i þiń Stad/fyrer þijn Illsku-Afbrot og Misverknad / so ad þu þar med kvelier / krossfester og deyder þyna egin Saalu/med Hugar-Kvøl fyrer þijnar drygdar Synder / og æſkier þier / helldur ad lijda Kvøl og Pijnu i Saalu þińe/ a þynu Hollde og Bloode / eń ad styggia hań mooz þvoanlega. Ad þu deiler a sialfań þig hardlega i Hiarta þynu / ad Dæme Tollheimtu Mańsins / og i 5. Book Mos. 32.

O/ þu Heimskufulle og Opacklaate Madur/ þackar þu so Drottne þynum og Frelsara/ sem hefur Endurleyst þig so dyrt : Sia/ þańig hefur fared vered med Lijkamań JEsu fyrer mijnar Synder/ þańig er hańs Blood uthellt. Skyllde eg þa af þvetud giøra hønum

nockud

nockud til Mootþyckiu? O Ney / Nu
hefe eg þaũ dyrmæta Lÿkama og Blood
mÿns Drottins / þar med vil eg hrein=
sa þetta mitt syndugá Hollð og Blood/
so þad skal ecke leingur verá Hollð nie
Blood eitiar Nooru/ Hoofs/ Agyrndar
Puka/ Ranglæts/ Ofdryckiu Mæks/
Frandskaparfulls/ og so fr: Helldur skal
þad verá Hollð og Blood mÿns Drott=
ens JEsu Christi / Og helldur skal eg
Krossfestá og kvelia mitt Hollð/ og læ=
ka nockud af mÿnu Bloode / eñ eg af
friælsum fullum Hugá og Vilia bruke
þetta mitt Hollð og Blood til ad styg=
ia hañ/ sem hefur Endurkeypt mig so
dyrt / og nu teked vid mier so Nædar=
samlega/ So skal og eingeñ Hlutur ve=
ra mier Andstyggelegre / eñ þegar eg
giøre honum nockud ad mooti / Eingeñ
Hlutur skal og vera mier kiærare/ Hiar=
ta mitt skal einga stærre Lyst edur Gleðe
hafa/eñ þegar eg get synt honum mitt
þacklæte med þvi ad þioona honum.

Pad kallar St. Pall ad meñast

Dauda

Dauda DRottins / og ad bruka hans Lijkama og Blood i hans Minning/ lijka ad giøra Greinarmun a DRottins Lijkama : Hvìad so utleggur hañ sialfañ sig og gefur oss þessa Meining og Skilning/ 1. Cor. 6. v. 20. Hier erud dijru Verde keypter / þar fyrer vegsamed Gud i ydrum Lijkama/ og i ydrum Anda sem Guds eru / þad er/ Vegsamed þar fyrer Gud DRottiñ / sem hefur keypt ydur so dijru Verde/ Hvìad þeir heyra hønum til/ og ecke sialfum ydur/ vegna þess þeir eru noogu dijrt Endurkeypter af hønum.

So er þad þess vegna Meiningen i. stuttu Innehallde/ alls þess sem sagt er um Christum/ Evangelium og Truna/ ad ef vier løgum ecke Lijferne vort epter Guds Heiløgum Bodordum(sem Christus hefur allðrege Ongvt / nie ølldungis afteked med Kvøl sine og Dauda / nie med Rad sine og Frelsun fra Løgmalenu.) Helldur sijfum so afram/ 1. Pet. 2. v. 16. Gal. 5. v. 13. Med þvi Hiar

ta/ſ m̃ þeinker alldrege Einuſtte til Gu=
ds / edur ſekur ſier hañ fyrer Siooner /
ſo ſem ſiñ Drottiñ/lifum æfram bæde
i Niegosmlegre og Gudlaſtanlegre Van=
brukun a Guds Heilaga Nafne / med
Svardøgum/ Bloote og Meinſærum /
o.ſ.f. J Forsæktun vid Guds Ord / i
Ohlyðne vid Yfervallded/ i Hatre/ Of=
und/ Morde / Lauslæte/ Rangſleitne /
Ofdryckiu / Bakmælge / Flættſkop /
Vnderferle/ o.ſ.f. Og lætum þar illu
og ſkamarlegu Gyrnder og Tilhneiging=
ar Natturu vorra /'hafa ecke Einungis
Rætur=Hvylld/ helldur og jafnvel Ars=
Viſt og Lyfs Framgaungu i oſſ / þa
þurfum vier alldrege ad ſetia vort
Trauſt og Athvarf a Gud Fødur/ Son
og Heilagañ Anda / ellegar ad reida oſſ
uppa vora Bæñ og Guds Dyrkan/ nie
hafa Trunadartrauſt a Skyrn vorre /
Skriptum og Jllargaungu / og vænta
þar med ad fa Hiñmarijke/ Helldur meg=
um vier vita / ad þetta alltſaman mun
helldur leida oſſ i Fordæmingena / um
hvert

hvert allt hiñ Heil. Paull talar so ma-
gtætlega/ Ebr. 10. v. 26. 27. 28. 29. 30.
31. Ef vier moótproanlega Synder
drygium/epter þad vier høfum medteked
Vidurkeñing Sañleikssins. Hversu vier
eigum ad skilia Christum / og færa oss
hañ i Nyt/ sem og Evangelium/ Truna/
Bænena/Sacramenteñ/ þa høfum
vier einga adra Offran framar meir fyr
er Syndernar/ (4. Bok Mos. 17. v. 27.
28. 29. 30. 31. 32.) Og þurfum alldrege
ad vænta nockrar Synda Fyrergefning,
ar ur þvi / fyrst vier øllum ecke færa
oss þad einasta Offur / sem er JEsus
Christus/rettelega i Nyt/Helldur meg-
um vier þa vænta oss eins skelfelegs
Dooms / til þess Elldz sem med Akefd
og Man Aflæts mun eyda þesshattar
siælfviliugum Þverúdarfullum Synd-
urum. Þviad ef sa Madur skal verda ad
deya Vægdarlaust / sem hyrder ecke uñ
Mosis Logmæl/ 5. Bok Mos. 17. v. 12.
Og vill ecke læta sier nægia med þañ
Urskurd og Sañleika/ sem sa Ypparste
O 2 Prestur

Prestur og Ædste Docmare hiñ Guds Foolke sijner hønum/ so sem fvø Vitne/ helldur giører þar þvert i moote med þverud og Dramblæte. Hversu miklu verra Straff meined þier so mune verdskullda/ er fra sier rekur ecke Maň nock urn edur Eingel/ (Ebr. 2. v. 2. 3) helldur Guds Son/ og tredur haň under Footum/ og virder pad ofyrmæta Blood Testamentesins/ fyrer hvers Saker haň er helgadur/ jafnt vid nockurt aňad Almeñelegt Dyra-Blood / svijvirder þaň og Anda Nadarinñar / giørande Gis ad hønum / et þo vitnar Saňleikiñ fyrer hønum. Vier vitum og þeckium vel/ seger haň / hvada Herra pad er / sem seger: Mijn er Hefndiñ/Eg vil þvilijkt Endurgiallda. Og DROttiñ mun dæma Foolk sitt / J hvers DROttins og Guds Hendur hrædelegt mun vera ad falla.

IV. Capitule.

Hversu Freklega ad Gud utheimte af Hverium sem Einum / Et hroosar sier af Trwñe a

JEsum

JEsum Christum/ ad hañ skule vissulega hallda sier fra Syndeñe.

SV undangeingna Uppfrædíng aa fierdeilis vid Holldlega og Andvaralausa Meñ / er setia allt sitt Traust og Alhvarf a þad Eintooma og aleina Nafn Christendoomsins / og a eina svikula Tru / og þa Utvortes Guds Þioonustu i Christneñe.

Eñ nu er harla Naudsynlegt / ad þesse Capitule sie framvegis setfur fyrer þau Einfølldu Guds Børn / og ad fra verde skrifft/ hversu freklega ad Gud utheimte þa af hverium Mañe / sem hafa vill Hlutdeild i Forþenustune DRottins JEsu Christi/ ad hañ skule vara sig vid Syndeñe/og hallda sier fra heñe/ þvi nema ad eins/ad sa Laardoom ur sie reit skilin og numeñ af einu Guds Barne/þa oller hañ ecke nema Einfomu Angist i Hiartanu og Hrædslu / spiller Truñ/ og er Vegur til Orvæntingar/þviad Christur predikar ecke alleina so sem nu hefur sagt vered i þrem

ur fyrerfarande Capitulum/hellđur sijn
est þad sem hañ geinge og so mikid
lengt æfram / sierdeiles/ Matth. 5. v.
48. Er hañ seger : Vered algiørder /
so sem ydar Fader a Himnum er algiørd
ur; Og v. 8. Sæler eru Hreinhiartade
er/þviad þeir munu Gud sia. Her tek
ur vel eitt Gudrækelegt Hiarta/ er fiñ
ur ad þetta er sier Omøgulegt/ ad hug
sa med sier/og segia : O Gud/ef ad þeir
eru Sæler sem eru hreiner af Hiarta /
edur i Hiartanu / og eiga þeir Gud ad
sia/ hvad mun þa verda af mier/ er fiñ
so stoorum Ohreint i Hiarta mijnu/ og
mä alldrege segia : Nu er mitt Hiar
ta rett hreint. Þad/ sege eg / skelfer og
Ognar Samvitskum / Jafnvel hiña
Gudhræddu.

Um þetta / skulum vier fyrst giæta
ad þessum Tveimur Reglum. 1. Fyrst
er þad vyst / ad Gud heimter eckert þad
þeim sie Omøgulegt sem eru i Christo /
ecke helldur heimter hañ þa Ulijdne/þañ
Hreinleika og Algiørlegleika i Hiørtum

vorum/

vorum/ Musie og Verkum/ sem yfergein gur þau Efne/ er Gud sialfur med sijnum gooda Anda vill veita / þviad þar um eru Ord St. Pals / bæde audskilisi og Huggunarleg/ er hañ so talar/ Rom. 8. v. 3. 4.

Hvad Logmalenu var Omøgulegt (med þvi þ veikteft fyrer Hollded) þad hefur Gud tekeð fra oss/ og lagt þad a siñ eigiñ Son þañig/ ad Fullkomnan Logmalsins verde oss þo tilreiknud fyrer JEsu Christi Saker/ þegar vier gaung um ad eins i Truñe til hañs/ ecke epter Holldenu / helldur epter Andanum. Meining i þessu er su/ ad þad sem oss/ fyrer Saker Veikleika þessa Hollds er Omøgulegt ad hallda epter strangre Hliodan Logmalsins og Bodordaña / þad heimter Gud olldunges ecke af oss / þviad JEsus hefur þad fullgiort vor vegna epter Guds Vilia/ helldur heimter Gud nu ecke nema framar eñ þad sem er møgulegt. Hvad einñig Heilagur Johañes hefur fyrer oss/ 1. Joh. 5. v. 3.

Guds Bodord eru eige Þung: Þad er / Gud leggur ecke neina ofÞunga Byrde a ydur/ ecke helldur krefur hañ Þess af ydur/sem er Omøgulegt/hañ heimter ecke meira eñ Þad Þier geted allvel giørt / ef Þier vilied añars kosta Kapps Þar um. Og sialfur Christur seger/ Matth. 11. v. 30. Ad hañ læte ad soñu ecke eiñ Mañ sem vilie hafa af sier Koosemd og Endurnæring/vera sialfradañ/laus añ og lidugañ epter sialfs hañs Vilia/ Helldur legge hañ honum Ok og Byrde a Hals/ Eñ Þad Oked seger hañ/ad sie ecke skadlegt / og su Byrde er Þier ecke helldur ofÞung/helldur ad vÿsu so lett/ ad Þu Þarft ecke ad kvarta um / ef Þu neñer añars ad bera nockud/og villt ecke hlaupa alldunges Lausbeisladur/eins og Dyr Þad/vid hvert ecke kemur Taum-ur nie Tygell.

2. Þar fyrer og i Añañ Mata/kref-ur ecke helldur Gud Þess af oss/ ad vier sieum i Heime Þessum ad ollu Leite Syndlauser / vegna Þess/ ad Gud / sem Þecker

þecker vora Skøpun / Ps. 103. Veit
hvorsu lijted ad er vared i hana / ad vier
erum Molld/og ecke Ande neitt: So Synd
lausum ad vera er oss Omøgulegt/þvi ad
eingin lifer i øllum Heime so Heilag-
lega/ ad hann sagt gete: Eg hefe alld-
rege Syndgad/ ellegar/ Eg skal nu alld-
rege Syndga meir upp fra þessum De-
ge. Þar um hlioodar Jatning og Vm
kvartan þeirra Allra Heiløgustu/ sem a
Jørdu lifad hafa / langtum ødruvijse.
David jatar med fullum Ordum /
Ps. 19. Hver kann ad formerkia hversu
opt hann misgiører? Og aptur i Ps. 32.
Þar um/ þad er um Fyrergefning Synd
anna) munu aller Heilager þig bidia i hag
kvæmann Tijma. Salomon seger / 1.
Bok Kong. 8. Þad lifer eingin sa Mad
ur / ad hann Syndge ecke fyrer þier / O
Gud / Og aptur i Ordskvida Bokarinn-
ar/ 20. v. 9. Hver ma segia/ hreinn er eg
i mijnu Hiarta/og klaar af mijnum Synd
um. Esajas medkenner / ad þegar hann
og hanns Lyde hafe giørt sem allra best/

og þeim ſijneſt ad þad ſie ecke utañ einu-
komt Reitlæke og Hreinleike/ þa er þad
þo fyrer Gude i ſiælfu ſier eitt ſaur-
ugt og Andſtyggelegt Verk/ hvar fyrer
Job vidurkeñer / ad hañ kvijde jafnvel
vid ſijnum beſtu Verkum/ Job. 9. v. 20.
Og vier vitum hvad St. Paull ſeger /
Rom. 7. Þad gooda ſem eg gyrnunſt og
vil giøra / get eg ecke fullkomnad/ Eñ
þad Vonda ſem eg hata og villde flya /
fullgiøre eg/og ecke høfum vier Einungis
is Vm̃kvartaner hiña Heilogu/ helldur
ſiaum vier þad ſama af þeirra Dæm-
um/ad alldrege hefur nockur Madur lif
ad añ Syndar/helldur er ſo aſtadt fyr-
er øllum ſem Job ſeger/ad þott Madur
gete komed fram med eitthvad eitt ſem
hañ hafe giørt vel / þa gete Gud hored
hønum Þuſund Hlute a Bryn aptur a
moote/hvar til hañ gete ecke(Madurin̄)
ødruvijſe ſvarad / eñ ad hañ hafe verd-
ſkulldad Døfulln̄ og Helvijte þar
medur.

Hviad þañig er vared Efnum vor-
um

um hier i Heime : Vier erum ad ſönu Endurleyſter fyrer JEſum Chriſtum / bæde fra Syndeñe og fra Dioflenū/og þad er vijſt / ad JEſu Blood hreinſar oſſ af øllum Syndum/Item/ad Kvikuñ ar Sæde hafe ſundurmolad Høggorm-ſins Haus/þad er og vijſt/ ad vier erum Endurfæddet af Heiløgum Anda fyrer Skijrnena / hverium og ſo er rijkuglega uthellt yfer oſſ til Endurnijungar/Tit. 3. Eñ þo er þad og ſo vijſt / ad hverke er Syndeñ ſo uthreinſud af Lijkama vorum og Sal / ad hun lode ecke þar iñe i eñ þa / Ecke helldur er Dioſulliñ ad øllu Leite bundeñ edur drepiñ ukaf / ad hañ gete ecke bæde hreiſt ſier og ſkadad oſſ : Ecke helldur hefur Guds Ande tekeð alla Hræring og Hneiging til þeſſ Vonda burt fra vorum Anda og Holldе/helldur er þſſu þreñu þañig hættad.

1. Fyrſt hvad ahrærer Syndena/ þa erum vier þañig hreinſader og þvegner af heñe fyrer Vthelling JEſu Bloods og fyrer vora Heilogu Skijrn / ad Gud

setur sier hana ecke fyrer Sjooner / og til Fordæmingar / Eñ samt sem adur loder hun i voru Holde og Bloode / J Merg og Beinum/ og hefur þañig sem Eytur nockurt geinged i gegnum bade Lÿkama og Sal/ ad hid fyrsta sem vier verdum Hluttakande þessa Holds / pa er Syndiñ i þvi / Hver Synd ad kallast Vpprunа Synd/ af þvi hun reñur upp allt i einu / under eins og sialfer vier til ad lÿfgast / hefur og hiñ sama Ender sem þetta Lÿf: Nun kallast og Gyrnd/ Rom. 7. Jac. 1. Vegna þess ad su Synd upperter og asgser Hiartad og Salena jafnadarlega til þeirra Syndsamlegu Hugsana/ Orda og Verka er stygg-ia Gud / og laungar hana og gyrner alt þad ætijd/ sem er i moote Guds Anda / Gal. 5.

Þar uñ vitnar Gud sialfur/ 1. Bok Mos. C. v. 5. og Gen. 8. v. 21. Hiartans Hugsun og Asetningur Mañsins er ætijd til Jlls eins hneigdur/ þad er i frа blautu Barns Beine/ Odara sem Hiar-tad/

kad / edur Efne i Hiarkad i Mañenum byriar/ þa byriar Syndiñ / og so leinge sem Hiarkad varer / so leinge dregur Madurin Syndena med sier. Hvar fyr er Job heimfærer eiñig Syndena til hi=ns fyrsta Sædes/og seger: Job. 14. Ad þad sie Ohreint/ kvolad med Syndeñe / og þvi gete ecke Madurin / sem er af þvi tilbuiñ/ hreiñ vered.

David giører og so eina Skylausa Jatning um sig / Ps. 51. J Synd gat mig miñ Mooder/og hun hefur eins ver=nt mig / og geinged med mig i Syndeñe.

Su medfædda Synd er alldrei kirr/ Edur so ad hun hreife sier ecke i Hiar=ka Mañsins / helldur lætur hun nu eina vonda Gyrnd / nu adra uppþioota so ad Hiarta Mañsins fær nu Lisking til Saurlifes/ þa til Agyrndar/ nu til Ofdryckiu/ nu til Mekorda Gyrndar / o.s.f. epter þvi sem hver Madur fiñ=ur vel sialfur/ ad þad er so i med og hla sier / vilie hañ aðars ransaka sitt eged Hiarta / hversu hañ mege med ollum

Sañe

Sake jarta med Salomon / Ad hans Hiarta er alldrege hreint / Fare ein vond Hugrekning og Synd i burt / þa kemur þo strax ein önur aptur.

Þessvegna samlijker St. Paull þessare Synd vegna Ofurrleika vid Root nockra Ebr: 12. v. 15. vid eina Seltu-Vidar Root edur Hasselstuf sem stendur nidur i Jordene / ad þott Bolurenn sie høggvenn af / þa hleyper Rooten samt og ædur allskonar Kvistum edur Greinum ut og upp af sier aptur / Og þott þeir sieu høggner af i einum stad / þa vaxa þeir þo upp i ødrum stad / so lenge sem nockur Vökve er i Rootene / allt þar til hun gagnskemmest af Fúa.

Jeremias samlijker þeirre Synd vid eina Vatns Æour / Jer: 6. sem gefur jafnann Vatn upp af sier / og lætur ecke stemma fyrer sitt Uppgang : Þott ein Æduren sie stemmd / þa brytst hun ut aptur Annarstadar. So er og hattad þeirre Uppruna Synd / sem er i Hiarta voru mlijka og ein Beisku Root og Ill-

skú

sku uppsprettu/ sem æfijd stijngur/ enßr. og æsijser Hiartad til þess sem Illt er / og verdur alldrege stillt / stemd edur afhøggvenn her i Lijfe/ ad hun brioteft ecke uf aftur/ fyr enn Hiartad funar i Jørd eñe. Ja / hvad meyra er / hun er so Oskefnleg/ Þver z Lijf mikel (sem St: Pall og so umkvartar) ad þegar eg helld Guds Bodordum sem mest fyrer Augum mier og eins fyrer Hiartanu / til ad sefia hana nidur / þa tekur hun sier Tækefære af Guds Bodorde til ad reisa i mier Gyrnd og Epterlaungun i moote þvi sama Bodorde: So ad þad fer eins þar med / og Elldenn i þvi Oslockta Kalke / þegar eg hyggst ad slock va Elldenn i þvi med Vatne/ þa blosar hann þvi helldur upp. Eins lijka þegar eg vil kefia þær vondu Hugrenningar med Jhugan Guds Ords / þa kveiker Synden þær enn framar upp.

Af þessare Uppsprettu og þessare Root uppgroa og utkoma hinar adrar stooru grøranlegu Synder sem fiinast

Jnn-

Inivorkes i Hiarta Manßins / med O-
sæmelegum Bruna / Vppafiking og
Rædum til hiñs Vonda / So sem er
Natur/ Ofund/ Misuñan/ Krookar til
Agyrndar/ Causlætes/ o.so.fr. Þar af
koma z so þær Ooidurkvæmelegu Synd
er sem fiñast i eins Manñs Muñe / med
Bloodugum Eidum / Cyge / Svikum/
Bakmælge/ o.s.f. Þar af koma i sama
Mæta og so uñ syder þau bloodugu
syndugu Verk i þeim Vtvortes Lim-
um / So sem Hoordoomur / Frillulyfe /
Þioofnadur/ Ofbellde / Mord / o.s.f.
Hvad allt samañ æ ad telia Ætt syna
fra Vppruna Syndeñe/ og kvyslast æ-
lika ut og Greiner af Rooteñe/ z briootꝰ
ast ut eins og Straumar af Vatns
Vppsprettu / Hvar uñ Christus talar
Augliooslega Matth. 15. v. 19. Vtaf
Hiartanu (i hveriu ad Vppruna Synd
eñ hefur sitt Adsetur / 1. Book Mos:
6. og 8. Cap:) Koma vondar Hug-
saner/ Mañdræp/ Hoordoomur/ Frillu-
Lyfe/ Þioofnadur/ Liugvitnan/ Lastan-
er/

er / Misbrukun Guds Nafns / v. 5. s.
2. Þar næst/hvad ahrærer Satan/ þa er hañ ecke helldur Stein-daudur eñ nu: Hañ er ecke helldur ad øllu Leite nidur-rekiñ i Afgruñed/nie þar bundiñ/ so ad vier sieum ølldungis lauser og skyllder vid hañs Umgeingne/ Närveru og Skada-Verk. Helldur seger St. Petur um hañ/ 1. Pet. 5. Ad hañ hlau pe og øde um kring sem eitt Grenjande Leon/ og leite ad þeim er hañ kuñe upp ad svelgia.

Christur seger/ Matth. 12. v. 54. Ad Diøfulliñ hafe ecke Nöghld i þurr-um Stødum/ellegar þar sem eru Eyde-merkur og Dræfe / helldur leitar hañ jafnadarlega vid/ad vera a medal Mañ-añа/ so ad hañ er oss lángtum nálægre eñ vier sialfer vitum/ad vier erum hver ge Nockurstadar frijer fyrer hönum: Þvi þad sem St. Petur seger/ ad hañ reñe um kring / ꝛc. ecke ad skilia so sem Satan giørde ecke añad / eñ hlyppe um kring eins og eitt Leon/ellegar Hundur/

P Ossynileg-

Ofqnelegur/og snuddade her á medal vor
í Heimenum / helldur er hañ og iñe í
Hiarta Mañsins/ Muñe og Sælu/ og
ræder opflega vid hañ / jafnvel þott
Madur take ecke siælfur epter þvi edur
merke þad. Þvíad Christus seger/hañ
hverfe aptur iñ í sitt Hus / og Luc. 8.
Ad hañ feile sier jafnvel ecke fyrer þeim
Heilaga Stad / þar sem Guds Ord er
predikad og heyrest / þar sem su Hei-
laga Prediking siælf er nælæg med Bl-
ysöllum Einglum/ad hañ sie og ad vysu
þar staddur / eins og hañ stood medal
Guds Barna fyrer DRottne / Job. 1.
Og fer þar i kryng/ecke alleina uñ Ey-
ru/ Naser/ Muñ/ til ad hindra Orded /
helldur fer hañ og iñ i Hiartad/og tek-
ur þadan Guds Ord / so þad skule ecke
þar vera / Stadar nema / nie bera nock-
urn Avöxt.

2. Cor. 4. v. 4. Blendur / ad Gud
þessarar Veralldar/ þad er Diöfulliñ/
forblinde Hugskot edur Skilning Mañ-
aña/so þeir siæe ecke nie skilie þad Klá-
ra

ra Lioos Evangelii Lioома.

Joh. 8. Seger Christur vid Gyd-inga: Þier erud af Fødurnum Fianda: Þad er sem hañ segde: J þessu Aforme og þessu Verke/rædur og stiornar Diøf ullin/bæde Hiarta ydru og Sine. Joh. 13. stendur þad med lioosum og þo sterkle legum Ordum: Diøfullin foor inn i Judæ Hiarta/ skauk hønum þad krøpl-uglega i Briooft / æfþiske / Eggiade og upphvatte hañ til ad forræda J Esum: Þad fyllde sæ Vesæle Judas ecke/ Eñ Heilagur Ande sæ þo Diøfulin i Hiar ta Judæ / og seger þess vegna fræ þvi med Sañe.

So seger og St. Paall / Ad þegar Madur nockur vellter sier og kvolar sig i Jdranarleyse / upp ur eiñe Synd i ad-ra/ og sæter eingre Advørun og Amin-ing/ af Guds Orde / þa hafe Diøfull-eñ fængad hañ epter synum Vilia / 2. Timoth: 2. v. 26. Þad er eins og Madur kañ ad hafa Hest i Toge og lei-da med Beisle / snua hønum og vykia /

so ad hañ rædur ecke siaalfur fyrer syn-
um Stirk og Vilia : So hefur Satan/
ad øllu Leite so nálægur / fangad og
bunded þessa Ydranarlausu Menn / eins
og Madur kañ ad hafa Nestiñ / ellegar
eitthvert añad Dyr/so ad Madurin̄ ræd
ur ecke siaalfur fyrer Vilia og Kropp-
um / helldur snyr og beger Diøfullin̄
Vilia hañs og Styrnder epter Villo siñe/
med sama Hætte/ sem vier þad siaaum/
a Ukamlega Diøful-Odum Møñum /
hverra Tima Hræring er i Vallde Diøf
ulsins.

Og þetta um̄ Nálægd Diøfulsins
og hañs Verkan/ aa ecke alleina ad skil-
ia um̄ þina Ogudlegu : Helldur hefur
hañ einñig þa Magt/ad giøra sig þæge-
legañ / og ad smegia sier pañig iñ hia
einum Gudhræddum Mañe/ ad Madur
fær ecke adgiætt/þad hañ sie so nálæg-
ur/ Jaa/veit optlega ecke añad/ eñ þad
sie Trooßsens Engell/ellegar Guds An-
de/ sem er þo Are Andskotans.

Þvi þott eg gange fram̄ hiaa Dæme

þess Lygespamans Zedechiæ: Fra Hverium ad Ande Guds seger / 1. Book Kong. 21. Og klarlega vitnar / þetta Tvent / 1. Ad Diøfullin var eitt Lyge-Ande i hns Hiarta z Muñe/og 2. Þar næst/ ad han hugde fyrer vist/pad være Ande Guds / pa han gaf Spamañe Michea Kiñ-Hest/og seger: Hvada Leid foor Guds Ande/þegar hañ foor fra mier og til þyn/ So høfum vier og Dæme þess Guds Mañs Davids/ uñ hvern skrifad stendur med fullum Bookstøfum/ 2. Cron. 21. 1. Sam. 24. v. 1. Ad Diøfullin hafe komed hønum til/ og so sem sagt vid hañ i sialfs hañs Hiarta: Statt̃u upp/og tel Folked. Hversu Heilagur Madur sem David var/ þa feck hañ ecke her skiled/ ad þad var Diøfullin sem bles hønum þetta i Briooft / þvi hefde hañ skiled þad / þa hefde hañ allorege fared ad hañs Radum.

Matth. 16. Er þad epterfaka verdt uñ St. Petur / þa Petrus i goodre

Meining/villde afræda Christo ad ferdast til Jerusalem/ af þvi ad Baar-Mess þar høfdu fyrer skømu viliad lemia han Grioote: Þa snyr Christur sier vid til hans med þessum Ordum: Vyk burt fra mier Satan. Þad var eitt undarlegt Svar: Þad var ad vysu Petur sem talade/ en Christur seger ecke/ far i burt fra mier Petur/þu ert mier til Hneixlunar: Nelldur / Vyk fra mier þu Satan. Þar sa Christur nockud sem Petur ecke sa: Petur visse ecke añad en þad være vel giørt/og af einum goodum Anda: En DRottinn sa hversu ad Diøfullinn talade þetta i Hiarta Petre.

Þvtad/so er þad utlagt/Luc.9. Þa Christur ferdast i gegnum Samariam/ og eigin þar vill gista hañ / þa gánga nockrer af Lærersveinunum fram/og segia: DRottinn/Hvert villt þu ecke ad vier skulum skipa Ellde ad fara af Himne nidur og afmaa þa/eins og Elias giørde. Þeir vissu ad Elias hafde giørt nockud þvilijkt af goodum Anda/2. Bok

Kong. 1. Þvi vissu þeir ecke aftad / eñ þeir kyñu ad bidia uñ þad af hinum sama Anda / fyrst þeir giordu þad af Elsku til DRottins og sijns Herra/ so sem þeim þotte. Eñ Christus sem sier Satan / hver oss er Osijnelegur/ seger : Viteð þier og/af hvada Anda þier taleð? Eins og hañ villde segia : Þad var ecke talad af Anda Eliæ/sem þier tølu-dud/helldur var þad hiñ vonde Ande/ sem bles ydur þetta i Briost /, hversu good sem ydar Meining var.

Þañig er Satan hættad/Hañ er ecke helldur bundeñ ad ollu Leite : Helldur er hañ i kringum. Mañ og iñe fyrer hia-honum/ og þad med so snidugu moote / ad Madur fær ecke skiled hañs Nær-veru.

3. Og hvad framvegis ahrærer Guds Anda / sem oss gefst til Endurnijun-ar/ þa gyrneft hañ ad søfiu / fræder og aftijser oss/ hiælpar einig krøptuglega a moote Holldenu z Dioflenum: Eñ ecke burt svipter hañ Holldenu ad ollu Lei-

ke/ecke helldur rekur hañ Satan a Flock-
tta til fulls / helldur gyrnest Holldid ek-
þa mooti Andanum/Gal. 5. Og Diof-
ullin ma freysta jafnvel þeirra sem ha-
fa Gnoogt Guds Anda Nadar : Hvad
Gud lijdur þaftig / epter sijnu Alvijsu-
Raade/og epter sinne Gudoomlegre Vel-
þocknan/so ad vier hafum nockud vid ad
beriast/og til ad ydka Allidne vora Gude
til Handa : Ecka til þess/ad vier verdum
þess helldur uppvakter til Bænarefnar /
og til þess / ad vier megum þeckia vorn
egin Veikleika / so ad vier giorunst ecke
diarfer nie Ofurhugar/ og giollum so
Gude ad eins nærsta litla Virding /
2. Cor. 12.

Af þessum Orsokum hlijtst þad/ ad
vier faaum ecke lifad i Syndleyse i Ver-
olld þessarre. Þar fyrer allstur sa
goode Gud þetta vort Asigkomulag og
Veikleika Nadarsamlega/og hefur Þol-
inmæde vid oss : Þar fyrer krefur hañ ecke
þeirrar Fullkomnunar edur Algiorleg-
leika af oss / ad vier skylldum lifa olld-

unges ann Syndar: Ecke helldur kvedur hañ ney vid þvi / ad hañ vilie fyrergefa oss Syndena fyrer Saker JEsu Christi/ helldur so sem Johañes seger: Ef vier Syndgum/ þa hofum vier Arnadarmañ hia Gude/sem er JEsus Christus hiñ Rettlate/ 1. Joh. 2.

Eñ þetta heimter Gud og ad so mik lu Leite/og þetta þrent heimter hañ af oss/sem vegna JEsu Christi erum medtekner i Samfelag og Samfmala Naadareñar med honum / og hofum Fyrerheit Naadariñar og Saaluhiaalpariñar.

1. Fyrst skal hver Christiñ Madur standa a moote Vivorkie/ Skoorkostlegum/Vitanlegum og Algeingnum Syndum og Misgiørdum / sem bæde Guds Bodord/og so Mañaña Logmaal fyrerbiooda / og hallda Limum sijnum fraa þvi ad fremia þær og drya/ hvada Smeañ/Skada edur Olucku sem hañ kañ ad lijda þar fyrer hia Moñum: Þesskonar Synder eru: Afgudadyrkan/Fiolkyngie/ Gude Forocktun/Svardagar/Blooð og

Formælingar / Meinſære / Tøfraſig-
ningar edur Yferleſtrar/ Særingar/ þad
Skynlauslega Vanþacklæte vid Gud /
ad Meñ hverke bidia / ecke helldur lofa
og þacka Gude fyrer hañs Daglega Vel-
giørninga/ Vanrækt Guds Ords/ For-
øktun og Hræſnesleg Misbrukun i þvi
ad Meñ fara til Kyrkiu/ lætaſt hlyda a
Orded / bruka Sacramenteñ under einu
Ukvorkis Skyne/ og verda þo eingu bet-
re þar epter/ hafa einga Siñu a ad Læ-
ra/ Vardveita/ Skilia og Yfervega þad
ſem kent er af Guds Orde / og ad lifa
epter þvi: Ohlydne vid Forelldrana z Yf-
ervølld/ Ohollusta/ Leti/ Þverudarfull
Grædſka og Hreckvyſe/ Forøcktun gegn
Husboonda og Mat-Moodur/ Natur /
Fiandſkapur/ Øfund/ Reide/ Miſuñan
Hefndar-Syke/ ſem Meñ gånga ſo ſem
þungader med Ar fra Are / Barſmyd-
ar/ Aflog og Aræſer/ Høgg/ Slættur/
Mord/ o.ſ.f. Hoordoomur/ Lauslæte/
Sodvirdelegt Hial/ Ohæverſk Læte i Le-
maburde / og þad ſem gefur Orſøk til
alls

alls afiars Jlle/ so semer Ofaat og Ofdryckia/ Piooflnadur/ Ran/ Gripdeilld/ Rangsleitne / Fals og Svik i Hondlun og Umgeingne/ Affkipte/ þa eiñ giorer odrum rangt i Vidſkiptum / o. s. f. Ærusneiding / Flærade i Ordum/ Bakmælge / Roogur/ Lÿge/ Ukhroopun og Brÿxle/ hvad sem Nafnunganum verdur aa/ og aftars mætte þagad vera/ Falſkur og Logiñ Vitnisburdur / og þvilÿkar adrar Vitanlegar Synder / hverlar ad framdar verda med Utvorltis Þionuſtu Limañ. Ad hvertu allusaman Heilag ur Paulus þañig kvedur/ Rom. 6. v. 12. Ad vier ſkulum ecke laata Syndena drottna edur raada / so sem eiñ Herra i vorum Daudlega Lÿkama / so ad vier hlÿdum Syndeñe i Gyrndum Lÿkamans/ Þvi þad kallaſt ad laata Syndena drottna/ ad hlÿda heñe / þegar vier erum ſtrax buner med Limum vorum / til ad fullgiora aan allrar Bid edur Mootſtodu/ hvad sem vorar Holldlegar Gyrnder og ſu vonda Fÿſn blæs off i Briooſt/

eins og Kain/ þa hañ feck Andstyggð a Broodur sijnum/let hañ Syndena strax rada vid sig. Þeggar David leit Bersabeam/ og hañs Holld gyrndest hana/ þa fullgiørde hañ þad(Syrndar-Verk) og hugde ecke framar þar ad/ eñ let þar a ofan drepa Boonda heñar Vriam. Þa Achab lek Auga a Vijngarde Naboths/ Let hañ rada hañ af Døgum / og took so Vijngardeñ ad sier.

Þad heiter ad læta Syndena rada/ þegar eg añ allrar Mootvarnar/ giøre hvad helst sem mijnar Syndsamlegu Gyrnder fijsa mig til / og stend ecke hid minsta a moote þeim : Þviad þegar eg stend a moote Syndeñe / eins og hiñ hreinlijfe Joseph giørde i Ægyptalande/ þa rædur ecke Syndeñ so sem eiñ Herra/ helldur er eg þa Herra.

Þad vill Gud hafa Forkafslaust/ ad vier skulum standa i moote Syndeñe / ecke fremia strax Tauslæte/ þegar þad Tauslæta Holld kyllar oss þar til: Ecke fara strax til ad myrda og fordiarfa /

þegar

þegar Reideñ er a Lopte : Ecke strax
siela og giøra Ðrett / þegar Gyrnden
hreifer a sier/og Tækefæred gefst/helld-
ur vera Herra yfer þeim Syndugu
Gyrndum / og þrysta Limunum undan
þeirra Þioonustu. Þviad so seger Gud
sialfur vid Kain/ 1. Bok Mosis 4. v. 5.
Synden hvyllest fyrer Dyrunum/ eñ lat
þu hana ecke hafa sin Vilia / helldur
drottna yfer heñe. Og Paulus seger :
Liated ecke Limu ydar Syndeñe / Getum
vier ecke reked Syndena burt fra þeim/
þa skulum vier þo hallda þeim i fra
Syndeñe/ og rada sialfer yfer þeim.

2. Þad Añad sem Gud utheimter /
Er þetta : Ad vier skulum ecke alleina
svipta Syndeñe ollu Herradæme i þeim
Utvortes Limum/ Helldur skulum vier
og kiæfa og nidursetia þær voñdu Til-
hneigingar og Gyrnder sem eru i Hiart-
anu : So ad vier skulum ecke alleina
hindra þær / ad þær briotest ecke ut i
vorum Limum Utvortes / Helldur skul-
um vier ecke lijda þær / edur lata þær
nema

nema Stadar i Hiortum vorum / med Sampycke nockru/ Rade/ Aforme / edur Jhugan.

Hvtad þegar Madur fær/ til Dæmes/ Opocka einhvern til Naunga syns edur reidest honum / þa svalar hañ ecke strax Gede synu/ af þvi hañ hefur ecke ætijd beint Tækefære til þess : Eñ a medañ geingur hañ eiñ Dageñ epter añ/ añ/ Hugsat uñ Medøl / Atburde og Henfugleika / hverfu hañ mege næ ad hefna syn/ og lætur sier þykia vænt uñ þvilyka Rada Tillekt i þele nidre. Alyka og Kain/er hañ reiddest vid Abel/ Hañ drepur hañ ecke strax/ helldur bydur Stundarkorn / og hugsar sig uñ Henfugleika til ad geta rædet hañ af Døgum / og þær Rada-Vppæfingar gediast hønum i Hiartanu . David fær Gyrnd til Bethsabe : Hañ fremur þo ecke Syndena i sama Vetfange med heñe / helldur skemter hañ sier a medañ vid heñar Fegurdar Mind / er hañ hafde feinged i Hiarta sier / ræder uñ

um̃ hana / leitar Tækefæres til ad eiga Tal vid hana.

Vm̃ þessar Jskvorkes vondu Gyrnder og Tilhneigingar hlioода þesser Vitnisburder Heilags Anda : 1. Joh: 3. v. 15. Hver sin̄ Brodur hatar (i Hiartanu) sa er Mañdrapare : Og hefur ecke eiliift Lyf him sier blijfanda/ Meiningen er þesse : Gud vill so hafa / Ad þui Hatre sie utrookad / sem Mad ur ber med sier Jskvorkis / og ef þad stedur ecke/ þa skule sa Madur sem lifer þar i / alldrege ødlast þ eiliifa Lijfed.

Matth: 5. seger Christur sialfur: Hver sem reidest Brodur sijnum (Fa-vijslega og utan Orsakar) og seger vid hañ/ Þu Afglape/hañ er sekur Helvijtes Ellds. Item / Vilier þu offra þiña Gafu a Alltarenu / og forlijkast vid Gud/ og þu veitst ad þad er Reide nock-ur og Hatur mille þijn z Brodur þijns/ þa lat þijna Gafu vera epter vid Alltared/ og offra hefie ecke/fyr eñ þu hefur forlijkast vid hañ / þui añars leitast

þu

þu forgefens vid ad fattast vid Guo
Þar fyrer skipar og sialfur Christ-
ur þäslig ad bidia Gud um Nad: FYR-
ergef OSS VORar SKULDer/So
Sem Vier FYRERgefum VORum
SKULDVnautum. Og Paulus/
Eph: 4. Lated ecke Soolena ganga
under yfer ydar Reide. Jeremias seger
i þeim 4. Cap. v. 14. Hvar fyrer
hyssla þeir vondu Þanckar hia þier a
Nootkune?

So vill Gud þar fyrer hafa þad/ad
vier mootstandum þesskonar Jnvortes
Jhugan/ Skemtan/ og Atburdum til
Syndarenar/ rydium þvi ut af Hiarta
og Sinne/ þegar þetta keimur ad oss/
samsinnum þvi ecke/ nie latum oss þyckia
væent þar um/ helldur slaum og køstum
fra oss allre þeirre Jmyndun og Jhug-
un af fremsta Megne. Þvi ad ef vier
giørum þad ecke/ þa verdur oss nærre
þvi Omøgulegt ad gefa komest hia þim
Vtvortes stooru Syndum/med hverium
ad Guds Naad verdur spillt/ Truñe
kastad

kastad i burt/ og Heilagur Ande tekeñ a Flootta.

Hvad þar um talar Jacob ägiæta vel med þessum Ordum: Jak. 1. v. 14. 15. Hver eiñ freistast nær hañ tilteigest af siñe eigin Gyrnd/ og lockadur verdur: Og sijdañ þad Gyrndeñ hefur geted / fæder hun Syndena / Eñ nær Syndeñ er fullkomnud/ fæder hun Daudañ.

J þessum Ordum helldur Postuliñ þessare Rød og Niburskipan.

1. Fyrst seger hañ / ad fyr eñ nockud af þvi Vonda fremiest/ þa er þad Almeñt / ad fyrst kemur eiñ Freistne/ þad er eiñ Jñblæstur edur Jñvorktis Hræring til þess i Hugskote Mañsins / hver þo alldrege kemur fra Gude/ecke helldur kemur hun æfijd fra Satan alleiñ ein/ jafnvel þott hañ læte og bruka sig Tijdum þar til / helldur kemur hun og fra Gyrnd sialfs Mañsins. Su Gyrnd er Vppruna Syndeñ/ um hverja her ad framañ hefur talad vered. Su Gyrnd/ seger Postuliñ/ tekur fyrst til i Mañen-

O uni

um ad freista hañs/ þad er / ad skiooka Bondu og fæera Illt nockud iñ i hañs Hugskot og Sinie/ og þesse Gyrnd verdur so sterk hiá honum þess a mille / ad hun bæde teiger hañ og lockar / dreger hañ fra Ihugan Guds Bodorda/so ad hañ giæter hverke ad sier nie hugsar ut i hvad hañ giorer : Lockar hun hañ so med Ynde og Epterlæte þess syndsamlega Verks.

2. Sydañ / epter þetta Iñskot / þa skedur þar Getnadur nockur/allt eins og skedur þegar Samgangur verdur Mañs og Konu : Med þeim Getnade skilur Jakobus Getnad i Hiartanu/ þegar eg tek vid Inskote edur Iñblæstre hins illa/ fer ad hugsa ut i hañ / Hugleide hvada Vellyst þar af mege koma/Verme þad i Hiarta mier med Randa-Brokum / allt eins og Mooder geymer Sæded/ vermer og Endurnærer Fostred under Hiartanu.

3. Eñ þegar þad kemst so langt/ seger Jacob / þa verdur þad af an alls Efa/ad Syndiñ verdur frameñ ad fullu og

og ǫllu / allt eins og Barns-Fædingin kemur vefad med Naattturlegum Edles-Nattke epter Gefnadenn/ þegar ad Fooster red þroskast / lagast og myndast i Lijfenu / Þaning fædest og Syndenn i Verkenu/ þegar hun er Geten/ Tekenn/ Nalldren / Eykst og Myndast med Vidleitne i Niarkanu.

4. Og þa seger hann/ ad Daudenn kome/ þad er/ þa leider þvilijk Synd/ Reide Guds og Fordæming til eylijfs Daudas medur sier (edur epter sig.)

Þar fær Neilagur Jacob oss þad til Alyktunar / ad Gud væge oss ad synu fyrer Saker vors Veikleika / og fyrergefe oss þa Innvortesleg u Freistne til þess synduga Verks/(sem er þo i siaalfre sier Synd/og Fordæmanleg/ Rom. 7. v. 24. Matth. 5. 22.) So seger einnig St. Paall hid sama / Rom. 6. v. 12. Gud hefur og Þolinmæde vid oss/þott ege get um vier orded so brædlega lauser vid þa Syndsamlegu Jhugan/ Matth. 5. v. 24. Þviad þegar Syndenn er drygd /

þa fæder hun fyrst Daudañ/ seger Ja- kob. Eñ þad lætur hañ þo augliods- lega vera sierhvertum gefed til Yfervcg- unar/ad hver sem vill vera fry fra At- høfn þess Synduga Verks / þa skule hañ lyka varast ad hugsa fram i Synd- ena/ samþyckia hana/ hafa Skemtan af heñe / eda leitast vid ad koma heñe i Verk/ Allt eins og eiñ lausl̃ætur Kveñ- madur/sem er hrædd fyrer þeirre Skøm̃ og Vanvirdu/ er hana munde henda/ef ad hun ætte Barn i Laufaleik / þa skal hun og fordast allt Nolldlegt Samræde og Geknad.

Epterdæmie høfum vier a Kain : Nañ freistast og ækyfest af vondre Gyr nd siñar Nælkuru/ er hañ sa Broodur siñ ad vera i meira Gyllde hia Gude eñ sig/þad fellur hønum særilla/ þa blæs hañs egiñ vonda Gyrnd og Ofund/ æ- samt sialfum Diøflenum hønum þetta i Briost/ad hañ skule ræda Broodur siñ af Døgum / þad var Freistneñ / hana tilreiknar Gud honum ecke/helldur hon um

um hana til Gooda/Talar vid hañ/var at hañ vid/ ad hañ skule lijta so Ohÿru Bragde til Broodur sijns/og ecke ganga med þær vondu Hugrenningar og Rꝗdabrogd/ so ecke utskufar Gud honum þa strax / jafnvel þott hañ late Soolena ganga nockrum Sinnum under yfer hañs Reide/ Eñ þegar Kain vill nu ecke leingur fylgia Guds Radum i þessu / helldur/so sem suer hefur Getnad feinged/byr sig ut til ad fremia Verked Dag fra Dege/ þa fremur hañ Syndena til fulls/og þa fæder Synden Daudañ af sier / so ad Kain er utrekeñ ad fullu og ollu/med eiñe Oguarlegre tifrande Samvitsku / Langt i fra Guds Auglite.

Þetta er nu þad Fyrsta.

3. Eñ i Ødru Maata/þa utheimter Gud þetta /. Ad fyrst vier megnum ecke strax ad ydia þeim vondu Gyrndum ut fra oss / Getum ecke ordeð strax lauser vid þa sterku Hugan Syndareñar/þegar Natur/Reide/Ofund/ Missikan/Metorda Gyrnd/Agyrnd/Cramb

feme/ Lostabrune/ rædst a ost/ og fa:um ecke spornast vid inblæstre Syndarekar og Diøfulsins. Einig / fyrst vier getum ecke sagt ost ad vera olldunges fria par i fra / hvad vissulega verdum vier Afvega leidder af sialfs vors Nollde og Diøflenum/ til ad fremia Stoorsyndér og Slæpe/ eins og David/ Petur og adrer Heilager/ ha heimter Gud hellta/ ad hegar ost hender hvilijkt/ ha eigum vier ho ecke ad lata Syndena rada ad ollu Leite og hafa oll Wolldeñ/ Helldur eiga um vier ad slæst uppa sialfs vort Hiarta / angrast og tregast þar fyrer med Petre / helldur i Dag eñ a Morgun / med Audmiukum hryggvum Anda bidia Gud um Fyrergefning / og beriast apfur a moote Syndeñe af ollum Kroptum / uppsegia heñe allre hioonustu Lima vorra / so ad Syndiñ skal ecke fa ost olldungis under sijna Nlldne og Stioorn/eins og Petur giører/ sem lætur sig amisna af Hana-Galenu/ Matth. 26. Mineßt Ordana JEsu / og geingur

strax

strax uk og grætur sÿna Aviding beisk=lega. Eins og lÿka Paulus giører / er hañ getur eige strax orded frÿ fra þeim sterku Tilhugsunum og Aeggiun=um/Rom. 8. O mig Aumañ og Vesæla Daudans Barn / Gud giæfe eg være frelstur af þessu: Og þegar Andskot=ans Eingell slær hañ a hañ Nækt med Hnefum/2. Cor. 12. Þa Grætbæner hañ Christum so iñelega/ad hañ mætte ver=da frÿadur þar i fra. Eins og lÿka David giører/ þad fyrsta er hañ heyrer Ord Nathans/þa seger hañ: O/Eg er Daudsekur Madur/Eg hefe giort illa. Þañig / sege eg / vill Gud eñ þa hallda oss þær stoorkostlegre Synder til gooda og fyrergefa þær/ eñ þo med þvi Skil=orde/ Ad vier syndgum ecke uppa Nad=ena/og hølldum þverudarsamlega frañ i Syndeñe / helldur so sem stendur/ Ps. 95. J Dag/ medañ vier heyrum Raust=ena DRottiñs / og vier verdum æsskyn=ia/ ad vier høfum syndgad/ skulum vier kÿsa upp aptur med angrædum Andar/

og suna oss til Nyðnes vid Gud og hans Piconustu.

Þvi er þetta Jsſak og Meining, þessa Efnes i stuttu Maale: Gud heimter ecke meira af oss/ en oss er mogulegt: Ecke helldur heimter hañ nockurt fullkomed Syndleyse: Helldur heimter hañ þetta þrent af oss: 1. Ad vier skulum standa i moote Syndeñe/ og ecke mis-bruka vora Utvortes Limu þar til. 2. Ad vier skilium oss vid Jnvortes Synd. Syndarinñar/ fra þvi ad sampyckia hana/ hafa Raad og Vidleitne i frame til. þess ad vier drygium hana/og umgangist ecke vid hana i Hiortum vorum / helldur af fremsta Megne / rydium hurt ur Hiarta voru allre Jhugan þeirrar Syndar sem vier megum ecke drygia med Limunum. 3. Ad jafnvel þott vier freistunst med Hugreñingunum/ og getum ecke helldur orded strax lauser þar i fra / þoott oss eiñig hende eitthvad i Brædræde Holldz vors og Bloods/med Tilverknade Diofulsins / þa skulum vier

vier ecke liggia/ helldur reysa oß strax a Fætur aptur/ angrast þar fyrer/ klaga og asaka oß / bidia Nadar med þeirre Bersyndugu/ med þeim Forlapada Syn enum/ Luc. 7. og 15. Med Petre/ Da-vid/ og ødrum þeirra Likum.

Med þessu lætur Gud sier Nadar-samlega lynda/ og þad er sa Algiørleg-leike / sem Ritningin talar um / hvern Gud heimter af Abraham/ segiande/ 1. Bok. Mos. 17. v. 1. Gack fyrer mier/ og vert algiørdur. Hana vill og Christus hafa/ Matth. 5. Vered algiørder/ lijka sem ydar Fader a Himnum er algiørdur.

Hvad so talar hin Hættuppløste Guds Madur David þar um/ Ps. 19. v. 11. 12. 13. 14. (Hvar hans Ord eru þessarar Meiningar) DRotten / Eg hefe ad sønu stoora List til þess Bod-orda/ framar enn til alls þess sem er fag-urt og Indeslegt / Eg læt mig og a-mista fyrer þaug / med þvi eg er þin Þioon/ þvi eg veit/ hvør han vardveit-er þau / hefur myfel Verdlaun. Enn

DRottinn / hver kann ad formerkia (vita og skynia) hversu opt hann misgiører þar i mote? Þar fyrer beide eg þig/ O DRottinn / Giør mig hreinann af þeim Leynelegu og fyrer mier huldu Syndum/ og mitstu þeirra ecke. Vardveit og hindra þinn Þion fra þeim Dramb-semdar og Ofvermoodsku Syndum / ad þær nae ecke ad drottna yfer mier/ Þvi-ad þa er eg algiørdur og hreinn fra stoor-um Afbrotum.

J þessu medkenner David/ 1. Ad hverke gete hann nie noekur Neilagur ver-ed so hreinn / ad hann syndge ecke mykłu optar/ enn hann veit sialfur af. 2. Ad Gud hreinsar hann þo. Naadarsamlega af þeim Syndum / fyrergefur hønum þær / og helldur hann ecke þar fyrer O-hreinann. 3. Talar hann umm Dramb-lates ryktiande Synder / eins og St. Paall/ Rom. 6. v. 12. Fra hveriumm hann bidur Gud ad vardveita sig. 4. Og þegar hann er vardveittur þar fra / þa seger hann sialfur/ad hann sie algiørdur.

J.

J sömu Meining talar hañ / Ps. 36. v. 12. 13. O DRottenn / lat mig ei af þeim Dramblätu Fookkrodeñ verda / og þad Hønd hins Ogudlega steipe mier ecke. Helldur lätt þu þa Jllgiørda Meñ þar i þeim Stad nidurfalla / so ad þeir burtsnarader verde / og blijfe ecke framar. David talar her ecke um Hønd og Foot nockurs aññars Syndara / Helldur bidur hañ / ad Gud vilie stiørnina sier af Mijskunsemie sine / med einum goodum Anda / ad hñ gange ecke sialfur Dramblätlega fram i Syndeñe / nie helldur mot þroodanlega / med stælltum Ärmlegg / slæande Hendeñe upp i Vedred med For ackte nockru / so sem hiner stolltu Syndarar / og drygia so Syndena ; Og segir hañ / ad þegar Madur er komeñ so läng a Leid / þa hrekur Gud og so sialfur hañ um kring / ad hañ getur ecke reist sig vid.

Paulus hafde ecke helldur neiñ aññañ Algiørlegleika / og bæde seger hañ þad sialfur / ad Gud liete sier lynda vid hañ /

Rom. 7. Og sialfur vitnar Christur pad af Himnum nidur/ 2. Cor. 12. Lat pier nægia mijna Nad/ pu Paull/ seger hañ/ jafnvel pott pu hafer ecke einungis eitt strijdande Synda-Logmaal i pijnum Limum/ helldur slær og Diofullin pig med banvænum Pijlum a Nafer og Muñ/ pviad fyrst pu berst par i moote/ Andvarpar ut af pui/ pa lijkar mier ei pa noogu vel vid pig/ mijn Nad skal par fyrer ecke fra pier tekin vera.

Petta er og sa Hreinleike Hiartans/ um hvern ad Christus talar/ Matth. 5. Saler eru Hreinhiartader/ pviad pañ ig er pessu vared: pegar par kemur nockud Ohreint mier i Hiarta / og eg villde ecke hafa pad/ eñ hata pad/ Andvarpa ut af pvi / villde fegin vera frij fyrer pvi/ pa tilreiknar Gud mier pad ecke so sem mitt / helldur tilreiknar hañ pad Syndeñe ellegar Dioflenum / sem blæs pvi iñ. Pviad par um eru Ord S. Pals/ auglioos og merkeleg / Rom. 7. v. 14. Logmaaled er Andlegt / eñ eg em

Hollde-

Holldlegur under Syndena selldur/ sem i mier er/ so ad eg kañ ecke þar i frá ad frijast/ v. 15. Þvi eg veit ecke siálfur / edur get gefed Gaum ad og skiled / hvad eg giöre / v. 16. Fyrst eg giöre hvad eg vil eige/ helldur þad eg hata/ þad giöre eg/ v. 22. Og samþycke eg þad ad söñu/ ad Lögmaled sie gott / hefe eg mijna Hiartans Glede af þvi/ og villde giarnañ lifa epter þvi / v. 17. Eñ þad byr þegar Synd i mier/ og eckert gott i mijnu Hollde/ Þviad Viliañ hef eg ad söñu til hins Gooda / eñ Krapt til ad fullgiöra þad/ fiñ eg ecke. v. 18. Þvi þad Gooda sem eg girnest og villde / giöre eg ecke / helldur hid Vonda sem eg ecke villde/ þad giöre eg / Sijdañ giörer hañ Alycktan eina epter allsamañ / v. 20. Fyrst eg giöre þad hvad eg vil eige / þa giöre og viñ eg eige þad sama / helldur su Synd sem i mier bygger/ hun giörer hid Vonda/ og huñ skal hafa Skulld fyrer þad.

Þar giörer St. Paall Syndena/ edur þa Upprunalegu vondu Gyrnd/ ad eiñe

añarre

añarre Persoonu / eñ þeirre sem hañ ek sialfur/ og seger : Eg giøre þad ecke/ helldur giøret þad Syndeñ/ Hvar fyrer hañ og so giører þá kostulegu Alyktun Rom. 8. Ad hañ mune ecke gialldaa þess/ edur verda Doom ad þola þar fyrer / helldur skule Syndeñ lyda og dæmast þar fyrer/ Þviad/ seger hañ/ Rom: 8. v. 1. So er nu ecke'rt Fordæmanlegt i þeim sem i JEsu Christo eru / þeir sem eige ganga epter Holldenu / ellegar Syndeñe sem er i Holldenu/ helldur epter Andanum/ Eñ spyrier þu / Hvar er þa Fordæmingeñ/ eda hver skal þa verda dæmdur fyrer þad ? Þa svarar hañ v. 3. Af þvi ad Guds Sonur hefur giørt Fullnad fyrer mig : Þa dæmer nu Gud ecke mig/ helldur Syndena sem er i Holldenu fyrer Synd / so ad hvada Synd / sem eg verd nu eggiadur a ad drigia a moote Vilia mijnum / og eg lijd þar framar i eñ ad eg giøre og sialfur verke / þar til skal Syndeñ svara sem byr i mijnu Hollde / og hun skal dæmast

þar

þat fyrer/ ad hun eggiar mig þañig og neyder til hins Jlla.

Þetta er og ágiætlega útlagt/ þeg ar vier ölßkum Verkan Satans i ossi. Þeir sem eru Lÿkamlega andsetter/drig ia miked Jllt / Eñ þad er ecke þeirra Verk/helldur er þad Diøfulsins Verk/ so ad þær Vesælu Mañskepnur lÿda meir eñ þær giøra/þat fyrer tilreiknast þeim þad og ecke/ helldur Diøflenum / hveriumallt þad Verk er eignad/so sem auglioslega má siá / Matth. 8. v. 28. 29. 30. 31. 32.

So er þad ecke reiknad Christo til Jlls / ad hañ hlÿstur að heyra þau Ord af Diøflenum: Fall fram fyrer mier og tilbidst fyrer mier: Þad tilreiknast ecke St. Pále / ad Satan kvelur hañ med þeim ellu banvænu Þaunkum og Asteit ingum/ eins og hañ slæe hañ med Knef um. Til alls þessa skal Diøfulleñ sva ra / eins og til þess sem er hañs Verk. Þañig er þvi þa vared a sama Hátt/ þegar vier samþyckiñ ecke hinu Von-

• da/ sim a oss hlerpur/ helldur villdum vé
• ra fra þvi fraadet/ hokum þad/ þa a=
• lijtir þad ecke fyrer þad sem er vort/
• helldur tilreiknast þad Diøflenum og
• Syndenē: So ad allt eins og sa er ecke
• alitēn z Mañdrapare/ ne straffadur/
• er af Boda a moote Villd sine z At=
• lan/ Vitund og Vilia/ verdur ødrum
• ad Bana/ So er eg ecke helldur halldeñ
• Ohreiñ i Hiarta mijnu og Framferde
• mijnu fyrer Gude/ vegna þeirrar Synd
• ar/ sem eg verd ad lijda hia z med mier
• gegn mijnum Vilia.

Þar fyrer þegar vier hegdum oss
þañig vid vora synduga Natturu/ og
ryssum vid Diøflenum / Tokum ecke
Syndena rada/ helldur kefium hana og
stondum a moote heñe i Hysnum heñar
og Gyrndum / angrustum af heñe / og
reisum oss upp aptur/ þegar vier Brot
leger verdum af Breyskleika / þa erum
vier Fullkomner / Þviad þad er Rauhæt
Algiørlegleike hia einum Mañe sem er
Christi / þegar þad er eingeñ Fyrer=
daming

dæming i hønum. Enn nu seger Paulus þad epter sialfs sijns Dæme / Ad þegar vier hǫfum þannig Einvigge vid Synd ena / þa er eingen Fordæming i oss / þvi, ad þannig endar hann sitt Einvigge og Dr. ustu Rom: 8. v. 1. So er nu ecke Fordæmanlegt (eingen Fordæming) i þeim sem eru i Christo JEsu / þeir sem ecke ganga epter Holldenu / helldur epter Andanum.

Ad ganga epter Holldenu / kallar hann ad láta Fysner og Synder Holldsins sem búa i Holldenu (Rom: 7.) rada / Enn ad ganga epter Andanum / er ad standa i mooti Holldenu fyrer Tilblastur og Stiornan Guds Anda / Gal: 5. v. 17. Þegar vier þa gyrnunst i mote Holldenu / þa gaungum vier ecke epter Holldenu / helldur epter Andanum / Og þa seger hann / Erum vier so i JEsu Christo / Ad eingen Fordæming er i oss: Þad er / þa meguin vier rett gledia oss vid JEsum Christum sem hylur og i burt tekur vorn Ofullkomlegleika / og

uppfyller þad sem a brestur i vorre Nattkuru / og þañig erum vier rett Fullkomner.

Jaa eñ framar / St. Paall gefur oss þa eina Fullvissu uñ Saaluhiaalp vora / fyrer Naalægd Andans / (Gal. 5. v. 17.) Hver ad er ein vissu Giøf / ellegar Pantur uñ vora epterkomande Saalar Velferd / Eph. 1. v. 14. 2. Cor. 1. v. 22. Eph. 4. v. 30.

Og þad er eiñig Meining Johañis / er hañ seger / 1. Joh. 1. og 2. Ad vier høfum ad søñu Samfelag vid Gud / eñ þa eigum vier eiñig ad gaanga i Lioose enu: Ef vier þad giørum / þa mun Blod ed JEsu Christi hreinsa oss af øllum vorum Syndum: Þvi ad Vyssu høfum vier Synd / og vilium vier segia / ad vier sieum so fullkomner / ad vier hefdum einga Synd / þa værum vier Lygarar. Eñ þañig skal predika uñ JEsum Christum / til þess ad eige syndgum vier af Fri vilia (eñ ef vier syndgum af Veikleika / og af Brædrædes Veikleika / eñ latum

þo ecke Syndena hafa nein Volld edur Yerradæme) þa hofum vier eiñ Arnadarmañ hia Gude/ sem er JEsus Christus hiñ Rettlaate / Sa ed giørst hefur ein Forlijkun fyrer vorar Synder/ so ad þess vegna finst nu eingiñ Fyrerdæming i oss.

Eñ ef vier viljum ecke standa i mooteHolldenu/ og laatum Syndena raada/ þa tilheyrum vier ecke Christo/ Gal. 5. v. 24. Og þa mun Daudiñ rijkia yfer oss/ Rom. 6. v. 23. og 8. v. 13.

V. Capitule.

Hvernig og hversu framarlega Mañeskium sie møgulegt ad hallda sier fraa Syndene.

FYrst nu hefur vered utskijrt i hvørju ad Saaluhialplegt Lijferne eins Guds Barns sie iñefaled/ hvørnig þad eige ad hegda sier/ og spornast vid Syndeñe / so ad eige miße Madur þad Traust er hañ hefur a JEsu Christo/ og falle ad siaalfs sijns Volldum under Fyrerdæminguna ad nyu / fraa hvørre Christur hefur hañ frelsad/ þa skulum

vier nu vita frafnvegis/ hvert þvilykut Algiørlegleike er oss einig møgulegur / og hvernig / ellegar fyrer hvada Medøl hañ er öss Mögulegur/ Q vär üm nü skal talad vera i þessum Capitula / og so þeim Epterfylgiandá.

J nærst Fyrerfaranda Capitula var talad um Orsakernar/ er þvi vallda/ ad Madureñ gefur ecke sig ad Syndlaus/ edur sagt sig ad vera so friáñ / ad hañ vilie nü alldrege framar lata sier verda nockud á vid Gud/ nie styggia hañ med syndugum Verkum.

Su eina Orsok er hin vonda Synd samlega Syrnd/ellegar Vppruna-Synd iñ i oss / sem hefur vidlyka og Eytur nockurt þreyngt sier i gegnum bæde Merg og Bein. Su oñur er vañsied og Vielrædesfull Verkun Diøfulsins i Hiørtum Mañaña / hverta Guds Anz de / sem þo gefst i Hiørtun vor / tekur ecke ølldungis i burtu/Helldur/þä gyrn est bæde Hollded epter sierlegri Vysdoms Rade Guds/ og lyka jafnlæs Diøfulleñ

Fyrn

Jssyn og Eggian til hins Vonda/ og þad jafnvel i þui Hiarta/ i hveriu ad Guds Ande bygger / hvad nu hefur vered leidt fyrer Siooner/ og bevijsad med morgum Ordum.

Ek þott þessu ollu sie þanig vared/ þa seger ecke alleina Johañes / 1. Joh. 5. v. 3. Ad Guds Bodord sieu ecke þung / helldur skrifar Jakobus þanig uærsta agiætlega/ Jac. 1. Ad vier hofum yfermæta mykla Vondsku : Þad er ad vier hofum længtum meira af Illu i og a oss / eñ vier neydunst til ad hafa aññadhvert af sialfra vorre Natturu / edur af Dioflenum : Og giætum hafi mika af hinu Vonda/ ef ad vier aññars villdum.

Þuiad þanig hlioda hañs Ord : Þar fyrer aflegged nu allañ Ohreinleik/ og (þa yfermæta miklu) Illsku/ (ellegar ofmykla Gnægd Illskuñar) [illegible] medtaked Ordeð med Neogvarz (þad er Guds Ord) þad i ydur er Groðursett/ so þad mege Groðursetiast i ydur/

hvad ed kaſi ydar Sæler Nialplegar ad giøra / Vered og eiñin Giørendur Ords ſins / eñ eige alleinaſta Tilheyrendur / hvar þier ſiælfa ydur med a Tælar drageð.

Hier ammiñer Poſtuleñ oſſ/hverſu ad vier ſkulum ecke ætla / ad vier ſieum þa Vel-Chriſtner og Truader / þegar vier førum til Kyrkiu / heyrum þar Guds Ord/og neytum Sacramenteſins/Helldur ſeger hañ / oſſ byrie og viſſulega ad giøra þar epter/þvi aflats Vegar giør um vier ecke nema ſvïkium ſiælfa oſſ i Tru vorre/og førum i FiandansVálld/ J Stadiñ þeſſ vier ætludum ad vier mundum heyra Gude til. Eñ hvad þad ſie ad giøra epter Guds Orde / þad ſeger hañ og ſo/ ad þad ſie/ ad afleggia allañ Ohreinleik og yfermæta mykla Gnægd Illſkuñar.

Þar ſkipar Jakob oſſ / ecke ad vier ſieum ſo ſkiærer og hreiner / ad eckert vondt meige fiñaſt hia oſſ: Helldur giør er hañ Mismun a millum Illſku / og Yfer-

Yfermata mikellrar Gnægtar i hinu Illa. Illska kallast bæde su Ytvortis z innvortis Vondska z Hverud sem finst hia Mønnum / og strijder i moote Guds Bodordum. Pad sem er Yfermata miked i pessu / kallar hann pad sem Madur giører ofmiked ad Verkum med/ Oneydd ur bæde af sinne eigenn Syndog so Diøflenum/ og hefde allvel mætt pad læta Ogiørt/ og lijka giørt betur/ hefde hann annars viljad. Petta of freka seger hann ad vier skulum leggia af: Pær so par af eitt augliost alyktunar Efne/ ad pad sie Atkvæde sialfs Guds Anda um oss/ ad ef vier høfum meyra af Syndenne i Fare voru/ enn vier verdum/ z erum Hverud arfamare/ Hreckvijsare/ Verre/ Ohreinne/ Sokvirdelegre/ Moot proanlegre/ enn annadhvert Nattúrann edur Diøfullenn neyder oss til ad vera: Og giætum po. litt ad miklu betur / Netlaglegar/ Hreinferduglegar epter Guds Orde / Ef vier vilLdum giøra pad oss er mogulegt.

I Pessare Meining talar og sialfur

Gud vid Prophetañ Esaiam Es. 1. Pier komed hier iñ ad birtast fyrer mier / Pier upplifed fyrer mier þeim Hondum sem eru fullar af Bloode / eñ mijn Saala skuggar þar vid: v. 16. Eñ þvoed / Hreinsed ydur / taked ydar Illsku breitne burt fra Augum mijnum: v. 17. Læred Gott ad giora: Leited epter Rett enum / Hiaalped hinum Nidur þrickta: Lated hiñ Fodurlausa Rett ske / og Stirked Eckiuñar Maalefne. v. 21. Ef þier vilied hlijda mier i þessu / og giored þetta / þaa vil eg giefa ydur upp ydar Bloodugu Afbrot / þa skulud þier neyta Landsins Giæda / Eñ ef þier vilied þad ecke / og erud Ohlijduger / þa skulud þier af Sverde uppetner verda. Þvi talar Gud so klaarlega. Ef þier vilied mier hlijda: Item / Ef þier vilied þad ecke og erud Ohlijdner? Þar med vill hañ ecke laata þeim aftad sagt vera nie til Vil-undar giefed / eñ þad stande i mørgum Greinum i sialfs Mañsins Vallde / ad laata af Illu / og læra ad giora betur

ef

ſk þeir villdu aðrar ſialfer: Hvad i ſialfu ſier er noglega auglioost / og mæ hver eitt Madur/ſem vill ad eins hyggia ad ſialfum ſier/ finna pad hia ſialfum ſier/ad pad er ſtærre Vondſka bæde hia honum og ødrum/en verdur ad vera.

1. Hvrad fyrſt / Þa hefur Gud ecke ſkapad oſſ eins og Heſta og Mula/ hver tum Meñ verda Bitel og Beiſle/ i Muñ ad leggia / leida þa og naudga hvert ſem þeir ſkulu fara/ Pſ. 32. Eñ Gud hefur gefed oſſ Vit og Skin/med hverju vier giefum giørt Greinarmun Goods z Jlls / og nockurnveigiñ adſkiled Riett frá Rette/ Koſt frá Leſte/ hvad Ærlegt ſie frá Oærlegu: Og pad ſem vier vitum ecke ſialfer / faum vier numed af Vppfrædsing og Lærdoome/ hvar um St. Paall og ſo talar / Rom. 2. v. 14. Heidner ſem ei hafa Logmaled (ſkrifad)eñ giøra þo af Natturunne Logmaals ſins Verk / þeir ſomu / med þvi þeir hafa eige Logmaaled/eru þeir ſier ſialfer Logmaal / med þvi þeir bevyſa / pad

Lögmalsins Verk sieu skrifud i peirra Hiörtum. Sete Neidingiarner pakis epter Lögmale Nattturunar giort Adgreining Goods og Ills/ hvad samande sie og ecke samande / pvi skyllodum vier pa ecke myklu framar meiga giöra pad/ sem hösum auk pess Natturlega Krapt at(Skilnings)og so Guds Ord skrifad/ med skyrum Bookstöfum.

2. Par næst / pookt vort Holld og Blood sie fust og hneygt til hins Illa: Og Satan gleyme ecke helldur / ad giöra vart vid sig / helldur uppblæs Bæl Syrndarina/pa höfum vier po hina Bl vorlis Stiorn a Timum vorum / Vier getum flutt pa og fared med pa so sem vier vilium og æktoosum : Og getum vier hallded peim aptur og styrt peim / hversu sterkar og sterkar sem Syrndernar eru og so Vilien/ ad pær ecke strax fullgiøre Verked : Pviad hversu mykla Magt sem ad Satan hefur / pa mæ han po ecke taka Timu myna og ræda fyrer peim/ epter sinne Villd : Han mæ ecke

ecke helldur taka Hönd mijna og frem-la þar med Mord : Hañ rædur ecke fyrer mijnum Footum / til ad fara med þa hijngad og þangad / a moote mijn-um Vilia: Hañ megnar ecke ad hvijn-ga Tungu mijna til Lijge / Meinsær-es/ Bakmælges/Gudlostunar/ o.s.f. Hañ getur og ecke helldur stiort neydt Hiarta mitt og Vilia / ad eg skule for-takelaust utvelia og gyrnast þad og þad : Helldur get eg giørt Dioflenum Mootstødu/so sem Jacob auglioslega seger / Jac. 4. v. 7. Og þad þvilijka Mootstødu / ad hañ skal verda burt ad vijkia : Og skule Satan fa tiockud af mier / þa verdur hañ fyrst ad yferfala mig / og med Grauaskad fa mitt Sam-þycke til eihvers/fyr eñ hañ getur kom ed þvi til Leidar. Allt eins og vier siaa-um þad fyrer Augum a sialfum Christo/ Matth. 4. Dioful̃iñ getur (eñ þo sialfu sier til þvi stærre Smanar) ept er Guds Leife/ fared med Christum um̃ Lopted/ sett hañ uppa Musteres Bust-ena/

ena/ sett edur flutt hañ uppa hid hæsta Stall: Eñ þa hañ vill ad Christus skule freista Guds/ þa gefur hañ ecke, neydt Fætur hañs og Tungu/ til ad kasta sier nidur/ ellegar til ad falla fram og tilbidia sig. Þañig rændum vier og siælfer/ og þad þvert a moote Fortolum Diøfulsins/ fyrer Limum vorum og Vilia/ til ad giøra þar med/ og ad lata vera Ogiørt þa Vkoorlits Framkvæmd hiña stookostlegu Synda/ Nema þvi ad eins/ ad Madur hafe ædur lied sig fuslega Syndeñe og Diøflenum til Þioenustu/ Þviad, þa er Madureñ selldur under Syndena og Diøfuleñ/ og stæleſt upp i øllum Ohreinleik og Svivirdingum/ vegna þess/ ad Gud hefur ofergefed hañølldungis/ Rom. 1.

Ad þañig sie vared vorum eigiñ Kroptum/ getum vier teked og þreifad a af Hversdagslegum Dæmum: Þviad skoda: Þar eru Tveir edur fleire Þioofar og Ræningiar/ sem hafa teked Rad samañ/ ad þeir skule aller ansamt añad-

hvert

hvert siela þar edur þar/ ellegar myrda Einhvern: Niet er eingin Efe a/ ad Fiandinn er hinn Þridie Madur hiä þeim/ og i Niarta þeirra/eins og i Niarta Juda. Þvi verdur og ecke i mooke mællt/ ad Syrnd þeirra og Eptterlaüngun er ad fullgiora Syndena/ Enn i þessare þeirra illre Niartans Syrnd/ og Innblastre Diöfulsins/ geta þeir samt sem ædur apturhalldeð Nondum sijnum og Footum i heilar Vikur og Mänude/ allt þar til ad þeim gefft hentugt Tækefære.

Eins þegar Tvær Läüslatar Persönur uppkveikiast Innbyrdes med Saurlijfes-Brunna/ kan verda þar so Ddar þss a millum/ ad hvörugt gekur sied af vdrum: Samt geta þær halldeð sier so/ ad hvörug tekur til annars ad Asiændum ödrum a Vegum edur Stigum/ þegar þær mætast/ helldur stilla so Lute og Limaburde/ ad Menn geta ecke ordeð ansijnia um/ hvad þeim byr innan Briosts/ edur hvad þaug ætla sier.

Nefdu

Hefdu þau nu ecke Stioorn Limaña i sialfs sijns Vallde/ þa være þ ecke mogulegt/ ad hallda þm̃ i Taume til þess og þss Tijma/ z ad setia sier Daga z Stund til ad koma samañ og ad fullgiora siñ vonda Asetning: Eñ fyrst þaug rada sialfum sier til Asetts Tijma/ þa rada þaug eiñig Limum sijnum/ þegar Tijmeñ er komeñ: so ad allt eins og eiñ þiofur Rædur fyrer Footum sijnum/ ad hañ hlaupe ecke med þeim a albiortũ Dege/ og fyrer Hondum sijnum/ ad hañ briootest ecke neinstadar iñ vid Dags Byrtu/ so rædur hañ eins vel fyrer þeim a Natur Tijma: þvi ad giete hañ hallded þeim i Taume a Dageñ/ þa gietur hñ Lijka kamed þær a Nottenne.

Slijkt hid sama mæ fiña þo geinged sie i gegnum oll oñur Bodord Drottens/ villdum vier rañsaka Almeñelegt Lijferne Mañaña þar epter/ hversu ad Syndeñ er yfergnæfanleg / og ad Meñ gætu giort margt miklu betra / og a sama Hatt margt miñ af Illu/ef þeir

añars

añars villdu. So sem til dæmes.

Hvader Alfeingnara/eñ ad misbruka þad Dyrmæta Nafn Guds og JEsu Christi/ med Bloote/ Bølve/ Formæling/ Svardøgum/hvad Meñ virda nærsta lijtels/ jafnvel þott Gud hafe hooft ad hardlega ad hañ mune ecke lꜳta þañ Mañ vera Ohegndañ sem legge hañs Nafn vid Hiegooma/ eñ sijdur þañ er hæder ad þvi. Og St. Paull. Telur þetta upp i Registre hiña Slooru Synda/ Rom. 3. Ad Muñureñ uppfilleſt med Bloote og Beiſkiu: Fyrer hvers saker ad Reide Guds kome yfer Meñ: So hugſa Meñ ecke utañ lijted ad eins um þad þott þeir Liuge/ Ræge/ Bak, nage og Ofræge adra/ uñ hverja David talar/ Pſ. 15. Ad þeir sem kaſta þañ ig nockre Skom̃ a ſiñ Nꜳunga/ ſkule all drege/ nie mune fꜳ nockra Hvijld i þeim Heilogu Hijbijlum Drottins: Og St. Petur ſeiger vidlijka og ſlendur i Pſ. 34. Ad þeir sem ecke vilia hepta Tungu ſijna ſkule ecke ſiꜳ gooda Daga hia Gu

de: Nelldur gãnga Meñ og fyrer utañ
alla Samviſku/ med fullum frialſum
Aſetninge/ Siñe og Vilia / fram̃ a
Þyngum / giefa ſig Andſkotanum og
ſveria ſig Dioflenum i Vald/ Viñande
Eid um̃ þad/ ſem þeir vita þo Auglioſ-
lega i Samviſku ſiñe / ad er einber
Lyge. Og þetta alltſamañ mote þvi
Ordi z Attunda Bodorde. Hver gefur
hier añad ſagt/ eñ ad þad ſie Yfermata-
leg Illſka/ Hvad þott Bonde ſie / edur
añar Madur / hverſu Einfalldur ſem
hañ er/ þa gietur hañ þo/ hvert helldur
hañ ſtendur frame fyrer ſynu Yfer-
vallde/ ellegar a Þynge/ þar vered er ad
Dæma / hvar hañ veit ad Ord gillda
Peninga/ rãded Tungu ſiñe/ vigtad Ord
ſyn / og teked ſier Vara ad hönu verde
ecke a med Ordum ſynum / ſem mættu
honum koma añadhvert til Atuhnecks-
ers ellegar Fiaar Utlata/ ellegar Skad-
a einhvern añañ Mañ. Giete hañ nu
veged þar ſyn Ord ut / og halldeo þeim
iñe / ſem hañ veit ad ſig mune ſkada/

ſkyllde

skyllde han þa ecke giera giört hid sama/ Þegar han er heima a Bæ sjnum / hia Konu sine og Börnum/ellegar i einhver ium odrum Selskap/ ad han nitebukade þa ecke Munn sin/med Bloodugum Eyd um/ Bolve og Ærusneidingum / Gude til Skigdar/og sialfum sier ecke til nock urs Tijmanlegs Peninga Spillers / helldur til Töpunar sinar Eilijfrar Æru og sjns Lyfs.

Þanig er vared Afbrotum moote þridia Bodorde: Skyllde Madur ecke giera eins vel fared til Kyrkiu / þegar þar er Predikad/ sem i eina Öl-Kroo/ ellegar Nóoru Nüs / Og sia sem giekur lated segia sier til af odrū hverju hū sku le neyta sier allskonar Bragda Krecka og Biela / giekur teked epter þeim og geimt hia sier sem og annad Osannlegt Niál / Hvert skyllde han og ecke giera teked epter nockru af Guds Orde og hservegad þad? Enn þvert a moote þessu siaum vier þö hverse ad Foolk fer til Kyrkiu / eins og nockrar Omala Besti-

ur / og hugsar ecke meir epter Guds Orde / eñ sem þad hefde hvorke Grein nie Skilnig / þetta er ad vijsu allt saman ofermæta mikel Synd.

Ofdrickia sem giefur Orsøk til þess ad Gud verdur hid storkostlegasta styggdt / um̃ hveria St. Pall seiger og so þat fyrer / Eph. 5. v. 18. Ad i heñe sie so Osskickaflegt Lijferne / ad Madur giete ecke biargad sialfum sier / helldur tortijne allre siñe Velferd bæde Lijkama og Salar : Su Synd er vissulega Ofermæta mikel Illska.

Hvïad hvert skyllde ecke Madurim hafa hier Valld a Timũ sijnum / eins t Villu-Dyreñ ? Vier sium ad eiñ Vxe dreckur ecke þat til hañ brestur : Skyllde þa eiñ skynugur Madur ecke rada fyrer Hond siñe / ad rietta hana upp ad Muñenum / Fyrer Muñenum ad læsa iñ i hañ : Fyrer Maganum / ad taka ecke vid meiru med honum / eñ þarflegt er?

Eins er vared Ranglæte / þegar Doomum og Rette er spillt / ad Meñ villia

vilia ecke hiälpa hinum Fatæka/ Fødurlausum nie Ecktium til ad nä Rette sijnum/ af þvi ad þesser hafa ecke neitt til ad gefa/ Selia so Doomendur Rettenn/ og hinn Fatæka fyrer eitt Par Skoo/ o. s. f. Hvivad Luc. 18. Sat þo hinn Ranglaate Domare hiälpad Ecktiunne/ er hun so þrä-beidde hann/ jafnvel þott hun ætte ecke neitt til ad gefa hønum: Allt eins gat hann hialpad hefia mädur / og so hver eitt ad hans Dæme.

Af þessum Epterdæmum gefur sier hver dæmt umm adra Lijte/ sem algeingner eru medal Manna / ad þeir eru Yfermätalegir/ og mætte i mørgum Greinum hia þeim komast / og midur þyrfte Menn þa ad fremia.

Og er noogu beviijsanlegt af þessu/ ad (1.) Nid Fytsta sem Gud utheimter af oss (hvar umm talad hefur vered i fyrerfaranda Capitula/) og er þad / ad vier latum ecke Syndena rada i Lijmum vorum/ er oss einganveginn nockurt Omøgulegt Bod / Ellegar þijngte Skipan /

eñ ad vier getum vel halldeð.

(2.) Nið sama er og að dæma um̃ hitt Aſtað sem Guð ſkilur a oſſ/og er/að vier ſkulum eiñig kenna þær Jñvortes vondu Gyrnder/Tilhneigingar og Bruna/sem klekiaſt ut i Hiartanu: Hvad i þeim er og so Yfermæta mykel Vondſka / og Meñ giætu hreinſað Hiartað længtum betur i fra vondum Hugreñingum og Vidleitne / eñ þeir giøra.

Vier vitum hverſu að St. Páll tal ar um̃ Reidena / Eph. 4. Lated ecke Soolena ganga under yfer ydar Reide:

Þar a mooke mïa það fiña/hverſu að márgur Madur geingur fram̃ i Oforſiǩánlegu Hatre/ Ar uk og iñ: Hugſar uk i állta Handa Medøl og Ráð til að hefna ſijn:

Vier reynum hverſu márger að kriøð ka upp Lyge/ Skalkapør/ Underferle/ Svik/ Hverſu að Meñ leita Tækefære ſins til að koma fram̃ ſijnum illa Aſetninge i Lauslæte og øðru Vondu/ Nauunga ſijnum til Skada og Olucku.

A þessu liggur oss ecke meir eñ so/ ad vier grætum allvel vered þess an/ þaunk unum fæ eg ecke varest/ ad þeir kome ecke un i Hiartad. / Eñ þess get eg varnad þeim / ad þeir næe ecke ad hafa Sama-stad i Hiartanu / og dvelrest þar so lenn-ge / Eins og eg get hindrad Fuglinñ i Loptenu fliugandu / ad hañ næe ecke ad Byrra Hreidur i Hofde mier / þott eg gete ecke bañad honum ad fliuga yfer Hofde mier.

Hvigad þad er vikanlegt / ad Madur getur eydt Sorg og Angre/ med þvi ad eiga Vingeinigne vid gooda sidugg Meñ/ sem og ad hafast eitt og añad ad med Alvoru / so ad eiñ Þanke rekur añañ i burt: Allt eins giatu Meñ z hegdad sier med adrar Hugar-Immyndaner / þvi ad er Almeñelegt Ordtake / ad Meñ eyde Þaunkunum.

Meñ Skirlsse Joseph i Egyptalan-de / var og so an alls Efa Hold og Blood : Ecke helldur hefur Diofulleñ hlijft sier vid hañ/þa hañ var ærettlur

af Konu sijns Husboonda/og awarpada ur um̃ Lauslætes Verk / So ad vissulega hefur hañ og ordeđ var vid noc̃kra Jũvortes Næring/ Eñ sia/ hversu hañ fær komeſt hiá þeim Jũvortis Fortølum: Hañ fordaſt Tækefæred / og rekur sijna Þionuſtu/vegna Husboonda sijns med Alvørugefne: Og þar med eyder hañ þvi vonda Bale.

Þetta hid sama hefde lijka Ammon Sonur Davids Konungs giekad allvel giørt: Og þurfte hañ ecke ad kveliaſt so leinge med hañ Lauslætis Bruna er hañ hafde i Hiartanu til Thamar Syſtur siñar/ so hañ hefde ei mætt hiá þvi komaſt / ad søñu jata eg/ ad þad var ſtoor Mismunur a mille hañs og Josephs/. Og ad Guds Ande var ſterkare med og hiá Joseph/ eñ hiá Am̃on/ Eñ eige ad sijdur gat Ammon vered eins vel fyrer utañ Nalægd Siſtur siñar/ sem Joseph hiellt sier fra Vm̃geingne siñar Hus-Moodur / og hefde med ødrum Leifelegum Medølum/þo hellst Ban 2. føſtu/ utreked.

ukreked þañ Dioful sem Stioornade
Honum/ þott hañ hefde att ad beriast
vid hañ nockra Stund.

Eins er hattad Nafre og Nefndar
Sijke/sem nær so Almeñelega Yferrad-
um i Niarta Mañs/ Vare Omøgulegt
ad Losast vid þad / og ad sla þvi fra
sier / hvar fyrer skyllde þa Paulus
skipa oss ad lata ecke Soolena ganga
under yfer Reideñe? Hverk seiger ecke
sialfur Gud vid Kain/ ad hañ skule
Rada þar fyrer 1. Bok Mos. 4.

Ad søñu er þad satt/ ad ecke giekur
Madur Orded so flioótlega laus
vid hinar Oflugu Jñvortis Synda
Forfølur og Jhuganer/ ad þær hvarfle
ecke aptur ad smaasamañ / eins og þad
gieck þeim Guds Mañe St. Paale med
Andskotans Eingel / Eñ þad er og
jafnframt vißt / ad þegar vier verkum
þeim jduglega Mootstødu / þa verda
þær þo ad vijkia og hiadna um syder.
Þañig er þetta Trent.

1. Ad temia Lunnsfina / og. 2. Slag

fra sier ed ur snida hia heim Syndugu, Hvortes Thugunum og Forkelsum / vertast einig allra Vdkeriar og Yfervegs an til ad fremia Syndena/ ecke alldungis of um Megn/ hvad jafnvel Heidingiar / sem ecke hafa vered Endurfæddir af Guds Anda/ gatu ecke allema Ut vortes giort þad sem Logmaled Utheimte / helldur hafa þeir og so haft Logmaled skrifad i sijnum Hiortum: Lyka hafa þeir skrifad miøg Agiætlega um Tilhneigingarnar / hverju Madur ætte ad temia þær/ og bevijsad klarlega med sijnu vandada Lyferne/ ad þad hefur staded i þeirra Vallde þvilijkt ad giora.

Miklu helldur er þetta mogulegt þeim sem eru Endurfæddir/og tilteknir i Samfinala vid Gud; hvad ecke hefur Satan þad Frelse nie Vallo medal vor/ sem hañ hefur hia Heidingium/ hverier ad eru aftarleger i fra Fyrerheitenu/ og an Guds i Heimenum/ Eph. 2. v. 12. J Børnum Vantruarinnar/sem eru ecke

kemner til Þeckingar a Christo/og ord• ver Nyttakande i hañs Endurlausn/er sa ille Ande kroptugur / til allskonar Afvegaleidslu/ Eph. 2. v. 2. Eñ um Christum seger Johañes / ad hañ hafe nidurbroted Diøfulsins Verk / 1. Joh. 3. Og sialfur talar Christur þar um / Joh. 8. v. 36. Ef Sonureñ frelsar ydur / þa erud þier retteleaa frelsader : Hvar Christur lijtur bæde til Syndarins ar i oss/og til Diøfulsins utañ fyrer oss. Og er Meiningeñ þesse : Sa er ecke frelsadur/ sem Syndiñ rædur fyrer/v. 34. Helldur er hañ Þræll: Eins sa sem fer med Verk og Aform Diøfulsins/so sem þier nu giøred/ v. 42. 44. Med Hatre/ Reide og Morde / Sa er ecke af Gude / helldur er hañ underkastadur Diøfulsins Þrælkun / og et af Honum i Edle sijnu / so sem Sonur af Fodur sijnum : Eñ fra þvilijku frelsar Sonureñ ydur/og þegar hañ frelsar ydur/ þa erud þier rett frijer.

Þvi er þad vijst / ad hvorke hefur

Synd nie Diofull þa Makt i þeim sm af Christo eru frelsader fyrer Skyrn ena / fyrer-saker Nalægdar Heilags Anda / hverium ad er so Rijkuglega ut-hellt yfer þa / Tit: 3. Ad þeir geke ecke allvel ef þeir villdu fyrer hañ so sem krøpkugañ Guds Fijngur Luc. 11. v. 21. Reked hañig bæde Syndariñar og Diofulsins Herradæme ut / so ad Guds Rijke kiæme til þeirra.

Þar fyrer er þesse Mismunur vel af-hugande mille vor og Barna Vantru-areñar / sem ecké eru ordiñ hluttakande i Christo / so ad vier kvørtum eige uñi vorn Vanmætt / og føllum þar fyrer i Slen: Þviad Gud vill / ad vier Erfid um fyrer vorre Saluhialp og Verkum vora Saluhialp/ Phil. 2. Allt eins og vier Erfidum fyrer þvi Daglega Braude / jafnvel þott þetta alltsamañ og hverutveggia kome fyrer Blessan Drott ins: Þar fyrer hafe nu þetta Tvent ecke vered Heidingium Omøgulegt/ þa man þad Vissulega vera eff miklu liettara. 3.

3. Og vegna þess ad vier erum laangt um ódruvisse a oss komner i vorum Christendoome / eñ Heidingiarner / Þa er þad hid þridia / sem Gud heimt-er af oss / ecke helldur Yfir vorn Maatt og Efne/ Er þad i þvi iñefaled/ad vier laangrunstum og ydrunstum fyrer þær illu Tilhneigingar og Synder/ Sigtl-um vort Synda-Fall / þegar vier mis-giørum eitthvad a moote Gude/og reis-um oss aptur upp fra Syndeñe. Þvi ad Wijsu gefum vier laated frædaa oss af Guds Orde/ um þad hvad illa sie giort/ lijka skiled hvad þad sie / Þu Skallt Ecke GYRNast. Af þessum Ordum meigum vier ad Wijsu allvel dæma um Verk vor og Hugreñingar.

Og þott vier gefum ecke af Natttur legum Kraptum feinged retkañ Leida og Andstygd a Syndeñe/helldur er þad Gud alleina / sem tekur þad harda Stein-Hiarta i burt/ og gefur aptur eitt hræ-anlegt Kiøt-Hiarta / hveriu bæde getur svided og blædt/ Ezech. 36. v. 26. So

erum

erum vier og ecke nýter nie dugandlegt af sialfum oss til ad hugsa nockud gott / sem heyre til vorrar Umvendunar / 2. Cor. 3. Ei sidur til ad fullkonna pad / helldur er pad Guds alleina / ad gefa oss bæde Viliann til hins Gooda / Phil. 1. Og so Leida a hinu Venda / Og eins er pad i hanns Vallde / ad gefa Krapt og Mætt til ad fullkonna pad / pa er oss pad po mögulegt / z stendur i sialfs vors Vallde / so margra sem eru i Guds Sof nude / ad ödlast af Gude bæde Kiolleg Hiortu / og Vilia til hins Gooda / einnig Krapt af honum / til ad framkvæma pad: Og pad af peirre Orsök / af pvi pad stendur i vorum Mætte / og er kom ed under vorum Vilia / annadhvert ad foragta og misbruka pann Medöl / ellegar og ad bruka pau / fropkuglega / hverium Medolum ad Gud hefur tillagt sinn Guddoomlegann Krapt til Upplysing ar i Truñe til Apturhvarfs og Endurnyungar / so ad Madurenn gete fyrer pau og Tilhlydelega Brukun a peim / sem;

sem stendur i hans Mætte/ orded Sruadur/er ordur vär Vantruadur/ ad han gete ordid Hreinn af einum Ohreinum/ og af einum Þræl Syndarinnar og Diøfulsins / Þioon Guds og Rettlætesins : Umm hver Medøl ad sa Epterfylgiande Capitule greiner.

VI. Capitule.

Hvada Medøl Madur eige ad bruka/ so ad han kunne so kunnvelldlega bæde stadid i moote Syndenne og Diøflenum / Ef han annars vill / Einnig ad han gete med Christelegum Algiørfleglelka/ hvern Gud utheimter.

ENN so ad Madurenn skule ecke þurfa ad æsaka Gud a nockurn Hatt/ edur giefe bored sinn Vanmætt fyrer sig/ i giegn Freisting og Epter-Rekstre Holldsins og Diøfulsins til Syndarennar / þa hefur hinn Naaduge Gud vitt þar i Veikleika vorum Fulltinge med þremur agiætum Medølum / sem eru Ordid/ Bænin / Sacramentum Holldz og Blods Christi: Af hverium ad sierhvert eitt hefur ukaf fyrer sig sitt Afmarkad Guds Forer-

heite

heite og Beviising um̃ eirn Yfernattur legan Krapt / sem þar i er til eiñar Volldugleg rar Umbreitingar a Manñenum fra Vantru til Truar / fra Syndene til Kiettlætes / fra Fordæming til Salufialpar.

1.

Um̃ hid Fyrsta Medal/ sem er GUDS ORD.

HVad Guds Ord ahrærer/ þa seiger hin̄ Heilage Postule Jacob þañig þar um Almeñelega/ Jac. 1. v. 21. Orded (Guds Ord) kan̄ vorar Saaler Hialplegar ad giora: Hvert Orda tiltæke St. Pall einñig brukar fyrer Þienurum Ordsins edur Predikurunum er han̄ skrifar til Timotheum/ segiande: 1. Tim: 4. v. 13. 16. Vertu Ideñ med Lesningu/ med Amiñingum/ med Kieñingum: Haf Gaat a sialfum þier / og a Lærdoomenum / og blyf Stodugur i þessum Greinum. Þvi ef þu giorer þetta / muntu sialfan̄ þig Hialplegan̄ giora / og þa sem þier heyra.

Pad er ein merkeleg Ræda: Þvi ad vijsu er Þad Gud Alein / sem frelsar Sæler vorar til Velferdar (Þad er / so ad Þær Hoolpnar verde) Hvernig er Þad Þa eignad Ordinu og Ordsins Þienurum? Enn hvad sem Þad er / sem Madur giefur framfart / moote Þessu / Þa stendur Þo Þetta Ord Fast og Stød ugt. Ordid kan ad giøra ydar Sæler Hiælplegar: Og Timotheus gefur giørt bæde sig siælfan og so adra Sælu-hoolpna: Pad er: Alldrege hefur blind ur Vanskilningur / Vantru / Synd og Diøfull so mikid Abl hiaa nockrum Mane / so er og eingen feymdur nie dregen so langt ut i Fyrerdæmingena (ad frætekene Synd a moote Heilogum Anda Matth. 12.) Ad Guds Ord fie ecke noogu Krøpfugt og mættugt til ad frelsa han fra Þvi øllu saman / og ad leysa han so fra Valldi Diøful-sins / ad han (Syndaren) verde Sælu-hoolpen / Hvad hid sama Postulin eirnig stadfester / 2. Tim. 2. v. 26. er han

talar

talar þaũig med beꝛum Ordum / ad Diøfulleñ hafe marga Jdrunarlausa so sem i Snøru eitte / hveria hañ hefur fangada lifande med øllum þeirra Lijfs Kroppum / so ad þeir ráda ecke fyrer sijnum egeñ Vilia / Nelldur hlioota þeir ad vilia giøra / og sleppa (sierhveriu Ogiørdu) tekt epter þvi sem Diøfulleñ vill fara med þá / benda þa og snúa þeim. Eñ þar a mooke seger hañ / ad þoott Diøfulleñ hafe þa so Bundna / ad þeir lyggie so sem i Ol Svefne / v. 25. og vite ecke hvad þeir giøre / edur hvad Meñ vid þa tale / gete og ecke komist þar i frá / nema þvi ad eins / Gud sialfur af Nád siñe vilie gefa þeim Apturhvarf og añad Hugarfar / til ad fa rettelega sied / þeckt og medtekid Sañleikañ / þa gefur þo eiñ þioon Drottens ellegar JEsu Christi komed þvi til Leidar med siñe hoogværre Keñing / ad þeim Mañe giefest af Gude eitt añad Siñe / og Diøfulleñ verde ad lata hañ lausañ af øllum

sijnum

skynum Snörum og Böndum.

Ef nockrum þyker þetta Breitelegt/ þa svarar St. Paull þar til/ ad þad hafe þoknast Gude/ bæde ad gefa oss Truna/ og ad giora oss Sæluhoolpna fyrer þad fauvisslega Predikad Ord/ 1. Cor. 1.

Um hvern Krapt Guds Ords hann og talar/ Rom. 1. v. 16. Eg skamast mijn eige fyrer Evangelium út af Christo (þott eg þad predike og vidurkiene / hverju Niegoomlegt og Atlæolegt sem þad synest fyrer Monnunum) þvi ad þad sama Evangelium er þo Kraptur Guds / sem Sæluhoolplega giorer alla þa sem þar a trua/ af þvi ad þar inne opinberast þad Rettlæte Guds / sem Mest þeckia hvorke nie skilia/ ecke helldur geta ur Skilningnum þad höndlad/ þad verdur þat af auglioost/ so ad Madurinn fær æ meire og meire Tru um Skilning a sinne Saalar-Velferd / hann fær æ skyrare og skyrare þecking a Gude/ um Sialfan sig/ um Syndena/ um Rettlæted/ hvad

han visse alldrege/ Peckte/ Skyllde/ Sampyckte edur hafde nockra Gyrnd til ad fylgia meur / pví ad pad er su retta Meining i Ordum Postulans.

J pñ Ordũ er þ fierdeilis merkiande/ ad Postulinn seger ecke/ ad Orded sie eitt kroptugt Medal skipad af Gude / og sett Mekum til þess / ad þeir fyrer pad verke Saluhialp peirra: Helldur seger hañ / pad er siialfs Guds Kraptur: Pad er: Pad er einn so kroptugur Hlutur til ad framkvæma Saluhialp Mañsins/ sem Magt sialfs Guds kañ ad vera: So ad allt eins og Diofullinn/ Syndin/ Vantruin/ verdur ad vikia fyrer sialfs Guds Magt/ so verda þau og ad vikia burt ur Sinne / Hug / Hiarta/ Verkum Mañsins/ fyrer Predikun Evangelii: Af pvi ad su Predikun Evangelii opinberar pañig Guds Rettlæte / sem er i Christo JEsu/ ad Skilningurinn getur hondlad pad sem er Sañleikur/ og Hiartad gledst par vidur/ packar einnig Gude par fyrer med sialfum Sk-

Pale/

Páále/Rom. 7. Med Hiartanlegre Spl erlaungun/til ad þiena Gude þar fyrer til Rettlætes.

Eñ allra Augliooslegast framsetur þesse Postule þad i Smæpörtū/hversu ad Guds Ord hafe siñ Krapt/og hversu ad sa same verke i oss. Su Heilaga Ritning / seiger hañ / ellegar þad Heilaga Guds Ord / kañ ad undervŷsa þier til Sæluhiælpar fyrer Truna a JEsum Christum / 2. Tim. 3. v. 15. Þviad þad er Náttura Allrar Ritningariñar sem af Gude er iñgefiñ og iñblæseñ fyrer Hañs Anda / ad hun er Nytsamleg og Kröptug til Lærdooms / til Umvandanar / til Betrunar / til Leiðrettingar i Rettlætenu / so ad Guds Madur sie algiör og til Alls Goods hæfelegur.

Hier er Þörf ꝛc ad giæta sie ad hver su Orde ut af fyrer sig.

1. Fyrst seger hū/ad Heilög Ritning/ ellegar Guds Ord / sie mættug til ad undervŷsa þier til Sæluhiælpar / fyrer

Truna a JEsum Christum. Meining-
eñ er þesse : Ad vier verdum Salu-
hoolpner Einunges fyrer Truna á JE-
sum Christum : Eñ hvad þetrre Tru
vidvijkur / þa erum vier af vorum eigiñ
Kröpkum/ Heimskingiár/ Favijser/ O-
vitrer þat i/so ad vor Skilningur i vor
um Saluhialpar Efnum/er formyrk-
vadur og villtur/Vor Vilie er ecke lag-
adur epter JEsu/ og þess vegna fylgia
ecke helldur vor Verk nie Lyferne hon-
um ad epter/ Eñ fyrer Ordsins Krapt /
skedur þetta allt samañ / Þvi ad þad er
kröpkugt til ad giöra oss Vitra/ad gefa
oss Lioos iñ i vorn Skilning um Christ-
um / hvar af ad Traustied kemur og
Viliieñ/med allre Epterlaungun til ad
þioona honum.

2. Þar næst seger hañ / ad hvert og
eitt Guds Ord hafe þañ Krapt : Og
framsetur þad i Smæ-Greinum/ sijn-
ande i hvada Greinum ad Algiörlegleike
sierhvers Mañs sie innefaliñ/þess er vill
vera hallдiñ Guds Madur/Og eru þær
Fioorar. 1. Ad

1. Ad hañ skilie rett og gete giørt gooda Grein a þeim Lærdoome uñ JE sum Christum / hver hañ sie / og hvad hañ hafe fyrer oss afrekad: Hverin hañ eige þar af ad trua / og reida sig uppa so sem Gudleg Saññende/einnig hvad hañ eige ecke ad trua.

2. Þar næst/ad hañ gete og þa feing ed Skilning uñ / hvad rangt sie uñ Christ/ ad hañ sie ecke svikeñ med nockrum Fals-Lærdoome uñ hañ / Nelldur ad hañ gete hrunded og reked til Baka fra sialfs sijns Hiarta/allt hvad hañs eiged synduga Holld / ellegar Diofullinn vill svykia hañ med/hvert sem þad være Fals-Lærdoomur/Freistne/Drycknng / ellegar hvad añad sem þad vera kynne/ ad hañ gete hneckt þvi öllu/hugg-ad so og styrkt bæde sialfañ sig og adra a mooke þvi/ fyrer þañ saña Lærdoom.

3. Þad þridia er / ad hañ i Truñe a JEsum Christum / Lagfære og apturkalle/ bæde siñ eigeñ Syndsamlega Lifnad og so añarra / fra ollu þvi sem er

gagnstadt þeirre Sæluhiælpegu Tru.
4. Pad Stoorda/ad hn vile og skilie/
og giefe lïka uppstædt og upphvatt/
bæde sig sialfan og adra/ til eins Nei-
lags og Ostraffanlegs Lyfferness/ sem sie
samhlioodä vid Rettlæte Truarennar:
Vm hvoria Tru ad Johañes seger / 1.
Joh. 3. Ad vier skulum ecke lata leida
oss Afvega/helldur hallda fast vid þad/
ad sa er fullkomlega Rettlætur fyrer
Truna / sem i þeirre soñu Tru ydkar
sig i Rettlætenu / Eñ giøre hañ Synd-
ena/þa sie hañ ecke af Gude/ellegar hafe
Truna a JEsum Christum/helldur af
Dioflenum.

Þegar eiñ Madur skilur þetta/ seg-
er Paulus/og lifer epter þvi/ þa er hañ
fullkomiñ/þa brestur hañ eckert af øllu
þvi Gooda / sem finast a hia einum
Guds Mañe / vid hvern Satan hefur
eckert ad sysla. Eñ um allt þetta Fer-
ut seger hañ og so/ad Guds Ord giøre
Mañeñ vissañ þar i til Sæluhiælpar:
3. Þa take þad allañ Misskilning og

Vantru

Vankru i burtu. 2. Styrke þad Hiar-
tad i allskonar Trauste og Vijsdoome i
gegn allre Villu: 3. Snue og Lag-
fære Hiartad og Viltann fra Syndenne.
4. Gefe Vppfrædingu/ Syrnd og Kra-
pt til Rettlætes.

Þar fyrer/ er alldrege nockur Mad-
ur/epter Meining Postulans/ sockinn so
diupt nidur i Misskilning um Gud og
sijna Saaluhiaalp: Alldrege hefur nockur
Truar-Villa magnast so i hanum/ Alld
rege er hann sockinn so diupt nidur i Synd
samlegt Athæfe: Alldrege so fraasnuenn
Rettlætenu og allre Gudrækne/ ad Gu-
ds Ord sie ecke kroptugt til ad giora
hann so vijsann i ollu þessu/ ad hann getur
læred af Illu og fylgt hinu Gooda/ hatt
ad Ligar og elskad Sannendenn: Komest
fraa Ofullkomlegleikanum til Algiør-
legleikans: Og giorst þannig af einum
Diøfuls Manne eirn Guds Madur.

Vm þennan Guds Ords Krapt tal-
ar einnig David/ Ps. 19. Er hann medal
annars Lofsijngs/ sem hann tilleggur Al-

giørlegleika / Hreinleika og Heilagleika Ordsins/ seger so sem i stuttu Maale / v. 8. Lögmaaled DRottins umsnyr Saalunne. J þeirre Heilögu Tungu (þad er Hebreskunne) merker þetta so miked / sem ad leida Saalena ur einum Stad og Afsigkomulage til annars/ ellegar ad leida Saalena aptur a rettann Veg / so sem fraa Villunne til Sannleiksins / fraa Heimsku-Æde til Skynsemdar / fraa Blindne til Upplysingar / fraa Opocknan til Gyrndar a Gude/o.s.f. Epter þvi sem hann setur þad sialfur fram i Smaa-Greinum: So ad þar fyrer er Meiningin þesse: Ad Guds Ord hefur þann Kraapt/ ad þad getur fullkomlega aptursnued Saalunne i Manninum / og umbreitt henne so kroptuglega / allt eins og hun yrde ad annarre Saal/ So ad þott þad sie ein blind Saal/ ein Noorunargiørn/ þiofgiørn/ Lyggegiørn Saal/o.s.f. þa getur þo Guds Ord giørt hana ad Skyrlyfre/ Hreinlyfre/ Rettvysre Saal/ og þott þad sie ein Diøfuls Saal / þa getur þo

Ord,

Pid DRottins snued hene / so ad hun verdur ein Guds Sal / sem ad gyrnest Gud / kostar Kapps um ad nä og lifa epter Gude.

Penan Krapt hefur Guds Ord/bæde i mööke Syndenne sem er innefyrer i Hiarta voru / og i mööke Innblæstre Diöfulsins / sem og hans Giörrum / hvar um adur hefur talad vered af Ordum St. Päls, 2. Tim. 2.

Og vegna þess oss rijdur so miked a ad skilia þennan Guds Krapt / sem er tillagdur Ordenu; Þä til þess / ad þad verde Prentad þess nakvæmlegar inn i oss / og þui skyrlegar fyrer Siöone er sett / hefur vor Drottenn Christus / og Anden Guds lated þä Heilögu Postula utmala Krapt þess adurtieda Ords i og med nockrum skilianlegum Epterlykingum / medal hvorra þessar Þriar eru hinar hellstu og audskilnlegstu.

1. Þä fyrstu Epterlyking brukar Petrus er hann kallar Orded Guds

Sæde. Þier erud Endurborner ellegar Fædder a ny og þæ ordner adrer / eige af Forgeingelegu heldur Oforgeingelegu Sæde / sem er af Guds Orde Lifandal. Pad Æfeñlega blyfur / 1. Pet. 1. v. 23. J somu Meining talar St. Jacob / seigiande / Jac. 1. v. 18. Hañ (Gud) hefur oss fædt epter sijne Willd / fyrer Sañleiksins Ord / uppa þad vier værum Frumburder hañs Skepnu: Þad er sem hañ segde: Ad Gud hefur so fædt oss fyrer Ord Sañleiksins / eins og Foostur verdur giefed / lagast og fæd- est af Sæde Forelloraña.

Petrus Talar uñ Tvøfallda Fæd- ing / og Tvøfalldt Sæde. Til er eitt Sæde sem Forgeingelegt er og spillt / Þad er þad Sæded / af hveriu vier erum Getner Edlelega i Moodurlyfe / Ablader og Meñ Fædder: Um hvert Job talar / ad þad sie so Ohreint / ad þessvegna gete alldrei nockud hreint Fædst af þvi: Helldur eins og Sæded er / so verdur og Madurin sem Ablast

þat

þar af Vnderorpinn Synd / Bondsku / Eydeleggíng og Forrotnan. Enn þar er eitt aflad Ofpillt Sæde / sem ecke er saurgad / spillt nie Fordiatfad med Syndenne / helldur er þad eitt hreint Reilagt Guds Sæde / af þvi Fædunst vier adrer a ny af Gude / og giorunst adrer Nyer Menn.

Þar med vill bæde Petrus og Jacobus koma oss i þann skylning: Ad allteins og Náttúrlegu Sæde er vared / þa er og vared Guds Orde: J þvi Náttúrlega Sædenu er þvilikur eirn Náttúrlegur Kraptur / hversu Befall og Dalitlegur sem hann er / ad fýrer þenn= ann Krapt Lagast Fostred i Moodur, lyfe / med Limum / Hondum / Footum / Augum / Eyrum o. s. f. Alyka og Madur. Og ecke þad einungis: Helldur verdur Foostred / þa þad er Geted af þessu Sæde / Lykt Forelldrum sijnum i Lima-Skøpun Lykamans ad Augunn / Nefe / Munne / Bolnum / Gaungulage / o. s. f. Jta / Enn framar þa verda

Börnens Lijk Forelldrunum i / Lytum / Fase / Lunderne / Tilhneiging / Gyrndum / Sidsies-Nærringum / Reide / Laus-late / o. s. f. Og hvernig sem pessu er vared / pa Ablast Barned hneigt til Syndarinnar / eins og Forelldrarner eru: Pviad par um talar Christus med Ljoosum Ordum / Joh. 3. Hvad af Hollde er Fædt pad er Hollde: Og Guds Ande seger / 1. Book Mos. 5. Adam gat Börn epter sinne Mynd: pad er pvilijk Börn sem voru ecke einungis lijk sialfum honum ad Lijkamanum med Nosde Brioosse og adrum Limum: Helldur Lyktust pau honum og so Innvortes i pvi Vondskufulla Hiarta til Syndsamlegra Girnda. Ad pesse Krafs-ur sie i pvi Natturlega Sædenu / siaum vier Hvers-Dagslega fyrir Augunum / ecke einungis medal Manna / helldur a medal Dyranna og Fuglanna / sem geta hvad eitt epter sijnu Sæde / eñ po hvert sijns Kins.

Eins og pessig er nu vared med öll-

um,

um Sañe / þvi Náttúrlega Sædenu: So er og eiñig vared þvi Yfernáttúrlega Sæde / hvert ad er Guds Ord / ad eiñ Yfernáttúrlegur Kraptur er i þvi med sama Hætte / til ad laga og minda eiñ Mañ ölldungis eptir Guds Lyking/ so ad hañ fáe Siñe/Skilning/ Hiarta/Lunderne/Hug/Vilia/Tilhneigingar sem og Hræring og Hneiging alla sina Tima epter Gude/ so ad Madur má audsynelega þeckia a hañs Lyking/ ad þad er Guds Mynd / Col. 3. v. 10. Epter hveriu hañ var skapadur i Ondverdu/eins og Madur fær þeckt Barned af Födur synum / og Födureñ af Barnenu. Meining þessa er: Ad eins e sa spillanlege Kraptur er i þvi Náttúrlega Sæde / vegna hvers ad Sönureñ lykest Födurnum i Synd og Illsku / og fæzt Holld af Hollde: So er eiñ Ospilltur Kraptur i Guds Orde / af þvi þad er Guds Sæde/ til ad rydia Syndeñe burt fra og ur Mañenum / til ad laga hañ epter Edle og Náttúru sialfs

Guds

Guds i Heilagleika og Rettlæte / so ad hañ fædest Ande af Anda / hviad þá Vtskijring gefur mier Johañes/1. Joh. 3. v. 9. Hver af Gude er fæddur / sa giører eige Synd/ hviad hañs (Guds) Sæd blijfur hia hønum: Og hañ get ur ecke med fullum friálsum Hug og Asetninge/ giørt og framed Synd/ vegna þess/ ad Guds Sæde er i hønum. Þar fyrir er sa Kraptur i Guds Sæde/ ellegar Guds Orde/ ad þegar hañ Mañ uteñ lætur þad fa stad i sier/ þa helldur þad hønum frá Syndeñe so ad hañ giører hana ecke med Lyst og Jlaungun so sem þeir / hverter ed hafa ad eins Sæde þess spillta Adams i sier.

2. Eñ fyrer þvi ad þesse Samlijking er sett helldur eñ ecke laungt fra Stoonum/ þa tekur Christur eina adra Lijking af Korn-Sædenu og Akra-Fræenu sem vier getum skodad med Augunum / og hafst Medferdes i Hondunum.

Ad predika Guds Ord/ seger Christus/er eins hattad og Sád-Mañenum/ sem

sem getur sæd Sæde stynu: Sæded er Guds Ord/ Luc. 8. Marc. 8. Þar i lagar Christur Predikun stna/ epter Enfeldne siña Tilheyrenda/ er voru þa ad mestu Leike Obreitt Sænda (Almuga) Foolk / sem skylldu helldur hvad til þess þurfte ad dyrka Jørdena/ eñ þad hefde Vitsmune a Leyndlegum Vijsdoome Guds Rijkes: Og þetta er Meining Christi i þessare Samlijking: Nu æ/ þier Einfallde Lijdur/ villde eg tala margt uñ Krapt Guds Ords / Hvad þad sie ad predika og heyra Orded / þa munud þier vel segia vid sialfa ydur: Hvernig er þad mogulegt? Þvi mæ ei audvelldlega trua/ ad Guds Ord sem predikast og heyrest / skule so geta umbreytt eins Mañs Hiarta og Sælu/ s. o. f.? Eñ segdu mier / nema Elskulege/ Hvernig getur þad sked / ad eitt lijtelsiørlegt Sæd-Korn/ sem liggur i Hlødunne/ellegar a Lopte uñ Vetur/gete gefed þvilijkañ ærlegañ Avøxt af sier / med Staung og Axine / og þrijfugfallt Korn/

Korn/hvada Alit hefur þvilikt þess all Sæd-Korn/og hver skyllde trua þvi/ ad af (einu) litlu Mustards-Fræe / skyllde geta uppvaxed þvilikur stoor Leggur / so margar Greiner / og so mørg Fræ / Eins af Miøl-Sæde/ Bygge/ Hveite/ o. s. f. Ef ad vier saum þad ecke Dag-lega med Augunum?

Eins og þier nu siaed og giefed feked a/segir Christus/ad þad er eitt þvilikur Lifande Kraptur i Sædenu/ ad þad vex Miøl-Sæd af ødru Miøl-Sæde/Hveit-te upp af Hveite / o. s. f. Þa er þad og so a sama Hatt eitt lifande Krapt-ur i Guds Orde / sem i Sædenu / ad þegar þad kemst rett inn i eins Mañs Hiarta/þa gefur þad þvilikañ Avøgst sem þad er og hefur Nafn til / ad Mad urtt lagast eptir Ordinu: so ad eins og þad vex Miøl-Sæd af Miøl-Sæde / Bigg af Bigg-Sæde / o. s. f. So gef-ur lijka þad Guds Ord/sem hlioodar um Truna/um Kiærleikañ/Skijrlijfe/Hrein lijfe/Skijrlijfa/Sidugga/Hreina/ Astud-

lega

lega/Þanka/Hugreñingar og Gyrndet/ er brioodast epter æ ut i Timunum / so sem sialfur Avoxturin i Þad Ord sem hliooðar um̃ Rettlæted/ hefur Krapt til ad giora Hiörtun fus og lyst til Rettvÿsenar / og ad snua Timunum fra Orettlætenu / til Þioonustu Rettlætesins/ o. s. f.

3. Su Þridia Samlÿking er eñ nu auglioosare/med hverre ad Christur sam lÿker Ordenu vid Surdeig/ Matth. 13. v. 33. Guds Ord/ ellegar Guds Rÿke / sem er Grundvallad fÿrer Orded/er lÿkt Einu Surdeige.

Hvada Nattúru og Krapt ad Surdeged hafe/sæum vier klarlega sied med Augunum / og smeckad med Tungunne; Þvi þo ad Madur take ad eins eitt lÿted Stÿcke / og legge þad i eitt Deig / hnodad ur þremur Mæle-Keröllum Mels edur fleirum/ þott þad sie þa ecke nema lÿtelfiörlegt Ahrifs-saman ad jafna vid hitt afiad Deged/ þa getur þad samt umbreitt Natturu giörvalls

Deigsins/ so ad ecke Einungis þrutnar þad upp og þenur sig ut/ helldur verdur þad og ølldungis umbreitt i Lyckt og Smeck/ ad þad lycktar og smackar vid-lijka og þad lijtelvæga Surdeig / edur þad lijled sem var i þad lææted af Sur-deigenu.

Allann hinn sama Krapt hefur Guds Ord/ ad þegar þvi er vel þryckt nidur i Hiartad/ gefur þad umbreitt Mannsins Hiarta og øllum hans Krøptum/ so ad allt Deiged i hønum / bade Lijkame og Sææl/ gefur feked i sig Smeck af Guds Orde/ J Heilagleika/ Kiærleika/ From-lynde/ Hreinleika/ Skijrlijfe/ Sparneit-ne/ o. s. f. Eins og siælft Orded smackar.

Þesse Ord Christi eiga ecke ad takast alleina so sem Samlijking / helldur skal mykl u framar ælykta þad satt ad vera / sem ut er lagt med þeim Lijkingum um Guds Ord / længtum meir enn þad sem mæ finna / siaa og þreyfa æ i Nætturlegum Hlutum : So ad ef þad

er

er þvilijkur Krapkur i Sædenu / Fræenu og Surdeigenu / þa verdur myklu meire Krapkur ad vera i Guds Orde / fyrst Gud sialfur hefur skipad þad þar til. Hvi ad gaf Gud lagt þañ Krapt i þad Nattúrlega Jardneska Sæd / þvi skyllde hañ þa ecke eins vel og myklu framar tilleggia hañ syinu eigiñ Orde?

Þar fyrer hefur nu Orded þeßañ Stoora Krapt epter Guds Skipan / ad sie þad rettelega brukad / þa utrekur þad bæde Syndena og Diøfuliñ / og tekur Madureñ þa þad Edle / þa Nattúru og þañ Smeck i sitt giørvallt Hañtalag sem er epter Nattúru þeß Almattuga Guds a Himnum.

Þetta mæ og berlega ræda af Epter dæmum. Matthæus / sa Tollheimtu Madur / sat nidre vid Strøndena vid Tollbudena i Capernaum / Marc. 2. Og þad hañ vænter og bijdur epter med Hiartanu / og hyggur ad med Augunum / er ecke añad eñ Agyrndeñ einsoom: Sialfur a hañ Hus og Heimele

og kostulegar Eigner: Eñ er Christur geingur fram hia hønum / sem eitt Bersnaudur Madur / er hverke a Gard nie Goots / og Mæler þessu Ord um vid hñ: Fylg þu mier epter: Þa reis hañ Odara upp/ slær Huga sinum frá Reikningum z sine fyrre Aggyrnd/ Yfergefur allt anad/ og fer a epter hønum / eins z eirn hina añarra Postula. Hvern eg verdur Mattheus hier so umbreittur i svip einum? þad var Krapfur Ord sins Christi/sem olle þvi/þad giørde nu eitt Añad Hiarta i hønum / eitt añad Sinne og Hugarfar / og snere hønum fra þessum fyrre Heimsins Gyrndum og Rykdome til ad filgia JEsu epter.

J Giørninga Book Postulana 9. Cap: Lesum vier / Ad Paulus æder af Reide i gegn sialfum JEsu Christo/ Hañ stendur Albueñ og Alvopnadur til ad fiatra / binda og aflijfa alla þa er villdu medkena JEsu Nafn. Eñ sio da hversu Skyndelega hañ feck eitt añad Sinne og tock til ad segia a samre Stundu

Skundu med Titran og Skiælfta vid þañ sama JEsum/ hvern hañ offsokte: DRottenñ / Hvad villt þu / ad eg giøre? Hvernig fær hañ so fliotlega eitt añad Siñe? Þad giørde þad Ord sem DRottenñ talade: Saul / Saul/ Þvi Offsæker þu mig? Hardt er þier ad spyrna a moote Broddenum. Er hañ hañig heyrde þau mgiætu Ord af þeim, Þridia Dimme/ og Ananias kemur sijdañ til hans med Guds Ord i Damasci Borg / þa giørest hañ ecke alleina eiñ Læresveiñ Christi / helldur Postule. Og predikar med hiñe allra mestu Lyfsemattu eingu ad sijdur þa semu Tru / hverja hañ hafde ꝺdur fyrer þremur Døgum smæmad/ bølvad / og offsokt af hiñe mestu Akefd: Vill þesse Vmskipte skedu fyrer Orded.

Hvada Vmbreiting giører Orded i Hiørtum þeirra tveggia Læresveina / sem ferdudust til Emaus? Christus sijñur þa fyrer sier a Leidene / Blinda / Tvøfsa/ Hemyskingia/ Trega i Hiarta/

sem voru nu buner ad gefa fra-sier Alla Von uppa Christum: Enn hvad medkenna þeir sialfer / ad so kolld og kolldande sem Hiortu þeirra voru adur / so heit og brennande / urdu þau af Fagnade og Elsku a JEsu/hver ed hrærde þa þann ig/ ad þeir gætu eingann Frid haft/ fyr enn þeir mættu lata þad i Lioose fyrer hinum odrum Læresveinum i Jerusalem / Luc. 24.

David/ sa Guds Madur/ eirn Kongungur og Prophete / geingur i burt ad drygdre Synd sinne med einu ydrunarlausu og Vgglausu Hiarta : Enn þegar Nathan flytur honum Ord DRottens/2. Sam: 12. Hvada Vmskipte verda þa ecke ? Hann sem adur skeytte ecke um Syndena / tekur þa til ad segia : Eg hefe syndgad : Adur var hann Vgglaus og Ottadest ecke fyrer Guds Reide/ Enn fyrer Ordsins Krapt verdur hann so Hræddur/ad hn tekur til ad dæma sialfann sig / ad hann sie Daudans Madur.

J Giorn: Book Postulanna 2. Cap:

Er

Er eitt Merkelegt Epterdæme i þeirre Predikun sem Petrus giørde a Fyrsta i Hvijtasunnu: Þviad þar voru marger Mælæger / og so medal annarra nockrer af þeim / sem skomu ádur høfdu hroopad yfer JEsu: Kroßfestu/Kroß festu/ Og høfudu hann i Hiartanu / so sem hinn versta Obota Mann / af þvi þeir vissu ecke betur / allt eins og Paulus/ Enn fyrer Krapt þessrar einnar Predikunar / umbreittust þeir so / ad þeir sem fyrer skommu høfdu Formællt hønum so sem einum Spillvirkia og Gudlastara fellu inn til Peturs med sárum Hiartans Trega / og søgdu: Æ / Hvad eigum vier ad giøra? Vier villum giøra allt þad er þier vilied a oss leggia. Þannig fer þad enn nu fyrer mørgum Vesælum Manne/ sem kemur so sem einn Andskotans Madur inn i Kyrkiuna/ og Orded utheller sijnum Krapte i hans Hiarta/ad hann geingur þadann ut apt ur eitt Guds Barn/ 2. Tim. 2.

Hvilijk Dygd/ Verkan og Volldug-

ur Krapfur er i Guds Orde: Og þad ecke vegna þess/ ad eg / þu edur eiñ añar talar þad/ helldur vegna þess þad er Guds Ord / sem framgeingur af Guds Muñe / Og vegna þess ad Guds Ande er i og med þvi Orde.

Þviad þad er ecke Vindur nie Vedur/sem Mañsins Ord kañ ad vera/ helldur er sia Lifande Mattuge Ande þess Lifanda Guds þañig i Ordenu/ ad þegar Guds Þienare talar þad Ord / þa talar Guds Ande þad/ Þegar þau Ord lemia a Eyrum vorum/ganga iñ i Hiartad/ þa fer Guds Ande med þvi sama Orde iñ i Eyruñ og Hiartad: Þviad so seger Christus þar um Marc. 10. v. 20. Þier erud ecke þeir sem tala / helldur er þad Ande ydvars Fødur.

Þar fyrer stendur þad so mgiatlega (skrifad) um Predikun hiñs Sæla Stephans Giørn: Book Post: 6. v. 10. Þeir gatu ei mootstaded þeirre Speke nie þeim Anda/ af hverium hañ talade/ Stephanus talade um Christum / rak

þa

þa Nalærdu til Baka og hætt þa / so ad þeir gaatu ecke svarad honum : Enn þad skede ecke fyrer Ord hins Heilaga Stephans nie hans Visku saker/helldur af þvi han talade af einum Anda : þeim Anda gaatu þeir ecke i mooti stadeð.

Hver Nalægd Guds Anda er bevijsud med Sijnelegum Opinberunum og Epterdæmum / lijka þar med oss fyrer Sioner sett / Ef nockur vill efast og ecke trua / af þvi ad han sier þad ecke: Þa er þetta ædur Synelega bevijsad/ad vier skulum dæma epter þvi Synelega um Hasileika þess Osynelega.

Þvi so ad Christus giørde Nalægd Andans hia Ordenu augliooss fyrer oss/ad so mykla Leite/ sem þad er bæde i Munne/og geingur fram af þeirra Munne er þad predika/þa sender han Heilagan Anda Synelega i Lijking Elldlegra Tungna yfer þa Heilogu Postula / Giørn. Bok Post. 2. Hvar epter þeir hefia strax ad tala/ecke nockurt algeing

ed Mas edur Nial / helldur þaſ mykla Vysdoom Guds og hañs Stoormerke : Og þad ſo kropkuglega/ad þriaar Puaſunder Sælna ſnuaſt þar vidur.

Og ſo ad vier ſkulum eige helldur efaſt um Nalægd hins ſama Anda / og hañs Volldugа Krapt i þiaa Ordenu / ad ſo mykłu Leite ſem þad heyreſt / þa er ſu Jardteikn ſiaanlega ſkied a Cornelio i Cæſarea Borg/ og þeim ſem voru ſamankomner hiaa hønum. Þviad þeg ar Petrus predikade fyrer þeim/ þa fell Heilagur Ande yfer þa ſem heyrdu Ordid/Giørn. Bok Poſt. 10. v. 44.

Af þeim Anda og fyrer Nalægdþeſſ Anda hefur Orded þañ Krapt/ ad bæde verdur Synd og Sakan ad vykiaburt fraa Skilningnum/fraa Skynſemdeñe/Vilianum/ Hiartanu/Tilhneigingum og Limum i Mañenum / þviad ſa Ande er hiñ mꜳttuge Guds Fingur ſem rekur Diøfuliñ ut. Hvar fyrer ad vor DRottenñ Chriſtus kallar ſitt Ord og Anda Lyf: Andeñ er ſa er lyfgar/Holldeð

ed er til einkis nytt / þau Ord er eg tala / þau eru Ande og Lÿf / Joh. 6. v. 63. Þad er sem sagt være: Guds Orde er ecke þanig hattad / sem eins Mañs Orde: Hversu Volldugur sem eiñ Konungur og Einvallds Herra er / þa megnar hañ þo ecke strax med sÿnum Ordum / ad laga og giøra Þegna sÿna eins og hañ seger þad eige ad vera: Eñ þad er optlega ecke nema Ordiñ toom / og verdur eckert meira af: Eñ Guds Ord eru ecke aññad eñ Einskiær Verk: Þegar hañ talar / þa stendur þad stødugt: Þau Ord eru Ande og Lÿf: So ad þau gefa iñ i Mañeñ nÿañ Anda / hverium ad ein þvilÿk Volldug Verkan er samferda / ad þad er sem þad kiæme eitt aññad nÿtt Lÿf og Nræring i Mañeñ: Og þad skied ur sem med Adam / þa Gud DRottiñ skapade hañ. Þegar Adam var giørdur med Nasde / Briooste / Handleggium og Lærum / o.s.f. þa la hañ sem Lÿflaus Jardar-Hnaus / fyrer utañ alla Nræring: Eñ er Gud blies Andanum i hañ /

hañ/ þa vard hañ ad einum lifande Anda: Þad er/ hañ vard so umbreittur/ ad hañ var nu i sinu Athæfe og Loguñ / ecke eins og nockur Lijflaus Jardar-Køckur/ helldur eins og hañ hefde vered Einungis lifande Ande. Eins er þad/ þegar Guds Ord kemur iñ i Mañ eñ / þa er Guds Anda iñblaased/ad Madurinñ/ sem ądur var i þvi Gooda/ ecke neima so sem eiñ Lijflaus Molldar-Køckur/ verdur ad lifande Anda / fær Skilning i Hiartad/Hugreñingar/Tilhneigingar og Hræringar epter Guds Anda.

Þar um talar St. Pall til Ebreos/ er hañ seger : Ad Guds Ord sie eitt lifande og kroptug Rǽda/ hvert ed gefe eins og eitt Sverd preingt i gegnum Merg og Bein/ iñ til Sálar og Anda/ og iñ i Hugreñingar Hiartans / til ad adgreina þankana/ so ad þær syndugu Hugsaner og Gyrnder / sem hafa sitt Adsetur i Hiartanu/ Merg og Beinum/ z iñe i Sǽleñe/ verde skornar burt þadañ med Guds Orde/ eins og med nockru

beittu

beittu Sverde Tvíeggudu.

Þetta hefe eg viliád framfærá med þvi auglioosare ȳ fleyre Ordum/ ad hin er Einfølldu fææ þvi helldur nockurn Smeck ȳ retta þecking a Guds Ordé(ȳ mege skinia) hvada Krapfur ad sie i þvi.

Þvi þad velldur Fyrerdæming margrar hverrar Manskepnu/ er aflars giæte ordeo Sæluhoolpeñ /, ad hün helldur sier ecke til Ordsins/ og brukar ecke þad Guds Medal / Eins og Christur seger um Phariseana /. Ad þeir forsmaadu Guds Raad i moote sialfum sier/ Luc. 7.

Eñ þad / ad Foolk hirder so lited um Ordeo/ kiemur til af þvi / ad Meñ skilia ecke hvada Krapfur þar er i/hvørsu ad Guds. Ande er þar i /. hvørsu Mætkugt þad sie og er til ad reka og skilia fra Markanu bæde. Bankruna / Syndena og so Diøfuleñ. Ef skilldu Meñ þad sem David seger i Psalm: 1. Nversu ad Guds Ord giører Eykena Krioosama eins og eiñ Vatns-Straum ur/ so ad Laufeñ visna alldrege a þvi /

og

og þad ber Avöxt a sijnum Tijma/ þa giördu þeir og þad sama sem David: Þeir hefdu pa sijna Vnadsemd og Nugsan a Lögmaale Drottens Daga z Næ tur / og segde med þeim sama Guds Manne: Þijn Ord DROttenn / og þijn Ræda er mier sætare og Yndeslegre eñ Hunang / og eg helld þau Kostulegre eñ hid fegursta Gull/ Ef skilldu þeir/hvers su ein dijrmæt Perla þad er / þa mundu þeir helldur selia og yfergefa allt þad þeir ætti til/fyrer Guds Ord. Eñ Mañskepnañ ætlar ad Guds Orde sie eins vared og eins Mañs Orde/og skilur ecke Krapteñ sem þar er i / so sem i Guds Sæde/Fræenu og litlu Surdeige: Eins mikell Mismunur sem er a millum Guds og Mañsins/so mikell Mismunur er jafnvel a mille þess Kraptar sem Guds Orde filger/og þess er filger Orde nockurs Mañs. Þetta er nu hid Fyrsta Medaled.

2.

Vm þad Añad Medaled
Sem er BÆNENN.

Pad Annad Medal sem oss er skipad og sett / er Ein Advarleg BÆN. Til GUDs / Hverre bæta a vid Heyrn Ordsins / epter Guds Bode og Skipan / Þegar Syndenn og Satan Formyrkvar og viglar annadhvert Hugskot og Skilning / ellegar Hiarta og Tilhneigingar i oss. Þviad þar umm talar St. Jacob i sijns Pistels 1. Cap. v. 5. Ef Einhvern ydar vantar Wijsdoom / sa bidie af Gude / sa er Einfalldlega / med goodum og Falslausum Vilia / giefur hverium Manne / og bregdur eingum þar umm / so mun honum hann gefast.

Pad Medal brukar David / er hann gefur ecke ætgd skiled pad so klarlega / nie vilgiad so liuflega sem byriade: Pa seger hann / Ps. 119. v. 18. DRotten / Opna þu mijn Augu / so ad eg siae þa furdanlegu Hlute i þijnu Lögmale / v. 35. Leid þu mig a Vegenn þinna Bod orda / þviad eg hefe Lyst ing þar til / v. 36. Hneig þu mitt Hiarta til þinna Vitnisburda / og ecke til Fiar-Agyrndar / o. s. f.

Eins

Eins og Gud hefur tillagt Ordenu eitt Krapt/ so hefur hann einnig skipad og skickad/ ad Bænenn e skyllde hafa vera/ ad hun gete hrært / knud og neydt hann til ad gefa oss þad vier girnumst: So ad ef eg þyngest og kvelst med Vantru/ þa gefur Bænenn afrekad mier Truna fra Gude / Þyngest eg med Tilhneiging til Syndarinnar/ so sem Ofdryckiu/ Agyrnd ar/ Lauslætes/ Reide/ Bradsinnes/ Of-undar/ Drambseme/ o.s.f. Þa megnar Bænenn so mykla/ ad hun rekur þvilijkt i burtu/ og utvegar mier aptur a moote Gyrnd og Krapt til Rettlætes / Hrein-lijfes / Sparseme/ Kiærleika / o. s. f. Seke eg ecke stadeð a moote Holldе og Bloode/ þa gefur Bænenn utvegad mier Krapt hia Gude / so ad eg fæe yfer-unned.

Hvad jafnvel þoott Gud gefe eckert fyrer Saker Verdugleika Bænarinnar/ eins og kynne hann ad vera oss skylldugur epter Maklegleikum/ vegna þess vier bid-ium / helldur skedur þad allt saman af

Rꜳd: Þa hefur þo Gud sijna Bnadsemd og Velþocknan a þvi/ ad vier Vestar Mañsskepnur ecke Einungis bidium hañ/helldur og so køllum til hañs/ og viknar hañ þar fyrer vid Bænena / so sem Christus Sonur sialfs Guds vor DRottiñ / utleggur þad so Nuggunarsamlega/ Luc. 18. v. 2. Sa Domare var i Borg nockre / seger hañ / sem eige Ottadest Gud / og eige skeitte um̃ neiñ Mañ: Þañ sama bad ein fatæk Eckia/ er atte Orelte ad sæta/ ad hañ villde hiælpa hene og Fulltinge veita mooti sijnum Mootstødu-Mañe: Eñ er hañ villde ecke/ þa kom hun þrꜳsiñes til hañs/so ad hañ hafde eingañ Frid fyrer hene: Loksins vard hañ þo sigradur / og seger: Þo eg Ottest ei Gud/ nie skeite um̃ neiñ Mañ / þo fyrer þad/ ad þesse Eckia giører mier Onꜳd so mykla / þa vil eg hiælpa hene: Þa sagde DRottiñ / Heyred hier / hvad sa Rꜳnglꜳte Domare seger: Skylldi Gud ei giøra Frelsan siña Btvalldra / þeir-

ra sem Nóott og Dag til hans kalla: Hader / hvert skyllde þa ecke Gud / sem er eiñ Rettlætur Gud og Myskunsamur Fader vid alla Meñ/ecke myklu framar hiælpa þeim og frelsa þa/ sem kalla til hans Daga og Nætur?

Eins talar sa same Nærduge HErra / Luc. 11. Hvar hañ hefur siælfur kent oss / hvernig vier ættum ad bidia / ad vier skylldum ecke ætla þad vera til Einkis/ Hañ seger: v. 5. Hver er ydar sem hefur eiñ Vin / og fer til hans um Midnætte/og seger hønum/goode Vinur / Lána mier þriu Braud: Þviad Vinur miñ er komiñ af Leid til myñ/ og eg hefe ei þad eg meige fram̃ fyrer hañ setia/ Og hiñ sem fyrer iñañ er/svarar og seger: Giør mier ei Ónæd / þvi Dyr eru nu lucktar/og Børn myñ eru i Svefn Huse hiá mier/ og eige get eg uppstaded ad fá þier þau. Eg sege ydur/ef hañ stendur ei upp og fær hønum þau/fyrer þad / ad hañ er hans Vinur / þa muñ hañ fyrer Saker hans leidinlegrar Ære

kunar uppstanda/og fa hønum so mykꝛed sem hañ þarf. Og eg sege ydur eiñig/ Bidied og mun ydur gefast/ og leited ad / og munud þier finna / Knyed a / og mun fyrer ydur uppløked verda. Hvad Hver ed bidur / hañ mun ødlast / hver ed leitar/hañ finnur/og hver ed æknyr/ fyrer hønum lykst upp. Þetta allt saman eru augliood Ord / synande hvad kømur epter Bænena.

Eñ su Epterlyking sem Christus framsetur under eins/er hid allra Nuggunarlegasta og augliodsasta um Krapt Bænariñar. Hvar bidur ydar a medal eiñ Sonur Fødurin um Braud / (Ef þesse Sonur kemur hungradur fram/) ad hañ bioode hønum Stein þar fyrer / Eda bidie hañ um Fisk / ad hañ bioode hønum Høggorm ? Eda ef hañ bidur um Egg/ ad hañ bioode hønum(eiñ ecteradañ) Skorpion þar fyrer ? Nu med þvi ad þier sem Vonder erud (og iller i ydar Nattuꝛu) kuñed goodar Gafer ad gefa Børnum ydar/mykłu meir þa mun

Faderens a Himnum gefa þeim Heilagañ Anda er hañ bidia. (Pader) myklu framar mun miñ Himneskur Fader/ecke Einungis gefa goodar Giafer/ helldur og so gefa þeim ollum Heilagañ Anda/ sem vill bidia hañ um hañ.

Christur setur þesse merkelegu Ord bæde gegn Vankru, vorre uñ Guds Hiartalag/og lijka i moote Misskilninge vorum uñ Krapt Bænarenar: Heyred / vill DRottenn segia / Eg veit vel hvad þier seged i ydrum Hiortum: Hvert skyllde þad verka nockud edur giora nockud Gagn/ ad eg giore Bæn mijna til Guds? Hvert munde Gud gefa mier þegar eg bid? Heyred/ seger hañ/ Hver er ydar a medal Fader ellegar Mooder / sem Born a/ Hvert munde nockur Fader ellegar Mooder hafa Brioost til þess og vera so Bolvadur / ad ef Barned æpte og villde fa Braudbita/ad añadhvert rette þvi þa Stein ad naga i/ Ellegar ef þad bæde uñ Fisk og Egg / ad þad rette þa ad þvi med

fullum

fullum frialsum Vilia og Afetninge / edur ertradags Orm / ellegar Scorpion / a hvertium. þad mætte eka sig daudt? Seged þier nu sem erud nockret Vonder Illskufuller Men / ecke feinged af Gede ydur þad ad giora / hvert ætled þier þa ad Gud mune fa þad af sijnu Fodur-Gede / sem. han hefur fyrer utan alla Vondsku til allra Mana / ad han giæfe ydur nockud Vondt / þegar þier bidied han um eitthvad Gott. Alldrege mun Gud hafa Brioost til þess / ad han gefe þier Stein i Stadin fyrer Braud / Orma fyrer Fisk / En sijdur mun han gefa nockrum Mane Eitt Illan Bannvænan Diøfuls Anda / til Ohreinlijfes / Agyrnd ar / Ofdryckiu / Naturs / Reide / o. s. f. Er bidur um Hreinan / Sidugan / Spar neytin / Frooman Rettvijsan Anda. Þvi ad Gud mun ecke gefa nockurn Diøfuls Anda / helldur han Heilaga Anda / Einum og Sierhvertium sem vill bidia þar um.

Þannig megnar Bænin og so, ad ut-

vega oss pan Heilaga Anda/ ef vier vil-
jum anars ackalla Gud par um. Hafe
nu ein Madur Guds Anda / pa megnar
hoerke hans eigin Ande nie Dioful-
Ande nockud par i moote. Enn Guds
Ande gyrnest pa kroptuglega i moote
Holldenu/ Gal. 5. Og so sem Bolldugur
Guds Fingur/ Luc. 11. v. 20. Vtrekur
Diofulsins Anda i burtu / so ad Guds
Ryke kemur til myn.

Pegar Guds Ande kemur i Mannenn/
pa fer eins og adur sagda eg um Krapt
Ordsins/ ad Madurinn verdur einn lifande
Ande/ hræreft og leidest til hins Gooda/
so ad Hugur og Sinne fær Skilning a
hinu Gooda/ pa uppvekur Andinn Gyrnd
og Epterlaungun til hins Gooda i Hiart-
tanu/ og utheller so sijnum Krapte i Lim-
ena/ til ad fullkomna pad sama.

So kroptug er nu Bænin/ Og pad er
pad sem Jacob einnig seger/ Jac. 5. v. 16.
Pess Rettferduga Bæn maa myked / pa
hun er alvarleg: Pad er/ Bæn eins Rett-
ferdugs Mans/ ecke su/ edur pess/ sem

er olldunges frij fra ollum Maꝛlegum Breiskleik/ Holldsins Freistingum/ og Areitingum Satans/ helldur þess/ hvers Hugur og Hiarta keppest epter Rettlætenu/ hvern ed hungrar og þyrster epter Rettlætenu / bidur Gud um̃ Stioorn sijns Anda/ Sa hiñ same kallast Rettlætur / og hans Bæn / seger Jacob ad mege myked. Eñ sialfur Christur seger / ad hun skule orka so myklu / ad hañ skule mettadur verda med Rettlæte / so ad hañ skule fa fullkomlega noog þar af / So ad hañ skal ecke lijda Brest a neinu / Matth. 5. v. 6.

3.

Vm̃ Nid. pridia MEDAled.
Sem er Sacramentum Lijkama og Blodsins JEsu Christi Guds Sonar/ vors DRottens og Frelsara.

PRidia Medaled er Sacramentum Lijkamans og Bloodsins JEsu Christi vors Frelsara. Sem a sama Hatt hefur siñ storañ Krapt til ad kefia Syndena og ad hindra Djefulsiñ/ i Hiortum

vorum/ þad er og eitt kroptugt Confortativ og ſtyrkiande Medal til Truarstirkiar / Guds Orda og Rettlætes/ bæde til ad hallda ollu þeſſu vid Magt/ og ſo til ad efla þad og auka.

Þvi ad þañig ſkulum vier dæma þar um. J Sacramente Alltareſins/ er ecke all-eina Braud og Vijn / ſem vier ſioum og ſmeckum Nærverande/ helldur ſo ſañarlega ſem vier getum þau ſied med Augunum/ teked til þeſſa med Hondunum / ad þad er Nalægt / ſo ſañarlega er og Lykame og Blood Frelſara vors Nalægt / jafnvel þott vier getum ecke ſied þad Natturlega / ecke helldur teked a/ edur ſmackad. Þvi ad Chriſtur ſeger þad ſialfur / a hvers Ordum alleina vor Tru ſkal vera bygd: Þetta er Minn Lijkame/ Þad er Mitt Blod/ Item/ Þad er Blod þeſſ Nija Teſtamentes. Og allareidu hefur hañ ſijdan gefed oſſ Rockurſtadarneina

neina adra Wtleggiug a þessum Ordum/ sem gete bevÿsad / ellegar sagt oss fra vodre Frelsaraus hÿns Holldsog Bloode: Holldur hefur hafi og so Itrekad hin somu Ord epter sÿna Hunna-For / vid St. Paal / 1. Cor. 11. Hver sa Postule og so þassig utleggur/ 1. Cor. 10. v. 16. Ad þad Braud sem vier briootum / sie Hluttekning Christi Lÿkama: Þad Vÿn / hvert vier signum / Smockum / Dreckum / sie Hluttekning Bloodsins Christi: Þad er sem hfi segde/ad Braud og Vÿn er brukad sem nockur Lÿkamleg Medøl / fyrer hver ad Hollð og Blood DRottens verdur oss utbÿtt / og þad med þvi moote / ad under eins og vier medtøkum Vÿned og Braudeð/og verdum þess Hluttakande / þa verdum vier og under eins Hluttakande i Lÿkama og Bloode DRottins.

Enn þad eigum vier ad skilia uni Christi Lÿkama og Blood / ad þad er ecke eitt Lÿflaust Kiøt-Stycke / sem Madur kyfie ad skiera af eins oðdrs

Mañs Lijkama/ ellegar nockud Lijflaust og Kraptarlaust Blood / eins og pad kañ ad vera/ sem læked er reña ur Ædda nockrum Maňe: Ad søñu er pad Saň/ arlegs Maňs Lijkame og Blood/eñ pad er hverke Einfoomt nie Einsamallt Maňs Holld og Blood / helldur er pad Lijkame og Blood pess Almættuga Guds Sonar/ Hvert ad ecke er fyrer utañ Anda/Lijf og Krapt/ helldur er pad uppfylldt med Fullkomlegleika giør/ valldz Guddoomsins/ so ad allt pad sem er i Guddoomenum/ellegar i Veru peirr ar Guddomlegu Nattúru af Krapte og Magt / pad er allt samañ i Lijkama og Bloode JEsu Christi.

Um petta ber St. Pááli Vitne / Col. 2. v. 9. J JEsu Christo bygger allur Fullkomlegleike Guddoomsins Lij/ kamlega / ellegar med Lijkamlegum Hætte: Pad er sem hañ segde: Ad su Gud/ doomlega Náttura hefur sameint sig þañig med peirre Mañdoomlegu / so sem pad kyñe ad vera ein Lijkamleg elleg

ar

at Nattúrleg Sameining / eins og su er / sem er med Sálenne og Lijkamanum: So ad eins og Sálinn er ecke ukann fyrer Lijkamanum / so er nu ecke su Guddoomlega Náttura ukan fyrer þeirre Mañdoomlegu Náttúru; Og so sem Sálinn upphefur Lijkamann til sinna Krapta / verkar þa i Lijkamanum / og kemur þvi þess vegna til Leidar / ad Lijkamann Sier / Heyrer / Hrærest / Stioornast med Vitsmunum og Skilninge : So upphefur Guddoomurinn Christi þa Mañdoomlegu Náttúru a sama Hátt til sinnar Dyrdar / og byr þar i med øllum sÿnum Fullkomlegleika / med øllum þeim Kraptte fullkomlega / sem heyrer Guddoomenum til / og er sialfs Guddoomsins / so ad þar vantar ølldungis eckert af øllum þeim Vÿsdoome / Retklæte / Helgun / Magt / Styrkleika og Krapte / til ad burtreka og utklama bæde Syndena og Dioflinum / þvi þad byr vissulega allt samann med øllum sÿnum Fullkomlegleika i Lijkama / J Bloode og i Sálunne Christi.

Þar a epter filger þad / Ad þegar eg medtek Hollð og Blood sialfs J. Esu Christi Sonar Guds / þa verd eg Hlutakande i giørvallre Nalægd Christi / so ad þa byr hañs Guddomlega Nattura a sama Hatt i mier med Nalægd sijns giørvalls Fullkomlegleika / Kraptar og Styrkleika.

Hvjad hañig er vared þeirre Sameining / sem er skied mille Guddomsins og Mañdomsins. Þær tvær Natturur eru nu so Sameindar / ad þær skiliast alldrege ad um̃ eitt Augnablik; So ad eg get nu alldrege sagt: Her er su Guddomlega Natturañ Christi; Eñ ecke er hañs Lijkame her: Ellegar sagt: Her hefe eg Christi Hollð og Blood i Sacramentenu / Eñ ecke er þar hañs Guddomlega Nattura nalæg: Helldur / þegar eg hefe Christi Lijkama / þa hefe eg giørvallañ Christum Gud og Mañ / og þegar eg hefe hañs Guddomlega Natturu i mier og hia mier / þa hefe eg allañ Christum: Hvjad sijdañ

ad

ad Nattururnar eru Sameindar / þa skiliast þar alldrege ad i Stad nockrum/ ad Tijma/ellegar Verke. Lijkame hans og Saal skilldust ad i Daudanum a Kross enum / Enn su Guddoomlega og Manndoomlega Nattura voru alldrege adskilldar.

Þar um talar St. Johannes/segiande: Sierhver Ande sem er af Gude/þad er sierhver Madur sem leidest af Guds Anda i JEsu Christi Þecking og True/ truer þui og jafnvel þad/ ad JEsus Christur kemur nu alldrege ann Holldsins: Þad er/ Ad JEsus/hvar hann nu kemur/ þa kemur hann atijd i Holldenu / hafande sinn Manndoom medur sier / og leggur hann alldrege nidur / ellegar fraa sier: Og hvad hann giører/þad frammkvæmer hann i þui Hollde og þeim Manndoome sem hann hefur teked uppa sig.

Af þessre Orsøk fylger þad sem eg sagda / ad þegar eg medtek Lijkama og Blood JEsu Christi/ þa er sa Lijkame og þad Blood ecke Lijflaus ne Kraptalaus/

läus/ Nelldur er hin Guddomlega Naatt ura þar i med øllu sijnu fullkomniu Reck lœte/ Dysdoome/ Stoornan/Almætte/ Lijfe og Krapte / fyrer hvoriu ad bæde Diøfullin og Syndeñ verdur ad vijkia.
Hafe eg þa fyrer Sacramented DRottins JEsum med allre sinñe Guddoomlegre Makt so nærre mier / fyrer hvoriium (JEsu) ad øll Knie verda sig ad beigia. Hvi skyllde eg þa ecke fyrer hañ geta yferuñed bæde Bänvænu Holld sins/sem og Jñblæstur og Makt Diøfulsins : Hvad ecke er þa Lijkame og Blood Christi Okroptugt i mier.
Helldur seger siálfur Christur þar um̃ hia Joh: 6. v. 55. Mitt Hollo er søñ Fæda/ og mitt Blood er sañur Dryckur : Þar talar Christur ad søñu um̃ þa andlegu Näutn og þañ andlega Dryck/ sem skedur fyrer Truna : Þegar eg fyrer Truna læt Lijkama og Blood Christi verda mier ad Vøkva og Kräpte. Eñ ef þad er satt / ad Christi Lijkame og Blood sie þa jañarlega em Fæ-
da

da og Dryckur / þa er þad lÿka vissu-
lega satt um þa Naukn og Berging /
sem skedur i Sacramentenu/þegar hun
bœtest þar vid / þa verdur hans Holld
vissulega ein Fœda/Og hans Blood vissu
lega eitt Dryckur: Þad er/alldrege er so
sannarlega Krapture i þeirre Lÿkamlegu
Fœdunne/epter og fyrer hvern/ad Braud
ed styrker þa Nattúrlegu Hiartans
Krapta/ Og alldrege hresser/Endurnær
er/Hreinsar og Gledur Ygned Hiartad
so sannarlega / ad Christi Holld styrke
ecke enn þa sannarlegar mitt Syndugt
Holld/ epter sinne Nattúru/ og ad hans
Blood hreinse ecke sannarlegar mitt synd
ugt Blood/ad hans Heilage Ande hrein
se og hresse ecke enn þa sannarlegar mÿna
syndugu Saalu / og styrke hana epter
þeirre Nattúru sem er i honum. Eins
og vier sionum ad Fœdann og Dryckurinn
umbreyta Lÿkamanum / epter sÿnum
Krapte og Nattúru.

Þviad þannig utleggur Christur sialfur
framm sÿn eigenn Ord : Vegna þess ad
mitt

mitt Holld er Sannarlega ein Fæda / og mitt Blood er sannarlega eitt Dryckur / þar fyrer / hver sem etur mitt Holld og dreckur mitt Blood / hann blyfur i mier / og eg i honum / Hvernig þad Hättig / ad so sem eg life fyrer Fødurinn (vegna þess ad Faderenn er i mier / og eg i Fødurnum / Joh. 10. v. 38.) So skal og hann sem etur mitt Holld og dreckur mitt Blood / lifa fyrer mig sem er i honum. Hvïad (Joh. 5. v. 26.) lyka sem Faderenn hef ur Lyfed i sialfum sier / so gaf hann Syn enum ad hafa Lyf i sier sialfum.

Þar af kemur þesse Ålyckan (vill Christur segia) 1. Faderinn hefur gef ed Synenum ad hafa Lyfed i sialfum sier / og i synu Hollde og Bloode. 2. Nu gefur Sonurinn sitt Holld og Blood med fullum Sanne / til einnar Fædu og til eins Dryckiar. 3. Og hver sem nu etur mitt Holld og dreckur mitt Blood / hann blyfur so i mier / sem Faderenn og eg erum hver i ødrum / og sa lifande Fader er i mier / (C. 6. v. 57.) 4. Þar fyrer / Hver

Hver sem etur mitt Hold og dreckur mitt Blood/ hañ mun pásig lifa fyrer mijnar Saker/ og fyrer Saker minar lif ande Nærveru i hønum (v. 56. 57.) So ad hñ skal háfa þad eilijfa Lijf/ (v. 54.) Og ecke skulu aller Diøflar i Helvijte geta hindrad þad/ ad hañ vissulega fiñe þasig her hid eilijfa Lijf i sier / þvi eg mun uppveckia hañ á Efsta Dege/ ecke til Helvijtes / helldur til þess Eylijfa Lijfs.

Vm þessa Sam-Eining og krøpt- uga Stioornan/ talar Ande Guds og so Añarstadar / og utmálar hañ i somu Meining sem til þeirra i Ephesi Borg/ þar ed Paulus seger/ ad vier sieum Hold af Christi Holde / og Bein af hañs Beinum/ Og þegar vier erum þad/ þa Endurnærer hañ og fæder vort Hold og Bein/eins og siælfs sijns/ Eige veed ur hañ þá Hold af mijnu Holde/ helld- ur mindast þa mitt Hold epter hañs Holde/ Hviad hañ verdur þa under eins Næfuded / frá hveriu ad til mijn/

so sem Eins Limar / sa Kraptur ut-
refiur/sem er Tilhlÿdelegur og vid þarf
epter þvi sem mier er hættad i hønum.
Eph: 4. v. 16.

Og so ad vier skulum ecke efäst um
þvilijkañ Krapt Lijkamans og Blood-
sins Christi/ þa hefur hañ sialfur lææt-
ed oss sia þad i audsynelegum Epter-
dæmum: Marc: 5. v. 30. Þegar su
Bloodsiuka Kviña / hver ed ecke gat
Heilbrigd orded þott hun leitadest vid
hia øllum Læknurum / kom ad eins vid
Kladafalld Christi/ þa vard hun Heil-
brygd. Christus vill hafa / ad hiner
adrer skule skilia/hvernig þetta skedur:
Þessvegna snÿr hañ sier vid / og spÿr /
hver hañ snerte? Þad þyker Petre und-
arlegt / ad hañ vill spyria ad þvi/ fyrst
Folked þreingdest ad hønum og þrÿste ad
hønum/ þvi seger hañ: Meistare/Þu
sier ad Folked þreinger ad þier/og þrick-
er ad þier/ og þo seger þu / Hver snart
mig? Eñ Christur svarar aptur: Þad
var ecke nockur almeñeleg Snerting/
helldur

helldur verd eg æskynia ad þad geingur Kraptur ut fra mier : Sa Kraptur var eiñ Guddomlegur Kraptur / Eñ Christi Lÿkame var so uppfylltur med Krapte Guddomsins / ad hañ uthellte sier jafnvel i hañs Klæde / so ad þeir sem snertu hañ ad eins / urdu frelster af allskonar odrum Siukdoomum / Matth: 14. og Marc: 6. v. 56.

Sie nu þvilijkur Kraptur i hñs Lÿkama / hvar vid hañ er komed Vtvort-es / so sem vier siaum og reynum af Gudspiallaña Historium / hvörsu ad hñ med Einfoomre Snerting hefur læknad bæde Veikende og Lÿkþraa / og utreked eiñig sialfañ Diöfuliñ / Hvert skyllde þa ecke Lÿkame hañs og Blood uthella sijnum Krapte myklu framar / og ut-briootast med sijnum Styrkleika til ad reka Synd og Diøful i burt fra mier / þegar þad geingur Iñvortes til miñ i Hollð og Blood i Lÿkama og Saal / so sem eiñ kroptugur Læknisdoomur og Fæda.

Ad þessu hyggium vier ecke nie skeyk-um þvi / og þar fyrer giørunst vier so kallder til Nlutteckningar Lykamans og Bloodsins Christi/ fśium og þess vegna so lijtiñ Krapt þar af/ Vier giørum oss þetta hverge nærre i Lund/ helldur hvik um og hvørslum med Siñe voru / hug-sum ecke nema til Vijns og Brauds sem vier medtøkum/o.s.f. Eñ alldrege geingur Braudëd og Vijned saiarlega þier i Muñ med øllum sijnum Nattur legum Fullkomlegleik / Eñ Lykame og Blood JEsu Christi geingur med Full-komlegleika giørvalls sijns Guddooms i gegnum þiñ Muñ iñ i alla þijna Natt uru/ og umbreiter heñe / ef þu geingur aśiars rett þar til so sem byriar.

Vm hvern Krapt Christur og so talar i Kvølldmaltijdar Ordunum/Pad Er Miñ Lykame/ Og Pad Er Mitt Blood/ Eted Pad Og Drecked i Mijna Miñing/Edur so ad þier hafed nockrar mijnar Meniar: Hvert ad er / sem hañ segde: Pier gleymed mier fliott/og þeg-

ar

ar eg lijd einum Maße ur Mißie / ad hañ hugsar ecke til mijn / þa veiter hægt ad leida hañ Afvega: Þar fyrer þa giored nu þetta: Eted miñ Lijkama og Dreck ed mitt Blood / þad skal ske til ad Endurnya fyrer ydur mijna Mißing / þad er / Giored þetta ad eins / siælfur skal eg Nærverande uppvekia ydar Miñe / og læta ydur fiña / preisa og taka a / ad eg er Nalægur hiꝏ ydur. Þañig a þetta ad skilia / Hygged nu ad / hvad Christur sie / og hvada Kraptur er i honum: Blood ed JEsu Christi hreinsar oss af øllum vorum Syndum:.

JEsus Christus er eiñ DRottiñ / fyrer hvers Vellde ad Diøfulsins Kne skiælfa og titra / Phil. 2. Hvad mꝏ þad. þa añad kallast / eñ þetta / Ef Christus er med mier / hver vill þa vera i moote mier? Ef Christur tekur sier Adsetur i Lijkama mijnum og Sælu / og giører sier þar Samastad / þa hlijtur bæde Kraptur Syndariñar og Afl Diøfulsins vissulega ad fæ hiñ sømu Afdrif /

sem þar getur um/ Luc. 11. v. 22. Þa er aflar Yfersterkare kemur hinum Sterka / þa verdur hiñ Sterke ad gefa upp Høll sijna. Þa verdur og Diøfulliñ vissulega ad vijkia burt ur Hiarta og Siñe Lijkama og Sælu/ fyrer krøptuga Nælægd Guds Sonar/ og hañs krøptuga Blood hreinsar mig vissulega/ bæde med Fyrergefning / og so med krøptugre Endurnijung. Mord-Eingelleñ / 2. Bok. Mos. 12. Hræddest fyrer Bloode Paaska-Lambsins/og þorde ecke ad koma iñ fyrer þær Dyr til ad giøra Skada nockurn / er hañ þo i hveriu Huse a Egyptalande myrdte alla Frumburde a eiñar Natur-Freste / hvert skylldc ecke sa Mordinge Diøfulliñ meir hrædast og vijkia fra þvi Hiarta og þeirre Saal/ sem er rioodud bæde utañ og iñañ til med Bloode JEsu Christi þess Saklausa Lambs Guds/ og Volldugа Guds Sonar.

So høfum vier nu þesse þriu Medøl/ og hvada Krapt Gud hefur skipad i þeim/

þeim/So ad þegar þau/þad er Orded/ Bæniñ og Sacramented/uthella sijnum Krapte / þa verdur þad ecke Einungis ecke Omøgulegt einum Maññe / helldur skedur þad og æn stoorrar Torfæru/ ad nä þeim Algiørlegleika / sem Gud ut, heimter af oss til Sæalar-Velferdar.

Hvar u-ñ Johañes talar ægiætlega/ lijkande til alls þessa/er hañ þañig skrif ar/ 1. Joh. 5. v. 3. 4. 5. Þad er rettur Kiærleikiñ til Guds / ellegar ad elska Gud / þad vier hølldum hañs Bodord / Villtu þu segia/Ad vijsu/Eñ hver geł ur þad giørt? Þa vit/Guds Bodord eru eige þung / þau eru þier ecke Torvelld, are nie Þungbærare / eñ ad þu geter giørt þau fullvel.

Þvi ad søñu sægia eg / vill Postuliñ segia / ad hver sem vill elska Gud rette, lega/og hallda hañs Bod/ mun og yfer, viña allañ Heimiñ/ bæde sitt eiged Holld og Blood / lijka vondar Fortølur Mañ, aña/og Hneixlesfull Epterdæme/ Hañ skal og yfervinña sialfañ Diøfuliñ / so.

ad sa hin same skepter hverke um Lock-
aner og Fagurgala/nie Hookaner Man-
asia / ellegar giorvallrar Verralldar /
Ecke helldur um Lyf edur Dauda / Og
skal han geta i mookstaded bæde Vielum
og Vallde Diøfulsins. Enn þetta er
helldur ecke Omøgulegt/seger han fram
vegis / Þviad eins og þad er Gude al-
hægt/ ad yfervinna Heimenn/ og allt þad
sem er i hønum/ so getur einnig allt þad
sem er fædt af Gude / og hefur feinged
Hlutdeilld i Guds Volldugre Natturu/
yferunned Heimenn. Og vier/vier Christ-
ner/ sem truum og erum skyrder a JEs-
sum Christum/ høfum þa Religion og
Tru/ er getur yferunned Heimenn. Vor
Religion er su alleina Religion, sem
þad getur giort. Þvi ad hver er annars
sa / sem getur yferunned Heimenn / utann
JEsus Christus Guds Sonur ? Fyrer
hønum alleina/ verda Hofdingiar Heim-
sins ad vykia / hann hlær bæde ad Viela-
fullum Flockadrætte / og so / ad sterkre
Mootvøm allra Manna/ Ps. 2. Og ecke
kostar

kostar pad han utan eitt Ord/ ad reka Dioful iñ innur i Afgrun/ Lu. 8. v. 31. So sem alls eingin megnar þvilijkt ad giora utan han / so er og eingin medal allra Mana a Jordu/ er gefur yferunned Heimiñ/og fær giort Dioflenum/Hofdingia Heims þessa Mootstødu / utan þeir alleina/ hverra DRottin/ Hyrder/ og Forsvar ad Christur er/þvi ad han/ hvers DRottin ad er Christur/ er og so Einglunum skipad ad bera a Hondum sier/ Af honum hlioota Drekar og Høgg ormar/ Leon og Eytur-Ormar/ad læta sig Foottroda/ Ps. 91. Honum verda og so Einglarner ad þioona/ Ebr. 1. Og ad setia Herbuder i kryngum han / Ps. 34. En nu hafa þeir alleina aller saman JEsum Guds Son fyrer sin Herra / sem trua a han og treysta honum / ad han sie Guds Sonur / og sendur þeim einn Frelsare af Gude / reida sig uppa hans Ord/so sem pad Himnesska Fyrerheite/og epterfylgia honum af Hiarta/ og þeim somu er mogulegt ad yferviña

Neimiñ/og Nofdingia Neimsins Diofuleñ.

Hviad(vill Johañes segia eñ nu) sa Vollduge Drottiñ / JEsus Christus Guds Sonur / er ecke langt i burt fra peim / hañ er ecke nockur Herra so sem Veralldleger Herrar / er hafa sitt Adsetur Einhverstadar i sijnu Lande / og verda ad siaa med añarra Augum / og sijsla med añarra Hondum Añarstadar / Helldur er hañ eiñ Herra / sem er Nalægur midt a medal peirra / hvar Tveir edur Prijr eru samankomner i hañs Nafne / Matth. 18. Hañ sier hvad hvern sem eiñ vantar og brestur / hañ heyrer hvad hver eiñ kallar / Falle nockur / pa helldur hañ Hondeñe under hañ / og reiser hañ a Fætur apttur / Ps. 37. v. 24. Hañ veit allar Rada-Brellur Diofulsins / hversu ad hañ talar og eggiar bæde iñañ og utañ til i Hiartanu / hañ hefur Diofuliñ bundiñ par hañ er Nalægur / so ad eige megnar hañ ad skada hid miñsta Haar a oss / utañ Guds Vilia / eñ

skiour ad kvelia oss/og freista vor leingur og framar eñ vier faum þad stadest / 1. Cor. 10. Þesse same vor DRottiñ hverfur ecke i fra oss / nie helldur stet fra oss/helldur kemur hañ til vor: Þesse JEsus er sa Guds Sonur / sem kemur til vor/so ad vier getum yferuñed Heim eñ/og kemur hañ fyrst med Vatne fyrer vora Heilaga Skijrn / sviptande oss undañ allre Magt Diofulsins / fyrerbioodande honum / ad giora oss nockud utañ sijns Leifes / og þar med frelsar hañ oss þañig fra Dioflenum/ ad hañ mæ ecke rada fyrer oss/nie stioorna oss/ eins og Børnum Vantruariñar. Eñ JEsus kemur ecke Einungis med Vatne/ helldur kemur hñ og so med Bloode/ og fyrer Sacramentum sijns Heilaga Lijkama og Bloods / kemur hañ til vor/ og gefur oss Styrk og Krapt til ad yferviña Heimiñ / 1. Joh. 5.

Og auk alls þessa / þa kemur eiñig sa Heilage Ande/(fyrer Heyrn Ordsins/ og Alvørugefne Bænariñar) sem ad

vitnar

viknar þad fyrer vorum Anda / og å Starka votu/ ad vier fꜳum þvi truad / ad Andeñ er Sañleikur/ og ad þad Ord sem Andiñ talar um Christ / er Guds Sañleike / og epter þvi sama truum vier bæde og lifum.

Þetta er su hreina og lioosa Meining i Ordum St. Johañis: Þar seger hañ / ad oß sie mögulegt ad hallda Guds Bodord / ad so myklu Leite sem Gud heimte þad/og ad yfervinña þar med allañ Heim. Þviad.

1. Fyrst kemur Christur med Vatnenu/og fyrer vora Heilaga Skyrn þryff ur oß burt ur Ryke Diofulsins/af Yfervallde Myrkrañs / so sem sagt verdur/Col. 1. v. 13.

2. Þar næst fædunst vier af Gude / og fꜳum hañs Nꜳtturu i oß / fyrer Krapt þeß Oforgeingelega Guds Sædes/ hvert ad er Ordeð.

3. J Þridia Lage kemur Christus eiñ ig fyrer Blooded / þad er fyrer Sacramented / og hialpar oß ad yfervinña Heimeñ. 4.

4. Og i Fioorda Lage kemur hin̄ Heilage Ande / bæde fyrer Orded og Bænena/ sem vitnar fyrer Hiärtum vorum/ og yfertalar vorar Sæler / so ad vier reidum oſſ uppa allt þad sem ſa same Ande predikar fyrer oſſ/og giørum epter þvi : hver Ande og ſo gefſt oſſ / og gyrneſt i mooke Holldenu/ſtioornande oſſ/ ſo ad vier getum geinged i gegnum Verolld þeſſa/ ecke epter Ohreinum Gyrndum Hollds sins/helldur epter Gyrnd Andans i Heilagleika og Rettlæte / og komed Oſtraffanleger fram̄ fyrer Auglite JEſu Christi.

Vegna þeſſ þa/ ad Gud Fader med ſÿnum Kraapte / JEſus Chriſtus med ſÿnu Almætte / Heilagur Ande med ſine kroptugre Yfer-Bevÿſingog Stioornan/ kemur til vor / þar fyrer ſeger Johan̄es/ Getum vier yferun̄ed Heimen̄ og halldet Guds Bodord / ſo ad vorf Lÿferne i Truñe a JEſum Chriſtum/ getur vered fyrer Gude Oſtraffanlegt og O-Fordæmanlegt.

VII. Cap.

VII. Capitule.

Hversu ad Einn og Sierhver skal bruka/ og getur lyka brukad þesse Medøl / so ad hønum ee þad einginn stoor Ohægd.

ENN nu Frammveges/ Jafnvel þott þetta sie nu noogu klarlega bevysad/ þa ulheimtest enn nu samt til hlydelega Ein Rett og Sønn Vppfræding umm þetta/ Hvad til þess kome / ad þeir verda ecke aller samann Leidretter / nie vissa Bot a Raade sijnu/ ecke lyndter nie Sinnader epter Gude / Ecke Vppløster nie Skioornader af þeirre Helþgu Þrij-Eining/sem þo heyra Orded/ fara med Bænena z bruka Sacramentenn/ þvnad vier sionum fyrer Augunum/ ad þad skedur allt ødruvijsse/ og ad varla lætur þridie/ fiorde / fimte Partur i Guds Søfnude stiorna sier og styra af Guds Anda / helldur filgia þeir miklu framar a epter Holldenu og Dioflenum : Ef þar er nu sa volldugur Krapt ur i þeim þremur Medølum / sem sagt hefur vered / Hvar fyrer utheller þa sa Kraptur

Krapt ur sier ecke til allra/ sem hafa þau þriu Medøl / auk sitiar Skyrnar / og bruka þau ?

Vm þessa Spurning hefur Herrann vor Christur sialfur talad af Asetninge hia Lucam i Attunda Capitula i Epterlijkingunne um Ferallda Sæd-Jørd / og nefner þessa Spurning med hennar Ansvare og rettum Skilninge a henne / Eitt af Leyndardoomum Himnarijkes/ Luc: 8. Þad er þvilijkann Vijsdoom sem Madurenn getur ecke sialfur uppfunded/ helldur verdur hann ad skilast og dæmast epter Guds Openberunum.

Þvi þa þad var so vid / ad margt Folk kom ur allrahanda Stødum til JEsum / ad heyra hanns Predikun / og hann / so sem sa / er þecker Hiørtun / Joh: 2. visse hvada Asetningur og Gudrækne ad var i Hiarta sierhvers / Þa framsette hann þessa Eperlijking / bæde til ad forsvara Krapt sijns Ords/ moote Hiegomlegum Vmlestre Manna/ og til ad kenna hvernig ad eirn og sierhver Madur

Madur giæke hagad Ordenu sialfum sier til Sælar Heillar / hvad søkum þess þeir yrde ecke aller Rádvánder / er heyrdu á sialfañ Christum/helldur hefde flester og þad hiner Hellstu / so sem Pharisæarner þad ad Náde/ og nockrer søgdu/ad þad være Diøfla Lærdoomur/ þa villde Christur med þessre Epterlijking/ sijna og keña/ hver su rètta Orsøk være / og i hveriu hun være iñefalen / ad Orded fær de eingañ Avøxt / til þess ad eiñ og sierhver Madur giæte rijmt heñe burt ur Vegenum / og hindrade ecke Krapt Guds Ords og Verks.

Þvi byriar hañ þañig z seger (v. 5.) Þar geck ut eiñ Sæd-Madur ad sa sijnu Sæde / og þa hañ sáde / fell sumt hiá Vegenum/ og vard Foot trodeð/ og Fuglar Himens æku þad / og sumt fell a Hellu/ og þa er þad sprátt upp/ visnade þad / af þvi þad hafde eige Vøkvan / Og sumt fell á medal Þyrna/ og Þyrneñ spruttu upp medog kiæfdu þad/ Sumt fell i gooda Jørd / og þad vox upp/

upp / og bar Hundradfalldañ Avöxt / Matth. 13. v. 8. Þessa Eptirlijking ytleggur Christur sialfur strax fyrer Lærisveinunum / og seger : Ad Sädet sie Guds Ord/eñ Akurinn og Iördiñ sieu Hiörtu Maññañá. Meiningeñ fyrer hiná Einföllou er þesse.

Þad er eins varid Himnarijke á Iörd eñe/ ellegar Christelegum Söfnude / i hveriumi Gud lætur predika sitt Ord/ til ad nidurbriota Rijke Diöfulsins og Helvijtes / og til ad uppbyggia Rijke sialfs sijns i Mañenum/ eins og einum Sad-Mañe kañ ad vera hattad/ þegar hañ sæer sijnu Sæde.

Þegar eiñ Boonde sæer Sæde sijnu á Landenu/edur yfer Akuriñ/þa er Sæd ed allt samañ eins gott/þviad hañ tek, ur þad ur eiñe Hrugu uppa Lopkenu / og af einum Sad-Poka á Akrenum/ og velur ecke Korneñ til þess ad hañ sæe nockru Kraptarlausu Korne i þeim Stad/og þvi sem er Krapt.myked/Bok þa fullt og gott i ödrum.

Auk þessa er það og alldrege Aseld ningur eins Boonda / að hans Erfide og gooda Sæde skule vera forgefens á þin þremur Pörtum Akursins/og bere ein ungis Avöxt á þeim Fioorda Partenum: Helldur Oskar han i Hiarta sier / að giörvallur Akurin bære sier ein Fagnadarlegan Grooda fyrer sitt Erfide: Þar fyrer giörer han sier eins myked Omak állstadar á Akrenum / med því að dyrka han og sá hann.

Allt eins er / þegar Guds Ord predikast: Christus er sialfur Sæd-Madurin: Eins og Sæd-Madurin er ecke fiarlægur frá sijnu Sæde / so er og Christus helldur alldrege fiarlægur hvar hans Ord er Predikad/ Kent/Reked/ og Athugad: Helldur so sem han seger sialfur/Matth. 28. Gänged ut og kenned öllum Pioodum: Giored/ Eg er med ydur allt til Enda Veralldarinnar: Hvad utlagt verdur / Marc. 16. Postularner geingu og predikudu / og Christus var þeim samverkande. Og Matth. 18.

Hvar

Hvar Tveir edur þrijr eru samankom-ner i mijnu Nafne / þar er eg midt a medal þeirra.

Eins og þad lijka er fullkomin Ost Sad-Mansins / ad Sædid græte vared allstadar upp og bored Avøxt / þa er þad lijka Hiartanleg Ost Christi / ad aller / Ja aller / mætti komast til Saluleikssins Vidurkenningar / 1. Tim. 2. Og odlast Skilning Saluhiælparinnar / Luc. 1. Og þa rettu lifande kroptugu Trú / sem i burt rekur Syndena og Diøfulinn.

Hvad Christur velur ecke helldur Orded ut / til ad sa hvi / sem er ecke neema Hisme eitt og Kraptarlaust / helldur er allt þad Ord sem predikast / Eitt Ord / og allt samann kroptugt og fullt af lifande Kiarna og Krapte þess Heilaga Anda.

Enn spyrier þu nu ad / Hvi er þa Orded ecke eins kroptugt hia øllum? Hvi verda þeir þa ecke aller gooder og færa Avøxt / sem heyra Orded? Þa svar

 ar

ar Christur þier þaftig: Giør so vel og
seg mier/ þu Bonde/ hvad ken ur til þess/
ad þitt Sæde/ hveriu þu sær/ vex ecke
allstadar eins upp/ og hellst ecke allstad-
ar eins vel vid Mægt? Hier mun þu
jata/ ad þier er ecke ad keñ um þvilijkt/
ecke helldur Sædenu / helldur nie keña
Jordeñe þar um/ ad sum er grytt/ sum
er utan hia Vegenum / sum er Þyrne
vagsin/ eñ sum er good/ hreinsud/ Avaxt-
arsom Jord: So er og sialfs Mañsins
Hiarta um ad keña. Madurin fer ecke
rett med Guds Ord / Meñ heyra þad
ecke sem þeir ætti / og sem þeir giætu:
Þar fyrer tekur Diøfullin an adhvert
Ordid i burt fra þeim ur Hiarta þeir-
ra/ ellegar þad hindrast og so hia þeim/
af einhveriu Vondu sem er i Hiartanu/
so þad nær ecke ad grooa / ellegar ad
bera sin Avoxt.

Hvad Guds Ord skal heyrast þan-
ig/ ad vid þvi sie teked i goodu Siðsomu
Hiarta/ þa mun þad vissulega bera sin
Avoxt/ so ad Madurin mun verda þria

tijger/

tigger/og/afnœl Hundrad Sinum betre/ eñ hañ var nockurn Tijma œdur.

Par seger Christus hvernig Madur eige ad heyra Ordid: Eige er þad noog ad heyra Orded / helldur a Madur lijka ad geyma þad i Hiartanu / Og œ ecke hvert Hiarta þar vid / helldur skal þad vera eitt gott og Rœdvandt Hiarta.

Ef spyr þu þa/ Hvad gott og rœdvandt Hiarta sie? Þa svarar Christur hier strax. Þad er eitt gott og œrlegt Hiarta / sem ecke er utañ vid Vegeñ / ecke grytt / ecke fullt af Þyrnum edur Þistlū / helldur eins z sagt er i algeingu Mœle og Meining: Eiñ Goodur/ Ærlegur/Rœdvandur og Froomur Madur/ So er og eitt Gott / Ærlegt/ Rœdvandt og Froomt Hiarta / sem ad medtekur Vppfrœding af Ordenu med allre Þoleñmœde.

Par vijsar Christur oss fyrst til Skilnings og Meiningar Alþyðu z Almuga Mañna uñ Heyrn Guds Orda / hver ed vered hefur a þeim Christi Dög/

um/ eins og eñ nu a vorum Døgum/ og kemur hañ fram med Þreñs Høttar Ongka Tilheyrendur / hverier ecke hafa gott Hiarta.

1. Er mykell Parkur Alþydu / hver ed/ so sem Meñ meiga sia Hversdaglega med Trega fyrer Augum sier/ skilia ecke betur / eñ ad þegar þeir geta fared til Kyrkiu a Suñudøgum / ellegar ødrum Døgum/ sem eru skipader til Guds Þionustu/ og vered þar/ til þess ad sa Tyme er lidiñ/ Nalæger ad Lykamanum: Og þegar þeir vilia þa vanda sig / ad þeir sofa þa ecke nie kiapta Tymañ i burt/ helldur hlyda nockud a hvad Christi Þenare vill segia þeim/ þa hyggiast þeir ad hafa vel helgad siñ Sabbath / og ægiætlega hallded siñ Bæna-Dag / og sieu so Gude ecke skyllduger um neitt framar. Hyggia so alldrege neitt fram ar ad Ordenu/ hvad þeir hafa heyrt/ eda hvar þad a heima / nie hugsa til þess / helldur Odara sem þad er talad / þa er þad gleymt: So ad þeir eru ecke ødru-

visse

vijse i Kyrkiuñe/ eñ sem þeir stæde utañ vid Vegiñ / og heyrdu einhveria Vegfarande segia / Guds Fride / Sæler/ og skipte sier so alldrege neitt af þeim sijdañ.

Nu þeim/seger Christur/ ad Orded geteecke giørt nockurn Avøxt/ af þvi/ ad þegar þeir hyrda ecke uñ ad hallda sig vid Orded / þa veit Diøfullin̄ vel / hvar til þad þienar / og hvada Kraptur i þvi sie/ Hañ hefur og þa Leife af Gude/ad neyta siñar Magtar/ og ad flytia sig iñ i Hiarta og Hugskot / og ad reka Orded þadañ i burt / so ad Madur fær alldunges eingu halldet af þvi: Eñ ecke mun Satan þetta giøra/ æn þess ad hañ hafe vort Leife þar til/ so ad vier hyrdum eckert uñ Orded : Þviad þegar eg skeyte ecke uñ ad geyma nockud þar af/ þa er þad eins gylldt/og villde eg segia: Heyr þu Satan : Villtu hafa þetta Korn og þetta Ord / þa taktu þad burtu/Jeg hyrde ecke neitt uñ þad.

3. Þar næst er og eiñ mykell Hluke

peirra/ sem safnvel þott þeir gefe Giæ-
fur ad Ordenu/geyme. þad og hugse ept
er þvi/gefa þo eingan Gaum/ ad hvers-
su Orded sie dyrmætt: Nelldur taka þeir
epter þvi so sem ødru nyju / skynugu
undarlegu og fæheyrdu Tale/. Lærdoo-
me edur Konst/Giætande ecke jafnframt
ad þvi/sem Christur seger/Matth. 16.
Hvad kyne þad ad gagna. Mane / þott
han hefde og ætte allan Heimen / og
ætte þar fyrer og eingu adskydur ad for-
tyna Sælu sine? En Hiørtu peirra
hanger vid Lysteseme/ Gyrnd/ Glede og
Afhallo Heims þessa / Og hallda peir
so vid Orded a medan Gud helldur þeim
vid Eigner/ Megan/ Hustru/ Børn/
gooda Heilsu/Heidur/Lyf/ o. s. f. En
skule peir verda ad hætta / edur voga
nockru af ollu þessu / fyrer Guds Ords
Saker / þa sleppa peir helldur Guds
Orde: Og þetta er Teikn til þess / ad
peir elska ecke Orded fyrer þa Skulld /
ad þad er so dyrmætt / helldur vegna
þessa Heims: Hafa so meire Ast a Heim
enum/

Knum/ enn a Gude og hvt Sydsska/og pad er sa Steinenn sem liggur i Miarkanu : Peir heyra ad Ordenu / þeir taka epter Ordenu / þeir lijda pad / þeir tala þar um / þeir gefa Ordsins Þienurum noeg ud lijfed/enn po ecke leingur/ enn þeir geta sialfer næst (medann þeir lifa) vid Ordsens Jatning. Þar fyrer/Sokum þess pad er eingenn rett Elska edur Kiærleike i þeim til Guds / þa er þad ecke annad enn Eintoom Nafne i allre þeirra Neyrn/ i allre þeirra Gudhrædslu/Froomleika/ Heilagleika/o.s.f. Og ma pad segiast um þa er Esaias seger : Þeir Nalagast Gud og hans Ord med Vorunum/ enn þeirra Hiortu eru laangt fra honum / Esa. 29.

3. Auk þessarra/ er enn þa einn Flockurinn/ sem heyrer Ordeð / enn þeir eru po sockner nidur i Ægyptiz Heims þessa/ og Jokun Holldlegra Wellystinga / so ad þeir hugsa ecke um neitt annad / enn pad sem kann ad fylla og kitla Lijkamann : So ad Hiortu þeirra eru uppfylldt med A-

gyrne/Oretkvijse/Lauslæte/Ofdryckiu/ Ofæte/og Gyrndum til aññarra þvílijk-ra stoorkostlegra Glæpa: J þessu leida þeir Æfe sijna fram/af þessu er Hiarta þeirra yferbugad og underlagt. Þa þeir eiga nu ad heyra Orded/ þa er Hiartad añadhvert ædur uppfyllt med þess-hattar Syndsamlegum Hugreñingum/ so ad Orded gefur ecke feinged Rum þar i/Ellegar og so/ ef ad Orded kemur þar iñ/ þa eru þesser Þanckar og Hug-reñingar ecke eñ þa burtrootader/ helldur vaxa þeir upp sem Þyrnar og Þystlar / og þegar Orded vill þa gefa nockurn Avoxt til Retklætes/Medaumkunar/Elsku/Skijrlijfes/Hreinlegs Athæfes/Sparneytne i Mat og Dryck/o.s.f. Þa stijnga þesse Þyrne og Þystlar fra sier og i kryngum sig / so ad Guds Ord og Gyrnd Andans hlijtur ad hverfa undañ / Eñ sialfra þeirra Hollolsgar Gyrnder spretta upp / þess vegna fær Sæde Ordsins hier ecke neiñ Avijxtins edur Framgang.

Þar fyrer seger Christus framveg, is: Ad ef Orded skule bera nockurn Avöxt/ þa verde Men ecke Einungis ad heyra þad/ helldur og ad taka vid þvi / geyma þad og Jhuga þad i Hiarta sier/ þo ecke i Þrasnesfullu Hiarta / sem þioonar Gude fyrer Mamons Saker / ecke helldur i þvi Hiarta / sem brennur af Hatre/Fiandskap/ Ofund/ Agyrne/ Reide/Mektorda-Sykt/Lauslæte/Ohæ- versku/og Opolinmæde/ sem styngur og leggur i krijngum sig / þegar þad illa Framferde er straffad: Eñ Madur a ad taka vid þvi og Hugleida þad i einu goodu/ Ærlegu / Þolinmoodu Hiarta: Þad er/Sa Madur sem skal heyra Gu- ds Ord med Averke / a ad hafa Vilia og Aform til Radvende/Ðanumeñsku/ Froomlyndes / Hañ verdur og ad þola þad liuflega/ ad Synder hañs og Lester eru leiddar hønum fyrer Siooner og a- vijtadar/ecke helldur ma hañ vellta sier nie draga sig fram i Holldlegum Vel- lystingum / ecke þyngia Hiarta sitt med

Syfius,

Sofnslegre Grædge og Oforneckiu / ecke saurga Lijkama sijn og Sælu med Lauslæte/ Agyrne/ o. s. f. Og ecke maa hann af Opolinmæde reidast edur læta sier þykia fyrer/ þott Illska hans sie mögl-ud edur refsud/ helldur a hann ad hreinsa sitt Lijkerne / standa i moote þeim vondu Tilteigingum og Gyrndum af fremsta Megne/ og taka vid Uppfrædʼing og Aminning af Guds Orde: Þad er eitt Raadvandt gott Hiarta / Eins og Madur seger: þad er Goodur/ Ærlegur/ Froomur Madur/ edur Kona: Þad er med faam Ordum sagt: Þeir eiga ecke ad vera neiner Skalkar/ Þioofar / ecke Orettvijser/ ecke Hrakordasamer nie Ill-Yrder/ ecke Saurlijfes-Menn/ ecke þeir ed lædast med Limsku og Vielum/ til ad svijkia edur skada nockurn / so sem ad voru Pharisearar og þeirra Lijkar/ Sem hugsa ecke umm neitt annad/ og vilia ölldunges ecke mootstanda þeirre Gyrnd: Helldur eiga þad ad vera Gooder / Ærleger Menn/ hiaa hveriu ad Orded skal giora

nockurn

nockurn Avoxt: Þess Mallar Foolk / sem ad minsta Koste/ giører ecke ver/ af Þverud og Grædsku/er pad veik po bet-ur. Og pad er hid sama gooda Mark/ ta/ um hvert ad Ølleggingen hlioodar i i þeim Fimta og Siotta Capitula / hvar talad er um Motstødu gegn Synd- ene / hvernig ad sierhver Madur a og kan ad standa i mooke Syndene / epter þeim Mätte og Krapte sem Gud hefur hønum veitt.

Þetta ma eñ nu auglioosligar skilia af Ordum St. Jakobs/ J hverium han framfærer hid Einfalldlegasta i Sma- Þorkum / hversu ad Eiñ og Sierhver skal fara med Guds Ord.

Ord Postulans eru þesse/ Jak. 1. v. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. Eingiñ sege/nær hañ freistast/pad hañ af Gude freistadur verde/ þviad Gud er eingeñ Freistare til hins Vonda/og ein- kis freistar hañ. Helldur freistast hver Eiñ / nær hañ tilteigest af siñe eigiñ Gyrnd og lockadur verdur/og sydañ pad Gyrndiñ

Syrndiñ hefur getid/ fæder hun Syndena : Eñ nær Syndiñ er fullkomnud / fæder hun Däudañ. Villest eige Kiær er Brædur/ Øll godd Giøf og fullkomiñ Giøf/ kemur ad ofañ fra Fødurnum Liosſins/ J hiá hverium er eingiñ Umſkipting/ nie Skyting Liosſins og Myrkursins. Hañ hefur fædt oſſ epter ſiñe Villo(ſinum goodum Viliá)fyrer Sañleikſins Ord / uppa þad vier vætum Frumburder hñs Skepnu. Fyrer þvi/ Kiærer Brædur/Sie hver Madur fliotur ad heyra / eñ tregur ad tala / og til Reide tregur : þvíad Mañſins Reide giører þad eige/ hvad fyrer Gude Rettferdugt er. Þar fyrer afleggeð allañ Ohreinleik og Jllſku/ og medtakeð Ordeð med Hoogvære/ þad i ydur er Grooduſett/hvad ed kañ ydar Sáler Hiálpleglegar ad giøra. Vered og einñig Giørendur Ordſins / eñ eige alleinaſta Tilheyrendur/hvar þier ſiálfa ydur med tál Taalar drageð.

J þeſſum Ordum er þad hiñ rette

eigenlege

eigenlege og hellste Aiskningur Postulans / ad reka þa til Baka / sem vilia kenna Gude um / ef þeir geta ecke lifad so hreinu og heilögu Lyfferne fyrer utan Synd / sem Postulen heimter af þeim i sama Brefe / og seger ad utheimtest af Tru þeirra.

1. Hvad fyrst seger han v. 13. Enginn sege / þad han af Gude Freistadur verde : Ellegar og sem Men eru vaner ad segia : Jaa / Eg get ecke vered betre enn Gud hefur giört mig : Gud betre þann / e er fæddur a eitthe vondre Stund : Eg maa vel trua / Hefde Gud ecke viliad hafa þad / ad eg skyllde vera ein Hoora / Hioofur / Manndrapare / Dryckiurukare o. s. f. þa være þad og helldur alldrege sked. Þar til svarar Postulenn strax / og seger Nei : Gud freistar einskis / Gud innblæs eingum nockurn illann Þanka / Eige helldur æsyser hann edur eggiar til nockurs Ills : Hvad eins og hann gefur ecke feinged nockurn hinn minnsta Þanka ellegar Innskot i sijna Nattu

ru til hińs Illa / so gefur hañ þad og alldrege nockrum Mañe i Hiartad elleg- ar i Hugskot og Sińed/ v. 14. Eñ þad kemur allt samañ af sialfs Mañsins syndugre Gyrnd og Tilhneiging : Hver Gyrnd ad fæder uḿ síder Syndena og Daudañ af sier v. 15. Þá Lýsting hef- ur Gud eingañvegeñ skapad i Mañnen- um / Helldur er hún komeñ frá Diøfl- enum fyrer sialfs Adams Skulld / Og ecke er hun Lyst og Aeggian Guds/ helld ur sialfs Mañsins.

2. Eñ i añañ Stad (seger St. Ja- cob) Þa koma allar goodar Giafer her ad ofañ / frá Fødur Liossins / er ecke alleina gefur allt Gott/ Helldur er þad og i mooke hañs Natturu ad gefa Mañ enum nockud Illt / og þar i umbreitest Gud alldrege/ Ecke i hinu minsta / so ad hañ sie ecke ætid einka Goodur/Ein- fom Giædska / Einunges Gott af sier giørande uḿ alla Eylifd.

3. Og Framveges seger hñ v. 18. So ad eingeñ skule þurfa ad klaga yfer Gude / og

og kiefia honum sijna Bondsku i nockurn Mata / Þa hefur Gud jafnvel skipad af sialfs sijns goodum og elskulegum Vilia Obedist / knudur af goodre Födurlegre Velþocknan sialfs sijn / og af Gyrnd til Leidrettingar og Salar Velferdar Manfiña / so sem sinar Skiepnu / hverre hañ villde ufta Vegsemdar Frumgetningariñar / medal allra sinna Handa Verka / þad Medal / og þad tilsett / sem er kroptugt til ad niðurkefia þa vondu Gyrnd er freistar Mañsins / æsker og eggiar hañ til þess Jlla / og leider hañ so ut i Syndena og Daudañ.

Þad Medal er Sañleikssins Ord / v. 13. Hverin Gud hefur tillagt þañ Krapt / eins og i eitt Natturlegt Sæde / ad hañ Endurfæde oss þar med / og umbreite giorvallre vorre fyrre vondri Natturu / so ad vier i Hiarta / Hug / Sinne / Hugreñingum / Ordum / Latum og Verkum / lijkiunst honum / og ecke þeim spillta Adam / so ad so marger / sem hafa þ Etta ORD ad eins / og vil-

ia rett fara þar med/þurfa alldrege ad kvøda edur klaga / þviad vissulega geta þeir bæde staded i gegn Syndeñe / ad so myklu Leite sem Gud þad heimter / og komest hiá Daudanum og Helvyte: Søkum þess ad þad Ord giører Sáler-nar hoolpnar.

Epter þetta geingur Postulinn leingra æfram/og syner/ v. 21. Hvernig/med hvada Niarka og Sine vier eigum ad heyra Orded: Fyrst ad sa Krapfur er i Ordenu epter Guds Vilia (seger hañ/) þa skal nu 1. Fyrst v. 19. Hver Mad ur vera fliootur til ad heyra: 2. þar nærst/ tregur til ad tala. 3. Til Reide tregur/ afleggiande allañ Ohreinleik og Ofervætles Jllsku. 4. Og v. 21. Medtake Orded med Hoogvære / og iñplante þad i sijna Nætturu. 5. Og verde þañig Giørare Ordsins / v. 22.

þar fyrer skrifar sa Guds Madur oss Sex Reglur/medur hverium hañ utskyrer / hvad þad gooda Niarta sie/ og metur þar med Vanalega og Ovitur-lega

lega Medferd Mana a Guds Orde.

3. Og Fyrst seger hañ: Ad hver Mad ur skule vera fliootur til ad heyra Orded. St. Jacob lyker her i til Alpydu Bana / um hvern Christur kvartar / Luc. 14. v. 18. Ad pegar Sendebode Konungsins kemur / og bydur peim til Veitslu og Brudkaups Sonar syns / Matth. 22. v. 2. Pa hefur eiñ ecke Toom fyrer Akre synum / Añar ecke veg na siñar Kaup-Syslanar / Sa Pri'ie ecke fyrer Saker syns Handverks / med hveriu hañ a ad forsorga Konu og Born. Allt er hid sama eñ nu i Dag: Ad pegar Foolk a ad fara til Kyrkiuñar og heyra Predikan / og par er gefed Teikn til med peirre stooru Baßunu ellegar Kluckuñe / pa a Foolk fyrst ad sysla pad sem pad getur ecke aflokt: hina adra Dagana: Pa tekur hver sem eiñ Bara a siñe Veralldlegre Syslan / og hugsa med sier / ad peim sie altyd gefed ad heyra Guds Ord / Kyrkiañ bydе vel epter peim / hun hlaupe ecke fra peim /

o. s. f. Par um seger Postulenn pa/ ad
su Tyd / a hverre Guds Ord er kennt /
eige ecke ad Vanrækiast: Helldur a hver
Madur ad vera fliootur til ad heyra /
kasta helldur ollu fra sier og yfergefa
pad/ þegar hann veit ad su Tyd er/helld-
ur enn ad Vanrækia Ord DRottens /
Lætande eingann Hlut vera sier kiærare
enn Guds Ord / og hugleide pad sem
Christur talar Matth: 16. Hvad mæ
pad stoda pig/ O pu Manneskia pott pu
avinner allann Heim med pvi ad afrækia
Guds Ord/enn lydur po Skada og Top
un a Salu pinne: Hviad Orded æ ad
giora Salena hoolpna. Afræke Mad-
urinn pad / Pa er vel mogulegt / ad hann
græde noctud a medann/ enn pa tortyner
og Salenn / Og pa er lyted unned/ pegar
pu avinnur eitt lytelfiorlegann Pening /
hvers pu fær po ecke noted nema umm
stuttann Tyma / og hann Ovissann / Enn
Diofullinn avinnur Salena/til ad kvelia
hana umm alla Eilyfd. Par fyrer vill
Postulinn aminna oss med peim Ordum /
ad

ad vier ecke vanrækium Guds Ord nock tu Sifie / helldur neytum Tydarinnar med Glede.

2. Regla. Þar a epter kemur su Þridja Regla. Þegar eitt Madur kemur þa til ad heyra Orded / þa skal hann vera tregur til ad tala. Þad Tal og su Ræda / skedur ecke alleina med Muñenum/helldur og so med Hiartanu/og meinar hann hier med. þann Almennelega Sidvana / sem fylger Mannsins Hiarta/ ad Dæme Nicodemi / er ecke villde þeigia Ordlaus fyrer Christo / a medan hann var ad kenna hønum/helldur strax er nock ud kom / sem hønum þotte ad ecke ætte vid Skynsemena / þa kom hann þar a moote med þetta sitt NBEKnig: Og took til ad mootmæla: Hvernig ma þad vera? Hversu er þad møgulegt? Eins er vß og vared / strax er vier skiliumm ecke Orded/ og þad a ecke vid vora Skynseme og vora gomlu Meining / þa talar Hiartad / þott Munnurinn þeige / Ja / Hvernig getur þad skadest? Þad gylldet-

ecke mykeđ : Prestuřiñ predikar fyrer mier / ađ eg skule ecke vera ágiarn / eg skule ecke međ Brøgdum neinum keppast epter Eignum mijns Nꜳunga / eg skule ecke hafa þađ Makar-Ede / ecke hafa þess Nꜳttar Fot ađ slijta / o.s.f. Nꜳñ skilur þađ ecke betur/ þađ er ecke so myk- els verdt/ o.s.f. Allt eins og Pharisæ- arner giørdu Skøll ađ Christi Predikun međ siꜳlfum sier/ er hañ sagde/ Luc. 16. v. 14. Ađ Madur giæte ecke þiona bæde Gude og Mamon i Señ.

Þar fyrer vill St. Jacob hier hafa/ epter Vppfrꜳding Guds Anda/ ađ þeg- ar Guds Ord er keñt og framfært/ vier þa skulum sitia sem hin Einfallda Ma- ria vid Fætur Christi/ Luc. 10. v. 28. Og so sem nockur Smꜳ-Børn og Ein- fallder Lꜳresveinar i Skoola/ sem lꜳta sier lynda međ þađ sem fyrer þeim er hafft : Vier skulum og hugsa međ oss siꜳlfum/ ađ þott vier skilium eñ þa ecke vel/ þa hlioote þađ þo satt ađ vera/ međ þvi Gud seger þađ so : Nvar i su Nei-

laga

laga Mey Maria er oss til eins Epter-dæmes ; Er Christur seger vid hana / Luc. 2. Hvert byriade mier ecke ad vera i þvi sem mijns Fodurs er ? Jafnvel þott hun skillde ecke þad Ord/ þa geym de hun þad þo i sijnu Hiarta / mz allra Mootmæla og Mogluna bæde Hiart-ans og Munsins. Med þessare Barna Einfelldne skipar og Postulin ad heyra Orded/ er han seger/ Vered treger til ad tala; þviad þess Natturar Lærefveina vill Christur fyrer vijst hafa / er ljka-sier lynda þar-med/ad Christur hafe þad þannig sagt/So sem han sialfur þar um talar/ Matth. 11. v. 25. Hvar han gior er Gude Packer / ad han hefur huled Vijsdoom sin fyrer þeim sem villdu sialf er vera so mieg Vijser / og Opinberad þad fyrer Smælingium og Einfølldum. Hvar um eirnig David talar segiande / Ps. 19. v. 8. Ad Guds Ord gefe Vijs-doom þeim Skilnings litlu og Einføll-du : Enn sier i Lage talar Christur þar um/ Joh. 3. v. 11. Þvi þa han gaf nu

Nicodemo alldungis Affvar med hañs HERRNS : þa lyckfar hañ a þeñañ Hatt : Sañlega/Sañlega ſege eg þier : Vier vitum nærſta vel hvad vier tølum/ og vitnum hvad vier ſied høfum / Villdud þier ad eins medtaka vorn Vitnisburd. Þad er ſem hañ ſegde : Þu Nicodeme og þijner Lijkar / Þier taled og vitned opt um̃ þa Hlute ſem þier hafed hvørke ſied nie ſkilied : Eñ Vier / Vier / Eg / Fader miñ og hiñ Heilage Ande/ Vier vitum og ſkilium nærſta vel hvad vier ſegium / og vitum hverſu ad þvi er vared/Jafnvel þott þu viter þad ecke/ Og fæer þad hvørke ſkyniad nie ſkiled / þo ſkallt þu lœta þier þar med nægia/ og ſegia med ſiælfum þier : Eg ſkil þad ecke / og þad er yfer miñ Skilning / og a mooti mijnum Tilhneigingum / Eñ Chriſtur ſeger þad ſamt ſem ædur þañig / og þad er þo Guds Ord/ hañ veit vel hvørſu ad þvi er hattad / Gud hiælpe mier/ad eg giæte lœted mier þar vid lynda.

3. Var fra geingur St. Jacob til þeirrar þridiu Reglu / og seger þañig: Þegar Madur heyrer Guds Ord / þa skal hañ ecke Einunges vera seirn til ad tala / helldur fyrer hvern Mun skal hañ vera tregur til Reide.

Med þessare Reglu vijsar St. Jacob oss sømuleides til þeirrar algeingnu Sidveniu sem vier fylgium / og so til þess Krapta og Verkunar / sem Guds Ord hefur i Hiarta Mañsins / ecke af siaalfu sier/edur vegna sijn siaalfs/helldur fyrer Saker vorrar Hiartans Vondsku. Hvad þañig er Guds Orde hatt-ad/eins Evangelio/sem og Lógmaalenu/ ad þad a hvorke vid vorn Skilning / ecke helldur vid vorn Vilia og Gyrnder/ Helldur giører þ bæde vorn eigeñ Wijs-doom ad Heimsku/ og fyrerbijdur oss allt þad/til hvers ad vort Holld og Blood er hneigt af Naatturuñe. Fyrer þa Orsøk uppvekst stoorkostlegt Villialeyse og O-þocke i Hiortum Mañaña/þegar Guds Order predikad / so sem vier siaaum

þad a Tijdum sialfs Christi og Post-
ulanna/ hversu marga þeir giørdu sier ad
Ovinum med sijnum Predikunum / po
hellst hina Vitrustu / Klookustu og
Magtarmestu i Heimenum.

Hvïad poott eg tale ecke neitt um
pad Strijd / sem Orded a i vid Skyn-
semena/og tale Einungis um pa Bar-
attu er pad a vid vorar Nattursegar
Gyrnder/pa er po bæde Løgmalsins og
Evangelii Predikun so vared / ad pau
Ord avijta Gyrnder vors Holldz harð-
lega / deila a Tauslæte / Lijge/ Mein-
Eyd/ Fals/ Svik/ Sabb/ Prette/ Ohrein-
lijfe og Greymensku/ Hioofnad/ Nat-
Ofund/ Ohocka/ Reide/ Hefndargyrne /
Agyrnd / Metorda-Sijke / Ofdryckiu /
Dramb/ Metnad / o. s. f. Og giører
allt hvilijkt Fordæmanlegt/og bijdur oss
apfur a moote / ef vier viljum ei missa
Himnarijke og vora Sælar-Velferd /
ad ydka oss med allre Astundan i Skijr-
lijfe/ Hreinlijfe/ Froomlynde/ Dannumen-
sku/ Mannkostum/ Hreinskilne/ Rettlæte/
Sanileika/

Saklejka / Sparneytne i Mat og Dryck/Audmykt/Kiærleika og Alssemd/ o.s.f. Hvar til vier erum þo ecke ukast nærsta Befaler af Reakturuske / edur hofum og einga Gyrnd þar til.

Þegar Guds Ord predikast nu rett / þa getur þad ecke ånad vered / eñ ad þad kome vid Kauned a mørgum hver-tum Hoorunar Mañe/Ohreinum/Laus latum/ Skalkottum Mañe / a einum Þioof/ Meinsæres-Mañe/ Agiornum/ Dryckiurutara/Drambsfullum/ o.s.f. Þa tekur Hiartad ecke Einungis til ad tala Forsmmanarlega/eins og Pharisæ-arner/Luc.16. Og Joh.7.v.7. Helldur giorest þa margur hver Reidur og Beisk lundadur: Og hugsar med siálfum sier/ Skoda/þad er meint til mijn/þad hefur hañ sagt um mig/Þa hugsum vier þad upp/hvar med vier fæum hefnt vor åpt ur / þa hlustum vier þess a millum med Hreckvysse epter Ordenu / ecke ødruvisse eñ Pharisæarner / og kemur þa kanske sijdañ ein Opinberleg Offsookn / hvad

Mest

Meñ ſiaa og reyna ofmiøg niðal hiñar Skonlauſu Alþijðu / J Lands⸗Bygdum og Aſiarſtadar.

Epterdæme høfum vier a Herode Konunge/ Marc.6. Allañ þañ Tijma ſem Johañes Skijrare predikaðe Evangelium fyrer hønum / um̃ Chriſti Perſoonu og hañs Embætte/ fañ ad Villu Phariſæaña/ Kræſne þeirra og Agyrne/kallaðe þa Nøðru⸗Kyn/ hootaðe þm̃ með Tilkomande Reiðe/ þa heyrðe Herodes hañ fuslega / þa var hañ fliootur til að heyra/ þa var hañ ſeiñ til ad tala þar i moote/ḃraſt og ecke helldur reidur. Eñ þa Johañes gat nu ecke geingeð fram̃ hiaa hønum ſiaalfum / predikaðe um̃ Herodiadem og Dootttur heñar/ ſagðe og ſiaalfum Konungenum nockuð fra Fiandanum/ef að hañ liete ecke af ſijnu Diøfuls Hoorunar Athæfe og Blooðs-Skøm̃ / Sia/ þa verdur Herodes allur añar/ þa verdur bæde hañ Reidur og lijka Herodias/ þa hlijtur Johañes að canſa i Myrkva⸗Stofuna. Þeim ſama Koſte mattu.

mættu og aller Spámen sæka.

Hvilijkt skiedur en ꝧa a Dogum/ hvervetna þar ed Guds Ord er predikad/ ad þad verdur ad koma vid Kaunin/ ef þad a án ars ad hafa nöckurn Krapt til Retllætes: En þa þad skedur / þa verdur Foolk ad vijsu firtted z fylleſt af Reide: Sa Eine hugſar / Hvad kemur þad Preſtenum vid? Annar/hvert ſkyllde hann ſegia mier fyrer Siódunum? Eg vil giðra Gis þar ad / Eg ſkal muna hönum þad.

En þar a mööte ſeger Jacob: Hver Madur ſie tregur til Reide/þad er/eingin ſkal læka ſier þyckia fyrer þvi/ ad hañs Syndugu Lijfernè i Hiarta hañs er leidt hönum fyrer Sionet / helldur þacka Gude fyrer þad og þola þad / ſo ſem þad være hönum ſagt af ſiálfs Guds Munne: Þvi ſeger hañ / v. 20. Mañſins Reide gierer þad eige / hvad fyrer Gude Retlferdugt er: þad er/Reid eñ Madur þañig vid Guds Ord / og hugſar / Skyllde hañ þañig rádaſt a mig?

mig ? Seigia mier so fyrer Sidunum ? Eg er ecke neiñ Dreingur / ecke Barn / ecke neiñ Almeñelegur Beßalingur / helldur er eg eitt Høfugmeñe / sem á nockud under siælfum mier/Nañ mætte vel hafa geinged a Snid vid mig/o.s.f. Reidest Madur þañig/seger Jacob/hver su stoor Madur sem þad er/hversu myk ed sem hañ æ ad sier / þa fær hañ þo alldrege nææd þeim Krapte af Ordenu / so ad hañ gete giørt Afturhvarf/Endurbættst til ad adhafast og giøra nockud epter Guds Rettlæte / æ medañ hañ lifer.

Þvi seger Postuleñ framvegis/ Byriar hverium og einum / hversu mikell Madur sem hañ er / ecke einungis ad reidast ecke vid Guds Ord / helldur og epter þvi ad kosta Kapps um þ/ ad afleggia allañ þañ Ohreinleika z yfervætt is Synd / so frekt og miked sem hønum er møgulegt : Nugleidande/ ad Gud er þo eiñ stærre Madur / hvers Ord ad predikad er : Nañ er Konungur Konunga/

añ/

dña / og Drottest Drottnaña / vid hvern samaſt ad jafna vier aller erum ecke nema Leir-Brot / ecke nema Molld og Aſka / ſo marger ſem lifum i Heimenum.

4. Regla. Par um̃ talar hañ fram̃vegis i þeirre Fiordu Reglu / ſegiande: Medtaked Orded med Þoleñmæde edur Hoogværd / þviad ſu Hoogværd er ſett a mote Mañſins Reide / og Fyrrkur ſem orſakaſt af hañs illu Natturu gegn Ordenu. Og er þad ſu Meining þeſſ Heilaga Guds Mañs: Eingeñ Mad ur ſkal reidaſt vid Guds Ord / helldur medtaka þad med Hoogværd / þannig / Ad þegar þu heyrer ad þitt fordæmanlegt Lauslæte / þu hiñ / þijna vondſkufullu Agyrne / þu hiñ / þijna Oforyckiu / þu hiñ / þijna bloodugu Eyda og Svaradaga / þu hiñ / þitt Fals og Underferle / þu hiñ / þitt hatursfulla Hiarta / þu hiñ / þijna Lygefullu Ofrægiande Tungu / þu hiñ / þijna Vanrækt og Forsagt un a Guds Orde. o. ſ. f. Avijtaſt / ſtraffaſt og verda fyrer Hootunum af

Guds

Guds Orde / Þa reidst eige þar vid / helldur þacka miklu framar þeim likän-
da gooda Gude i Hiarta þijnu fyrer þessa Myskunsemé / ad þu mætt læra
ad þeckia Synd þijna / so ad þier verde ecke burt svipt i heñe / Þvi þad er ad
visu ein stoor Guds Nad / ad hañ vill leidretta þig / sem eitt eiñ Syndare / á
Vegenum / so sem David seger Psalm. 25. v. 8. og lata þig ecke Ovidvaradañ
fara burt i Fordæmingena midt i þiñe Vondsku / Reidst þar fyrer ecke vid þa
Nad / helldur medtak þad so sem Nad / og so sem eitt vist Teikn / ad Gud leit-
ar þijns Apturhvarfs / og gyrnest þij-na Velferd. Seg þvi helldur i Hiarta
þijnu: O Drottēn Gud / Alldrege visse eg mædur / ad su Synd var so stoor / Eg
hefe alldrege skiled ad Gud munde so straffa Ofdryckiu / Nætur / Ræ̈nglæte /
Bloot og Mūñeyda / Roog / Fals / þreck-visa Nlustan epter Guds Orde / Van-
brukun Sacramentaña: Gude sie Lof / Eg hefe nu feinged þecking þar a / Eg
skal

skal med Guds Fullkinge leggia þad af / Gud hiälpe mier med sijnum gooda Anda ad leidretta og betra minn vonda Lifnad. Þannig fer David ad Efnum sijnum þegar ad Spämadurenn Nathan straffar hann fyrer þa Hoordooms Synd er hann häfde framed med Betsabea: Eg hefe syndgad / seger hann / Og enn framar: Gud / tak ecke þinn Heilaga Anda fra mier / O Gud skapa þu eitt hreint Hiarta i mier v. s. f. Psalm: 51. Þad er sü Fioorda Regla.

5. Regla. Su Fimta er i þvi innefalinn / ad þegar vier tokum Typtan Guds Hooglätlega sem Born/hvar til Salomon og so ammiñer/ Ordskvida Bok. 3. v. 11. Þa er þo ecke noog / ad vier tokum hetie i þad Sinn/helldur skulum vier läta Typtan og Radu Drottins vera Innplantada og Grooduhsetta i oss / þad er/ vier skulum läta hana innrätast vel i Hiortu vor og Salu vora / so ad þad gange i gegnum Merg og Bein a oss / og hugsum gioria epter Aminning

og Typkan þeirre sem oss er giør af Guds Orde/og Nugleidum hana i Hiørtum vorum/ Nugskote og Sińe. Køstum þvi ecke strax i Vind sem til vor er talad/helldur yfervegum pad/og so sem tiggium a þvi / so pad fæe þreingt sier iñ i Holld og Blood/iñ i Merg og Bein a oss / og neme Stadar iñ i Nattúru vorre/ iñe i Hiartanu og Sálune/Þvi/ ad pa Meining hefur pad Griska Ord.

Og þessa Reglu setur St. Jacob a mote þvi Sinuleyse og Tilfiñingarleyse / sem er i og med Mañenum / þegar hañ a ad nema Guds Ord : Þvi ad søñu hrærunst vier þess a millum lijtels hattar/ þegar vier heyrum Ordeð/ eñ strax er Raustiñ lijdur fram hia Eyrunum/edur vier komum ut ur Guds Huse/og siaum ecke Prestiñ leingur/ pa hug sum vier ecke helldur til þess framar. Eñ eige Guds Ord ad verka siñ Krapt i þier / pa verdur þu vissulega ad lata pad vera i þijnu Hiarta/ og þeinkia um pad Daga og Natur/ Ps. 1. Þvi pad

tefier

keñer Christur hiꝏ Matth. 13. Kvark-
ande yfer þvi/ad Diøfulliñ take þa Ord
id i burtu / þegar Meñ giefa eingañ
Gaum ad þvi / Og hañ utleggur þad /
Luc. 8. Hvar hañ samlijker Ordenu
vid Sæded. Ef ad Sæded skal giøra
nockurn Avøxt / þa verdur þad, vÿst ad
fara nidur i Molldena. So er og Ord
enu hꝏttad/ef ad þad ꝏ ad giøra nock-
urn Avøxt i Hiartanu/ þa byriar Ma-
ñe og ad hallda þvi i Hiartanu / þad
verdur ad søckva nidur og geymast i Hiar
tanu / og þad med Þolinmæde / so sem
Christur seger ad vier skulum ecke keido-
ast nie fꝏ Leida vid þad/nie a þvi/þott
þad Ord lꝏte ecke fiña siñ Krapt ꝏ
þvi Augnablike: Þviad hañ kemur ecke
ælljd strax / so ad vier getum funded til
hañs / eñ giører þo vart vid sig og ber
siñ Avøxt a sijnum Tijma/ so sem Da-
vid talar/ Ps. 1.

Þetta sama læter og Christus skil-
ia i þeirre Eptferlijking um Surdeigid/
Krapt Surdeigsins fꝏum vier sied og

smackad / ad hañ gefur umbrett giørðvellu stooru Deige / eñ alldrege verkar þad hvilykt / ef Madur leggur þad ad eins ofañ a Deiged/nema þvi sie þiapp ad nidur i þad añad Deig/ og verde þar i: Eins œ og Guds Ord ad nidurþiapp ast i Hiartad med Hugleidingunum/ z vera þar i / Ef þad œ añars ad giøra nockurn Avøxt.

σ. Regla. Nu i Siøtta Mæta/þegar Guds Ord et nu pañig heyrt og geymt/ þa eigum vier ad giøra epter þvi / hvad oss er møgulegt/ecke liggia i Dæd leysse/ ætlande þad sie noog/ad vier høfum heyrt Orded og vitum þad/ Nelldur skulud þier vera Ordsins Giørendur / seger St. Jacob: þad er/ þegar vier nu skilium Guds Ord / og vitum hvad oss ber ad giøra / þa skulum vier ecke ætla nie meina: Jæ/ Nu veit eg/hvernig eg œ ad vera/vilie Gud nu snua mier/þa verdur mier snued/sie þad Gude Alvara/vilie hañ hiælpa mier fræ þvi Syndsamlega Athæfe/þa dregur hñ mig vel þar i

fræ:

fra: Ney/Ney seger Postulin/Ecke so: Gud tekur ecke i Nated a þier / eins og Eingellin took Nabakuk/og dregur þig ut ur Noorn-Nusenu og Breseviins Nolunum/Ecke tekur hañ þig um Nal'sin ellegar bindur þig / so ad þu geter ecke hrært þig til Meinsæres/þioofnad ar/Lijge/Flærædes/ellegar añars Ills/ Eñ Gud hefur gefed þier Vit og Skyn/ lijka hefur hañ gefed þier Magt til ad fordaſt Elld og Vatn / Nrærnig og Stioorn Tima þiña hefur hañ gefed þier/og lated vera þier iñañ Nandar/so sem sagt hefur vered i þeim Fimta Capitula/Þad vill Gud hafa/ad þu skuler age og tenia siælfañ þig/ þad frekaſta þier er megulegt.

Þetta eru þar 6. Reglur sem kena oss hvernig vier eigum ad fara med Guds Ord / Eñ fyrer þui ad Meñ hyrda ecke um þad / þa er og Orded Ofrøptugt i þeim / og kemur þeim ecke til Sælar Velferdar / helldur miklu framar til Fordæmingar/epter siælfs Christi upp

søgdum Doome / og Obifañlegu Afkvæde / Ad sa Pioon / sem veit Vilia Sijns Herra / og gjører ecke pad framast hañ megnar / skal sæta miklu Straffe / Hvîad allar pessar 6. Greiner eru Mañe Møgulegar / sem er añars gæddur Natturlegu Mañs Vite og Krøpkum : Pvi / ad vera fliootur til ad heyra Guds Ord : Pa Hugleide Madur adeins med siaalfum sier : Pegar Kluckuñe er hrijngt / og Foolk er kallad til Guds Huss : Hvert er pier pa ecke eins vel gefed / ad gænga til Kyrkiuñar / sem til eins añars Stadar : Hvert skylldu ei peir sømu Fætur / sem bera Mañ i Dryckiu Hus / Hooru Hus / ut a Akur / Haglende Mørk og Skoog / geta eins vel bored hañ a sømu Tijd til Guds Huss / og munder pu ecke eins vel geta seted eina Stund i Kyrkiuñe / sem heila Noott og Dag vid Breñevijns Skalena : Eñ framar : Munder pu ecke geta heyrt Ord Drottins med peim sømu Eyrum / med hverium pu getur heyrt Lijge / Kiapta-Æde /

Bak-

Bakmælge/ Og med þeim Skilninge og Mine / sem þu hefur til ad byggia ad og hallda vondre svo virdelegre Rædu og Ofræging / kynner þu vissulega og so ad taka epter Guds Orde og vardveita þad : Ad sønnu sanka eg/ ad þad Gooda loder ecke so vel vid sem þad Vonda/ þo er ecke Omogulegt ad taka epter þvi : Og en framar: Eg get hugad ad hvatt inge og Rædu sem eg hefe heyrt fyrer Deige og Manude / Item/ verde Guds Ords Þienara eitthvad a/ og talar þad sem hefde mattt vera i Þagnadargylldi/ ellegar þad sem oss var ecke um ad heyra / þa getur Madur feked epter þvi noogu audvelldlega/ fært þad a Þijng / bored Vitne þar um/ o.s.f. Hvert skyll de Madur þa ei geta eins ad eins vel og Jhugad/ þegar han kemur ur Kyrkiune heim i sitt Hus / leggur sig upp i Rum sitt/ Sæng/ þanig talade Guds Þienare i þeirre Predikun um Ofordyckiu / þanig talade han um Agyrne/ um Natur/ Ofund og Giandskap/ um Lauslæte/ o.s.f.

Gud hiälpe mier ad taka og giøra epter þessu. Allt þetta innebindur Jacob i þeirre 1, 4. og 5. Reglu.

A sama Nott : Hvada Raudsyn bregur Man til ad svara Gude i sijnu Hiarta til hans Orda/ellegar ad ut hella sine Beiskiu og Reide/hvad þo optsinnes hafnig skedur/ ad einn svarar Guds Ords Þienara i Predikunar-Stoolnum/ Einn Aftar stundar epter hanns Æru og Velferd/og sosvirder hann þar fyrer/ Hvert munde Madur ecke geta komest hiaa þessu? Þegar einn Boonde stendur framme fyrer sijnum Husboonda ellegar Yfervallde/ skal svara fyrer sijna Vanskick'un og lijda Giølld þar fyrer / þa getur hann ad vijsu sett Tonn fyrer Tungu / bundest fyrer Reide og Smanar-Ord / talad þeim bestu Ordum sem hann hefur lært / af þvi hann er hræddur fyrer ødru verra. Skyllder þu ecke geta giørt eins/ og tied. hid sama þeim Almattugasta Gude a hanns Þienara / Vitande / ad hvad sem þu giører Guds Þienara/ þad

giører

giorer þu sialfum Gude og þijnum Drottne Christo / J hvers Stad hañ stendur / so sem Christur sialfur seger med liosfum Ordum / Luc. 10. v. 16. Hver ydur heyrer / hañ heyrer mier / og hver ydur forsmaar / hañ forsmaaer mig / Eñ hver mig forsmaaer / hañ forsmaar þañ sem mig sende : Mundu og so til þess / Ad sa same Gud giörer allt þier til hins besta fyrer siñ Þienara / eñ vanbruker þu hañs Langlundar-Gied / og forherder þitt Yðrunarlausa Hiarta / þa safnar þu þier so sem i eina Krukku / hañs Ognarlegre Reide / er mun koma yfer þig a Doomsins Dege / Rom. 2. Og er þetta þad sem Jakob heimter i Ättarre og Þridiu Reglu.

Sijdañ ad giöra epter Ordenu fram vegis / so sem su Siötta Regla hliood-ar / og ad burt taka þa yfervættes mykilu Bondsku / þa er þad ædur so utskyrt og bevijsad i þeim Fimta Capitula / ad hver eiñ getur teked og þreifad a þvi / ad þad eru sialf Guds Saſiende / ad vier

gekum hrært Tíme vora og halldeð vorum Jngrenningum i Taumie / læmgtum betur enn vier giørum: Og að Bondska og Ohreinleike er myklu meire hiaꝛ oss/bæde i Hiarta og Verkum / Enn það þyrfte að vera.

Þetta vill Gud hafa / að vier giøra skulum Mookmælalaust og Vafalaust alltsamann / og fyrst framkvæma það sem er sialfum oss møgulegt / þvíað þar umm er Guds Skipun augliooſ i þeim 32. Psalme v. 8. Eg vil / seger DRottinn/ underviſa þier/ og viſa þier þann Vegiñ sem þu att að gannga/ það er/ gefa þier Skilning til að fa numeð þar með það sem eg skipa þier. Eg vil og sialfur viſa þier Veigeñ/og fyrer-skrifa þier / hvernig þu skuler hegða þier : Eg vil með mijnum Augum leiða þig: Það er/ Eg vil og sialfur jafnvel læta mijn Augu standa opinn yfer þier til að seigia þier Ráð/að stioorna þier/ og að kenna þier sialfum. Enn þar i mætt þu ecke vera so sem Nestur nock-

ur

ur og Mull/ J hverium pad eingin Skil ningur er/ v. 9. Helldur skallt þu bruka J þina Vitsmune og Skynsemd sem eg hefe hier gefed/ til ad taka epter/ hyggia og skynia/ epter þeim Veige sem hier er fyrerskrifadur/ Og ecke Einungis pad/ helldur skallt þu og ganga þann Veg/ sem hier er sagdur / epter þinum Skil ninge og Mætte / og ecke ætla / ad eg mune draga og teigia þig fra Syndeñe/ eins og Madur togar eitt Skynlaust Dyr / sem Madur verdur ad snua og temia med Taume og Bitel / helldur skallt þu sialfur hræra Hendur og Fæt ur / og giora Syndeñe Mootvorn / og ganga ut af þeim Veige sem eg bañ a hier/ Giörer þu pad ecke/ þa vit/ ad þu skallt ecke fa neina Myskun nie Naad / helldur skulu mörg Slög og Olucku rata a þig/ so sem eiñ hverudarfullañ Syndara / v. 10.

J somu Meining talar Christur / Joh. 5. v. 45. Þeir munu aller verda af Gude Lærder : þess Meining er su : Eingiñ

Eingiñ fær til miñ komed/ nema so sie/ ad Faderiñ sem mig sende / drage hañ / (v. 44.) Og þad stendur ecke i sialfs Mañsins Mætte/ ad kropsligar Verk unar Guds/ad vita/ Skynia/ Skilia og giøra þvilijkt/ helldur verdur hver sem eiñ ad háfa Lærdoom og Vppfrædingar til af Gude/ Esa. 54. v. 13. Jer. 31. v. 33. Eñ Nidurskipuniñ og Rød Adferdariñar er þesse: Sierhver sem vill heyra af mijnum Fødur/ læra / afhuga og geyma nockud so sem eiñ Lærisveiñ / þañ mun Gud og draga/ so ad hañ ko̾me vijst til mijn/eñ vilie hañ ecke sialfur heyra / vilie hañ ecke sialfur læra / þa mun Gud ecke helldur draga hañ til mijn. Naudugañ.

Þetta er ein Einfolld Kieñing/ hvỏr nig Madur eige Orded ad heyra. Nu um Bænena.

Eins og Ordenu er vared/ er og Bæn eñe hattad/ad hun verdur og so Okropt ug. Orsøkena gefur St. Jacob til Vitundar / Jac. 4. Þier bidied seger

hañ/

hañ / og ecke / af þvi þier bidied Bondslega.

Pad er Almeñelegast / ad vor Bæn er Muñ-Flapur/ og ællum vier ad pad sie rett Bæn. Vier nælgunst Gud med Muñeñum/ eñ þo er Hiartad langt fra hønum/ Þa meinum vier ad þegar vier gefum ad eins lesed Fader Vor / Kvølld og Morgun Bæn einhveria / Ellegar sagt: Gud hiælpe mier / Gud sie mier Nædugur/ þa sie øllu vel aflokid. Sum er eru og so later / ad þeir gieta ecke Omakad Muñeñ a sier/ nie beigt sijn Kne fyrer Gude i Himneñum/ verda og strax leider þegar Gud vill ecke Samstundes og strax veita þeim Bæn sijna. Nocker upphefia eñig Bloodugar Hendur til Guds / Og ækalla hañ med þeirre Ohreinu Tungu sem hæder og offæker Gud og þeirra Næunga/ Þeir koma og her fram med pad Hiarta sem er fullt af Lauslæte/ Agyrne / Hatre / Fiandskap / Ofund / Reide / hvar uñ ædur hefur talad vered/ ad pad giører Bænena

ena ecke Einungis Ofrøpluga/ helldur og Synduga. Þar fyrer skal hver Madur haga sier i Bæneñe epter þessum Fioorum Reglum.

1. Aktu þu ecke ad draga Bænena a Frest / helldur Odara sem þier flygur nockur illur Þanke edur Jnblæstur i Hug / þa þu fiñur Freisine nockra til Syndareñar/ þu verdur var vid þad/ad Gyrndeñ verdur þier ofur sterk / Þu heyrer Guds Ord sem keñer/ hvernig þu eiger ad hegda þier / og fiñur þo sialfs þyns Avyrding þar a moote/ eda hvad hellst sem þad er/sem þu veist ad Gud vill hafa odruvysse eñ þu fiñur þad hia þier ad vera / þa skallt þu an Dvalar bidia Gud og akalla hañ/ Bruka Bænena til þess ad Gud vilie taka hid Jlla i fra þier / hialpa og efla þig til þess Gooda o. s. f. eins og David/sem seger / Ad hañ hafe Optsiñes an langrar Dvalar leitad strax til Guds.

2. Eins og Ordet skal medtakast iñ i Hiartad / so skal lyka Bæneñ ganga ut

ut af Hiartanu / og þaþig koma fra Hiartanu / ad þu meiner þad vid Gud af hreinum Huga / og þad sie þyn full Alvara z innileg Hiartans Epterlaungun / ad Gud vilie hialpa þier mooke Inblæstre Syndarenar og Diofulsins / so ad þu meger hafa eitt Heilagt / Gudhrædt Hiarta / z Ostraffanlegt Lijferne.

Þvi ad þar um talar Salomon segiande 1. Kong: B: 8. v. 39. Ad Gud gefe sierhverium epter sem hann hefur geinged / lijka sem hann þecke hans Hiarta: Hann gefur hønum ecke epter Munnenn / helldur epter Hiartanu / þad er / ecke epter Orde Munnsins / helldur epter Viliа Hiartans og þess innilegre og alvarlegre Epterlaungun.

Þar um talar einnig Christur / Joh: 4. v. 23. 24. Saller Tilbidiendur / þeir sem akalla Gud Rettelega / þeir akalla hann i Anda og Sannleika / so ad þad kemur rett fra þeirra innsta Anda / og þeir eru ecke neiner Hræsnarar / helldur meina þad i Raun og Sannleika / af

Hiarte

Markanu fyrer ukañ allt Lankade/ þvi ad Gud er eiñ Ande / sa ed tansakar Niörkun og Sälena / þar fyrer vill Gud og hafa þad / Ad ecke skule sa Ly- kamlege Muñur bidia alleina / helldur og Andeñ i Mañenum ad bidia i Sañleika.

3. J Þridia Mäta á Madur ad hreinsa þær Hendur sem eru fullar af Bloode/ og upphefia Heilagar Hendur/ hvar uñ Paulus talar/ 1. Tim. 2. v. 8. So vil eg nu/ Pad Meñerner bidie i øll- um Stødum/og upphefie Heilagar Heñ dur áñ Reide og Dvinglunar. Pvi þad/ ad Madur vill bidia Gud uñ Fyr- ergefning/uñ Nád og Slivorn Heilags Anda/og hañ sialfur vill hverke hallda Høndum nie Niarkanu frá hinu Jlla / þa styrgger hañ Gud ad eins þvi meir / so sem Madur er utskyrt epter Esa. 1. og Jer. 7.

4. J Fiórda Mäta á Madur ad vera Stødugur og Stadfastur i Bäñ- eñe/ bidia áñ Aflæts/1. Theß. 5. Ecke

læka sier leidast þott hann Nott og Dag Vikur og Mánude verde ad bidia / fyr enn hann verdur vär vid Hiälp fra Gude: Þvíad so vill Christur þad hafa / Luc. 18. Hvar hann auglyser oss / þad ad vera Guds Venia / ad hann helldur inne Hiälp enn nockra Stund / og med Þolinmæde horfer a þad / ad Madurenn hlytur ad eiga i Þiäning vid Syndena og Kiefa-Slätt Diöfulsins / til þess ad Bænenn verde þess Innelegre og Andheitare / Og ad hann hafe þo eingu ad sijdur eitt Nädugt Auga a honum / so ad hann freistest ecke þar med framm yfer sijn Efne / Mätt og Styrk. Þenna Guds Villa og Adferd sium vier a þeim / sem vered hafa Manna Heilagaster / A. David / Job / St. Päle og ødrum fleirum.

Ecke helldur er þad um vort Megn / ad hyggia ad og epterfylgia þessum Fiöorum Reglum i Bænum vorum / þvi ad vissulega er mier ecke so þungt og Ohægt ad liuka Munne mijnum upp til Guds a Nöfnum / Ecke helldur er þad

 mier

mier neiſt Omøgulegur Hlutur / ſtrax er eg finde til nockrat vondrar Hræringar / ad Andvarpa þa til Guds med Hiart-anu / og ſegia / Þott eg gete ecke þad giø-rt med Muñenum / af þvi Meſt eru vid-ſtadder: O Gud / nu kemur ſa ille Þan-ke / ſu vonda Hugreſting ad mier / Nu er Hiarta mijns ſtreiſtad med Tauslæte / nu fiſt eg til hins gamla Nakurs og Fiandſkapar i Hiarta mijnu. O Gud / hreinſa þu Hiarta mitt / og ſtioorna mier med þijnum Heilaga Anda / og lat mig ecke falla i þeſſa Freiſtne. Eins er mier og ecke helldur Omøgulegt ad gainga iñ i mitt Herberge / beya mijn Knie / upplypta Hondum mijnum og Hiarta til Guds / þviad þott mier ſie ecke neitt um / og eg ſie leidur og Dad-laus til Bænariſtar / þa get eg þo neydt mig til ad bidia eins vel og eg get þvijng ad mijn Børn þar til / Og þott Hiartad ſie ecke ſo reidubued / helldur fraſnued og hugſe afiad / fyrer utañ brenande Gyrnd og Epkerlaungun til ad gyrnaſt og od-laſt

last hid Gooda / þa skedur þad þo / ad þegar Madur er tekeñ til ad bidia / þa verdur hañ heilare og ákafare til ad bidia med Gudrækne/so ad Auguñ kaka jafnvel til ad vøkna/og Hiartad ad And varpa alvarlega / fyr eñ Bæneñ fæ Enda/so ad þad sem var ecke niema lÿtel Alvára og Gudrækne i Fyrstuñe til ad gyrnast/ þad verdur nu er ad brennande Hiartans Lijst og Nuggun / fyr eñ eg fæ loked Bænene.

Framvegis er Sacramente Alltaresins/sem er hid Fridia Medal/allt eins vared. Hvad þad verdum vier ad jaata/ ad þeir eru fæer / sem fiña þar af og reyna Krapt Lÿkamans og Bloodsins JEsu Christi / til ad gefa reked Syndena og Diofuliñ i burtu. Eñ þvi er uñ ad keña/ ad vier tÿdkum þad dÿrmæta kroptuga Sacramentum eing anveguñ sem oss byriade/ og so sem vier giørum / helldur vanbrukum vier þad / Etum og Dreckum þad Overduglega. Hvar af þad kemur / ad Meñ medtaka

Lijkama og Blood Christi sier til Doms Aifvædes: Eg sege/ til þess Dooms/ ad Christur tekur fra oss allan Nadar Krapt / og kemur so sem eitt strangur Doomare inn i Hiarta þess Mans/ og selur hann under Syrnder syns eiginn Bondskufulla Hiarta / og i Satans Walld/ til ad Hræraft/ Leidast / Rekast og Keirast / eins og Saul / af einum illum Anda / i eina Synd fra aũarre/ allt þar til sa skiøste og Oraskanlege Eilijfe Doomur geingur yfer hann.

Þvtad so seiger St: Paall / Ad vier skulum bruka þetta Sacramentum verduglega. Þad er oss / so sem sagt hefur vered: Eins og nockud kroptugt Medal skipad og sett a mooke Hræring Hollðsins og Diøfulsins til Vantruar og Syndar: Þar fyrer/ þegar Madur finnur ad Minning JEsu Christi tekur til ad dofna edur minka i sier / ad hans Sinne / Hiarta og Syrnder taka ofmiøg til ad vera gefenn þ Eilsku þessa Heims/ þa skal Madur taka til þessa Medals / og

ꝛ fyrst þad er skipad oss þar i moote/ þa skal hver og eirn bruka þad epter þessum Fiim Reglum.

1. Fyrst a hann ad hugleida vel Ord Drottens i sijnu Hiarta / med hverium hann hefur innsett þetta Sacramentum: Einnig ransaka og proofa sialfann sig / hvada Ged/ Sinne og Hiartalag hann hefur til JEsu sijns Frelsara / hvert hann og so med eigne Hiartans Glede treider sig uppa Forþienustu hans Pijnu/ Bloods og Dauda / og elskar hann rett Innelega þar fyrer af Hiarta: Lijka ransake hann sig / Hvernig hann hafe laated hræra sig og leida af elskunne til Christum i Truinne til ad standa i moote Sindenne og ad kefia hana. Og þa jaata fyrer Gude i Hiarta sijnu / Dof-ulleika sinn / Opacklæte/ Ohlidne/ o. s. f.

2. Þar næst þa hugleide hann / hvad þad sie er hann medtekur/ og giore rett aðgreinarmun a Drottins Lijkama/ hugleidande/ ad þad er ecke nein Almenneleg Fæda/ helldur Lijkame og Blood JEsu

 Christi.

Christi Guds Sonar/ hvar ſa Almatt-uge JEſus Christus er ſiaalfur Næ-lægur/ iſigeingur i hans Lijkama og Saal/ og raūſakar hid allra Diupaſta og Myrkvaſta ſem er i hans Hiarta og Nyrum / ſo ad eingiñ Aſetningur kañ ad vera hulin fyrer honum.
3. Og ſo i þridia Mata: Skal hañ miñaſt a Piinu og Dauda Drottins: Pad er: Ad miñaſt þañig/og med Jhug-an ſetia ſier fyrir Saalar ſiooner/ad hañ fyrer ſaker þeſſ Kiærleika ſem JEſus hefur honum auglijſt / med þvi hañ gaf ſiñ eigiñ Lijkama og uthellte ſijnu Bloode til hans Synda Fyrergiefningar / ſetur ſier og ſo Stadfaſtlega / ad elſka Na-unga ſiñ fyrer utañ alla Reide og Hat-ur i Hiartanu/ epter Skipun og Epter-dæme ſiaalfs Christi / og alls eingañ veigiñ beidaſt Aflauſnar og ſijdañ Sacramenteſins med nockrum vondum Aſetninge a moote ſijnum Saaluſorg-ara/ þvad þad er med reidu z illſkufullu Hiarta til ſiaalfs Christi / ad gyrnaſt
Nadar

Mꝏdar af honũ / og hefur Madur ecke nema skada af þvi. Helldur a hañ fram‑veigis ad kvelia siñ Lijkama og hamla sijnu Bloode / og med Krossfestingar Pinking / kvelia Syndet sijns Holldsꝰ / helldur eñ ad hañ med ꝏsettu Raade og frialsum Vilia stygge siñ Drottiñ JEsum Christum.

4 Og so i Fiorda Lage med innelegre Hiartans Gyrnd og Andvarpan til Guds medtaka Holld og Blod Drottins / til þess ad hans eigid Holld og Blood meige umbreitast fra sijnu Syndugu Athæfe til Edles Lijkama og Blood‑sins Christi i hverin ad er eingin Synd / nie Hræring til nockrar Syndar.

5. Og auk alls þessa i Fimta Mꝏta / skallt þu ꝏtijd sijdañ / þegar þu hefur mꝏ‑teked Lijkama og Blood Drottins / þeink ia til þess i Sꝏa þañ og þañ Dag geck eg til Altares / þa lofade eg Gude ecke alleina ad ganga i Endurnijung Lijfdag aña / helldur tok eg eiñig Christi Lijk‑ama og Blood til mijn / med hverium

Gud giørde mig vissan um̄ Fyrergefning allra minna Synda / og ad eg skyllde þar a mooke ætsiӕ minnast Pijnu og Dauda Drottins/ Nu hefe eg Christi Lijkama ꝛ Blood / og hann nærsta Nálægann ꝛ mier/ enn mig grijpur Lijst til þess og þess / O Nei/ þad er eingann veiginn vid Lijkama og Blood Drottins : Hier er Christi Lijkame og Blood : Eg er nu hans Limur / hvert skyllde eg nu taka Christi Lime / og giøra ur þeim Lime einnar Skiækiu / Pioofs / Meinsæres Manns/ Ranglætes-Puka / ia/ Diøfulsins ꝛ Þad læte sa Nálæge Drotten JEsus mig alldrege giøra / og hiálpe mier so þad verde alldrege.

J þessu er sa rette Verdugleike innefalenn/ og ecke helldur er þad um̄ Megn eins Mans/ fyrer þa Orsøk/ad hver og einn sem getur brukad Sacramented/ getur lijka heyrt lesed/ hugleidt ꝛ yfervegad Herrans Krøptugu Ord um̄ Sacramented / og giørt Bæn sijna til Drottens: Og þegar hann þad giørde / bæde hugleidde

leitde Ordid og fære epter þvi. Sia/ Vor Drottenn JEsus Christus giørde þad a þeirre Nootl sem hann var Forraadenn/ o. s. f. Og þar hia upphefde hann (Madurenn) Andvarpan sijns Hiarta til Guds umm Upplijsing og Skilning fyrer kroptuga Verkan þess Heilaga Anda / þa munde og JEsus alldrege bregdast hønum med sijnu Loforde / so ad hann giære Þesad geinged Verduglega þar til/ og finde Lifanda Krapt Lijkamans og Bloodsins JEsu Christi/ samt Endurnæring og Styrking til Aukningar Truinnar og Endurbætingar i einu Heilagu Framferde. (Sia fleyra her Adhnggande i þeim Pridia Capitulanum umm Aflausnena og Sacramented:)

VIII. Capitule.

Hverníg ad Rijk og Sierhver Madur hafe stærre Omak og Armædu af þvi / ad þioona Diøflenum fyrer Helvijte / Enn hann hefur fyrer þvi ad þioona Gude / so ad hann næe Himnarijke og Eylijfu Lijfe.

Hafig hefur nu med mørgum Ordum talad vered um Krapt þessara Priggia Medala / Refnelega: Um Verkan Ordsins / Bænariñar / eiñe ig Sacramentes Lijkamans og Bloodsins Christi: Og hvernig ad Eiñ og Sierhver Madur a ad bruka þau: Somuleides / hvernig þad hid sama er ecke yfer Megn nockurs Mañs / helldur er hønum allvel møgulegt / þau ad bruka eins og Gud hefur bodedog fyrersagt / Hvad eg hefe viliad utlida med so mørgum Ordum og liooßum / vegna hiña Einfølldu / fyrer þvi / ad þad eru Gudleg Sañiende / ad sa Misskilningur / sem er a þessu / siñst ad vera oss ollande / ecke Einungis þeim mørgu Land-Plaagum Gudlegrar Reide / helldur velldur hañ og so mørgum Fartakum Besælum Mañe / sem er þo so dijrt Endurkeyptur med Christi Pijnu og Dauda / þeirre Eilijfu Fyrerdæming. Þvi vegna þess / ad Folk helldur sig ecke vid þesse Medøl / ellegar og misbrukar þau / þa fær Diøfulliñ

og

og Syndenn Yfer-Nond: Kemur þa Gu-
ds Reide bæde yfer Lijkama og Sälu /
med Tijmanlegu og Eylijfu Straffe.

Enn ef þeir skilldu giörla / hvada Kraptur ad i þeim er / hvernig þeir ættu ad bruka þesse Medol / og hversu þad er mögulegt og Nauðsynlegt / þa er alldunges eingenn Efe a / ad Hiarta margrar hverrar Manneskiu hrærdest til Betrunar Lijfernesins / og vanrækte ecke Orded so ad ollu Leite / nie gleymde Skirnenne so fyllelega / Ecke helldur mun du þeir misbruka þann dijrmæta Lijkama og Blood sijns Drottens og Frelsara so Svijvyrdelega / edur troda þad so Vidurstyggelega under Footum / Ef Menn skilldu rett hversu skelfeleg Synd ad þesse Misbrukun er / ef þeir skilldu hversu eirn Ogurlegur Doomur ad kemur þar a epter / ef þeir skilldu hversu stoor Kraptur ad þar er i til ad ödlast þar medur Lijf og Sälar Velferd / og ef þeir skilldu hvernig Menn bæde ættu og kynne ad bruka og medtaka þetta Verduglega.

Þvi

Hvi ad einum og sierhverium Ognar ho epter Nugbode sialfrar Nattuurunnar fyrer sitte eged Fordiorfun/ og er sa eingenn sem ege vilie helldur vera Guds enn Daudans Eign og Limur : Einginn er sa sem ecke elske af Nattuurunne Velgeingne þessa Nattuurlega Lyfs framar enn þann sara Dauda / So er og einginn sa er ecke vilie miklu helldur lifa med Gude i Fognude epter lidna Æfe Heims þessa/helldur enn ad kveliast med Dioflenum umm alla Eylyfd / Og er einginn so olldungis Forherter/ad hann Ogne ecke fyrer Fiandanum og Helvyte/ þegar hann heyrer þar umm er vered ad tala ydduglega.

Þess vegna er og sa einginn til/er eige munde svara ef hann være adspurdur/og lieke þad vera sier Hiartans Alvoru/ad hann villde laangtum helldur þiona Gude/ þott hann nu ætte ad hafa nockud meira Omak fyrer honum/og naa sydann Fognude i Guds Ryke / Helldur enn ad hann þioonade Dioflenum med minna Omake/ enn

eñ stærra Ynde og Glede / og hrepte so eilijfa Oskynianlega Kvøl Helvijtes/ og Smān i Laun. Ef nockur sæe þañ Rijka Ofneytslu-Mañ i þeim brēñanda Loga / og heyrde hañs aumkunarlega Kvein / hverju ad hañ kallade og bæde uñ eiñ / ecke nema eiñ Dropa Vatns/ og yrde var vid hañs mikøfu Reide-Beisk-ju og Akiæru i giegn siālfum sier: Og kyñe þar a mooti ad lijta þa Omælanlegu Nuggun og Sālar-Heill / sem Lazarus hefur i Abrahams Skaute / og skoda þa Æru/ Glede og Dijrd sem hañ er i hiā Gude / Þa munde hañ ān alls Efa lāngtum helldur kioosa þad Tijmanlega Volæde Lazari / þott þad være eñ þa mijklu stærra / eñ þa Stundlegu Dijrd þess Rijka Mañs/ þott hun være nu þusundsiñum forkostulegre.

Nu er þo ad vijsu alldungis eingeñ Þørf a þui/ad hver eiñ/sem fyrer Christi Saker vill iñgānga i Himnarijke / og komast hiā Helvijte/ verde vissulega ad vera þuilijkur sem Lazarus / og þola meire

meire Harm og Volæde / eñ þeir sem̃ pivoona Dioflenum : Ad sönu er þvi so hattad sem̃ Postulen̄ seger/ ad oss byrie fyrer myklar Hrellingar in̄ ad ganga i Guds Ryke/Siorn. Bok Post. 14. v. 22. Item/ aller þeir sem̃ Gudlega villia lifa i JEsu Christo/ þeir hlioota Offookn ad lyda/ 2. Tim. 3. v. 12. Eñ þad eru og Gudleg-Saknende/ad þessu er i Raun rettre so vared/eins og ꝺdur hefur sagt vered/ ad þegar vier Hugleidum / hvad Gud utheimter af oss/til ad hafa Yfer-Rad yfer Syndene/ z ad yðka oss i Guds Otta/med Ordenu/Bænēne/og Sacramentenu / og holldum Reikning um̃ / hvada Omak vier hofum̃ þar i fyrer Himnarijke : Eñ skodum i aňan̄ Stad Lyferne og Ydiu hiña Ogudlegu i Heim̃ enum/er hlaupa a þeim breida Vege til Fordæmingariñar/so ad Meñ eiga læng tum verra i Dioful sins Þioonustu/helld ur eñ i Guds/Og hafa længtum̃ stærre Anaud / Prælkan/ Harm/ Angur/ Onæde/ Erfide / Þreytu og Plagu fyrer
Helvijtes

Helvýtes Pýnu / eñ Eiñ Gudhrædduꝛ Madur hefur fyrer Guds Rýke.

Þvi ad allt Omak eins Guds Barns er ecke iñefaled nema i Fiorum Greinum/sem er. 1. Ad neyta siña Nattur legu Krapta til ad stioorna Limunum / so ad hañ mootstande þar med Syndeñe og Dioflenum. 2. Ad hallda sig vid Guds Ord. 3. Ad idka sig i Bæneñe. 4. Ad bruka Sacramentum Lykama og Bloods Christi/ og þetta allt samañ epter þeirre Vppfræding sem hefur giørd vered.

Vilium vier nu giøra eina Samlijking/ og bera þad Omak / sem Madur hefur til ad fullgiøra Syndena/ samañ vid þetta Erfide / þa skulum vier geta sieed og þreifad a/ ad þad er so sem nu hefur vered sagt/ lamgtum stærra Omak. Eg vil taka fyrer mig nockur Hand-þreifanleg Dæmje.

Eiñ Þioofur/ hvern St: Pall utelukur fra Guds Rýke/ 1. Cor: 6. v. 10. verdur/til þess/ad hañ næe og fae vissu

lega

lega Diøfulens z Hēlvķte/ auk Forsmán at Veralldarenar / Ad hafa 1. pa Þvingan og Armadu i Hiarta sijnu á Dagenn med Rada Brellum/ allt þang· ad til ad Nootten gefur hønum Tæke· fære / so ad hann hefur ecke Frid nie Roo i Hiartanu. 2. Þar næst / Þegar Nootten er komen/og adrer epter Guds Skipan fara til Nada og hvijla sig/og sofa sætt / þa verdur hann ad fara upp ur Flete sijnu / verdur ad Omaka allann sinn Lijkama a dimmre Noottu/fyrer hver· re ad aller Menn hrædast annars/þa verd ur hann ad hlaupa þess á millum nock· rar Bæjar·Leider i Myrkre og Dimu / i Froste og Kullda/ i Regne og Votvid· re/ yfer Fen og Forcæde/ Kalldur/ Vetur og Svijvirdtur. 3. Þegar hann kemur þa i þann Stad(hvar hann ætlar sier ad stela) þa verdur hann ad briooťa/klifrast og þad jafnvel med Lijfs·Hæska. 4. Hlijtur hn ad hrædast hvert Hána·Gall og Hunda·Gellt. 5. Og þegar hann er buinn ad koma fram Vilia sijnum/þa hrædest

hrædest han i Niarkanu vid hvert þad Lauf-Blad sem bærest/hans Niarka til rar hvert Sinn sem talad er um / ad þvi ed ur þvi hafe vered stoled i burtu/ hans Samvitska Ottast hvern Tijma fyrer Vanvyrdu og Skömm þeirre/ sem hön-um er buinn af Verskuldene / og ad han mune komast i Hendur Bödlenum.

Hann hefur han þa Lokstns alls ecke ert fyrer allt saman Omaked / utan Skömm af Heimenum/og opt og mörgum Sinnum Smænn og Vanæru þar til af Dioflenum/ hverium han hefur þienad i þvilyku Verke. Þvi ad su Tijm-anlega Skömm og Straff/sem han hefur hier lided/ er ecke neitt Betalingur fyrer hans Misverknad / Helldur er þad Straff lagt a han fyrer Mañana Sa-ker / ad þeir verde þar med hrædder fra þess Hattar Syndsamlegum Verkum. Eñ sialft Verked a ad afplanast med Helvijtes Pijnu / utan han fyrer Guds Nad gete giört eina alvarlega Ydran/ og setie sitt öruggt Tilmadar Traust a

Cc Verd-

Verdskulldan JEsu Christi.

Þar a mooke er þad hønum vissulega mikie Mæda / ad giøra og erfida nockud med Roolegu Gede / ad hylla Timu sijna um̃ Nætur-Tijma / ad vera fyrer utañ Hiartans Okka og Hrædslu. Og þott þær vondu Gyrnder Onæde hañs Sinie / þa være hønum þo mykla audveittara / añadhvert ad Andvarpa til Guds i Hylla sinie / ellegar og i einmana Husenu fara a Fætur og beigia Kne sijn / og liuka Muñe sijnum upp til Guds i Himnenum / segiande: O Gud / nu eru þvilijk Illsku-Raad ad briootast i mier / og nu er eg so Ovær / O Gud / stioorna mier med þijnum gooda Anda / og hiaalpa mier i þessare Freistne / so ad ecke drijgee eg þetta Vondsku-Verk. Ad Vijsu være hønum hægara ad hylla Timu sijna i volgu Rume under Hus-Þekiu einne / og ad Omaka þañig Muñeñ / Hendurnar og Knien i Bæneñe til Guds Þioonustu / helldur eñ ad þiaa sijñ giørvallañ Lijkama / so sem nu hefur sagt vered / til ad þioona Diøflenum. Hver

Hver hafde mest Omak og Onaded af þessum Tveimur/ Svikaranu Judas / ellegar Johañes Postule Christi? So ad Judas/gete ødlast þa þrijtijge Silfur-Peninga/ forraded JEsum/og fared so Andskotanum i Valld / þa gefur hañ sier ecke Toom til ad snæda / hañ hefur einga Roo nie Frid i Sinne sijnu / hañ hleipur og hvarflar uñ kring aa myrkre Nott/ yfergefur þañ Gledelega Selskap/og þa hañ hefur nu fullgiort allt/ þa hefur hañ ecke utañ Skøm og Smaan so sem eiñ Skelmer og Svikare hia þeim Ædstu Prestum og þeirra Lide: Þa eru þeir Þrijtijge Silfur-Peningar hønum so heiter sem Helvijtes Elldur/ hañ hefur ecke Einunges alls eckert Gaman edur Ynde af þeim/ helldur Kval og Plaagu / so ad hañ verdur ad kasta, þeim fraa sier: Þa hañ leitar Huggunar fyrer sijna hræddu Samvitsku apstur hia þeim Ædstu Prestum/ þa er hønum visad i burt med hæduglegu Andsvare: Plaagar hañ þa og pijner siñ eigeñ Lij-

kama/og Offrar sialfum sier med Neining eiste / Diöflenum i Nendur bæde med Lykama og Saalu.

Hverk mun ecke Johañes hafa ækt betra / og Omaks misa / er hañ hößlde sig a medañ a Brioste JEsu / heyrde hin Huggunarlegu Ord DRottins/ sat i Kyrdum og snædde sig mettañ/og þott hañ rakade i Nrygd og Närmkvæle fyrer Saker syns Lavards/ þa hafde hañ þo Roolega Samvitsku.

Allt eins og Judas kvalldest i Grañ kvämd sinar Syndar/ so kvelst eiñig eiñ Piöfgefiñ/ Agiarn Madur fyrer Nelvyste/ i Stadiñ þess/ ad sa Madur/ sem stryder þar i mööte/ og þvingar sitt Hugskot / Siñe og Lımu / med þvi ad hañ ækallar Gud/hvörler so sem i Skau te Christi.

Eins er og hæktad / Oþreinlyfe / Lausung og Sautlifnade/sem er añars ecke hallded nema fyrer stoort Eptkerlæte medal Foolks: Omak verdur Madur ad hafa fyrer þvi: 1. Fyrst eitt O- roolegt

toolegt Sitie/ hvad ad er ein ftoor Plaga. 2. Þar næst Erfide og Angur seme til ad fata Tækefærenu þegar adter sofa i Myrkre og Rockre. 3. Þat ad auke Spilling a sinu Gosse og Eignum/ og verdur so ofan a þad Spott og Vanæru/ sem han lijdur af Heimenum og so adra Olucku sem han hender / so sem ad gefa sitt eged Gallo og Gofs / til þess ad han fare til Diofulsins og Helvijtes.

Hvada Plagu Harm og Angursemd lijdur ecke hin Oskijrlijfe Ammon Sonur Davids Konungs / er han med sine Ohreinu Ast er uppkveiktur til Thamar Systur sinar. : Han hafde hverke Roo ne Hvijlld/ han veit ecke han Stad sem han vill vera i/ han fordast Umgeingne vid Men / Lijkamin kvelst og eydest ad Hollde og Kroptum / og hans Styrkur þverrar. Og þa han hefur Lostans med stoorre Pijning framed Syndena / þa nagar Samvitsk an han so / ad han getur ecke sied Thamar leingur fyrer

Augum ſier/ þa filger hꝏnum Skom̃ og Vanæra/ og ad Lyckt um verdur han̄ ad ſetia Lyf og Sælar-Velferd i Søluſtat þar fyrer.

Þar i mooke hafde Joſeph min̄a Omak til ad hallda ſijnu Kreinlijfe Oſkerꝛku / han̄ rekur Verk ſijns Lavards med Roolegu Sin̄e/er heill og hrauſtur/ med hreſſu Gede / hefur Ynde bæde af Gude og Mønnum/og þott han̄ ſie reyndur um̃ litla Stund/þa er han̄ þo aptur uppꝛ hafin̄ til Heidurs og Vegſemdar.

Ofdrycka er hin hærſta Vnan og Glede Alþijdu: Ein̄ hver hefur meſt Omaked og Tilkoſtnadin̄ af þeſſum Tveimur ? Sa ſem er hneigdur til Ofdryckꝛ iuñar / hleypur fra Huſe og Heimele og vanrækter þad/han̄ hefur Omak og er a Verde bæde Daga og Nætur til ad plaꝛ ga og fordiarfa ſin̄ eigin̄ Lijkama / og þar fyrer ukan̄ verdur han̄ med ſijnu Giallde og Soetka/ ad kaupa ſier ein̄ Oꝛ heilendafullan̄ Lijkama / Raud Augu / ſkiſkrande Hendur/ Þijngſlum hladed Nof

ud/

ud/ Rugladan Skilning/ Fastækt/ Forekkun/ Nusgang/ og um̄ sïder Diöfulliḡ og Helvijtes Elld / epter Dæme þess rijka Sælgiætings. Þar a moote tekur Eitt Aftar med Sparneitne Vara a sijnu Verke/ hans Lijkame er hvergi nærre so utslitēn af Erfide so sem eins Afnars af Ohoofs-Dryckiu : Han geingur til Hvijlu og fer a Fætur med Heilbrygd um Lijkama/ han hefur Skyn og Vit a sijnu Verke/ hans Megan eikest/ hans Nadur og Allt eykst med Jafnadel/ Fæda hans smackar honum vel / han er Leiktugur og gladur til Erfides sijns Handa.

Eins er vared Natursfullum og Nefndargiörnum Manne: Hvert er þad mier ecke lieffara og betra/ þegar Hiarta mitt æreitest med Fiandskap og Meinsian edur Ofund / ad flia þvijlijku fra mier/ bidia Gud ad hialpa mier med sijn um gooda Anda fra þess Hættar Paunkum / Hugreningum og Aforme/ helldur en ad kvelia bæde Hiarta mitt og Heila/ og hugsa upp Medøl og Vidleitne til

ad hefna min/ lika ad gánga og so sem eka og uppnaga sialfs mins Hiarta eins og Kain / 1. Bok Mos. 4.

Sumer Men eru so giørder/ ad þeir hafa Ynde af Prakkyn og Deilum: Eg vil ecke tala um Yppækostnadin / Enn hverk er þad ecke so? Ad a. medan adrer hvyla sig og taka Svefn med Nædum/ ellegar neyta Fædu sinar med Roo-seme / þa verda pvilikar Prætugiarner Men ad snakka hingad og þangad med Brefum og Bevissingum/og meiga alld, rei Eyrd nockra hafa i þeirra Sine / hverke under Bordum nie i Hvilu sinne / fyrer utan þann mykla Harm/ Angur og Andstygd sem þeir verda ad þola. Hann a mykla betra sem lydur nockud liten Orett og Skada / og befalar Gude sitt Mælefne: Tekur siet lynda vid þad like ed sem Gud honum gefur/ og tekur Vara a sine Kollun og Huse i Kyrdum.

Marger hafa alla sina Vnadsemd af Agyrnene / hvar med þeir þo leidast og teigiast til Rangsleitne/ Meinsæres/

Svika

Svika og Vnderferles/ o.s.f. Og gior all so i Guds Augsyn nockrer Afguds Dyrkarar/ Eph. 5. v. 5. Enn hvernig talar Salomon um þa / hvilik Plaga ad pad sie? Ad þeirra Augu verda alldrege mett af Rijkdoome / þeir hafe alldrege neina Roo / og tyme ecke ad hafa gott af þvi sem þeir eiga / Predik. 4. v. 8. Og 6. Cap. v. 1. 2. 3. 4. 5.

Þannig er og Rettar-Spiller vared / Pad þarf myklu meira Omak og Onade til ad fegra og rettlæta eitt Illt Maal/ enn pad Maal sem er i siaalfu sier Rettvijst/ Eins og pad er stærre Mæda ad giora pad beint sem Natturann hefur giort boged / helldur enn ad laata þad vera Rett sem Gud og Natturann hefur laated vera Rett: Þviad þar til utheimtast marg og myk el Heila-Brot.

A sama Veg er ollum Syndum vared/ hveriu Nafne sem þær heita. Optast nær þarf stærra Omak / Erfide / Angur / Vmkostnad til ad fullgiora þær/ enn til ad laata þær vera Ogiordar:

Og meir Krossfester Madur ellegar kvel-ur siñ Vesælaſt Lykama og Sál i Pion-kan Syndariñar og Diøfulsins / sialf-um sier til Fordæmingar / helldur eñ i Rettlæte og Guds Pionustu/til ad leita þess Eilijfa Lijfs.

Hvad villde nockur hera þad fyrer sig/ad hañs Syrnder væru so hverar og hañs Hollo so mootþrooanlegt/þa hef-ur Madur þo vissulega þau Priu Ad-urgreindu Medøl/ sem hañ mä þar vid bruka/og verdur hañ ad lijda stærre Pijn-ning þegar hañ vanrækar þau/eñ þa er hañ hefur/þegar hñ neyter sier þeirra.

Pvi er þad ecke myklu lettara ed-ur miña Omak / ad heyra a Guds Ord og yfervega þad med spøkum Lykama i Kyrkiuñe ellegar heima / eñ ad afrækia þad / aññadhvert med Erfide Lykamans og Pïaning / ellegar med Ofdryckiu og Ædesgange?

Hañig er þvi og hættad med Vañ-eñe : Ad søñu liggur hun illa i Skape Mañs : Eñ seig þu mier miñ Elsku-

lege/

lege / hverf er meira Omaked? Afiads-
Hverf þegar nockur vond Lyfting kemur
ad mier til ad giøra mig druckiñ / til
Lauslætes/ Dreckoſſſe/ Agyrndar/ Hat-
urs/ Hefndar-Siſke/ v. ſ. f. Og eg biþ
mig þa þar til / Omakande bæde Hiar-
ta/ Hond og Foot/ ſo ſem nu hefur ſagt
vered. Ellegar og ad eg upplyſte miñu
Hiarta til Guds i Himnenum uñ Hiæ-
lp og Fullkinge i gegn Syndenne? Hvørt
er audveitkara? Afiadhvert þad/ad eitt
Lauslætur Madur/ellegar Pioofur fer
a Fætur/og giører ſier Omak a Mætk-
arþele/ſo ſem ædur er umgeted/ ellegar
þad/ad hañ er kyrr i Rume ſijnu/ leggur
Hendurnar ſamañ / upphefur þær æ-
ſamt Hiartanu/og ſeger: O/ Gud/ Nu
ætlar Diøfullin og mitt Holld ad koma
mier til þeirrar Syndar / O miñ goode
Gud/ ſtioorna mier med þijnum Heilaga
Anda/ og lat Diøfuliñ ecke geta rꝺded
vid mig/ Viſſulega være þetta mørgum
Siñum myklu lietkara ad giøra. Hvad
þott þu villder ſegia / miñar Syrnder
eru

eru mier ofur sterkar/ þa kañ eg ad sega ia þier þad fyrer vyst/ad þott Synder nar vilie ei lata strax af / og Diøfulliñ blaase þier Eitt i Briost epter Askad. Nallder þu aafram i Bæneñe / þa mun þo Guds Ande bevara þig vissulega/ so ad Syndiñ og Diøfulliñ skal alldrege geta yferbugad þig. Eckert kroptugra Raad. visse Christur ad gefa Petre og hinum ødrum Lærisveinunum / þegar Diøfulliñ gyrnkest ad sigta þa/eñ þad/ ad þeir skylldu bidia. Hvad bidier þu Gud um þañ Heilaga Anda / þa mun hañ alldrege giefa þier neitt Diøfuls Anda/ Luc. 11. v. 13.

Allt eins er vared Brukun Sacramentisñs. Þvi ad vissulega er þad lettara og miña Erfide/ ad Madur giorer sier Omak med nockrum Vnderbuninge og Hugleiding/ so sem adur hefur vered um skrifad / til ad verda Hluttakande i Krapte JEsu Christi/eñ ad hañ blau pe i kryng med adra Oparflega Þanka Ar og Dag/ og þiaae sig med Fiandskapar.

skaparfullu/ Lauslætesfullu/ Nefndar-
siuku Prakkanargiørnu Hiarta / og
vanrækt þäñig Brukun Sacramentz-
sins / hvar med hañ lokar Drottiñ sitt
JEsum Christum ute/ sem stendur aꝑ-
ats fyrer Dyrunum og knyr a / Opinb.
Bok 3. v. 20. Og villde fegiñ faa ad
koma iñ/ ad Eta og Dreka/ Standa/
Ganga / Sofa / Vaka med hønum :
Og þar a moote lætur hañ (Syndariñ)
Diøfuliñ fara og komast iñ i Hiarta
sitt og Siñe.

Þañig kostar þad þa eiñ Mañ/ nær
þad er Retteleḡa skodad vid Dags-Byrt
una/ miña Omak / ad gaṅga Vegiñ til
Guds Rykes/ eñ ad hlaupa til Helvytes/
þviad alla þa Stund er Madur vill
sialfur giøra/ þad sem hønum er moguo
legt a fyrtiedañ Mátt/ sialfur berlast i
moote Syndeñe og Diøflenum / fara
rett med Guds Ord/ Bænena og Sacra
mented / þa er hañ allarege so / ad Gud
veite hønum ecke Fullkngé/ hver ed giør
er hønum þad lettara og Þþungbærara

Dag fra Dege/ so ad hañ getur haldeð sier sialfum Ofleckudum bæde fra Ver olldefie og fra Dioflenum. Og skal þa eitt Guds Barn ecke lata sig skelfa nie bera Aflaga vid þad / ad hañ finnur eñ þa til nockrar Mootstødu af Holldenu/ þviad alldrege verdur hañ so Heilagur edur Hreiñ / ad Hollded vilie ecke gyrnast i moote Andanum/ Gal. 5. v. 17. Eñ þegar hañ ma fiña og skilia / ad þad er Gyrnd Holldsins/og Hiarta hañs gyrnest þar i mote/ad vera frÿ þar fra/ þa er þad eitt vÿst Merke til þess / ad Guds Ande er nalægur. Þviad su Gyrnd sem ad þu hefur a moote þÿnu eigiñ Hollde / er einganvegiñ af sialfum þier / helldur af Guds Anda / og fyrst Guds Ande giører vart vid sig / þa er þier þad Eitt Vÿst Teikn / ad sa same Volldugé Ande vill hialpa þier Frañvegis : Ecke helldur skal nockur fuida sig a / ellegar lata sig angra / þott ecke gete hañ strax gegnt Ordeð / og funded til Hræringar af þvi/ so sem hañ

han̄ feigen̄ villde. Þviad sa Krapkur gefur sig ecke strax fram̄ edur til kÿnna. Christur seger / Ad Orded hafe slÿna Tÿd eins og Korned hveriu sæd er i Jordena / Marci 4. v. 28. Korned kem ur ecke strax full vaxed upp / helldur reis ur þad fyrst upp so sem an̄ad Gras / þa verdur þad ad Staung / þar epter fær þad Axen / og sÿdan̄ a sÿnum Tÿma Kiarna og Korn i Axenu : Sømu Rød helldur og so Guds Ord / þad gefur lein ge leged i Kirrd / kemur þo upp a rett um Tÿma / so ad Madur mæ allvel skil ia þad og verda var þar vid.

So skal og eingen̄ hneixla sig / þott Krapkur Bænaren̄ar giøre ei strax vart vid sig : Item / Þegar han̄ heyrer Guds Ord / bidur og vill bruka Sacramented / hyggst ad bua sig og hreinsa Hiarta sitt a moote Tilkomu JEsu Christi sÿns Drottens / þott han̄ fin̄e þa til fleire Imislegra Vondra Ohæfelegra / Vid urstyggelegra og Gudlastanlegra Diøf uls Þanka en̄ adrars : Þott han̄ fin̄e og

og so til megnrar Móðstødu af Hollð-sins Náäfü/ og so sem til Kiñefästatt-ar Diöfulsins / hviad til þessa añs hläut St: Paall og sö ad fiña / hversu sem hañ med ifielegastä Hiärtans Ando-varpe beidde til Guds : Eingü ad sidur hafde hañ po Christi Naad/og Hiaastod hins Heilaga Andä/ og þad so freklega sem hönum dugde.

Hviad þessu er vared äälika og hin-um Diöfulsetkna/um hvern Evangel-istañ Marcus skrifar i Nyunda Capi-tula : Þegar Christur tööf hañ ad sier/ og Diöfulleñ visse hvilikur ad var Kraptur Christi Guds Sonar / Lyka skyniade ad hañ ätte nü ecke langt epter/ þa spaktar hañ og spirner/ eins og hañ ætlade ølldunges äd aflyfä þad ve-sala Barn/ eñ po vard häñ ad vykia / so ad Barned var Oskaddad. Eins er og Diöflenum vared hia einum Mañe/ þegar sä vonde Ande skilur / ad Madur vill fyrer Alvøru i burt fra hönum/ og bruka Christi Fyngur a moote honum /

þä

þa neyter hañ alldrar ſinar Meiſtara Konſtar/ þa utguſar hañ øllum ſijnum glodande Pijlum / og freiſtar alls þeſſ er hañ mâ. Þar af kemur bæde Dæd-leyſa og Adra Tilhneigingaña / eiñig Hvermoodſka hiña vondu Þanka i Hiar ta Mañſins / ſierdeiles þegar hañ vill bruka og medtaka Holld z Blood Droti ins: Hvïad þa beriaſt þeir Tveir ſterku uñ Høllena/Chriſtus og Satan/giør er þa Satan / er hañ ſier ad hañ â ecke utañ ſtuttañ Tijma epter/alla þa Mot ſtødu og Mootvørn ſem hañ orkar / Opinber. Bok. 12. v. 12. Eñ þad er ecke nema eitt dymt Sky : Þad ſtodar Diøfuliñ alls ecke/þegar Madur ſtende ur ſiælfur hønum i moote / hyggur ad Guds Orde / bidur / Hugleider Chriſti Pijnu og Dauda : Ad ſo myklu Leite ſem hañ getur þad giørt / þa hlijtur bæde Syndeñ og Diøfulliñ ad gugna og ſvigna.

Hvïad þar uñ høfum vier klæret og hreint Loford Chriſti hiá Lucam i

Attunda Capitula/hvar Christus hefur sagt og kent / hvernig vier eigum ad fara med Orded/ hverfu vier eigum ad medtaka pad med Goodu / Sidsomu / Radvondu og polikmoodu Hiarta / pa kemur haß lyka i Veg fyrer pessa Freiste ne/ef nockur villde segia: Jaa/ad soñu heyre eg / ad pad er pvilykur Kraptur i Ordenu/Eg skil og vel med hvada Hiarta eg a ad heyra pad/og hvernig eg eige ad taka epter pvi og yfervega pad: Eñ hvad a eg til ad segia: Eg vil fegiñ pañig giora: Eñ eg hefe so litla Gyrnd til Ordsins/eg fæ og epter all-litlu teked/ og fiñ ad eins til lyktellrar Hræringar par af: Pa svarar Christur so a-giætlega/ v.8. 18. Hver Eyru hefur ad heyra/ haß heyre. Og smaed nu til hvad og hvernig pier heyred: Pvi ad sa sem hefur honum skal gefast: Meiningeñ er pesse: Giør pu Madur ad eins / hvad pu megnar/Heyr og tak epter/gef Gaum ad / og haga pier epter Guds Orde/ so myked sem pier er mogulegt/og lat pad ad

ad eins vera þyna fulla Alvöru: Hvad þig þa brestur/þad mun Gud þa leggia þier til: Þviad þeim sem hefur mun gefast: Þad er/sa sem vill bruka þad sem hañ hefur / vill Neyra / Læra og taka epter/ ad so mykla Leite sem hañ getur/ þeim hinum sama vill Gud tilleggia meira: Hvorlke þa ecke þiñ Mattur (. þa tekur Guds Fullkinge þar vid.

Eñ þad vill Gud vissulega hafa/ad vier giörum hvad oss er mogulegt: Þvi ad aḱiaro seger hañ þar jafnframm / sa sem ecke hefur / fra þeim skal þad og verda teked/sem hañ hefur: Þad er fra þeim sama / sem ecke vill neyta þess Krapkar med Eyrum/Miñe/Skilninge(. sem Gud hefur veitt og gefed hönum / mun Gud og þad taka/ad hañ skal hver, ke geta heyrt/ teked epter / nie skiled/ so sem þetta er aḱiarstadar utlagt.

Þviad þessu er allt eins hattad og Daglegu Braude: Gud gefur oss þad Daglega Braud/eñ eingu ad sidur vill hañ hafa/ ad vier skulum erfida og vinna

fyrer þvi. Afiars hefur hañ giørt þessa Reglu/ 2. Thess.3.v.10. Hver sem ecke vill Erfida/skal og ecke helldur Eta : Eins er og i þessum Efnum / Gud uppløser oss og umvender / eñ hañ vill þo hafa ad vier lœkum ecke vort vañta. Afiars hefur hañ og giørt þessa Reglu/ Med hverjũ/ þeim er ecke vill sialfur erfida / vill Gud ecke hellidur Erfida. Þviad þar uñ stendur þad so augliooſt him Marc.4.v.24. Giæt/ed ad/ seger Christus/hvad þier heyred/ med þeim Mæler er þier mæled ut / þa mæleſt ydur iñ/ og ydur sem þetta heyred skal vidaukast: Þad er/ Eins og þier mæled Gude ut/ til ad heyra hañs Ord og bruka þau Medøl sem ydur eru sett og skipud / af øllum ydar Mætte / þa mun Gud og so mæla ydur iñ aptur a moote: Ef erud þier Dofner og Daudlauser / þa mun Gud gefa ydur epter þvi/Erud þier Olater/Erfided giarnañ/Baked/ Heyred/ Taked epter/ Biðjed/ad so mykla Leike sem þier geted/ þa mun

mun Gud eiñig mæla ydur epter þvi Yf-
ergnæfanlega.

Nid sama sem talad er um̃ Orded /
er og sagt um̃ Bænena og Sacrament-
ed : Epter þvi sem þu siælfur villt
erfida fyrer þinne Sælar Velferd /
mun og so Gud verka og erfida medur
þier. Pad er hid sama sem David tal-
ar um̃ Gud/ Ps. 18. v. 27. Hiá Hrein-
ferdugum ert þu Hreinferdugur/og hiá
Rangsnunum ert þu Rangsnueñ/ Pad
er / Gud tier sig goodañ vid Gooda / og
so sem hañ være eins Rangsnulñ vid
hina Rangsnunu.

Hier um̃ talar St. Paull / 2. Tim.
2. v. 20. 21. Vidvijkiande Syndeñe : J
stooru Huse / eru ecke allemasta Kierin
af Gulle og Silfre / helldur eiñig af
Tre og Leyre/ sum til Heidurs/sum til
Vanæru : Og ef ad nockur hreinsar sig
nu i fra þvilijkum Mañum (Kierum
Vanæruñar) sa mun vera Hetlagt Kier
til Heidurs / sem Hus-Herrañ kañ ad
handtera (hafa Gagn af.) Og alle
 til

goods Verks Reidubued er. Athuga hier vel/ ad St. Pall seger: Ad Madur skule hreinsa sialfan sig fra Kiere Vanærusiar / so ad hañ verde eitt Nei-lagt Kier til Neidurs. Hvernig a hañ ad hreinsa sig sialfur? Eins og Timotheus a ad giora sig sialfañ Saluhoolpeñ / 1. Tim. 4. v. 16. So skal og eitt Madur hreinsa sig/ hañ a ad bruka pau Medol til Hreinsunar / sem Gud hefur lient hønum/ burt hreinse hañ pa Yfervættes mykla Synd og Skam/ sem med hønum er og vid hañ loder / til pess a hañ ad heyra og merkia Guds Ord / bidia / hallda sig og preingia sier iñ ad JEsu Christi Krapte / pa mun hañ verda fyrer Fullkinge og kryptuga Verkan Guds parfur sinum Hus-Herra / og reidubueñ til allra goodra Verka. Eins talar St. Jacob um Diofuliñ/ Jac. 4. v. 7. Standed a mooti Dioflenum / so flyr hañ fra ydur: pegar vier støndum a moote hønum/ so freklega / sem vier getum / og hrekium hañ

hañ epter Mætte vorum/ þa mun Gud giøra þad er vier getum ecke.

St. Johañes talar i samu Meiningu/ 1. Joh. 5. v. 18. Hver af Gude er faddur/ hañ vardveiter sig/ og hiñ Von de mun ei snerta hañ. Þad er / sa sem er faddur af Gude fyrer þa Heilögu Skyrn/ og fædest af Gude fyrer Orded/ hañ hefur Megn til ad giæta sijn sialfur fyrer þau Medøl sem Gud hefur hön um boded: Þa mun og sialfur Gud bevara hañ / so ad Diøfulliñ skal ecke meiga snerta hañ/ Þegar Gud sier vorn Vilia / vort Erfide / þa hiælpar hañ oss. Þess vegna seger DRottiñ so opt vid þa er hañ hiælpar: Verde þier so sem þu villt. Þegar Zacheus villde fa Þecking a JEsu Christo/ og klifradest þess vegna upp i Fijkiu-Tred/ so ad hañ feinge hañ siedañ / Þa kallar Christur til hañs / og seger / ad hañ skule stijga nidur/ og talade til þess/ ad hañ (Christus) være Gestur hañs/ Luc. 19. v. 3. 5. 6. Þegar Lærisveinarner beiddu / ad

Christus villde leggia þa Eptерlijking ut, uṁ þa Ferfelldu Sad-Jord : þa svarar hañ : Ydur er þad gefed ad vita Leyndardooma Guds Rijkes / Eñ til þeirra sem eru þar fyrer utañ/ þa skeder þad allt i Eptерlijkingum ; Þad er / Fyrst þier gyrnest þad / og hafed Yndе þar af/ þa skal og eiñig Skilningur veit ast ydur : Eñ hiner adrer sem ecke hugsa þar til hid minsta / skulu ad eins sia þad ad skynia i Eptерlijkingum / og ad heyra þad fyrer utañ allañ Skilning / Marc. 4. v. 10. 11. o. s. f.

Eñ eckert er Elskulegra hier uṁ/ eñ þad sem St. Petur hefur / 2. Pet. 1. v. 5. Hañ aamiñer alla þa sem eru ordner Hlutt akendur i þeim dyrmætu Fyrerheitum uṁ JEsum Christum / ad þeir hafe alla Kappsmune aa til ad aud syna Allskonar Dygder i Tru siñe / Vitsmunum/ Hoofseme/ Þolinmæde / Gudrækne / Kiærleika. Þviad/ seger hañ/ Ef ad vier hegdum oss ecke þañig i Þeckingu JEsu Christi / þa erum vier

vier blynder/og þøfum ecke Vit a hvers
su ad vier erum hreinsader af Syndenie
fyrer Skyrnena/ v. 5. 6. 7. 8. Enn
ef vier leggium þanig Rapp a Dygd/
Vitsmune / Hoofsemd / Þolinmæde /
Guds Otta/ Kiærleika/ og brukum þar
til þau Medøl sem Gud hefur Opin-
berad oss i Þeckingu JEsu Christi/ þa
gefum vier giørt bæde siälfa oss og ad-
ra vissa þar med um Vkvalning vora
til þess Eilifa Lijfs / v. 10. Vegna
þess/ ad nær vier þad giørum/ þa mun-
um vier alldrege hrasa / enn stödur falla
ur vorre Kosningu fra Gude / Þviad
þa mun oss gefast Orlaaklega og Rijk-
uglega / og þa mun vor Jnngangur og
Frammgangur eblast Jöulega Dag fra
Dege til þess Eilijfa Rijkes JEsu
Christi Vors DRottins og Frelsara:
So ad þegar vier þad giørum/ sem oss
er i þvi mogulegt/ Brukum Guds Rad
og Medøl/ þa mun Gud alldrege sleppa
Hondenie af oss / Enn þott vier hrøsum
og føllum/ þa mun hann þo reisa oss upp
 aptur/

apfur/ Psalm: 37. v. 24. Og hvad oss vantar mun hañ senda oss fyrer sitt Mætt og Styrk/ so ad vier føllum ekke i fra (Nadeñe:) Eñ Sigureñ til þess Eilijfa Rijkes Christi / mun verda oss kuñugre Dag fra Dege / og hvad af hveriu leittare / Vier munum og ebiast i Einum nijum Krapte epter Añañ/ Es. 40. v. 31. Allt þar til vier næmum þeim rettka Algiørlegleika i Rijke JEsu Christi / hvar ed oll Orusta / Einvoþge og Nooleingæanga mun þa Enda taka / og Diøfulliñ asamt Syndeñe/skal trodast under Fætur vorar.

Nier hefur þu þa/ þu Guds Barn/ þañ rettka Veg / er seger þier Leid til þess Eilijfa Lijfs / hvern Nerloge Lijfsins JEsus Christus hefur skipad þier ad gaanga/og rudded hañ fyrer þig/hvern lijka Fader JEsu og þiñ Fader i Himnenum hefur þier Opinberad / og gefed þier ad hafa Vit og Skilning þar um: A hverium Vege hañ vill og lata sijn Augu standa opiñ yfer þier / til ad gefa þier

þier Rad / og segia þier Leid / draga þig til syn / so ad alldrege verder þu so Villuræfande i þeirre Villugiørnu Eydemørk Veralldar þessarar / yfer og i gegnum hverja þu verdur ad gänga medal Dreka og Høggorma / og margra Þusunda illra Anda / er hafa istiteked Lopted i kryng um þig / ad þu verder ecke vissulega færdur aptur a retta Leid fyrer Vernd og Vardveitslu JEsu Christi þyns Sælar-Hyrders / og muntu þa naa þynu retta Heimele og Fødurlande / til þyns Guds og þyns Fødur / til þeirra Dyrdarlegu Gledelegu Hybyla / til þeirrar Dyrmætu Himnesku Jerusalem sem þier er tilbuen : Verku nu þvi ecke sem eitt Skynlaust Dyr / Hestur edur Mule / helldur gack þinn Veg i þessare Guds Þioonustu / so sem Skynsemdar fullur Madur / Rom. 12. v. 1. Gior hvad þier er mogulegt / þa mun JEsus Christus þinn Frelsare alldrege vykia fra þier med sinne Rad / Hialp og Full tyngе / helldur lata sinn Krapt verda

Volldugast fundist/ i og ansamt þijnum Breyskleika og Veikleika.

Bid so Jnnelega til Guds medur mier/ fyrer hier og fyrer mier/ og fyrer øllum Mønnum/ Og Seig af Hiarta.

O Þu Naaduge og Myskunsame Gud/ hver ed auglijser þijna Goodgyrne og Stædsku i þvi/ ad þu uppf.æder Syndara a Vegenum/ og vijsar oss Vegistt/ þast er vier eigum ad ganga : Gief oss fyrer þinn Heilaga Anda / Hug og Sinne / Hiarta og Vilia / So ad vier saum þad Lært / Skiled þad/ Numed þad / og Fylgt þvi: Kom þu til Hialpar vor um Veikleika med þijnum Mætte / So ad vier getum þastig barist i gegnum þessa vonda Heim / Vnderkroded Syndena og Dioful inn / So ad vier mættum naa og niooka þess Rijkes / sem JEsus Christus

Christus vor Frelsare hefur afrekad oss med so dyrmætu Verde / fyrer Saker þess sama Sonar þyns JEsu Christi / So ad vier mættum heidra þig og þacka þier / O Fader / Asamt hønum þynum Syne og þeim Heilaga Anda / Nu og Eilijflega / og stedug

Hier Tijmanlega / og sijdan
um alla Eylijfd /
Amen.

Soli Deo Gloria.

Errata.

PAg. 165. Lin. 10. leidder/ les leiddur. Pag. 380. Lin. 5. Attu þu/ les Att þu.

Og hvad framar hefur madt yferseast i Pryckingu þessarar Bookar / vid hvoria Men hafa þo alla Alud lagt / ad pryckia epter Fyrer-Skrifudu / Er Christelegur Lesare umm bedenn ad lesa i Maaled.

odt de ᷑en einſamen dat hus vul
/ de de gefangen vthuőret tho re
Vnde lett de egenſinnigen bly-
ren.
o du vor ... n volck hêrtőgeſt/
... oőſtenye. Sela.
... vnde de hemmele
... de jn Sinai / Vor
... odt ys.
... Godt einen gnedigen
... dat dőrre ys / vorqui-
...
... he darynne wanen kő-
... t de elenden mit dynen
...
... E gifft dat wordt/ Mit gro-
... jelißten.
... nge der heerſcharen ſint vn-
... nde / Vnde de * Huſs eere
... elde li ... lentzet ydt
... n vnde wede
... So wert ydt klar/
... fruch ... bar
... / Vnd

✠
(Kőninge)
Sint de Apoſtel
de eindrechtich
leren
... tt vp ...
iſch eine husfro
we/ Vnde redeth
hyr van. der ker-
ken vnde brudt

B

